

**АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ**

Розвиток професійної орієнтації в Україні

НАУКОВО-ДОПОМІЖНИЙ БІБЛОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

**КИЇВ - ЧЕРКАСИ
2009**

УДК 016:37
ББК 91.9:74
Р 64

Рекомендовано до друку вченою радою Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (Протокол № 11 від 20.11.2009 р.)

Упорядники:

Пономаренко Л. О., зав. відділу наукової бібліографії
Стельмах Н. А., наук. співробітник
Ніколюк Л. І., наук. співробітник

Науковий консультант і автор вступної статті

Мельник О. В., канд. пед. наук, завідувач
лабораторії трудового виховання та профорієнтації Інституту проблем
виховання АПН України

Наукові редактори:

Рогова П. І., канд. іст. наук, директор Державної науково-педагогічної
бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського
Чепурна Н. М., канд. пед. наук, директор Черкаського обласного інституту
післядипломної освіти педагогічних працівників

Бібліографічний редактор

Пономаренко Л. О., зав. відділу наукової бібліографії Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

Літературний редактор

Білоцерківець І. П., мол. наук. співробітник Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

Відповідальний за випуск

Пономаренко Л. О., зав. відділу наукової бібліографії Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського

Рецензенти:

Синявський В. В., канд. пед. наук, ст. н. сп., ст. наук. співробітник відділу психології профорієнтації та психології особистості Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих АПН України

Добко Т. В., канд. іст. наук, ст. н. сп., завідувач відділу Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Розвиток професійної орієнтації в Україні: наук.-допом. бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського [та ін.] ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Стельмах Н. А., Ніколюк Л. І. ; наук. ред.: Рогова П. І., Чепурна Н. М.; наук. консультант Мельник О. В. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – К. ; Черкаси: [б. в.], 2009. – 196 с.

Дане бібліографічне видання є цінним джерелом для вивчення та розбудови системи профорієнтації в Україні. Науково-допоміжний бібліографічний покажчик складається з 11 розділів, що вміщують 1253 назви джерел з питань професійної орієнтації в Україні і зарубіжних країнах. Видання має на меті сприяти подальшому удосконаленню системи професійної орієнтації в Україні, зокрема: науковим дослідженням в цій галузі, узагальненню досвіду та запровадженню нових форм і методів профорієнтаційної роботи, перспективних підходів до профдіагностики та профвідбору особистості різних категорій населення у роботі як закладів освіти різних рівнів, позашкільних закладів, так і служб зайнятості.

Покажчик призначений для наукових працівників, викладачів, студентів, аспірантів, керівників навчальних закладів, психологів, фахівців суміжних наук, бібліотечних працівників, а також для всіх, хто зайнятий у сфері профорієнтаційної роботи.

© Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, 2010

ЗМІСТ

Від упорядників.....	5
<i>Мельник О. В.</i> Сучасний стан та перспективи розвитку теорії і методики професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих в Україні.....	13
РОЗДІЛ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ.....	27
РОЗДІЛ 2. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ДІТЕЙ, МОЛОДІ ТА ДОРΟΣЛИХ.....	33
2.1. Джерела розвитку і перспективи розбудови державної системи професійної орієнтації в Україні.....	33
2.2. Сучасний стан і проблеми професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих в Україні.....	36
РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	46
3.1. Формування професійного самовизначення особистості як мета професійної орієнтації.....	46
3.2. Професійне самовизначення особистості у вітчизняних та зарубіжних дослідженнях.....	54
3.3. Планування та реалізація індивідуальної освітньої траєкторії і кар'єри професійного самозростання.....	68
РОЗДІЛ 4. НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ДІТЕЙ, МОЛОДІ ТА ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ.....	75
4.1. Професійна інформація.....	75
4.2. Професійна консультація.....	81
4.3. Соціально-професійна адаптація.....	84
РОЗДІЛ 5. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ОСІБ РІЗНОГО ВІКУ І СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОГО СТАТУСУ.....	94
5.1. Професіографія.....	94

5.2. Професійно-прогностична діагностика.....	95
5.3. Інформаційно-комунікаційні технології у контексті профорієнтаційної роботи.....	101
РОЗДІЛ 6. ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ, ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ТА ІНШИХ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВАХ.....	105
6.1. Зміст та психолого-педагогічні засоби професійної орієнтації учнів різного віку.....	105
6.2. Програмно-методичне забезпечення професійної орієнтації у загальноосвітніх навчальних закладах.....	119
6.3. Профорієнтаційні технології, тренінги та профорієнтаційні ігри.....	125
6.4. Сценарії та конспекти.....	131
6.5. Професійна орієнтація учнів у позашкільних закладах освіти та інших державних установах.....	137
РОЗДІЛ 7. ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	140
РОЗДІЛ 8. ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ВНЗ.....	144
РОЗДІЛ 9. СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ.....	153
РОЗДІЛ 10. ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ЗАЙНЯТОГО НАСЕЛЕННЯ, ТИМЧАСОВО НЕПРАЦЮЮЧИХ І БЕЗРОБІТНИХ.....	156
РОЗДІЛ 11. ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ: ДОСВІД І МЕТОДИКА.....	163
11.1. Професійна орієнтація населення у Російській Федерації.....	163
11.2. Професійна орієнтація в інших зарубіжних країнах.....	166
Список скорочень.....	173
Іменний покажчик.....	174

Від упорядників

Розвиток ринкових відносин в Україні, реформування та модернізація системи освіти, зокрема вищої школи, у контексті європейської інтеграції та приєднання до Болонського процесу – усе це сприяє оновленню ринку освітніх послуг та ринку праці, які перебувають у тісному взаємозв'язку. Зміни умов, змісту і засобів праці потребують функціонування довготривалої та динамічної системи професійної орієнтації, що виступає складовою неперервної освіти. У кінці XX – на початку XXI ст. при розбудові незалежної України з'явилася можливість по-новому підійти до проблеми підготовки особистості щодо професійного самовизначення, повною мірою враховуючи інтереси особистості й країни. Але високий рівень безробіття серед молоді на сучасному етапі, плінність кадрів, незадоволеність значної кількості людей своєю спеціальністю свідчать, що питання вибору професії підростаючим поколінням не можна вважати розв'язаним.

Професійна орієнтація відповідно до „Концепції державної системи професійної орієнтації населення” є науково обґрунтованою системою взаємопов'язаних економічних, соціальних, медичних, психологічних і педагогічних заходів, спрямованих на активізацію процесу професійного самовизначення та реалізацію здатності до праці особи, виявлення її здібностей, інтересів, можливостей та інших чинників, що впливають на вибір професії або на заміну виду трудової діяльності¹.

Орієнтація старшокласників на професійну діяльність у системі загальної середньої освіти, молоді у ПТНЗ та ВНЗ різного рівня акредитації, осіб з особливими потребами, безробітних у системі Державної служби зайнятості України потребує наукового переосмислення, результатом якого має бути впровадження в освітню практику нового змісту навчально-виховної роботи, нових форм профорієнтаційної роботи, оскільки разом з отриманням знань є нагальна необхідність послідовно готувати молодих людей до професійної діяльності, яка відповідатиме їхнім особистісним якостям і одночасно підтримуватиметься державними соціально-економічними програмами.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 11.09.2008 „Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення” № 842 та розпорядження Кабінету Міністрів від 25.07.2007 № 576-р „Про затвердження плану заходів, спрямованих на розвиток системи професійної орієнтації населення, на період до 2009 року”, а також враховуючи об'єктивну потребу та соціальну значущість якісної підготовки трудового потенціалу держави й її надзвичайну актуальність та практичне значення, колективом Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського АПН України підготовлено посібник „Розвиток професійної орієнтації в Україні”.

Необхідно зазначити, що в інформаційному забезпеченні розвитку сучасної педагогічної науки, освіти і практики важливу роль відіграють бібліографічні показники, які є «лоцманами інформаційного простору». На сучасному етапі питання функціонування системи професійної орієнтації в Україні у бібліографічних

¹ Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення : постанова Кабінету Міністрів України від 17 верес. 2008 р. № 842 // Офіц. вісн. України. – 2008. – № 72. – Ст. 2426.

показчиках розглядалися лише частково, зокрема, у щорічних поточних бібліографічних показниках „Українська педагогічна бібліографія”, що готуються бібліотекою Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, у тематичних бібліографічних показниках ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського („Профільне навчання в старшій школі: шляхи розвитку. Вип. 1”, К., 2005, „Формування активної життєвої позиції молодого громадянина України”, К., 2002) та у деяких виданнях національних, державних наукових обласних універсальних бібліотек. Проаналізувавши зазначену вище вторинну продукцію, фахівці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського встановили, що бібліографічного показника, який би комплексно розглядав питання професійної орієнтації в Україні, ще не було створено. З урахуванням цього висновку та практичної потреби науковців і практиків галузі освіти, працівників служб зайнятості та інших державних установ було підготовлено дане видання (науковий керівник проекту – О. В. Мельник, канд. пед. наук, науковий редактор – П. І. Рогова, канд. іст. наук).

Показник відкривається передмовою „Від упорядників”, в якій охарактеризовано його зміст, наведено схему розташування матеріалу та довідковий апарат. Далі – вступна стаття „Сучасний стан та перспективи розвитку теорії і методики професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих в Україні” наукового консультанта показника О. В. Мельника (канд. пед. наук, завідувача лабораторії трудового виховання та профорієнтації Інституту проблем виховання АПН України), в якій проаналізовано стан професійної орієнтації в Україні та викладено перспективи її подальшого розвитку.

При формуванні змістової структури бібліографічного посібника враховано структуру системи профорієнтації як організованої і координованої форми діяльності загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, центрів профорієнтації служби зайнятості, сім’ї, різних державних і громадських організацій та підприємств, а також структуру курсу „Основи теорії професійної орієнтації” М. С. Янцура², програму вищого педагогічного навчального закладу „Профорієнтація і методика профорієнтаційної роботи” (уклад.: Зінченко В. П., Сидоренко В. К., Харламенко В. Б.³). Показник „Розвиток професійної орієнтації в Україні” складається з 11 розділів, до яких увійшло 1253 назви бібліографічних записів, що відтворюють здобутки та перспективи педагогічної науки, освіти і практики з даного питання як України, так і зарубіжних країн.

Розділ 1 „Нормативно-правове забезпечення системи професійної орієнтації населення в Україні” охоплює відповідні чинні законодавчі та нормативні документи України, згруповані за принципом верховенства права та абеткою назв.

Розділ 2 „Теорія та історія професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих” складається з двох підрозділів *„Джерела розвитку і перспективи розбудови державної системи професійної орієнтації в Україні”* та *„Сучасний стан*

² Янцур, М. С. Науково-теоретична підготовка спеціалістів з професійної орієнтації учнівської молоді і незайнятого населення / М. С. Янцур // Оновлення змісту, форм та методів навчання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип. 22. – С. 6–15.

³ Профорієнтація і методика профорієнтаційної роботи : програми вищих пед. навч. закл. / [уклад.: Зінченко В. П., Сидоренко В. К., Харламенко В. Б.] ; М-во освіти і науки України. – К. : [б. в.], 2001. – 18 с.

і проблеми професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих в Україні". До підрозділу 2.1 *"Джерела розвитку і перспективи розбудови державної системи професійної орієнтації в Україні"* увійшли публікації про витоки, умови та тенденції розвитку професійної орієнтації до проголошення незалежності України у 1991 р., документи про відомих українських учених, педагогічна спадщина яких має вагомий теоретичний та практичний результати у галузі професійної орієнтації. Документи підрозділу 2.2 *"Сучасний стан і проблеми професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих в Україні"* характеризують в цілому професійну орієнтацію як систему соціально-економічних, психолого-педагогічних та методико-фізіологічних заходів, спрямованих на забезпечення активного, свідомого професійного самовизначення та трудового становлення особистості з урахуванням її потреб, індивідуальних можливостей і кон'юнктури ринку праці для повноцінної реалізації у професійній діяльності; узагальнені матеріали стосовно технологій здійснення професійної орієнтації. Розділ містить також документи про профорієнтаційну діяльність державних центрів зайнятості населення, систему управління професійною орієнтацією в Україні.

Розділ 3 „Теоретико-методичні основи професійного самовизначення особистості” складається з підрозділів *"Формування професійного самовизначення особистості як мета професійної орієнтації", "Професійне самовизначення особистості у вітчизняних та зарубіжних дослідженнях"* і *"Планування та реалізація індивідуальної освітньої траєкторії і кар'єри професійного самозростання"*.

Підрозділ 3.1 *"Формування професійного самовизначення особистості як мета професійної орієнтації"* охоплює документи, які розглядають професійне самовизначення як особистісне явище, внутрішньо-детермінований процес, обумовлений інтимно-особистісними причинами, потребами, мотивами, спрямуваннями⁴. Запропоновані документи становлять теоретико-методологічне підґрунтя для подальшого вивчення професійного самовизначення.

Документи підрозділу 3.2 *"Професійне самовизначення особистості у вітчизняних та зарубіжних дослідженнях"* висвітлюють основні напрями та результати досліджень науковцями професійного самовизначення різних груп суспільства; характеризують професійну спрямованість як складне психологічне утворення, що впливає на вибір професії і є тією дієвою силою, що спонукає особистість шукати такий вид діяльності, в якому найбільш повно втілюються її творчі можливості, реалізуються інтереси та нахили, ідеали, духовні потяги та потреби⁵.

Професійне самовизначення та становлення особистості забезпечується також вмінням самостійно планувати та реалізовувати власну кар'єру. Проблема вивчення кар'єри як соціально-психологічного феномену, обумовленого впливом багатьох чинників, питання її планування та основних етапів здійснення знайшли

⁴ Вітківська, О. І. Професійне самовизначення особистості і практичні аспекти професійної консультації : монографія / О. І. Вітківська ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К. : Наук. світ, 2001. – 91 с.

⁵ Літвінова, Н. Алгоритм визначення професійної спрямованості учнівської молоді / Н. Літвінова // Профорієнтаційна робота психолога / [упоряд. Т. Гончаренко]. – К. : Шкіл. світ, 2007. – С. 30–55. – (Б-ка „Шкіл. світу”).

відображення у підрозділі 3.3 *"Планування та реалізація індивідуальної освітньої траєкторії і кар'єри професійного самозростання"*.

Розділ 4 **„Науково-практичні засади професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих в Україні”** складається з підрозділів *"Професійна інформація"*, *"Професійна консультація"* та *"Соціально-професійна адаптація"*.

Документи підрозділу 4.1 представляють професійну інформацію як науково обґрунтовану систему заходів щодо нагромадження, систематизації й поширення повних, достовірних відомостей про: основні положення нормативно-правових актів з питань праці та зайнятості населення; світ професій; вимоги професій до працівника; форми, умови здобуття професій, спеціальностей.

До підрозділу 4.2 *«Професійна консультація»* увійшли документи, в яких розглядається система взаємодії профконсультанта та особи, яка звернулася за допомогою, з метою сприяння їй у виборі (зміні) підходящої професії, спеціальності, формуванні професійного плану на підставі визначених індивідуально-психологічних властивостей, інтересів, бажань, можливостей із врахуванням потреби економіки в кадрах за професійно-кваліфікаційним складом.

Зміст підрозділу 4.3 *«Соціально-професійна адаптація»* складають публікації щодо багатокomпонентної динамічної психолого-педагогічної структури, яка охоплює насамперед адаптацію до загальнокультурних цінностей і норм виробничої професійно-трудової діяльності; оволодіння професійними техніко-технологічними операціями; адаптацію до фізичних умов і режиму праці на робочому місці; адаптацію до специфічних культурних і моральних норм та цінностей установи, фірми, корпорації; адаптацію до специфічних взаємин у первинній робочій групі тощо. Документи даного розділу розкривають мету, завдання, етапи та види професійної адаптації майбутніх фахівців у контексті неперервної освіти. У них також надано рекомендації щодо включення молодих фахівців або робітників у життєдіяльність трудового колективу.

Розділ 5 **„Психолого-педагогічне забезпечення професійної орієнтації осіб різного віку і соціально-професійного статусу”** складається з підрозділів *"Професіографія"*, *"Професійно-прогностична діагностика"* та *"Інформаційно-комунікаційні технології у контексті профорієнтаційної роботи"*.

До підрозділу 5.1 *„Професіографія”* увійшли матеріали щодо мети та основних завдань професіографії як засобу підготовки молоді до професійного самовизначення, матеріали про наявні класифікації професій та формування їх переліків, описи окремих професій. Актуальність даного підрозділу полягає в тому, що основним напрямом самопідготовки учнів є пошук відомостей про майбутній фах, а професіографія є важливим джерелом інформації про професії. Професіографія – це наука, предметом вивчення якої є професії та їх класифікація⁶. Шляхом об'єктивного дослідження вона покликана розкрити всю складність професії, виявити її змістові і структурні особливості, визначити різноманітність взаємовідносин особистості спеціаліста з предметами, засобами і продуктами праці, з оточуючими людьми, з рядом специфічних і неспецифічних явищ, що

⁶ Основи професіографії : навч. посіб. / С. Я. Карпіловська, Р. Й. Мітельман, В. В. Синявський [та ін.]; Академія управління персоналом. – К. : [б. в.], 1997. – С. 6.

супроводжують процес праці, розкрити властиве їй напруження різних психічних функцій і на основі цього окреслити весь спектр вимог до людини як суб'єкта відповідної професійної діяльності. Результатом професіографічного вивчення є створення професіограми – документа, в якому подано комплексний, систематизований і всебічний опис об'єктивних характеристик професії і сукупності її вимог до індивідуально-психологічних особливостей людини. Основною частиною професіограми є психограма, яка містить повний опис власне психологічних характеристик та професійно важливих особистісних якостей спеціаліста⁷.

До підрозділу 5.2 *„Професійно-прогностична діагностика”* увійшли документи щодо оцінки потенціальних професійних здібностей, конкретних індивідуально-психологічних властивостей особистості, необхідних для успішного виконання певних видів професійної діяльності; методів вивчення індивідуальних особливостей особистості, зокрема анкетування, спостереження, тестування, аналізу результатів діяльності тощо. Також він містить документи щодо професійного відбору.

Документи підрозділу 5.3 *„Інформаційно-комунікаційні технології у контексті профорієнтаційної роботи”* розкривають роль ІКТ у підвищенні ефективності профорієнтаційної роботи, використання мультимедійних засобів, on-line технологій у професійній просвіті, діагностиці та при ознайомленні з професіями тощо.

Розділ 6 **„Професійна орієнтація дітей та учнівської молоді у загальноосвітніх навчальних закладах, позашкільних закладах освіти та інших державних установах”** складається з п'яти підрозділів: *„Зміст та психолого-педагогічні засоби професійної орієнтації учнів різного віку”*, *„Програмно-методичне забезпечення професійної орієнтації у загальноосвітніх навчальних закладах”*, *„Профорієнтаційні технології, тренінги та профорієнтаційні ігри”*, *„Сценарії та конспекти”*, *„Професійна орієнтація учнів у позашкільних закладах освіти та інших державних установах”*.

Підготовку учнівської молоді до професійного самовизначення розглянуто у матеріалах розділу як комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов для процесу прийняття рішень школярами стосовно питань, пов'язаних з вибором ними сфери професійної діяльності.

У документах підрозділу 6.1 *„Зміст та психолого-педагогічні засоби професійної орієнтації учнів різного віку”* проаналізовано доцільні організаційні методи (інформаційно-рецептивний, репродуктивний, креативний) та форми профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю. Високий рівень готовності учнів загальноосвітніх шкіл до професійного самовизначення розглядається науковцями як сформованість в них самостійного підходу до розв'язання проблем вибору фаху та позитивного ставлення до праці; належний рівень інформованості про світ професій і обрану ними зокрема, про шляхи професіоналізації; наявність у

⁷ Синявський, В. В. До питання професіографічного забезпечення системи професійної орієнтації / Синявський, В. В., Міропольська М. А. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 263–274.

школярів умінь та навичок роботи з професіографічними матеріалами; вміння зіставляти власні індивідуально-психологічні особливості з вимогами професій, розвивати в собі професійно важливі якості, відповідність обраної учнем професії його інтересам, здібностям і соціальному запиту⁸. У процесі роботи педагогів та психологів передбачено використання різноманітних форм і методів підготовки учнів до професійного самовизначення, зокрема бесід, лекцій, диспутів, зустрічей з представниками професій, проведення екскурсій, складання рефератів тощо. Коло зазначених питань знаходить відображення у документах даного підрозділу.

Підрозділ 6.2 „Програмно-методичне забезпечення професійної орієнтації у загальноосвітніх навчальних закладах” охоплює програми для 8–11 класів, розраховані на різну кількість годин, та відповідні навчально-методичні посібники.

Документи підрозділу 6.3 „Профорієнтаційні технології, тренінги та профорієнтаційні ігри” розкривають специфіку й методику організації та проведення профорієнтаційних ігор, тренінгових занять, які сприяють демонстрації психологічних якостей або навичок особистості, виявленню та розвитку її професійних нахилів. Вони допомагають сформувати в особистості навички самопізнання для визначення індивідуальних психологічних складових професійного вибору. Зазвичай на профорієнтаційних тренінгах вчать самоаналізу (зазирнути усередину себе й побачити сутність), прийняттю рішень (зробити усвідомлений вибір майбутньої професії). Тренінги проходять в ігровій формі, у вигляді діалогів, дискусій, спостереження за поведінкою інших учасників групи.

Підрозділ 6.4 „Сценарії та конспекти” містить розробки сценаріїв та конспектів профорієнтаційних занять, виховних годин, бесід, батьківських вечорів, профорієнтаційних екскурсій тощо.

У документах підрозділу 6.5 „Професійна орієнтація учнів у позашкільних закладах освіти та інших державних установах” розглянуто особливості профорієнтаційної роботи у гуртках, центрах позашкільної роботи, будинках дитячої творчості, палацах дітей та юнацтва, молодіжних громадських організаціях, службах зайнятості.

До розділу 7 „Професійна орієнтація учнів професійно-технічних навчальних закладів” увійшли матеріали про професійну орієнтацію учнів у закладах профтехосвіти. У документах розділу розглянуто основні завдання, форми і методи профорієнтаційної роботи педагогічних колективів ПТНЗ, а також взаємодію цих навчальних закладів з іншими організаціями, які беруть участь в орієнтації молоді на вибір робітничих професій.

Розділ 8 „Професійна орієнтація студентської молоді у ВНЗ” містить документи щодо особливостей професійного самовизначення майбутніх фахівців під час професійної підготовки у вищому навчальному закладі, дослідження процесу формування професійної спрямованості студентів на всіх етапах навчання.

До розділу 9 „Специфіка професійної орієнтації осіб з особливими потребами” увійшли матеріали стосовно професійної орієнтації та професійної реабілітації інвалідів, сиріт і дітей з неблагополучних сімей.

⁸ Кравецький, В. Є. Підготовка учнів загальноосвітніх шкіл до професійного самовизначення в сучасних умовах : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2000.

Розділ 10 „Професійна орієнтація зайнятого населення, тимчасово непрацюючих і безробітних” містить документи, які розкривають специфіку проведення профорієнтаційної роботи з дорослим незайнятим населенням, зокрема психолого-педагогічні аспекти професійної орієнтації, психологічної підтримки, професійної переорієнтації та навчання безробітних, профорієнтаційну роботу державних служб зайнятості із даною категорією населення.

Розділ 11 „Професійна орієнтація у зарубіжних країнах: досвід і методика” складається з підрозділів 11.1 *„Професійна орієнтація населення у Російській Федерації”*, 11.2 *„Професійна орієнтація в інших зарубіжних країнах”*. У публікаціях розділу охарактеризовано досвід професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих у зарубіжних державах, який може бути використаний в Україні для визначення сучасних напрямів підготовки особистості до самостійного та свідомого вибору фаху, незалежно від віку.

До покажчика увійшли документи в традиційній паперовій формі, зокрема: монографії, автореферати дисертацій, збірники наукових праць, тези доповідей та повідомлень, публікації з періодичних видань та видань, що продовжуються, українською та російською мовами; електронні ресурси.

За часом видання у покажчику зібрано документи, опубліковані впродовж п'яти останніх років (2004–2009). Підбір матеріалів закінчено у жовтні 2009 р.

Більшість документів, включених до покажчика, освітяни можуть знайти у фондах бібліотек ЗНЗ. За відсутності необхідних матеріалів у зазначених книгозбірнях пропонуємо скористатися інформаційним ресурсом Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського і отримати копії документів факсом або електронною поштою відповідно до встановленого порядку. Звертайтеся на веб-портал бібліотеки (<http://www.library.edu-ua.net>) або надсилайте запити на електронну адресу: dnpb@i.ua.

Матеріал у бібліографічному виданні в межах розділів та підрозділів згруповано за абеткою прізвищ авторів або назв праць. У першому розділі документи розміщені за гілками влади, відповідно до Конституції України, в прямій хронології, а в межах кожної групи – в прямій хронології. Відомості про внесені зміни до певних законів, постанов, наказів тощо подано після зазначених документів у прямій хронології.

У покажчику використана суцільна нумерація бібліографічних записів.

Для зручності користування бібліографічним посібником створено довідково-пошуковий апарат, який складається з:

- іменного покажчика;
- списку скорочень;
- передмови від укладачів.

Основними принципами, якими керувалися укладачі покажчика при підготовці видання, є науковість, актуальність, повнота, достовірність у поданні матеріалів.

При укладанні бібліографічного посібника було використано фонди Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, національні бібліографічні покажчики, інтернет-ресурси.

Бібліографічний опис здійснено відповідно до чинних державних стандартів України.

Даний науково-допоміжний бібліографічний покажчик має на меті сприяти подальшому удосконаленню системи профорієнтаційної роботи в Україні шляхом інформаційного забезпечення наукових досліджень в цій галузі, узагальненню досвіду та популяризації нових форм і методів профорієнтаційної роботи, перспективних підходів до профдіагностики та профвідбору особистості різних категорій населення у роботі як закладів освіти різних рівнів, позашкільних закладів, так і служб зайнятості. Сподіваємося, що видання стане цінним джерелом у вивченні та розбудові системи профорієнтації в Україні.

Покажчик призначений для наукових працівників, викладачів, студентів, аспірантів, керівників навчальних закладів, психологів, фахівців суміжних наук, бібліотечних працівників, а також для всіх, хто зайнятий у сфері профорієнтаційної роботи.

Олександр Васильович Мельник, канд. пед. наук,
завідувач лабораторії труд. виховання та
профорієнтації Ін-ту проблем виховання АПН
України

Сучасний стан та перспективи розвитку теорії і методики професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих в Україні

Теорія і методика професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих в Україні пройшли складний шлях свого становлення. Зміст та організаційна система функціонування профорієнтації завжди визначалися суспільними запитами та досягненнями науки в розумінні природи професійного становлення й особистісного розвитку людини. Саме сучасна специфіка означених вище факторів й зумовила необхідність модернізації створеної в радянські часи системи професійної орієнтації населення в нашій державі, удосконалення її організаційної структури відповідно до вимог ринкової економіки, наповнення змісту, форм та методів профорієнтаційної роботи специфікою поведінки фахівця на ринку праці, його природженим прагненням досягнути вершин професіоналізму та забезпечити для себе відповідні умови для життя і професійної праці.

Суттєва, а інколи й кардинальна, зміна соціального замовлення на профорієнтаційні послуги часто спричиняє:

- повну руйнацію системи професійної орієнтації й заперечення попереднього напрацьованого досвіду підготовки особистості до професійної самореалізації;
- прагнення науковців і практиків запозичити досвід інших країн й штучно перенести його в певні умови без урахування національної та регіональної специфіки роботи;
- намагання розгорнути дослідницьку та практичну профорієнтаційну діяльність на теоретико-методичних здобутках окремих зарубіжних теорій, частково або ж повністю відкидаючи досягнення вітчизняної науки.

Вирішення такої проблеми в Україні, на нашу думку, має лежати в площині критичного переосмислення минулого, удосконалення його відповідно до сучасних реалій й збагачення найкращими зразками світової науки і практики. Тобто:

- не руйнація діючого, а його критичне переосмислення та модернізація;
- не сліпе запозичення світових зразків, а збагачення вітчизняного досвіду найкращими досягненнями;
- не перенесення відомого й ефективного, а його адаптація до ментального та соціального ставлення українців до праці та професії.

Тому, на наш погляд, такі інформаційно-довідкові матеріали, як науково-допоміжний бібліографічний показник „Розвиток професійної орієнтації в Україні”, в якому систематизовано сучасні наукові праці з проблем професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих і результати досліджень у різних галузях знань професійного становлення та особистісного розвитку людини, зможе допомогти науковцям планувати експериментальні пошуки, а практикам – спиратися на

сучасний зміст і результативні форми та методи професійної орієнтації осіб різного віку.

Відзначимо, що специфіка суспільних запитів на профорієнтаційні послуги завжди залежала від домінування в системі виробництва певних факторів, які виступали провідними для отримання конкурентоспроможної продукції, товарів і послуг. Такими факторами є: засоби виробництва (трудомісткі, капіталомісткі, наукомісткі), виробничі ресурси (сировина, енергія, інформація), тип виробництва (видобуток, виготовлення, послідовна обробка) та трудові ресурси (працівники невисокої кваліфікації, професіонали у сфері створення засобів праці та переважна частина працівників невисокої кваліфікації, професіонали з високим рівнем професійної підготовки та вихованості у всіх галузях професійної діяльності людини). Відповідно до цього положення умовно можна виділити три етапи становлення системи професійної орієнтації населення в нашій державі:

1) доіндустріальний – засоби виробництва є трудомісткими, сировина виступає головним виробничим ресурсом, у типі виробництва переважає видобуток, для виготовлення продукції достатньо працівників невисокої кваліфікації, система професійної орієнтації спрямована переважно на “встановлення профпридатності” людини і професії;

2) індустріальний – для створення засобів серійного виробництва потрібні величезні капіталовкладення; головним виробничим ресурсом виступає енергія, оскільки промислові машини і механізми споживають її надзвичайно багато; домінуючим типом виробництва стає процес виготовлення готового продукту; для забезпечення такого типу виробництва потребуються висококваліфіковані професіонали у сфері створення засобів праці (машин, механізмів, технологій) та переважна частина робітників невисокої кваліфікації; система професійної орієнтації спрямована передусім на забезпечення потреби держави у фахівцях масових, переважно робітничих професій;

3) післяіндустріальний – засоби виробництва є наукомісткими, оскільки для їх створення потрібні величезні капіталовкладення в науку і технології; головним виробничим ресурсом виступає інформація, завдяки якій розвивається кооперація і конкуренція в світовому масштабі торгівлею товарами і послугами; виготовлення наукомісткої та конкурентноздатної продукції в змозі забезпечити лише професіонали (високий рівень професійної підготовки, особистісний розвиток і вихованість) у всіх галузях професійної діяльності людини, які здатні до генерування нових знань та інформації; система професійної орієнтації спрямована на створення умов для усвідомлення людиною свого ставлення до себе як суб’єкта професійної праці та поведінки, розвиток у неї прагнення реалізувати свій професійний потенціал та досягнути вершин професійної майстерності у вчасно обраній сфері трудової діяльності, що передбачає здійснення нею розгорнутого в часі й відносно самостійного пошуку професій з урахуванням передусім власних інтересів і можливостей, а лише згодом кон’юнктури ринку праці.

Ми звертаємося до такого умовного розподілу для окреслення найвагоміших здобутків вітчизняних учених у різні періоди вирішення проблем підготовки особистості до професійної діяльності, що дасть змогу охарактеризувати логіку

розгортання та перспективні напрями дослідницьких пошуків у системі взаємодії людини і професії.

Доіндустріальний період. Незважаючи на те, що професійний відбір здібної й обдарованої молоді в окремих галузях праці (військова справа, будівництво, інженерія тощо) проводився ще з давніх часів, масового характеру він набув у період розвитку мануфактурного виробництва, яке суттєво розширило сферу професійної діяльності людини, її можливості обирати з поміж невпинно зростаючої кількості професій одну. Це й призвело до міграції молоді в пошуках роботи й вибору такої, в якій особистість могла виявити й реалізувати свої професійні здібності й забезпечити відповідні умови для життя та професійної праці. При цьому така проблема торкнулася одночасно і власників засобів виробництва, в яких з'явилася можливість обирати для свого підприємства найбільш кваліфіковану робочу силу. Тобто, в доіндустріальний період почав поволі формуватися ринок праці, на якому відбувався обмін знань та можливостей людей на умови їхньої праці й життя. Такі суттєві зміни відбулися наприкінці XIX ст., передусім, у сфері військових і будівельних професій, транспорту і зв'язку, теплоенергетиці та машинобудуванні, які сформували попит на ринку праці на відповідні професії, кількість і якість працівників, їх підготовленість і вихованість. Для вирішення такої суперечності й почали інтенсивно створюватися профорієнтаційні служби, які мали на меті вирішити проблему співвідношення попиту роботодавців і бажання та можливостей людини працювати в певній професійній сфері.

Витоки створення і функціонування системи професійної орієнтації в Україні варто шукати в доіндустріальний період її розвитку. Адже саме тоді (кінець XIX – початок XX ст.) для допомоги випускникам загальноосвітніх і професійних навчальних закладів у виборі професії з наступним працевлаштуванням створюються спеціальні служби – “консультаційні амбулаторії”. При цьому їх ініціаторами, організаторами та засновниками спершу виступили громадські організації у великих промислових містах, і лише згодом вони набули статусу державних. Це, на нашу думку, й може свідчити про те, що ліквідовані в Україні у 1996 р. нормативними державними документами центри професійної орієнтації населення мають бути відновлені у такий же спосіб – спершу ініціатива сучасних громадських організацій (асоціації, об'єднання, спілки), яка підтвердить або ж спростує (якщо ініціатива не проявляється) необхідність надання такої форми послуг фахівцям і роботодавцям, а згодом цілеспрямована й фінансово підкріплена розбудова державної системи професійної орієнтації населення.

У сфері наукових пошуків доіндустріального періоду також виявилася певна специфіка, дослідження розпочинають проводитися у двох взаємопов'язаних напрямках. З одного боку, це вивчення окремих характеристик людини в процесі виконання нею трудових операцій на конкретному виробництві. Результати цього вивчення використовувались для удосконалення знарядь праці та їх модернізації відповідно до визначених типологічних особливостей працюючих. Такі теоретичні та прикладні дослідження суперечності людини і виробництва мали на меті підвищити результативність

праці, запобігти травматизму і нещасним випадкам, встановити на основі вікових, фізичних і психофізіологічних показників оптимальний режим навантаження та відпочинку.

Другий напрям наукових досліджень сформувався внаслідок складності встановлення відповідності між особливостями людини і засобів праці, що й стало причиною проведення відбору майбутніх працівників щодо вимог конкретної професійної діяльності. Здійснювався профвідбір в доіндустріальний період за допомогою тестів та професійного випробовування безпосередньо в умовах виробництва. Саме тоді й уводиться у предмет спеціальних досліджень поняття „профпридатність”, котре застосовується при визначенні відповідності претендентів вимогам окремих професій (залізничники, моряки підводних човнів, пілоти, архітектори та ін.). Тобто, упродовж тривалого часу (кінець XIX – початок XX ст.) досліджуються, переважно, проблеми “встановлення профпридатності”, а зміст, форми та методи професійної орієнтації обмежуються діагностуванням індивідуальних особливостей випускників навчальних закладів і наданням рекомендацій щодо вибору тієї професії, до якої не було виявлено психофізіологічних протипоказань під час професійного консультування.

Отже, головним здобутком дослідницьких пошуків у доіндустріальний період є, як ми вважаємо, визначення напрямів вивчення людини і професії, обґрунтування необхідності створення спеціальних центрів профорієнтації, напрацювання та практична перевірка величезної кількості об’єктивних психодіагностичних методів, розроблення методики професійного консультування випускників навчальних закладів.

Індустріальний період. Система професійної орієнтації, що склалася в доіндустріальний період, тривалий час (до 50-х рр. XX ст.) виконувала головне завдання – забезпечення кваліфікованою робочою силою діюче на той час виробництво. Проте поступово виробництво стає капіталомістким, тобто для виготовлення певного продукту вимагається здійснювати величезні капіталовкладення в засоби виробництва. При цьому домінуючим типом виробництва стає серійне виготовлення готового продукту. Звичайно, що для такого способу виробництва потрібні були величезні витрати енергії й залучення великої кількості робітників відносно невисокої кваліфікації.

Варто наголосити, що таке соціальне замовлення визначалося також і швидкими темпами науково-технічного розвитку. Так, наприклад, в окремих професіях типу „людина і техніка” предметом праці стає інформація, отримана з датчиків і приладів, а засоби виробництва й безпосередній виробничий процес, який традиційно перебував у межах органів сприймання фахівця, переміщуються в середовище, відділене від нього пультом або ж системою керування. До таких професій належала, передусім, професія оператора, ефективність праці якого залежала від точності прийому та швидкості переробки великого обсягу інформації, адекватної реакції на неї в умовах складних автоматизованих систем управління виробничим процесом і т.д. Специфічні особливості професійної діяльності людини з’явилися також у професіях, пов’язаних з освоєнням космосу. Їх ознаками стали екстремальність

ситуації космічного польоту, надзвукові швидкості, складність і відповідальність завдань, виконання виробничих функцій в умовах невагомості, просторова та сенсорна ізоляція тощо. Надзвичайно суттєво змінюється також зміст окремих професій в енергетиці, кораблебудуванні та транспорті після використання у виробничих процесах термоядерної енергії тощо.

Означені вище особливості розвитку економіки нашої держави, науково-технологічне насичення виробничого процесу, особливо у машинобудівній промисловості, актуалізувало проблему підготовки висококваліфікованих інженерів, які здатні були б створювати технології для виготовлення засобів виробництва (конвеєри, станки, преси), механізувати й автоматизувати ручну працю робітників. Крім того, потрібно було швидко відновлювати зруйнований у період Великої Вітчизняної війни господарський комплекс країни, переорієнтовувати діяльність підприємств з виробництва військової техніки і зброї на виробництво товарів широкого вжитку, одночасно зберігаючи також і військовий потенціал. А це потребувало величезних капіталовкладень не лише у сферу енергетики, видобувної промисловості, машинобудування тощо, а й у систему освіти, яка мала б забезпечити ці галузі інженерно-технічними робітничими професіями. Окреслене вище соціальне замовлення актуалізувалося ще й тому, що внаслідок ведення тривалої війни різко скоротилася кількість кваліфікованих працівників, які були в змозі задовольнити зростаючий попит у професіях виробничої сфери. Такий надзвичайно високий попит й визначив домінування в системі професійної орієнтації населення передусім інтересів держави, і лише згодом бажання і можливостей особистості.

Означені вище особливості професійної діяльності людини в умовах стрімкого науково-технічного розвитку й підвищення вимог професій до рівня її загальної і фахової підготовленості й були підкріплені в 60-ті роки ХХ ст. цілою низкою нормативних документів, які створили підґрунтя для розбудови системи професійної орієнтації населення для забезпечення насамперед потреб економіки. Провідним методологічним принципом вирішення сформованого в ті часи (1960 – 1980 рр.) соціального замовлення на кількість і якість фахівців обирається принцип зв'язку політехнічного навчання з професійним (П. Атутов, С. Батишев, М. Скаткін, Є. Климов, Д. Тхоржевський та ін.), який передбачав одночасне засвоєння особистістю політехнічних знань та оволодіння професією.

Проте в теорії та практиці професійної орієнтації населення домінувала спрямованість змісту, форм та методів профорієнтаційної роботи на забезпечення, передусім, потреби окремих галузей і регіонів у відповідних трудових ресурсах. У ті часи також значно меншого значення надавалося активності особистості, її цілеспрямованості і наполегливості, прагнення до досконалості та здатності до саморозвитку. Вважалося, що для забезпечення виробництва фахівцями масових, переважно робітничих професій, достатньо лише спеціально організованого профорієнтаційного впливу для виявлення оптимальної відповідності людини і професії. Тому ґрунтовно розроблялися зміст, форми та методи професійної інформації, освіти, агітації, пропаганди та

цілеспрямованої підготовки особистості до вибору професії, які втілювалися в діяльність відкритих в середині 80-х років минулого століття 60 регіональних центрів професійної орієнтації молоді, кабінетів і куточків профорієнтації в кожній школі, навчально-методичних кабінетів, координуючих центрів (у межах району – профцентри, у школі – шкільна рада і т. д.) та методистів з професійної орієнтації учнів.

Післяіндустріальний період. Командно-адміністративна система управління масовим виробництвом в індустріальний період виявилася не в змозі використовувати людський потенціал як найважливіше джерело виробництва конкурентоспроможних на світовому ринку товарів і послуг, що й стало причиною повної руйнації системи професійної орієнтації населення в нашій країні до кінця XX ст. І це закономірно, адже надзвичайно суттєво змінилися зміст і особливості трудової діяльності людини в умовах світового розподілу праці. Такі зміни пов'язані з тим, що у 60 – 80-их рр. XX ст. вважали: для успіху виробника достатньо, щоб продукції було багато і вона була дешевою. Наприкінці минулого століття стає очевидним, стверджують І. Леонов та О. Аристов [9], що на ринку товарів і послуг конкурують не ціни, а якість, тобто конкурентоспроможною може стати лише та продукція, яка має, за інших рівних умов, меншу виробничу собівартість і вищу якість [9].

Значущість кадрового потенціалу в сучасній економіці можна підтвердити й іншими аналітичними відомостями. Так, наприклад, у статистичних даних В. Іноземцева [6] стверджується, що сьогодні три основних центри післяіндустріального світу (США, Європейський Союз, Японія) створюють понад 62% світового валового продукту, на їхній території починається або закінчується більше 80% світових торговельних потоків, вони забезпечують близько 85% загальносвітового обсягу міжнародних інвестицій. Нарешті, у цих країнах зосереджено майже 97% світового інтелектуального потенціалу, що забезпечує більше 90% виробництва високотехнологічних товарів [6].

Це підтверджує тезу про те, що в післяіндустріальний період засоби виробництва стають наукомісткими, для їх створення потрібні, передусім, величезні капіталовкладення в науку і технології, а для забезпечення конкурентоспроможності господарського суб'єкта у світовому масштабі торгівлю товарами і послугами інформація стає надзвичайно важливим виробничим ресурсом. Звичайно, обслуговувати таке виробництво в змозі лише висококваліфікований персонал (високий рівень професійної підготовки, особистісний розвиток і вихованість) у всіх галузях професійної діяльності людини і на кожному робочому місці.

Окреслені нами вище аналітичні дані, в яких доводиться значущість людини у процесі сучасного виробництва конкурентоспроможних товарів і послуг, свідчать про те, що на відміну від індустріального суспільства, післяіндустріальне ґрунтується на використанні якісно іншого професійного потенціалу особистості – здатності до генерування нових знань та інформації. Тому на зміну використання у виробництві некваліфікованої робочої сили або величезних матеріальних ресурсів і енергії, які не можуть дати високих

результатів, приходять високі технології, які потребують творчих здібностей людини, формування яких займає не одне десятиліття. Саме цією суперечністю і визначається актуальність сучасних теоретичних і методичних досліджень проблеми професійного становлення та розвитку особистості, в яких невід'ємною складовою є її вільне, усвідомлене й обґрунтоване професійне самовизначення.

Отже, в основі післяіндустріального розвитку лежить прагнення людини до реалізації свого професійного потенціалу, досягнення нею вершин професійної майстерності у вчасно обраній сфері трудової діяльності. Досягається це також завдяки системі професійної орієнтації, яка покликана забезпечити умови для усвідомлення людиною свого ставлення до себе як суб'єкта професійної праці та поведінки, що передбачає здійснення нею розгорнутого в часі й відносно самостійного пошуку професії з урахуванням передусім власних інтересів і можливостей, а лише згодом кон'юнктури ринку праці. Тобто, людина на ринку праці в післяіндустріальному суспільстві є активним суб'єктом професійного самовизначення та саморозвитку, який прагне досягнути вершин професіоналізму – умови власної безпеки життєдіяльності та професійної праці.

Підтвердженням сформульованого нами вище положення можуть виступати результати фундаментальних досліджень вчених гуманістичного напрямку в становленні та розвитку особистості. Наприклад, К. Абульханова-Славская, Л. Анциферова й А. Брушлинський [14] стверджують: „Людина об'єктивно виступає (й вивчається) у системі нескінченно різноманітних суперечливих якостей. Найважливіша з них – бути суб'єктом, тобто творцем своєї історії, вершителем свого життєвого шляху: ініціювати й здійснювати споконвічно практичну діяльність, спілкування, поведінку, пізнання, споглядання й інші види специфічно людської активності – творчої, моральної, вільної. Суб'єкт – це людина (люди) на вищому (для кожного з них) рівні активності, цілісності (системності), автономності й т.д.” [14, с. 3].

Означене вище гуманістичне розуміння людини як суб'єкта діяльності й спілкування є домінуючим у більшості теорій становлення і розвитку особистості (К. Абульханова-Славская [1], Б. Анан'єв [2], І. Бех [3], Л. Божович [4], Б. Ломов [5], Є. Климов [7], Г. Костюк [8], О. Леонтьєв [10], Л. Анциферова [12], А. Брушлинський [12], В. Мясіщев [12], К. Платонов [13], Б. Теплов [15]), оскільки саме це положення дозволяє науковцям і практикам узагальнено розкрити цілісність всіх якостей людини (природних, індивідуальних, соціальних тощо). Принципова новизна такого теоретико-методологічного підходу полягає в тому, що обов'язково враховується не лише свідоме ставлення особистості до об'єктивного світу, а й свідоме ставлення до самої себе (самостварення). Саме цим і розширюється уявлення про зміст активності особистості, її саморозвиток. У межах понять „ставлення” і „самостварення” розкривається у всій значущості професіоналізм особистості як домінантний фактор детермінації професійного саморозвитку, який забезпечує не лише процеси самопізнання, самооцінки та самовдосконалення, а й саморозуміння та самоприйняття власної неповторності.

Підкреслимо, що основними засобами в індустріальний період розвитку суспільства, які формують особистість, вважали приписи, вимоги, правила й інструкції як форми соціальної дії на особистість. Тому людину розглядали як об'єкт профорієнтаційного впливу – за допомогою організації системи обмежень або заохочень здійснювалося цілеспрямоване профорієнтаційне управління рухом робочої сили. Пояснювальний принцип такого руху розкривав на основі виявлення причинно-наслідкових зв'язків об'єктивні закономірності онтологічного просування особистості до вершини професійного розвитку. Такий детермінізм зосереджувався загалом на фіксації зрушень у свідомості особистості, які задавалися зовнішніми умовами, соціальним середовищем і цілеспрямованим навчанням та вихованням. Проблема професіоналізму особистості, за умов визначення причинно-наслідкових детермінант розвитку психіки людини, перебувала лише у межах категорії свідомість, завдяки якій забезпечувалося усвідомлене ставлення людини до світу професій й свого місця в ньому.

Означене нами вище положення призводило до розуміння особистості як пасивної істоти, яка відповідає лише на зовнішні впливи. Така пасивність людини відводила їй роль „гвинтика” державно-виробничої машини, складового, але не найважливішого, елемента продуктивних сил і виробничого потенціалу держави. Особистість виступала в такому середовищі її продуктом, кількісні й якісні професійні характеристики якої задавалися системою навчання й виховання. При цьому вважалося, що суспільство, передусім, впливає на індивіда, а особистість як член суспільства виконує задані ним функції та ролі. Тобто в системі навчання і виховання особистість виступала об'єктом впливу, а відповідним чином організоване середовище розвитку мало обов'язково забезпечити її заздалегідь визначеним рівнем знань, сформованими поглядами, ідеями, переконаннями й т. д.

Проблема дослідження професіоналізму особистості підпорядковувалася також такій меті – усвідомлення значущості вимог середовища й свідомого ставлення до визначених суспільством ідеологічних норм, правил і приписів у професійній діяльності та спілкуванні. Тому й досліджувалася, зазвичай, проблема готовності особистості до професійного самовизначення, при цьому сформованість цієї готовності забезпечувала свідоме ставлення до вибору майбутньої професії, зважаючи насамперед на основні потреби суспільства, а лише згодом на бажання і можливості дитини.

У післяіндустріальному суспільстві йдеться вже не про формування робочої сили, придатної до виконання певних чітко визначених спеціалізованих трудових операцій, а про відтворення фахівця з розвинутим інтелектом, високою культурою й етикою трудової діяльності. Активний пошук методологічних підходів до визначення змісту, форм та методів професійної орієнтації особистості в умовах запровадження ринкових механізмів господарювання було розпочато вітчизняними науковцями з критичного аналізу пострадянських здобутків. На нашу думку, головним детермінантом логіки розгортання досліджень з профорієнтації стало положення безперервного руху до особистості як суб'єкта професійного зростання.

Поступово наукове розуміння сутності професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих трансформувалося із системи заходів впливу на створення дієвих умов (організаційних, інформаційних, методичних, психолого-педагогічних тощо) для допомоги особистості в активному та свідомому професійному самовизначенні та просуванні до вершин професіоналізму.

Звичайно, не варто применшувати значущість досліджень у сфері професійної орієнтації населення, здійснених в індустріальний період розвитку нашої держави. Адже на основі їх результатів вибудовувалася система профорієнтаційної роботи, яка достатньо ефективно функціонувала упродовж тривалого часу й повною мірою відповідала специфіці соціального замовлення. Крім того, що є надзвичайно важливим, результати здійснених у 1960–1990 рр. досліджень створили підґрунтя для нових фундаментальних досліджень у галузі професійного становлення особистості й формування її як суб'єкта майбутньої професійної праці, який не лише відповідає вимогам професійного середовища, а й активно оволодіває ним, змінює його й одночасно змінює себе, своє ставлення до навколишнього світу та самого себе.

Наприклад, для забезпечення високої працездатності фахівця, ефективності його професійної діяльності з одночасним збереженням здоров'я в екстремальних (специфічних) умовах актуальними й особливо значущими стали дослідження проблем, пов'язаних з «образом» сприймання особистості. Специфікою таких образів було те, що вони формувалися в невагомості, сенсорній ізоляції та просторовій напруженості під впливом специфічного психічного самопочуття – порушення традиційних функцій перцептивних образів сприймання як регуляторів оперативного виконання виробничих функцій. У дослідженнях сприймання в таких видах професійної праці людини вчені (А. Бодальов, Є. Климов, Б. Ломов, К. Платонов, Б. Теплов) приходять до висновку, що первинний цілісний образ, характеристиками якого традиційно вважалися предметність і детермінованість об'єктивними характеристиками предметів, має суб'єктну обумовленість, яка розкриває індивідуальну природу і специфіку його сприйняття – активність і вибірковість [7, с. 19].

Закономірно, що в умовах ринку праці динамічне ринкове середовище не забезпечує сталості сформованих в особистості стратегій самореалізації у конкретній професії та в цілому в різних сферах життя. Тому головний акцент у системі професійної орієнтації зміщується на активність особистості, свободу вибору нею напряму професійного зростання, суворе дотримання правових та моральних правил ділової активності та, водночас, повну відповідальність за результати і наслідки своєї праці й творчої професійної самодіяльності. Тобто, зміст професіоналізму людини, як мети її професійного досягнення, збагачується тим, що це не лише атрибутивна функція свідомості особистості, а також і ядро її самосвідомості, котре забезпечує відображення людиною самої себе, формує ставлення до себе і розуміння себе як суб'єкта діяльності і спілкування. Тобто, професіоналізм особистості виконує конструктивну, регулятивну, прогностичну та оцінювальну функції, які гармонізують її ставлення до себе і до зовнішнього світу, забезпечуючи цим особистісне становлення і зростання.

Крім того, в роки індустріального розвитку було доведено (Б. Ломов [5], Є. Климов [7], К. Платонов [14], Б. Теплов [15]), що відображення людиною об'єктивної дійсності та самої себе відбувається на різних рівнях: відчуття і сприймання; уявлення; мова і мислення. Завдяки таким специфічним способам реалізується ставлення індивіда через переживання себе самого і переживання світу, в якому існує суб'єкт. Виділення окреслених вище рівнів свідчило про динамічний характер такого утворення індивіда, якому притаманні певні індивідуальні та вікові особливості становлення. Тобто професіоналізм, як ядро особистості, виступає складовою свідомості та самосвідомості, які забезпечують їй відображення об'єктивного світу й самої себе, що в умовах взаємодії особистості і середовища є обов'язковою умовою формування її як суб'єкта діяльності.

Адже прийти до себе та зрозуміти себе неможливо лише через оволодіння середовищем і порівняння себе з іншими через відрефлексоване ставлення до ситуації та себе в ній. Саме образ „Я-професіонал” забезпечує ставлення до себе як до особистості, яка має певну систему цінностей і смислів своєї професійної активності. Таке самоставлення ґрунтується на результатах самопізнання, самоаналізу, саморозуміння та самоприйняття. Тобто завдяки образу „Я-професіонал” особистість перетворюється на суб'єкта діяльності з розвиненими вольовими якостями, здатністю приймати рішення і здійснювати моральні вчинки. При цьому самосвідомість є процесом, за допомогою якого людина пізнає себе, а його результатом (продуктом) – образ „Я-професіонал” як система суб'єктивно-оцінних й індивідуально-вибіркових ставлень до самої себе і свого місця в навколишній дійсності та професійному середовищі.

Отже, професіонал у змозі не лише відповісти на запитання про те, хто він і що з ним відбувається. Його внутрішня активність не обмежується пошуком нових знань про себе, а зосереджена на усвідомленні смислів своєї діяльності, об'єктивних проявів і суб'єктивних причин того чи іншого вчинку. Тобто відбувається процес узгодження отриманих у процесі самопізнання знань про себе, які спонукають людину до того чи іншого способу поведінки, і тим, якою вона має бути насправді, залежно від суб'єктивного уявлення про суспільні цінності та мораль. У такій суперечності й проявляється образ „Я-професіонал” особистості, що спонукає діяти в той чи інший спосіб, та образ „Я-ідеальний” – як потрібно було діяти. Внутрішня робота особистості у процесі вирішення суперечності між „Я-реальним” та „Я-ідеальним” дозволяє відповісти не лише на запитання „Хто Я?” і „Яким Я повинен бути?”, а й на запитання „Чому Я повинен таким бути?”.

Отже, в умовах ринку праці особистість активно взаємодіє з навколишнім соціальним середовищем і самостійно реалізує обрану програму професійного розвитку. Суспільні інститути в державі лише намагаються створити для цього достатні умови. Обравши певну професійну програму, люди прагнуть зайняти в суспільстві таке соціально-професійне місце, яке зможе гарантувати їм якомога кращі умови для власної безпеки життєдіяльності. В основі такого руху лежить оволодіння людиною відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем

професіоналізму, який є головним засобом її конкурентоспроможності на ринку праці.

Проте перш ніж майбутній фахівець зможе здобути відповідну професійну підготовку та гарантовано отримати в майбутньому бажане робоче місце, він має узгодити вимоги соціально-професійного середовища з власними можливостями. Механізмами такого узгодження є глибокий самоаналіз та самооцінка людиною майбутніх можливостей реалізації зростаючого професійного „Я”. Спонукальною силою до такої самодіяльності особистості виступають динамічні вимоги ринкового професійного середовища. При цьому потужність впливу таких вимог об’єктивно зумовлена бажанням роботодавців забезпечити виробничий процес найкращими фахівцями. Оскільки на ринку праці існує певна пропозиція потенційних споживачів робочого місця, то співробітництво між працедавцями та фахівцями відбувається в конкурентному середовищі. Невиконання людиною на високому професійному рівні виробничих обов’язків може призвести до втрати робочого місця. Саме це є потужним джерелом безперервної профорієнтаційної активності особистості, фундаментом її професійного самовизначення, саморозвитку й досягнення вершин професіоналізму.

Крім того, достатньо високий попит на фахівців, розуміння суб’єктами господарювання важливості людського чинника на виробництві та високий рівень безробіття, які зазвичай є невід’ємними атрибутами ринкової економіки, визначають діючу на ринку праці об’єктивну суперечність між бажанням людини здобути хорошу професію та високими вимогами цієї професії до її представників. Така суперечність між особистістю та середовищем також суттєво змінює загальні підходи до професійної орієнтації особистості, які мають спрямовуватися на створення дієвих умов суб’єктної профорієнтаційної активності, самоприйняття цінності праці як визначального фактора її конкурентоспроможності. Тобто, в сучасних умовах професійна орієнтація як система заходів, спрямованих на підтримку особистості в професійному виборі, має на меті створення профорієнтаційних ситуацій для самостійного розв’язання людиною проблеми свого місця в професійному середовищі й узгодження нею динамічних суперечностей між вимогами професії та досягнутим рівнем розвитку (професійним та особистісним) у межах бажаного або ж вже обраного виду праці, в якому особистість виявить свої здібності та реалізує власну програму життєдіяльності.

Означене нами вище положення й детермінувало логіку дослідницьких пошуків сучасних учених у сфері професійного становлення і розвитку особистості, які зосереджуються навколо проблеми вивчення особистісних характеристик професіонала. Традиційний підхід, який домінував в індустріальну епоху, передбачав лише розкриття специфіки професійної діяльності на основі її зовнішніх атрибутів й тому не забезпечував ефективного виконання професійних завдань людиною. При цьому порівняння виявлених психофізіологічних та особистісних характеристик успішних і неуспішних спеціалістів покладалося в основу визначення домінуючих професійно-важливих якостей професіонала. Передбачалося, що виявлені в такий спосіб

характеристики професійної праці людини складуть основу змісту навчання і виховання, який забезпечить ефективне оволодіння професією й успішне виконання в майбутньому виробничих завдань. Тобто, професіоналізм людини виступав продуктом, кількісні та якісні професійні характеристики якого задавалися системою навчання й виховання, а образ „Я-професіонал”, як еталон або ж модель професії, визначався ідеологічними нормами і заданими в суспільстві правилами, які має свідомо прийняти особистість.

Незважаючи на теоретичну і практичну значущість такого підходу, згідно з якою пізнання, свідомість і психіка розглядалися як відображення, до розкриття сутності професіоналізму людини він все ж не призвів. Виявився такий підхід обмеженим і під час створення дієвої моделі формування особистості як майбутнього професіонала. Адже сталося так, особливо у сфері управлінських професій, економіки і фінансів, що виділені професійно важливі якості спеціаліста не є запорукою їх наявності в інших і більше того – вони не гарантують успішного виконання професійної діяльності.

Не підтверджувалася також теза про те, що такі якості забезпечують досягнення людиною вершин професіоналізму. Проте ці результати привели до суттєвих зрушень у розумінні сутності професійного розвитку особистості, до змісту якого має обов’язково входити положення про те, що людина, як самоорганізована та внутрішньо активна система і як носій відображення, активно й вибірково ставиться до професій через аналіз минулого, сьогодення та майбутнього. Тобто образ „Я-професіонал” в структурі професіоналізму людини забезпечує не лише відображення середовища, в якому вона здійснює свою професійну діяльність, а й відображення людиною самої себе, формує ставлення до себе і розуміння себе як суб’єкта професійної праці. Саме образ „Я-професіонал” особистості гармонізує ставлення до себе як професіонала і до професії як середовища особистісного становлення і професійного зростання.

Тобто образ „Я-професіонал” особистості, як її ядро, виступає одночасно як складова її свідомості і самосвідомості, які забезпечують їй адекватне „Я” у світі професій й ставлення до себе як до суб’єкта з певною системою цінностей і смислів своєї активності. Тобто, завдяки образу „Я” у світі професій, як системи суб’єктивно-оцінних індивідуально-вибіркового ставлень до самої себе і свого місця в професійному середовищі, особистість перетворюється на суб’єкта професійної діяльності з розвиненими вольовими якостями, здатністю приймати рішення і здійснювати моральні вчинки, метою яких є досягнення такого рівня саморозвитку, який буде відповідати вимогам професії. Досягається це за допомогою реструктуризації образу „Я-професіонал” у напрямі адекватного відображення специфіки професії („Я” і професія) та сформованого ставлення до неї („Я” у професії). Таким чином, образ „Я-професіонал” не лише дає можливість відповісти людині на запитання про те, хто вона і до чого вона прагне, а й в процесі узгодження знань про себе як суб’єкта майбутньої професійної праці спонукає її до того чи іншого способу поведінки.

Не повною мірою розкривалася також і сутність понять „можу” та „потрібно”, які розглядалися як співставлення виявлених індивідуальних

особливостей особистості з вимогами професії, зафіксованих у професіограмі та психограмі. Тобто, для усвідомленого і обґрунтованого професійного самовизначення було достатньо сформувати адекватне відображення людиною дихотомії “Я” і майбутня професія, а самоставлення до неї (“Я” у майбутній професії) залишалося поза увагою дослідників.

Тому й не випадково вчені зосереджувалися на вивченні однієї зі складових професійного самовизначення (“Я” і майбутня професія) й цим визначали підходи до організації профорієнтаційної роботи. Саме тому традиційна система професійної орієнтації, яка склалася в радянські роки, й виявилася не повною мірою дієздатною в умовах формування в нашій державі ринку праці. Адже співставлення (накладання, проекція та ін.) виявлених у процесі професійної консультації індивідуально-психологічних особливостей особистості та вимог бажаної або ж обраної професії не вирішувало проблему професійного самовизначення та саморозвитку людини з урахуванням як динаміки зростання індивіда, так і мінливості ринку праці.

Підведемо підсумок. Післяіндустріальний світ для створення високотехнологічних засобів виробництва й виготовлення продукції високої якості потребує фахівців, здатних до генерування нових знань та інформації. За таких жорстких і несталих умов конкуренції у світовому розподілі праці людина для підтримки бажаних умов життєдіяльності прагне до самореалізації в конкретній професії та в цілому в різних сферах життя через досягнення нею вершин професійної майстерності у вчасно обраній сфері трудової діяльності. Тому головний акцент у теорії та методиці професійної орієнтації населення має зміститися на активність особистості, свободу вибору нею напряду професійного зростання, усвідомлення свого ставлення до себе як суб’єкта професійної праці та поведінки, що передбачає здійснення нею розгорнутого в часі й відносно самостійного пошуку професії з урахуванням передусім власних інтересів і можливостей, а лише згодом кон’юнктури ринку праці. Професійна орієнтація, як система заходів підтримки особистості в ситуації професійного вибору й зростання, покликана створити профорієнтаційне середовище для самостійного узгодження особистістю динамічних суперечностей між вимогами професії та досягнутим рівнем розвитку (професійним та особистісним) у межах бажаного або ж вже обраного виду праці. Саме означений нами вище підхід має забезпечити конкурентоспроможність людини на ринку праці. Система ж професійної орієнтації є тим середовищем, в якому особистість може почерпнути необхідну професіографічну інформацію й скористатися наданою їй допомогою.

Звичайно, за роки становлення державності України залишилося та з’явилося багато надзвичайно важливих проблем у сфері професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих, і вони потребують негайного вирішення. Сподіваємося, що систематизовані інформаційно-довідкові матеріали в науково-допоміжному бібліографічному покажчику „Розвиток професійної орієнтації в Україні” стануть в нагоді науковцям і практикам.

Література

1. *Абульханова-Славская, К. А.* Стратегия жизни / К. А. Абульханова-Славская. – М. : Мысль, 1991. – 299 с.
2. *Ананьев, Б. Г.* Избр. психологические труды : в 2 т. Т. 1 : Человек как предмет познания / Б. Г. Ананьев. – М., 1980. – 232 с.
3. *Бех, І. Д.* Виховання особистості : підручник / Іван Дмитрович Бех. – К. : Либідь, 2008. – 848 с.
4. *Божович, Л. И.* Личность и её формирование в детском возрасте (психологическое исследование) / Л. И. Божович. – М. : Просвещение, 1968. – 452 с.
5. *Завалова, Н. Д.* Образ в системе психической регуляции деятельности / [Б. Ф. Ломов, В. А. Пономаренко, Н. Д. Завалова ; отв. ред. Ю. М. Забродин]. – М. : Наука, 1986. – 167 с.
6. *Иноземцев, В. Л.* Расколотая цивилизация / В. Л. Иноземцев. – М. : Academia : Наука, 1999. – 740 с.
7. *Климов, Е. А.* История психологии труда в России / Е. А. Климов, О. Г. Носкова. – М. : МГУ, 1992. – 221 с.
8. *Костюк, Г. С.* Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г. С. Костюк, Л. М. Проколієнко. – К. : Рад. школа, 1989. – 608 с.
9. *Леонов, И. Г.* Управление качеством продукции / И. Г. Леонов, О. В. Аристов. – М. : Изд-во стандартов, 1990. – 279 с.
10. *Леонтьев, А. Н.* Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. – М. : Педагогика, 1983. – 320 с.
11. *Леонтьев, Д. А.* Профессиональное самоопределение как построение образов возможного будущего / Д. А. Леонтьев // Вопросы психологии. – 2001. – № 1. – С. 57–66.
12. *Мясищев, В. Н.* Психология отношений : избр. психол. тр. / В. Н. Мясищев. – М. : НПО МОДЭК, 1995. – 356 с.
13. *Платонов, К. К.* Структура и развитие личности / [К. К. Платонов ; отв. ред. А. Д. Глоточкин]. – М. : Наука, 1986. – 257 с.
14. Психологическая наука в XX столетия: проблемы теории и истории / [К. А. Абульханова-Славская, Л. И. Анцыферова, А. В. Брушлинский ; под ред. А. В. Брушлинского]. – М. : Ин-т психологии РАН, 1997. – 576 с.
15. *Теплов, Б. М.* Проблемы индивидуальных различий / Борис Михайлович Теплов. – М. : АПН РСФСР, 1961. – 535 с.

РОЗДІЛ 1
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

ЗАКони УКРАЇНИ

1. **Про зайнятість населення** : Закон УРСР від 1 берез. 1991 р. № 803-ХІІ // Відомості Верхов. Ради України УРСР. – 1991. – № 14. – Ст. 170. – С. 361–375.

2. **Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР „Про зайнятість населення”** : Закон України від 17 листоп. 1992 р. № 2787-ХІІ // Відомості Верхов. Ради України. – 1993. – № 2. – Ст. 3. – С. 19–24.

3. **Про внесення змін і доповнень до Закону України „Про зайнятість населення”** : Закон України від 14 жовт. 1994 р. № 206/94-ВР // Відомості Верхов. Ради України. – 1994. – № 45. – Ст. 408. – С. 1225.

4. **Про внесення доповнення до статті 22 Закону України „Про зайнятість населення”** : Закон України від 14 лют. 1996 р. № 47/96-ВР // Відомості Верхов. Ради України. – 1996. – № 9. – Ст. 42. – С. 97.

5. **Про внесення змін до Закону України „Про зайнятість населення”** : Закон України від 21 листоп. 1997 р. № 665/97-ВР // Відомості Верхов. Ради України. – 1998. – № 11/12. – Ст. 44. – С. 188–198.

6. **Про строк введення в дію підпункту „б” пункту 1 статті 26 Закону України „Про зайнятість населення”** : Закон України від 17 груд. 1999 р. № 1310-XIV // Відомості Верхов. Ради України. – 2000. – № 3. – Ст. 22. – С. 22.

7. **Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні** : Закон України від 5 лют. 1993 р. № 2998-ХІІ // Бюл. законодавства і юрид. практики України. – 1997. – № 5. – С. 170–179 ; Відомості Верхов. Ради України. – 1993. – № 16. – Ст. 168. – С. 409–417.

8. **Про внесення змін до Закону України „Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні”** : Закон України від 21 трав. 1999 р. № 696-XIV // Голос України. – 1999. – 16 черв. (№ 108). – С. 9 ; Уряд. кур’єр. – 1999. – 26 черв. (№ 118). – С. 13.

9. **Про внесення змін до Закону України „Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні”** : Закон України від 23 берез. 2000 р. № 1613-III // Уряд. кур’єр. – 2000. – 26 квіт. – Орієнтир. – С. 12–14.

10. **Про освіту** : Закон України [станом на 20 листоп. 1998 р.]. – К. : Парламент. вид-во, 1998. – 42 с. – (Серія „Закони України”).

11.Про Загальнодержавну програму підтримки молоді на 2004–2008 роки : Закон України від 18 листоп. 2003 р. № 1281-IV // *Голос України*. – 2003. – 16 груд. (№ 239). – С. 14–15.

12.Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення працевлаштування молоді : Закон України від 1 берез. 2005 р. № 2429-IV // *Відомості Верхов. Ради України*. – 2005. – № 13. – Ст. 233. – С. 590–591.

13.Про внесення змін до деяких законів України щодо реалізації інвалідами права на трудову зайнятість : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3483-IV // *Відомості Верхов. Ради України*. – 2006. – № 32. – Ст. 271. – С. 1158–1162.

14.Про внесення змін до деяких законів України щодо зменшення впливу світової фінансової кризи на сферу зайнятості населення : Закон України від 25 груд. 2008 р. № 799-VI // *Відомості Верхов. Ради України*. – 2009. – № 18. – Ст. 247. – С. 630–641.

УКАЗИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

15.Державна національна програма „Освіта: Україна ХХІ століття” : [затв. указом Президента]. – К. : Райдуга, 1994. – 62 с.

16.Про Національну доктрину розвитку освіти : указ Президента України від 17 квіт. 2002 р. № 347/2002 // *Дошкіл. виховання*. – 2002. – № 7. – С. 4–9 ; *Київ. правда*. – 2002. – 26 квіт. – *Вісник*. – С. 1–4 ; *Освіта України*. – 2002. – 23 квіт. (№ 33). – С. 4–6 ; *Проф.-техн. освіта*. – 2002. – № 3. – С. 2–8.

ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

17.Про Концепцію професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації незайнятого населення : постанова Каб. Міністрів України від 1 лют. 1996 р. № 150 // *Збірник законодавчих актів і нормативних документів системи професійно-технічної освіти*. – К., 1999. – Т. 1. – С. 77–89. – Концепція додається.

18.Про затвердження Типового положення про Молодіжний центр праці : постанова Каб. Міністрів України від 24 січ. 2001 р. № 40 // *Уряд. кур'єр*. – 2001. – 14 лют. (№ 28). – *Орієнтир*. – С. 14. – Типове положення додається

19.Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення : постанова Каб. Міністрів України від 17 верес. 2008 р. № 842 // *Уряд. кур'єр*. – 2008. – 1 жовт. (№ 182). – *Орієнтир*. – С. 15–16 ; *Офіц. вісн. України*. – 2008. – № 72. – Ст. 2426. – С. 53. – Концепція додається.

20.Концепція державної системи професійної орієнтації населення : проблема, на розв'язання якої спрямована Концепція : затв. постановою Каб.

Міністрів України від 17 верес. 2008 р. № 842 // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2009. – № 1/2. – С. 3–5.

21.Про затвердження Державної цільової соціальної програми „Молодь України” на 2009–2015 роки : постанова Каб. Міністрів України від 28 січ. 2009 р. № 41 // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 7. – Ст. 217. – С. 50. – Дод. 1 : Паспорт Державної цільової соціальної програми „Молодь України” на 2009–2015 роки ; Дод. 2 : Завдання і заходи на виконання Державної цільової соціальної програми „Молодь України” на 2009–2015 роки.

У програмі передбачено ряд заходів щодо створення сприятливого середовища для забезпечення зайнятості молоді (див. завдання 4).

НАКАЗИ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ

22.Про спільну роботу навчальних закладів та державної служби зайнятості Львівської області з організації навчання незайнятого населення : рішення колегії М-ва освіти України від 29 черв. 1994 р. № 26/2-11 // Інформ. зб. М-ва освіти України. – 1994. – № 19. – С. 8–12.

23.Про затвердження Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається : (наказ М-ва освіти України, М-ва праці України, М-ва у справах молоді і спорту України від 2 черв. 1995 р. № 159/130/1526) // Збірник нормативних та методичних матеріалів з питань професійної орієнтації незайнятого населення та інших категорій громадян / Держ. центр зайнятості, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості. – К., 1997. – С. 46–50. – Положення додається.

24.Про затвердження Положення про організацію професійного навчання безробітних за модульною системою : наказ М-ва праці та соц. політики України, М-ва освіти України від 8 лип. 1999 р. № 113/247 // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 31. – С. 249. – Положення додається.

25.Про внесення змін до наказу Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства освіти України [„Про затвердження Положення про організацію професійного навчання незайнятого населення за модульною системою”] від 08.07.99 № 113/247 : наказ М-ва праці та соц. політики України, М-ва освіти і науки України від 10 жовт. 2006 р. № 376/693 // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 44. – Ст. 2965. – С. 177.

26.Про затвердження Положення про порядок надання Фондом загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття послуг з професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації : наказ М-ва праці та соц. політики України, М-ва освіти і науки України від 13 лют. 2001 р. № 53/59 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 16. – Ст. 705. – С. 87. – Положення додається.

27.Про внесення змін до Положення про порядок надання Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття послуг з професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації: наказ М-ва праці та соц. політики України, М-ва освіти і науки України від 28 серп. 2002 р. № 414/482 // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 37. – Ст. 1765. – С. 284.

28.Про внесення змін до Положення про порядок надання Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття послуг з професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації: наказ М-ва праці та соц. політики України, М-ва освіти і науки України від 19 квіт. 2004 р. № 89/314 // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 19. – Ст. 1360. – С. 316.

29.Про внесення змін до Положення про порядок надання Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття послуг з професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації: наказ М-ва праці та соц. політики України, М-ва освіти і науки України від 10 жовт. 2006 р. № 374/691 // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 44. – Ст. 2963. – С. 172–174.

30.Про внесення змін до Положення про порядок надання Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття послуг з професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації: наказ М-ва праці та соц. політики України, М-ва освіти і науки України від 5 листоп. 2007 р. № 596/965 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 89. – Ст. 3290. – С. 135.

31.Про затвердження змін до Положення про порядок надання Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття послуг з професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації: наказ М-ва праці та соц. політики України, М-ва освіти і науки України від 26 трав. 2008 р. № 276/457 // Офіц. вісн. України. – 2008. – № 41. – Ст. 1385. – С. 220.

32.Про внесення змін до Положення про порядок надання Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття послуг з професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації: наказ М-ва праці та соц. політики України, М-ва освіти і науки України від 16 лют. 2009 р. № 63/123 // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 17. – Ст. 543 – С. 648.

33.Про внесення змін до Положення про організацію професійної орієнтації населення: наказ М-ва праці та соц. політики України, М-ва освіти і науки України від 10 жовт. 2006 р. № 375/692 // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 44. – Ст. 2964. – С. 175–176.

34.Про впровадження наукового психолого-педагогічного проекту „Вибір успішної професії”: наказ М-ва освіти і науки України від 28 лип. 2008 р. № 699 // Інформ. зб. М-ва освіти і науки України. – 2008. – № 36. – С. 12–27. – Дод.: Концепція наукового психолого-педагогічного проекту „Вибір успішної професії”; Програма реалізації наукового психолого-педагогічного проекту „Вибір успішної професії”, 2008–2014 роки; Науково-методична рада проекту „Вибір успішної професії”.

НАКАЗИ І ЛИСТИ ІНШИХ МІНІСТЕРСТВ І ВІДОМСТВ УКРАЇНИ

35.Орієнтовний перелік робіт та професій, де є потреба у професійному відборі: (лист М-ва праці України від 15 квіт. 1994 р. № 306-1348 та Держ. комітету України по нагляду за охороною праці від 15 квіт. 1994 р. № 01-14/73) // Збірник нормативних та методичних матеріалів з питань професійної орієнтації незайнятого населення та інших категорій громадян / Держ. центр зайнятості, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості. – К., 1997. – С. 55–58.

36.Про тимчасовий перелік професій та спеціальностей, що вимагають професійного відбору: (лист Держ. комітету України по нагляду за охороною праці від 18 серп. 1994 р. № 01-14/17-64) // Збірник нормативних та методичних матеріалів з питань професійної орієнтації незайнятого населення та інших категорій громадян / Держ. центр зайнятості, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості. – К., 1997. – С. 52–54.

37.Про затвердження Положення про територіальний центр професійної орієнтації населення (відділ територіального центру зайнятості) та Положення про методичну раду територіального центру профорієнтації населення (відділу територіального центру зайнятості) державної служби зайнятості: (наказ М-ва праці від 23 листоп. 1994 р. № 63) // Збірник нормативних та методичних матеріалів з питань професійної орієнтації незайнятого населення та інших категорій громадян / Держ. центр зайнятості, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості. – К., 1997. – С. 87–93. – Положення додається.

38.Про затвердження Інструкції про порядок видачі суб'єктам підприємницької діяльності спеціальних дозволів (ліцензій) на надання послуг, пов'язаних із профорієнтацією населення і Інструкції про умови і правила здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної із профорієнтацією населення та контроль за їх дотриманням: лист Держ. центру зайнятості М-ва праці України та Ліцензійної палати при М-ві економіки України від 15 серп. 1996 р. № ЛП-27/52 // Збірник нормативних та методичних матеріалів з питань професійної орієнтації незайнятого населення та інших категорій громадян / Держ. центр зайнятості, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості. – К., 1997. – С. 119–132.

39.Основні завдання та функції підрозділу професійного навчання незайнятого населення центру зайнятості Автономної Республіки Крим,

обласного, Київського та Севастопольського міських центрів зайнятості : (лист Держ. центру зайнятості від 11 лют. 1997 р. № ДЦ-06-214) // Збірник нормативних та методичних матеріалів з питань професійної орієнтації незайнятого населення та інших категорій громадян / Держ. центр зайнятості, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості. – К., 1997. – С. 94–98.

40.Рекомендації щодо основних напрямів та змісту профорієнтаційної роботи в державній службі зайнятості : (лист Держ. центру зайнятості від 11 лют. 1997 р. № ДЦ-06-215) // Збірник нормативних та методичних матеріалів з питань професійної орієнтації незайнятого населення та інших категорій громадян / Держ. центр зайнятості, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості. – К., 1997. – С. 41–43.

41.Про затвердження Державного класифікатора України [Електронний ресурс] : наказ Держ. комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 27 лип. 1995 р. № 257 (із змінами, внесеними згідно з наказом Держ. комітету України по стандартизації, метрології і сертифікації від 14 трав. 1998 р. № 314, наказом Комітету України з питань стандартизації, метрології та сертифікації від 18 жовт. 1999 р. № 283, наказом Держ. комітету стандартизації, метрології та сертифікації від 10 жовт. 2000 р. № 589). – Електрон. дані. – К., [б. р.]. – Режим доступу: <http://profi.org.ua/liga/liga1.html>. – Заголовок з екрана.

42.Про внесення змін до Положення про навчальний заклад державної служби зайнятості : наказ М-ва праці та соц. політики України від 5 листоп. 2007 р. № 597 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 89. – Ст. 3291. – С. 137.

РОЗДІЛ 2

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ДІТЕЙ, МОЛОДІ ТА ДОРΟΣЛИХ

2.1. Джерела розвитку і перспективи розбудови державної системи професійної орієнтації в Україні

43. **Близнюк, Т.** Проблема професійної орієнтації молоді в педагогічних працях Романа Скульського / Тетяна Близнюк // Обрії. – 2006. – № 2. – С. 19–21. – Бібліогр.: 9 назв.

44. **Васюк, О.** Становлення та розвиток профорієнтаційної роботи на професії педагогічної спрямованості: [іст. аспекти та сучас. розвиток профорієнтації] / Оксана Васюк // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – № 3. – С. 27–29. – Бібліогр.: 23 назви.

45. **Гіптерс, З.** Педагогічні ідеї Дениса Коренця: [про подвижника фах. освіти Д. Коренця (1875–1946) як організатора закл. проф. орієнтації шкіл. молоді „Укр. порадня з вибору звання” – наук. комісії в Укр. Пед. Т-ві „Рід. школа”] / Зінаїда Гіптерс // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 4. – С. 171–180. – Бібліогр.: 20 назв.

46. **Завалевська, О. В.** Болонський процес та конкурентоспроможність майбутніх фахівців / О. В. Завалевська // Наука і освіта. – 2008. – № 1/2. – С. 45–48. – Бібліогр.: 5 назв.

47. **Закатнов, Д.** Зміст і форми профорієнтаційної роботи зі школярами у 20–30-х роках ХХ ст. / Дмитро Закатнов // Нова пед. думка. – 2004. – № 2. – С. 7–11. – Бібліогр.: 12 назв.

48. **Кабінет професійної орієнтації в школі: метод. рек.** / Держ. служба зайнятості України, Черніг. облас. центр зайнятості; авт.-уклад. В. В. Синявський. – Чернігів: [б. в.], 2005. – 31 с.

49. **Колісник, Т. П.** Основні етапи розвитку систем профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю (20 рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.) / Колісник Т. П. // Пед. процес: теорія і практика: зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2004. – Вип. 2. – С. 84–92. – Бібліогр.: 14 назв.

50. **Копетчук, В. А.** Проблема професійної спрямованості навчання в історії розвитку вітчизняної педагогічної думки / В. А. Копетчук // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К.; Вінниця, 2008. – Вип. 17. – С. 48–54. – Бібліогр.: 10 назв.

51.**Криклій, А. С.** Профорієнтація як фактор підвищення ефективності ринкової економіки / А. С. Криклій // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. / М-во економіки України, Наук.-дослід. екон. ін-т. – К., 2004. – Вип. 7/8 (38/39). – С. 61–64. – Бібліогр.: с. 64.

52.**Лернер, П.** Самоопределение растущей личности – составная часть трудового воспитания : [роль профорієнтатора в жизн. и проф. самоопределении учащихся] / Павел Лернер // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 230–234.

53.**Мельник, О. В.** До проблеми класифікації професій (з історії питання) / Мельник О. В. // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 13, Проблеми труд. та проф. підготовки / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – К., 2005. – Вип. 1 : До 170-річного ювілею. – С. 106–113. – Бібліогр.: 12 назв.

54.**Мельник, О.** До проблеми класифікації професій (з історії питання) : [класиф. професій як один із засобів підвищ. результативності профорієнтац. роботи] / Олександр Мельник // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2005. – № 5. – С. 40–44. – Бібліогр.: 12 назв.

55.**Меркулова, С.** Організація цілеспрямованої і систематичної профорієнтаційної роботи – основа забезпечення країни професійними педагогічними кадрами : [аналіз досвіду профорієнтац. роботи у другій половині ХХ ст.] / Світлана Меркулова // Нова пед. думка. – 2008. – № 2. – С. 84–89. – Бібліогр.: 8 назв.

56.**Михайленко, Н. А.** Формування готовності старшокласників до професійного самовибору як педагогічна проблема : [іст.-пед. аналіз діяльності сіл. школи в Україні (1958–1991) щодо формув. готовності старшокласників до проф. самовибору] / Н. А. Михайленко // Пед. науки : зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2007. – [Ч. 3]. – С. 151–157. – Бібліогр.: с. 156–157 (8 назв).

57.**Олеярник, О.** Професійна спрямованість старшокласників у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського / Олеярник О. // Гуманізація навч.-вихов. процесу : наук.-метод. зб. / Слов'ян. держ. пед. ун-т. – Слов'янськ, 2006. – Вип. 32. – С. 156–161. – Бібліогр.: 6 назв.

58.**Олеярник, О. В.** Розвиток ідеї професійної спрямованості навчання старшокласників у вітчизняній педагогічній думці (50–80 рр. ХХ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.01 „Заг. педагогіка та історія педагогіки” / Олеярник Олександр Вікторович ; [наук. кер. Саяпіна С. А.] ; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград : [б. в.], 2009. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17–18 (8 назв).

59.**Панченко, В.** Професійне самовизначення в історії розвитку психологічної думки на Україні : [ХІ – поч. ХХІ ст.] / Віктор Панченко // Проф.

освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн., укр.-пол. [щоріч.]. – К. ; Ченстохова, 2004. – Вип. 6. – С. 91–103.

60.Пивовар, Н. М. Із досвіду орієнтації школярів на педагогічну професію у контексті співробітництва ВНЗ та школи (80 роки ХХ ст.) / Н. М. Пивовар // Витоки педагогічної майстерності. Сер. „Пед. науки” : зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – Вип. 3. – С. 90–95.

61.Піддячий, М. І. Історичні передумови і теоретичні засади профорієнтації школярів : [іст. тенденції психол.-пед. теорії профорієнтації та сучас. напрями профорієнтац. роботи] / М. І. Піддячий // Педагогіка і психологія. – 2006. – № 3. – С. 29–36.

62.Побірченко, Н. Ступенева професійна орієнтація учнів загальноосвітньої школи / Неоніла Побірченко // Гуманіт. вісн. Держ. вищого навч. закл. „Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди”. Педагогіка. Психологія. Філологія. Філософія : наук.-теорет. зб. – Переяслав-Хмельницький, 2006. – Вип. 10. – С. 172–174. – Бібліогр.: 5 назв.

63.Профорієнтаційна робота в школі: проблеми і перспективи їх вирішення : матеріали наук.-практ. конф., м. Луцьк, 23 берез. 2007 р. / Луцький навч.-реабілітац. центр, Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України [та ін.]. – [Луцьк : б. в., 2007]. – 111 с. – Бібліогр. в кінці ст.

64.Сидоренко, В. Професійна орієнтація молоді : [наук. основи трансформації системи профорієнтації учн. молоді] / Віктор Сидоренко, Ніна Тверезовська // Пед. газета. – 2007. – Лют. (№ 2). – С. 5.

65.Сидоренко, В. Теоретичні засади системи професійної орієнтації [учнівської молоді] в сучасних умовах розвитку суспільства / Віктор Сидоренко, Ніна Тверезовська // Імідж сучас. педагога. – 2006. – № 8. – С. 6–9. – Бібліогр.: 14 назв.

66.Сліпчук, В. Л. Проблема допрофесійної підготовки учнів в умовах ліцею: історико-педагогічний аналіз / Сліпчук В. Л. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 5. – С. 134–143. – Бібліогр.: 20 назв.

67.Слюсаренко, Н. В. Підготовка старшокласників до майбутньої трудової діяльності у 50–60 роки ХХ століття : [стан труд. виховання і профорієнтації в шк. Херсон. обл.] / Н. В. Слюсаренко // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2004. – Вип. 4. – С. 191–195. – Бібліогр.: 17 назв.

68.Слюсаренко, Н. В. Погляди вітчизняних педагогів другої половини ХХ століття на організацію трудової підготовки підростаючого покоління : [роль уроків труд. навчання у профорієнтац. роботі] / Н. В. Слюсаренко // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2007. – Вип. 46. – С. 35–41. – Бібліогр.: 17 назв.

69.Сорока, Т. Професійна орієнтація школярів на уроках трудового навчання в другій половині ХХ століття / Тарас Сорока // Рід. школа. – 2007. – № 5. – С. 73–76. – Бібліогр.: 8 назв.

70.Федоришин, Б. Система професійної орієнтації як фактор формування особистості: історично-психологічний аспект : [профорієнтац. робота в Україні та зарубіж. країнах] / Борис Федоришин // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2006. – Вип. 9. – С. 215–219. – Бібліогр.: 5 назв.

71.Черниш, А. Історичні аспекти створення та проблеми організації профорієнтаційної роботи в середніх загальноосвітніх закладах : [вибір професії як одне з головних рішень в житті людини] / А. Черниш // Нова пед. думка. – 2006. – № 3. – С. 98–101. – Бібліогр.: 10 назв.

72.Янцур, М. С. Теоретичні засади розвитку системи професійної орієнтації учнівської молоді в сучасних умовах / М. С. Янцур // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 114–124. – Бібліогр.: 24 назви.

2.2. Сучасний стан і проблеми професійної орієнтації дітей, молоді та дорослих в Україні

73.Болтівець, С. І. Професійна орієнтація чи окцидентація? (Психологічна дихотомія орієнту й окциденту) / С. І. Болтівець // Ринок праці та зайнятість населення. – 2008. – № 3. – С. 28–30. – Бібліогр.: 6 назв.

74.Бондарчук, К. П. Механізм формування системи професійної орієнтації населення в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.09.01 „Демографія, економіка праці, соц. економіка і політика” / Бондарчук Катерина Петрівна ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – К. : [б. в.], 2006. – 20 с.

75.Бондарчук, К. П. Стан та напрями вдосконалення профорієнтаційного обслуговування громадян в Державній службі зайнятості : [система служби зайнятості в Україні] / К. П. Бондарчук // Україна: аспекти праці. – 2004. – № 1. – С. 12–20.

76.Бондарчук, К. П. Створення системи професійної орієнтації як засобу сприяння формуванню висококваліфікованого трудового потенціалу України / К. П. Бондарчук // Формування ринкової економіки : зб. наук. пр. / Держ. вищ. навч. заклад „Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана” [та ін.]. – К., 2007. – Т. 2 : Спец. вип. : Управління людськими ресурсами: проблеми теорії та практики, ч. 1. – С. 63–76 : табл.

77.Борисов, В. В. Нові завдання і функції професійної орієнтації з огляду на сучасний ринок праці: сутність і зміст маркетингу робочої сили / Борисов В'ячеслав Вікторович, Борисова Світлана Володимирівна // Проблеми сучас. пед. освіти. Сер.: Педагогіка і психологія : [зб. ст.] / Республік. вищ. навч. закл. „Крим. гуманіт. ун-т”. – Ялта, 2005. – Вип. 7, ч. 1. – С. 20–23.

78.Борисов, В. В. Нові завдання професійної орієнтації молоді з огляду на сучасний ринок праці / В. В. Борисов // Зб. наук. пр. Пед. науки / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2008. – № 1. – С. 77–80. – Бібліогр.: 6 назв.

79.Буянська, О. В. Сучасний стан і перспективи профорієнтаційної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах / О. В. Буянська // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2008. – Вип. 18. – С. 57–66. – Бібліогр.: с. 66.

80.Васильєв, В. В. Професійна орієнтація в системі професійної підготовки молоді / В. В. Васильєв, В. М. Щербак // Вісник. Сер.: Пед. науки / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2005. – Вип. 73. – С. 15–20. – Бібліогр.: с. 20.

81.Вдовиченко, В. П. Профессиональная ориентация молодежи: опыт работ библиотек / авт.-сост. В. П. Вдовиченко ; [Рос. гос. юношес. б-ка, Рус. шк. библиот. ассоциация]. – М. : Рус. шк. библиот. ассоц., 2008. – 183 с. – („Профессиональная библиотека школьного библиотекаря” : прил. к журн. „Шк. б-ка”. Серия 1 ; вып. 3).

82.Вдосконалення профорієнтаційної роботи : [про роботу першої Всеукр. наук.-практ. конф. „Актуальні проблеми профорієнтації в неперервній освіті”, 12–13 жовт. 2006. р., м. Кам'янець-Подільський] // Психолог. – 2006. – Груд. (№ 45). – С. 31–32.

83.Гетта, А. М. Особливості професійного самовизначення учнів в умовах ринкових відносин / А. М. Гетта // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2004. – Вип. 22. – С. 74–75.

84.Гнибіденко, І. Ф. Ринок освітніх послуг і ринок праці: взаємодія і вплив на професійне навчання та профорієнтацію населення / І. Ф. Гнибіденко

// Ринок праці та зайнятість населення. – 2008. – № 3. – С. 6–11 : табл. – Бібліогр.: 10 назв.

85.Гнибіденко, І. Ф. Ринок освітніх послуг і ринок праці: взаємодія і вплив на професійне навчання та профорієнтацію населення України / Гнибіденко І. Ф. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 14–27 : табл., діагр. – Бібліогр.: 11 назв.

86.Головінова, В. Соціальне партнерство у професійному самовизначенні учнівської молоді : [нормат. та метод. забезпечення профорієнтац. роботи] / Валентина Головінова // Пед. газета. – 2008. – Лип. (№ 7). – С. 6.

87.Гончар, Н. С. Соціально-педагогічні проблеми профорієнтації сучасної молоді / Гончар Н. С. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 68–72. – Бібліогр.: 6 назв.

88.Готовься к профессии смолоду: профориентация как отправная точка для личностного роста : [за материалами Н. Пряжникова] / подгот. Вероника Маричева // Упр. школой. – 2004. – 8–15 мая (№ 18). – С. 24–27.

89.Жирнова, В. Н. Профессиональная ориентация молодежи как фактор качества высшего образования : [возраст. этапы системы профориентации от дошкольников до выпускников школ] / Жирнова В. Н. // Пед. науки. – 2005. – № 4. – С. 120–121.

90.Зеер, Э. Ф. Профориентология: теория и практика : [учеб. пособие для вузов] / Э. Ф. Зеер, А. М. Павлова, Н. О. Садовникова. – М. : Акад. Проект ; Екатеринбург : Деловая книга, 2004. – 188, [1] с. : табл. – (Gaudeamus) (Учебное пособие для высшей школы). – Библиогр.: с. 170–172.

91. Ильясов, М. И. Условия и предпосылки успешной профориентации школьников / Ильясов М. И. // Пед. науки. – 2009. – № 1. – С. 87–89.

92. Іваньо, Ю. Ю. Організаційно-педагогічні проблеми підготовки учнів 8–9 класів до вибору майбутньої професії / Ю. Ю. Іваньо // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2006. – Вип. 12. – С. 50–55. – Бібліогр.: 5 назв.

93. Іншин, М. І. Профорієнтаційна робота в органах державної служби України / М. І. Іншин // Вісник / Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2006. – Вип. 33. – С. 282–287. – Бібліогр.: с. 287.

94. **Караваев, А. Ф.** Сущность и структура профессионального призвания : [состав. компоненты и этапы формирования проф. призвания] / А. Ф. Караваев // Высш. образование сегодня. – 2005. – № 4. – С. 52–54 : рис. – Библиогр.: 8 назв.

95. **Керб, Л. П.** Сутність і значення професійної орієнтації / Л. П. Керб // Управління трудовим потенціалом : навч. посіб. / В. С. Васильченко, А. М. Гриненко, О. А. Грішнова, Л. П. Керб ; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2005. – Розд. 3, підрозд. 3.1.4. – С. 165–168.

96. **Ковальчук, І.** Профорієнтація молоді в системі освіти / І. Ковальчук, Л. Платаш // Міжнародна науково-практична конференція „Трансформація особистості в умовах соціально-політичних та економічних змін”, 17–18 трав. 2007 р. – Чернівці, 2007. – С. 591–598. – Бібліогр.: с. 598.

97. **Козловська, І. М.** Професійна орієнтація в умовах фахового навчання / І. М. Козловська, Т. Д. Якимович // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2008. – Вип. 17. – С. 44–48. – Бібліогр.: 7 назв.

98. **Колєшня, Л. Г.** Особливості професійної підготовки кваліфікованих робітників у сучасних соціально-економічних умовах : [орієнтація на ринок праці] / Л. Г. Колєшня // Наука та інновації. – 2005. – Т. 1, № 6. – С. 48–51.

99. **Коропецька, О. М.** Проблема професійної ідентичності в контексті реформи освіти в Україні / О. М. Коропецька // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 9, ч. 3. – С. 152–158. – Бібліогр.: 9 назв.

100. **Криклій, А. С.** Етапи розвитку та шляхи удосконалення державного управління профорієнтацією населення в Україні / А. С. Криклій // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2005. – № 1. – С. 26–27.

101. **Критерії ефективності** профорієнтаційної роботи Державної служби зайнятості України : [метод. рек.] / Ю. М. Маршавін, Д. Ю. Маршавін, М. А. Міропольська, Н. В. Ортікова, В. В. Синявський, М. В. Судаков ; Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – К. : [б. в.], 2008. – 99 с. – Бібліогр.: с. 97–99 (31 назва).

102. **Куліненко, Л. Б.** Модульний підхід до профорієнтаційної роботи як складова частина педагогічної системи / Л. Б. Куліненко // Наша школа. – 2004. – № 1. – С. 10–13 : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

103. **Кязимов, К. Г.** Взаимодействие учреждений профессионального образования с рынком труда / К. Г. Кязимов ; Акад. проф. образования. – М. :

НОУ ИСОМ, 2005. – 45 с. – Прил. „Директорский клуб” к журн. „Проф. образование” ; № 12.

104. **Ларіна, Н. Б.** Проблеми управління професійною орієнтацією старшокласників у загальноосвітньому навчальному закладі / Ларіна Н. Б. // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т [та ін.]. – Херсон, 2006. – Вип. 41. – С. 176–183 : табл. – Бібліогр.: 13 назв.

105. **Лернер, П. С.** Поведенческая мода как предмет педагогической антропологии и смысловой центр инновационных усовершенствований образования : [о формировании жизн. и проф. самоопределения учащихся] / П. С. Лернер // РР в образовании. – 2007. – № 2. – С. 27–33. – Библиогр.: 19 назв.

106. **Лобода, М.** Психологическая готовность современного специалиста к профессиональной деятельности: состояние вопроса и перспективы исследования / М. Лобода, В. В. Криводегев // Проблеми та перспективи формув. нац. гуманіт.-техн. еліти : зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т „Харк. політехн. ін-т”. – Х., 2007. – Вип. 15/16. – С. 258–267.

107. **Максименко, О. С.** Профориентация молодежи как базовый вклад в человеческий капитал / О. С. Максименко, А. А. Немировская // Социально-экономические аспекты промышленной политики. Управление человеческими ресурсами: государство, регион, предприятие : (сб. науч. тр.) / НАН Украины, Ин-т экономики промышленности. – Донецк, 2006. – Т. 2. – С. 190–194. – Библиогр.: с. 194.

108. **Маршавін, Ю. М.** Критерії оцінювання ефективності профорієнтаційної роботи державної служби зайнятості / Ю. М. Маршавін // Ринок праці та зайнятість населення. – 2008. – № 3. – С. 22–26 : рис.

109. **Маршавін, Ю. М.** Методологічні проблеми визначення критеріїв оцінювання ефективності профорієнтаційної роботи державної служби зайнятості / Маршавін Ю. М. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 152–160 : рис.

110. **Маршавін, Ю.** Професійна орієнтація як чинник збалансованості попиту і пропозиції на ринку праці України / Ю. Маршавін // Післядиплом. освіта в Україні. – 2008. – № 2. – С. 102–105. – Бібліогр. в кінці ст.

111. **Мельник, О. В.** Використання положень теорії працездатності та втомлюваності особистості у профорієнтаційній роботі / О. В. Мельник // Теоретико-методологічні проблеми розвитку особистості в системі неперервної освіти : матеріали методол. семінару АПН України, 16 груд.

2004 р. / [АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка та ін.]. – К., 2005. – С. 532–537.

112. **Мельник, О.** Профорієнтаційна значимість працездатності та втомлюваності особистості / Олександр Мельник // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2005. – Вип. 255 : Педагогіка та психологія. – С. 104–112. – Бібліогр.: 12 назв.

113. **Мельник, О. В.** Трудове становлення і професійне самовизначення учнівської молоді в умовах соціально-економічних перетворень у державі / О. В. Мельник // Становлення особистості: 10 років праці: здобутки і перспективи / АПН України, Ін-т проблем виховання. – Кам'янець-Подільський, 2007. – С. 77–87.

114. **Міропольська, М. А.** Критерії та показники ефективності професійної орієнтації в державній службі зайнятості / Міропольська М. А. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 183–196 : табл.

115. **Москалик, Г.** Особливості професійної орієнтації та самовизначення особистості в системі ринкових трансформацій / Геннадій Москалик // Вища освіта України. – 2008. – № 3. – С. 101–106. – Бібліогр.: 10 назв.

116. **Омельченко, Г.** Профорієнтація і професійний профіль / Галина Омельченко // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2008. – № 3. – С. 95–97. – Бібліогр. в кінці ст.

117. **Ортікова, Н. В.** Ефективність професійної орієнтації в державній службі зайнятості: до питання оцінювання / Н. В. Ортікова // Ринок праці та зайнятість населення. – 2008. – № 3. – С. 26–28. – Бібліогр.: 5 назв.

118. **Ортікова, Н. В.** Ефективність профінформаційного забезпечення клієнтів державної служби зайнятості / Н. В. Ортікова // Ринок праці та зайнятість населення. – 2006. – № 2. – С. 43–46.

119. **Отрощенко, Н. Л.** Профорієнтаційна робота в сучасній загальноосвітній школі / Н. Л. Отрощенко // Освіта Донбасу. – 2008. – № 5/6. – С. 18–23. – Бібліогр.: 5 назв.

120. **Пальчук, М.** Професійна орієнтація як фактор особистісно-орієнтовної освіти / Марина Пальчук // Директор шк., ліцею, гімназії. – 2007. – № 6. – С. 84–85. – Бібліогр.: 5 назв.

121. **Півторанюк, У. П.** До питання формування нових практик профорієнтаційної роботи : [досвід роботи з профорієнтації молоді Надвірн.

район. центру зайнятості Івано-Франків. обл.] / У. П. Півторанюк // Ринок праці та зайнятість населення. – 2007. – № 3. – С. 18–19.

122. Побірченко, Н. Методологічні засади психологічної профорієнтації в неперервній освіті : [етапи, осн. зміст і організац. форми] / Неоніла Побірченко // Проф. освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн., укр.-пол. [щоріч.]. – Ченстохова ; К., 2005. – Вип. 7. – С. 287–294. – Бібліогр. в підрядк. прим.

123. Побірченко, Н. Моделювання професійного самовизначення в неперервній освіті / Неоніла Побірченко // Проф. освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн., укр.-пол. [щоріч.]. – Ченстохова ; К., 2008. – Вип. 10. – С. 257–262. – Бібліогр. в підрядк. прим.

124. Побірченко, Н. Проблема вибору першої професії в концепції педагогіки добра І. Зязюна / Неоніла Побірченко // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К. ; Вінниця, 2008. – С. 247–257. – Бібліогр.: 8 назв.

125. Посібник з питань професійної орієнтації : надання консультацій та оцінка особистих умінь та здібностей людини : матеріали з підготов. викладачів-мультиплікаторів з проф. орієнтації : в рамках проекту техн. допомоги М-ва праці США Держ. службі зайнятості України. – [Б. м. : б. в., 200–?]. – 50 с.

126. Професійна орієнтація в умовах служби зайнятості : [із книжки „Посібник з питань професійної орієнтації”] / підгот. К. Мілютіна // Психолог. – 2004. – Груд. (№ 48). – С. 17–24.

126 а. Професійна орієнтація старшокласників: теорія і практика : наук.-метод. посіб. Вип. 1. / АПН України, Ін-т проблем виховання ; [за ред. О. В. Мельника]. – К. : Четверта хвиля, 2009. – 230 с.

127. Профессиональная ориентация персонала : [раздел 5.2. учебника для аспирантов „Управление персоналом”] // Vuzlib [Электронный ресурс] : экономико-правовая библиотека. – Электрон. данные. – Режим доступа: <http://www.vuzlib.net/beta3/html/1/5443/5462>. – Заголовок с экрана.

128. Профорієнтаційна робота та проблеми підготовки кадрів в діяльності служб зайнятості // Психологія праці та управління : зб. наук. пр. V Всеукр. наук.-практ. конф. (19 груд. 2008 р.) : [в 2 ч.]. (Ч. 2) / АПН України, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – Розд. 2. – С. 116–303.

129. Пряжникова, Е. Ю. Профориентация : учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по направлению и специальностям психологии / Е. Ю. Пряжникова, Н. С. Пряжников. – 4-е изд., стер. – М. : Академия, 2008. –

494, [1] с. : ил. – (Высшее профессиональное образование) (Психология). – Библиогр.: с. 484–490.

130. **Пряжникова, Е. Ю.** Профорентация : учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по направлению и специальностям психологии / Е. Ю. Пряжникова, Н. С. Пряжников. – 2-е изд., стер. – М. : Академия, 2006. – 495 с. – (Высшее профессиональное образование). – Библиогр.: с. 484–490.

131. **Рыбаков, М. Ю.** Профессиональная ориентация школьников: традиционное содержание и векторы модернизации : [различ. определения проф. ориентации] / М. Ю. Рыбаков // Среднее проф. образование. – 2008. – № 2. – С. 6–8. – Библиогр.: 11 назв.

132. **Самарук, Н.** Реалізація неперервності професійної орієнтації навчання математики у школі та вищому навчальному закладі : [профорєнтація в процесі вивч. мат. дисциплін] / Наталія Самарук // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 5. – С. 142–147. – Бібліогр.: 8 назв.

133. **Сиченко, В. В.** Професійна орієнтація молоді в сучасних умовах / Сиченко Віктор Володимирович // Нива знань. – 2009. – № 1. – С. 3–4. – Бібліогр.: 7 назв.

134. **Скворцова, Н. А.** Межшкольный учебный комбинат – центр предпрофильной подготовки / Н. А. Скворцова, В. В. Куликов // Школа и пр-во. – 2007. – № 4. – С. 17–19.

135. **Скиба, М. Є.** Теорія і практика професійно-орієнтаційної роботи з молоддю : навч. посіб. / М. Є. Скиба, О. М. Коханко. – Хмельницький : ХНУ, 2007. – 322 с. – Бібліогр.: с. 317–320.

136. **Смоляна, Н.** Обговорюємо проблеми профорєнтації : [про роботу семінару „Концептуальні підходи до проф. орієнтації учн. молоді на робітничі професії”, що відбувся 28 трав. 2009 р. в Ін-ті проф.-техн. освіти АПН України] / Наталія Смоляна // Проф.-техн. освіта. – 2009. – № 2. – С. 38.

137. **Сокова, С. В.** Профессиональная ориентация молодежи в системе железнодорожного транспорта / С. В. Сокова // Педагогика. – 2008. – № 5. – С. 118–119.

138. **Ставицький, С.** Професійна орієнтація учнів у контексті громадянського виховання / Сергій Ставицький // Директор школи. – 2006. – Листоп. (№ 43). – С. 22–25. – Дод.: Анкета для учнів 10–11 кл.

139. **Струкова, В. Л.** Професію обирають не тільки розумом, але й серцем : [про роботу каб. профорєнтації у школі] / В. Л. Струкова // Вихов. робота в школі. – 2008. – № 12. – С. 50–51 : іл., табл.

140. **Татаурова, Г. П.** Профорієнтаційні виміри відповідального ставлення майбутнього фахівця до вибраної професії / Татаурова Г. П. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 5. – С. 262–269. – Бібліогр.: 5 назв.

141. **Тименко, М.** Організаційно-педагогічні аспекти профорієнтаційної роботи соціального педагога / Марія Тименко // Молодь і ринок. – 2008. – № 6. – С. 120–123. – Бібліогр.: 5 назв.

142. **Ткаченко, В.** Концептуальна модель профорієнтаційної роботи в школі / В. Ткаченко // Завуч. – 2004. – Черв. (№ 16). – С. 92–97. – Спецвип.: Профільне навчання.

143. **Ткачук, С. І.** Соціально-педагогічні умови удосконалення профорієнтаційної роботи із старшокласниками в ринкових умовах / С. І. Ткачук // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2006. – Вип. 10. – С. 109–113. – Бібліогр.: 9 назв.

144. **То як же обирати фах?** : [про реалізацію Київ. міськ. центром зайнятості розробл. ним Концепції надання профорієнтац. послуг молоді] // Освіта. – 2006. – 27 верес.–4 жовт. (№ 38). – С. 7.

145. **Федоришин, Б. О.** Проблема особистості і її професійних здібностей в психології професійної орієнтації / Б. О. Федоришин // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2004. – Вип. 4. – С. 112–116. – Бібліогр.: 5 назв.

146. **Хміль, М. М.** Організація і зміст профорієнтаційних послуг для молоді. Специфіка їх надання державною службою зайнятості [у Львівській області] / Хміль М. М. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 333–340 : діагр.

147. **Чебикіна, Т. М.** Словник-довідник з профорієнтації / Т. М. Чебикіна ; Півд. наук. центр АПН України, Одес. облас. ін-т удоскон. вчителів. – О. : ПНЦ АПН України, 2006. – 43 с. – Бібліогр.: 15 назв.

148. **Чернета, С.** Система професійної орієнтації молоді як умова правильного вибору професії : [профорієнтац. робота на ф-тах довузів. підготовки молоді] / Світлана Чернета // Молодь і ринок. – 2009. – № 7. – С. 46–49. – Бібліогр.: 5 назв.

149. **Черновол-Ткаченко, Р.** Проблеми професійної орієнтації в школі / Р. Черновол-Ткаченко // Завуч. – 2005. – Черв. (№ 17/18). – С. 47. – Спецвип.: Профільне навчання – веління часу.

150. **Шайкова, А.** Особистісна готовність психологів до профорієнтаційної роботи в психологічній науці / Аліна Шайкова // Гуманіт. вісн. Держ. вищого навч. закл. „Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди”. Педагогіка. Психологія. Філологія. Філософія : наук.-теорет. зб. – Переяслав-Хмельницький, 2006. – Вип. 10. – С. 243–246 : табл.

151. **Янцур, М. С.** Наукові основи трансформації системи професійної орієнтації учнівської молоді в умовах сучасного суспільства / Янцур М. С. // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 13, Проблеми труд. та проф. підготовки / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – К., 2005. – Вип. 1 : До 170-річного ювілею. – С. 196–210. – Бібліогр.: 21 назва.

152. **Янцур, М.** Науково-теоретичні основи модернізації системи професійної орієнтації учнівської молоді на сучасному етапі розвитку українського суспільства / Микола Янцур // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2004. – № 6. – С. 92–101. – Бібліогр.: 21 назва.

РОЗДІЛ 3

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

3.1. Формування професійного самовизначення особистості як мета професійної орієнтації

153. **Андрухив, О. Ю.** Концепция экспериментального изучения сформированности стратегий профессионального самоопределения интеллектуально одаренных старшеклассников / О. Ю. Андрухив // Наука і освіта. – 2004. – № 3. – С. 4–6. – Бібліогр.: 5 назв. – Спецвип.: Матеріали до конференції пам'яті професора І. Г. Білявського.

154. **Андрухів, О.** Модель стратегії професійного самовизначення учнівської молоді / Оксана Андрухів // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2005. – № 1. – С. 128–135. – Бібліогр.: 10 назв.

155. **Баріхашвілі, І. І.** Психологічні основи профорієнтації і професійного самовизначення : навч.-метод. посіб. / Баріхашвілі І. І., Ворона М. П., Старіков І. М. ; Держ. центр зайнятості, Миколаїв. облас. центр зайнятості, Південнослов'ян. ін-т Київ. славіст. ун-ту. – Миколаїв : Атол, 2006. – 223 с. : іл. – Бібліогр.: с. 180–182 (34 назви).

156. **Бастун, М. В.** Особистісний підхід у допрофесійній підготовці учнів гімназій з вивченням східних мов : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : [спец.] 19.00.07 „Пед. та вікова психологія” / Бастун Микола Володимирович ; [наук. кер. Балл Г. О.] ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К. : Автореферат, 2005. – 21 с. – Бібліогр.: с. 19 (8 назв).

157. **Безкоровайна, О. В.** Особистісне самоствердження у контексті професійного вдосконалення і життєвих перспектив у ранньому юнацькому віці : [зміст проф. самовизначення, мотиви вибору професії старшокласників] / О. В. Безкоровайна // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2007. – Вип. 37. – С. 15–19. – Бібліогр.: 8 назв.

158. **Беляев, Н. В.** Выбор профессии в структуре социального самоопределения будущего учителя / Беляев Н. В., Бондаренко Е. Г. // Психологическое и социально-педагогическое сопровождение детей и молодежи : материалы междунар. науч. конф., [6–8 дек. 2005 г. : в 2 т.] / Ярославл. гос. пед. ун-т им. К. Д. Ушинского [и др.]. – Ярославль, 2005. – Т. 1. – С. 56–58.

159. **Волощук, І. П.** Професійні ціннісні орієнтації як чинник свідомого вибору професії / І. П. Волощук // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та

учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2006. – Вип. 9, кн. 1. – С. 367–373. – Бібліогр.: 12 назв.

160. **Волощук, І. П.** Формування професійних ціннісних орієнтацій у старшокласників як створення смислової основи їхнього професійного самовизначення / Волощук І. П. // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 1. – С. 355–362. – Бібліогр.: 8 назв.

161. **Выборнова, В. В.** Актуализация проблем профессионального самоопределения молодежи / В. В. Выборнова, Е. А. Дунаева // Социол. исследования. (Социс). – 2006. – № 4. – С. 99–105. – Библиогр.: 11 назв.

162. **Галкіна, Н. П.** Роль ціннісних орієнтацій у професійному становленні особистості / Н. П. Галкіна // Наука і освіта. – 2007. – № 8/9. – С. 26–28. – Спецвип.: Проект професора О. П. Саннікової „Психологія особистості: теорія, досвід, практика”.

163. **Гафурова, Н. В.** О педагогических основаниях формирования готовности учащегося к профессиональному самоопределению / Н. В. Гафурова // Профил. школа. – 2005. – № 6. – С. 6–10.

164. **Гиндилис, Н. Л.** Факторы мировоззренческого, социально-экономического и психологического характера в профессиональном самоопределении современных старшеклассников : [выбор молодыми людьми профессии ученого] / Н. Л. Гиндилис // Наука та наукознавство. – 2006. – № 2. – С. 86–98. – Бібліогр.: 13 назв.

165. **Гончарова, Н. О.** Врахування інтересів, здібностей, нахилів та намірів підлітків у виборі майбутньої професії / Н. О. Гончарова // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 12, Психол. науки / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – К., 2007. – Вип. 20. – С. 136–142. – Бібліогр.: 18 назв.

166. **Григорович, С. С.** Особенности профессионального самоопределения в ранней юности / С. С. Григорович // Психология обучения. – 2008. – № 9. – С. 49–55. – Библиогр.: 5 назв.

167. **Гурлєва, Т. С.** Пошук високих життєвих смислів у процесі професійного самовизначення : [особистісне самовизначення] / Гурлєва Т. С. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 72–77. – Бібліогр.: 12 назв.

168. **Денисенко, А. А.** Профессиональное самоопределение в подростковом возрасте : [анализ теорет. подходов к определению понятия

проф. самоопределение] / А. А. Денисенко // Наука і освіта. – 2007. – № 6/7. – С. 10–13. – Бібліогр.: 5 назв.

169. **Доскач, С.** Методологічні засади професійного та особистісного самовизначення / С. Доскач, Н. Дронь // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2005. – Вип. 255 : Педагогіка та психологія. – С. 41–45. – Бібліогр.: 8 назв.

170. **Жемера, Н.** Сутність та особливості процесу професійного самовизначення учнів старших класів / Наталія Жемера // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2004. – № 4. – С. 26–30.

171. **Закатнов, Д. О.** Теоретико-методичні проблеми професійного самовизначення школярів в умовах профільного навчання / Д. О. Закатнов // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2006. – Вип. 9, кн. 1. – С. 344–351. – Бібліогр.: 7 назв.

172. **Зуева, Ф. А.** Основные подходы к профессиональному репродуктивному потенциалу личности : [выявление, формирование и реализация профессионально мобильных качеств личности] / Ф. А. Зуева // Профил. школа. – 2009. – № 1. – С. 3–9 : рис. – Библиогр.: 5 назв.

173. **Ильченко, А. А.** Особенности социального самоопределения старшеклассников : (по результатам социол. исслед. [„Проф. перспектива старшеклассников”] 2006–2007 уч. г.) / А. А. Ильченко // Практик. психология та соц. работа. – 2008. – № 12. – С. 63–67 : табл.

174. **Истомина, С. В.** К вопросу о профессиональном самоопределении старшеклассников / С. В. Истомина // Нач. школа плюс До и После. – 2008. – № 1. – С. 35–38.

175. **Іваненко, Р.** Формування готовності старшокласників до професійного самовизначення в умовах медичного ліцею: психолого-педагогічний аспект / Руслана Іваненко // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2005. – Вип. 1. – С. 107–112. – Бібліогр.: 11 назв.

176. **Ігнатюк, О. А.** Проблема професійного самовизначення особистості: теоретичний аспект / Ігнатюк О. А. // Наук. праці. [Сер.: Педагогіка] : наук.-метод. журн. / Миколаїв. держ. гуманіт. ун-т ім. Петра Могили комплексу „Києво-Могилян. акад.” – Миколаїв, 2006. – Т. 46, вип. 33. – С. 89–93 : табл. – Бібліогр.: 18 назв.

177. **Климов, Е. А.** Психология профессионального самоопределения : [учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по спец. 031000, 031300, 033400] / Е. А. Климов. – М. : АCADEMIA, 2004. – 301, [1] с. : табл. – (Высшее профессиональное образование. Психология).

178. **Козак, Т.** Професійне самовизначення школярів як психолого-педагогічна проблема : [компоненти та види проф. самовизначення] / Тетяна Козак // Вісн. Прикарпат. ун-ту. Педагогіка / [Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника]. – Івано-Франківськ, 2006. – Вип. 12. – С. 87–93. – Бібліогр.: 7 назв.

179. **Кондрат, Е. Н.** Профессиональное самоопределение подростков с антисоциальным поведением : [профориентац. работа с труд. подростками] / Е. Н. Кондрат // Педагогика. – 2004. – № 3. – С. 45–48 : табл.

180. **Корольчук, М. С.** Характеристика етапів професійного розвитку і формування особистості в професійній діяльності : [професіоналізація особистості з початком проф. самовизначення] / Корольчук М. С. // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту. Сер.: Психол. науки / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2006. – Вип. 41, т. 1. – С. 165–168. – Бібліогр.: 7 назв.

181. **Корсун, Г. О.** Професійне самовизначення старшокласників як психолого-педагогічна та соціальна проблема / Г. О. Корсун // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 2. – С. 341–348.

182. **Кравченко, Т. В.** Основи професійного самовизначення учнів у старшій школі при вивченні основ виробництва / Т. В. Кравченко, О. А. Шубрат // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 200–205. – Бібліогр.: 17 назв.

183. **Кравчук, Л. А.** Педагогические условия профессионального самоопределения старшеклассников в образовательном процессе системы довузовской подготовки / Л. А. Кравчук // Интеграция образования. – 2008. – № 2. – С. 47–52. – Библиогр.: 6 назв.

184. **Крючкова, Ю. В.** Вплив гендерних стереотипів на професійне самовизначення юнаків / Крючкова Юлія В'ячеславівна // Проблеми сучас. пед. освіти. Сер.: Педагогіка і психологія : [зб. ст.] / Республік. вищ. навч. закл. „Крим. гуманіт. ун-т”. – Ялта, 2006. – Вип. 9, ч. 2. – С. 247–254. – Бібліогр.: 6 назв.

185. **Кулаков, Р. С.** Психологічні особливості професійного самовизначення у ранній юності / Кулаков Р. С. // „Наука, освіта, суспільство очима молодих” : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. студ. та молодих науковців, 15–16 трав. 2008 р., м. Рівне / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т [та ін.]. – Рівне, 2008. – С. 136–137.

186. **Кучеренко, Є. В.** Психологічні засади динаміки професійного самовизначення сучасної молоді / Кучеренко Є. В. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр.

наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 117–123. – Бібліогр.: 25 назв.

187. **Лайкова, И. В.** Проблемы профессионального самоопределения в период оптации / Лайкова Ирина Владимировна // Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 20–22 верес. 2007 р., м. Ялта, Крим, Україна / Республік. вищ. навч. закл. „Крим. гуманіт. ун-т”, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова [та ін.]. – Ялта, 2007. – Ч. 1. – С. 118–121. – Бібліогр.: 5 назв.

188. **Литвин, О. М.** Готовність до вибору професії в аспекті професійного самовизначення учнів / О. М. Литвин // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 205–208. – Бібліогр.: 5 назв.

189. **Лунина, М. В.** Особенности формирования готовности старшеклассников к профессиональному самоопределению / М. В. Лунина // Пед. образование и наука. – 2007. – № 5. – С. 29–30.

190. **Ляска, О. П.** Психологічний аспект проблеми професійного самовизначення особистості / О. П. Ляска // Проблеми сучас. психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Вип. 1. – С. 117–125. – Бібліогр.: 5 назв.

191. **Мартина, Н.** Формирование готовности к профессиональному самоопределению : [профориентац. работа в школе] / Н. Мартина // Директор школы. – 2006. – № 3. – С. 65–70.

192. **Массанов, А. В.** Психологическая готовность школьников к профессиональному самоопределению / А. В. Массанов ; Южный науч. центр АПН Украины. – О. : ПНЦ АПН України, 2004. – 99 с. : ил., табл. – Библиогр.: с. 82–94.

193. **Мельникова, Ю. А.** Философские основы концепции профессионального самоопределения в контексте современной психологической парадигмы / Ю. А. Мельникова // Философия образования. – 2008. – № 3. – С. 174–178. – Библиогр.: 6 назв.

194. **Морін, О.** Шляхи активізації процесу формування професійних намірів школярів / Олег Морін // Нові напрямки творчого розвитку особистості школяра : наук.-практ. конф., 2–3 груд. 2004 р. : матеріали доп. та повідомлень / АПН України, Міжнар. центр упровадження програм ЮНЕСКО [та ін.]. – К., 2004. – С. 70–73 : табл. – Бібліогр.: 7 назв.

195. **Мосол, Н. О.** Професійне самовизначення як етап професійної соціалізації / Н. О. Мосол // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту

психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2006. – Т. 8, вип. 2. – С. 200–205. – Бібліогр.: 7 назв.

196. **Немова, Н. В.** Психолого-педагогические проблемы социально-профессионального самоопределения подростков / Н. В. Немова // Внешкольник. – 2007. – № 5. – С. 25–29 ; № 6. – С. 40–44. – Библиогр.: 7 назв.

197. **Новикова, С.** Жизненные ценности и профессиональное самоопределение старшеклассников : [результаты исслед.] / С. Новикова // Директор школы. – 2005. – № 8. – С. 74–80 : табл.

198. **Ноженкина, О. С.** К вопросу о психологическом обосновании выбора педагогической профессии : [процесс проф. самоопределения у студентов-первокурсников] / О. С. Ноженкина // Ценности образования: настоящее и будущее : сб. науч. ст. по материалам регион. науч.-практ. конф. „Ценности образования: настоящее и будущее” / Гос. образоват. учреждение высш. проф. образования „Хабаров. гос. пед. ун-т”. – Хабаровск, 2005. – С. 298–301.

199. **Ожерельева, И. Г.** Теоретическое обоснование методологии оценки профессионального самоопределения субъекта деятельности / И. Г. Ожерельева, И. В. Сыромятников // Инновации в образовании. – 2005. – № 1. – С. 62–80 : табл. – Библиогр.: 5 назв.

200. **Онищенко, В.** Ноологічні та психолого-педагогічні принципи професійного самовизначення учнівської молоді / Василь Онищенко // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 6. – С. 121–129. – Бібліогр.: 14 назв.

201. **Онищук, Л.** Самовизначення учнів за технологізації освіченості (у системі діяльності ЗНЗ) : [проф. самовизначення учнів] / Людмила Онищук // Освіта і упр. – 2005. – Т. 8, чис. 2. – С. 91–94.

202. **Піддячий, М.** Проблеми професійного самовизначення молоді / М. Піддячий // Педагог проф. школи : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Київ. проф.-пед. коледж ім. А. Макаренка [та ін.]. – К., 2004. – Вип. 6. – С. 54–62. – Бібліогр.: 13 назв.

203. **Плотнікова, О.** Професійне самовизначення учнів / О. Плотнікова // Психолог. – 2004. – Листоп. (№ 42). – С. 21–23.

204. **Полупан, І. І.** Психологічні особливості професійного самовизначення в юнацькому віці / І. І. Полупан // Вісн. Київ. міжнар. ун-ту. Сер.: Психол. науки. – К., 2007. – Вип. 11. – С. 159–165. – Бібліогр.: 9 назв.

205. **Полупан, І. І.** Психологічні особливості та умови професійного самовизначення в юнацькому віці : [формув. проф. „Я – концепції”] / Полупан І. І. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і

психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 5. – С. 236–241. – Бібліогр.: 6 назв.

206. **„Професійне самовизначення особистості в системі „людина-техніка”: еколого-аграрний напрям”** : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 24–25 січ. 2008 р. / Ін-т проф. освіти і освіти дорослих АПН України, Поділ. держ. аграр.-техн. ун-т [та ін. ; редкол.: Бахмат М. І., Побірченко Н. А., Дуганець В. І. та ін.]. – Кам’янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2008. – 114, [2] с. : табл.

207. **Решетникова, М. И.** Педагогические условия формирования профессионального самоопределения учащихся [на основе этнопедагогики] / М. И. Решетникова // Высшее образование сегодня. – 2008. – № 4. – С. 71–73. – Библиогр.: 14 назв.

208. **Рибалка, В. В.** Психологія професійного самовизначення для здорових старшокласників : метод. рек. / В. В. Рибалка ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – К. : [б. в.], 2004 (Поліграф Центр). – 24 с. – Бібліогр.: 26 назв.

209. **Романенко, А. П.** Професійне самовизначення учнів основної школи / А. П. Романенко // Зміст і технології шкільної освіти : матеріали звіт. наук. конф., 30–31 берез. 2005 р. / АПН України, Ін-т педагогіки. – К., 2005. – Ч. 1. – С. 39–40.

210. **Савушкин, И. А.** Личностное самоопределение при выборе профессии / И. А. Савушкин // Пед. диагностика. – 2009. – № 2. – С. 109–117 : табл.

211. **Семенов, И. Н.** Рефлексивно-психологические аспекты развития и профессионального самоопределения личности : [проф. самоопределение как психол. проблема развития личности] / Семенов И. Н., Савенкова И. А. // Мир психологии. – 2007. – № 2. – С. 203–217. – Библиогр.: 25 назв.

212. **Сидоренко, В. К.** Психологічні критерії професійного самовизначення : [зв’язок особливостей темпераменту і характеру з проф. самовизначенням] / Сидоренко В. К., Саух О. М. // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т [та ін.]. – Херсон, 2005. – Вип. 39. – С. 335–341 : табл. – Бібліогр.: 21 назва.

213. **Становських, З. Л.** Рефлексивні компоненти професійного самовизначення старшокласників : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : [спец.] 19.00.07 „Пед. та вікова психологія” / Становських Зінаїда Ліландівна ; [наук. кер. Рибалка В. В.] ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К. : Автореферат, 2005. – 22 с. – Бібліогр.: с. 19–20 (7 назв).

214. **Становських, З. Л.** Рефлексія як складова професійного самовизначення старшокласників / Становських З. Л. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2004. – Вип. 1. – С. 208–219. – Бібліогр.: 14 назв.

215. **Тарасюк, П.** Теоретичний аналіз проблеми періодизації професійного самовизначення / Поліна Тарасюк // Гуманіт. вісн. Держ. вищого навч. закл. „Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди”. Педагогіка. Психологія. Філологія. Філософія : наук.-теорет. зб. – Переяслав-Хмельницький, 2006. – Вип. 10. – С. 210–213. – Бібліогр.: 6 назв.

216. **Туляєв, В. В.** Констатувальний етап експериментального дослідження процесу професійного самовизначення старшокласників / Туляєв В. В. // Наук. вісн. Південноукр. держ. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського : (зб. наук. пр.). – О., 2007. – № 9/10. – С. 101–106. – Бібліогр.: с. 106.

217. **Турчина, Л. А.** Профессиональная ориентация – залог успешного выбора профессии / Турчина Людмила Александровна // Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 20–22 верес. 2007 р., м. Ялта, Крим, Україна / Республік. вищ. навч. закл. „Крим. гуманіт. ун-т”, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова [та ін.]. – Ялта, 2007. – Ч. 3. – С. 225–229.

218. **Фирсов, Г.** Процесс профессионального самоопределения и формирования личности подростка в современных условиях / Г. Фирсов // Професійне навчання на виробництві : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 2. – С. 228–232. – Бібліогр.: 9 назв.

219. **Хижняк, М. В.** Життєві плани та професійне самовизначення старшокласників / М. В. Хижняк // Вісн. Харк. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Психологія. – Х., 2005. – Вип. 15, ч. 2. – С. 156–163. – Бібліогр.: 8 назв.

220. **Черкашин, О. Д.** Концептуальні підходи до проблеми професійного самовизначення / О. Д. Черкашин // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріз. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти [та ін.]. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 42. – С. 391–395. – Бібліогр.: 13 назв.

221. **Черкашин, О. Д.** Професійне становлення особистості / О. Д. Черкашин // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріз. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти [та ін.]. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 41. – С. 363–366. – Бібліогр.: 6 назв.

222. **Шабдінов, М. Л.** Самооцінка й рівень домагань старшокласників як домінантний вектор їхнього професійного самовизначення / М. Л. Шабдінов

// Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2006. – Вип. 9, кн. 1. – С. 360–366. – Бібліогр.: 8 назв.

223. **Шиколенко, Т.** Психологічні особливості професійного самовизначення старшокласників / Шиколенко Т., Щербакова І. М. // Актуальні проблеми практичної психології : Всеукр. наук.-практ. конф., [18–19 квіт. 2006 р., Херсон] / Херсон. держ. ун-т, Ін-т психології, історії та соціології [та ін.]. – Херсон, 2006. – С. 265–267 : табл. – Бібліогр.: 7 назв.

224. **Янцур, М. С.** Професійне самовизначення старшокласників у сучасній соціально-економічній ситуації : [результати опитування учнів Рівненщини] / М. С. Янцур, Н. Р. Єзерська // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2005. – Вип. 30. – С. 72–79 : табл. – Бібліогр.: 12 назв. – Дод.: Анкета випускника школи.

3.2. Професійне самовизначення особистості у вітчизняних та зарубіжних дослідженнях

225. **Артемьева, Л. Н.** Выбор профессии: предпочтения школьников и родителей : [анализ процесса проф. самоопределения у школьников гимназии] / Л. Н. Артемьева, Н. В. Бякова, Н. Г. Капустина // Школа и пр-во. – 2006. – № 7. – С. 68–69. – Библиогр.: 5 назв.

226. **Бабкин, Н. И.** Сервис как профиль социально-профессионального самоопределения школьников : [о роли психол.-пед. основ сервиса в формировании сервисного образа жизнедеят. школьников] / Н. И. Бабкин // Профил. школа. – 2005. – № 5. – С. 49–51. – Библиогр.: 5 назв.

227. **Батаршев, А. В.** Базовые психологические свойства и профессиональное самоопределение личности : практ. рук. по психол. диагностике / А. В. Батаршев. – СПб. : Речь, 2005. – 208 с. : рис., табл. – (Психологический практикум). – Библиогр. в конце глав.

228. **Бедов, А.** Профессиональное самоопределение в проектной деятельности [учащихся] / Александр Бедов // Нар. образование. – 2009. – № 2. – С. 202–207.

229. **Белоусова, В. В.** Профессиональное самоопределение школьников и студентов в сфере информационных технологий / В. В. Белоусова // Информатика и образование. – 2007. – № 3. – С. 104–106.

230. **Боликова, Л. Ю.** Профориентационная работа как фактор профессионального самоопределения выпускников гимназии / Л. Ю. Боликова // Пед. образование и наука. – 2008. – № 4. – С. 73–74.

231. **Бордюк, В.** Внутрішньоінтенційна спрямованість у науково-дослідницькій роботі як фактор професійного самовизначення старшокласників / Володимир Бордюк, Микола Бордюк // Нова пед. думка. – 2008. – № 2. – С. 74–78 : табл. – Бібліогр.: 7 назв.

232. **Бородулькіна, Т. О.** Вплив образу професії на становлення професійної ідентичності особистості / Т. О. Бородулькіна // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 9, ч. 2. – С. 39–47. – Бібліогр.: 12 назв.

233. **Варич, О. С.** Значення соціонічного типу особистості у виборі професійної діяльності / О. С. Варич // „Наука, освіта, суспільство очима молодих” : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. студ. та молодих науковців, 15–16 трав. 2008 р., м. Рівне / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т [та ін.]. – Рівне, 2008. – С. 39–40 : табл.

234. **Василькіна, О. И.** Связь мотива выбора профессии с направленностью правосознательной активности : [связь свойств личности с мотивами выбора профессии] / Василькіна О. И. // Пед. науки. – 2007. – № 2. – С. 158–159.

235. **Волощук, І. П.** Структура та показники професійних ціннісних орієнтацій старшокласників / І. П. Волощук // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 2. – С. 349–359. – Бібліогр.: 5 назв.

236. **Воронкевич, Н. В.** Допомога дітям „групи ризику” у професійному самовизначенні : [з досвіду роботи ЗОШ № 16 м. Сєверодонецька Луган. обл.] / Наталія Валентинівна Воронкевич // Психол. газета. – 2006. – Серп. (№ 16). – С. 17–21 : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

237. **Гаврилюк, Н. П.** Особенности взаимосвязи мотивационно-потребностной сферы личности и профессионального самоопределения старшеклассников / Н. П. Гаврилюк, Т. А. Грицаенко // Психология обучения. – 2009. – № 5. – С. 41–45. – Библиогр.: 5 назв.

238. **Горова, О. О.** Особливості розвитку професійної ідентичності українських та румунських підлітків / О. О. Горова // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2005. – Т. 7, вип. 4. – С. 97–102. – Бібліогр.: 8 назв.

239. **Давидович, В.** Що потрібно знати для правильного вибору професії : [врахування особливостей основ. психол. типів людей при виборі професії] / Віктор Давидович // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2005. – № 5. – С. 10–14 : табл.

240. **Данильченко, Н.** Вплив ціннісних орієнтацій на професійне самовизначення старшокласників : [результати дослідж.] / Данильченко Н. // Гуманізація навч.-вихов. процесу : наук.-метод. зб. / Слов'ян. держ. пед. ун-т. – Слов'янськ, 2006. – Вип. 32. – С. 200–204. – Бібліогр.: 5 назв.

241. **Джура, О. Д.** Освіта в системі факторів професійного самовизначення особистості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук : спец. 09.00.03 „Соц. філософія та філософія історії” / Джура Олександр Дмитрович ; Ін-т вищої освіти АПН України. – К. : [б. в.], 2004. – 17 с.

242. **Ендеберя, І. В.** Дослідження мотивації в професійному становленні майбутніх педагогів / І. В. Ендеберя // Проблеми сучас. пед. освіти. Сер.: Педагогіка і психологія : [зб. ст.] / Республік. вищ. навч. закл. „Крим. гуманіт. ун-т”. – Ялта, 2006. – Вип. 11, ч. 1. – С. 207–211. – Бібліогр.: 7 назв.

243. **Ендовицкий, Д. А.** Анализ предпочтений выпускников школ при выборе профессии : [результаты маркетингового исслед. 2009 г., основан. на данных социол. опросов абитуриентов Воронеж. гос. ун-та] / Д. А. Ендовицкий // Высшее образование в России. – 2009. – № 6. – С. 117–122 : табл., рис.

244. **Єфремова, Г. Л.** Особливості професійної спрямованості особистості / Г. Л. Єфремова // Пед. науки : зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2006. – [Ч. 2]. – С. 22–29. – Бібліогр.: 5 назв.

245. **Жемера, Н.** Результати експериментальної роботи на тему „Дитина – школа – професія” : [технології проф. самовизначення старшокласників] / Наталія Жемера // Директор школи. – 2005. – Верес. (№ 33). – С. 18–20 ; Верес. (№ 34). – С. 18–20.

246. **Закатнов, Д. О.** Формування у старшокласників образу „Я” в процесі профорієнтаційної роботи / Д. О. Закатнов // Теоретико-методологічні проблеми розвитку особистості в системі неперервної освіти : матеріали методол. семінару АПН України, 16 груд. 2004 р. / [АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка та ін.]. – К., 2005. – С. 348–353.

247. **Захарова, Л.** Становлення особистісної й професійної спрямованості учнів в умовах школи мистецтв / Л. Захарова // Психолог. – 2005. – Січ. (№ 3). – С. 2–4.

248. **Зеляк, М. С.** Роль мотивів у становленні професійних намірів старшокласників / М. С. Зеляк // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2008. – Вип. 18. – С. 93–96. – Бібліогр.: 5 назв.

249. **Иванова, Н. Л.** Профессиональная идентичность в социально-психологических исследованиях / Наталья Львовна Иванова // Вопр. психологии. – 2008. – № 1. – С. 89–100. – Библиогр.: 51 назв.

250. **Ильченко, А. А.** Профессиональные интересы 9-классников : (результаты социол. исслед.) / А. А. Ильченко // Практ. психологія та соц. робота – 2009. – № 1. – С. 52–57.

251. **Іваненко, Р. В.** Система професійної орієнтації на медичні спеціальності: ціннісно-мотиваційний компонент / Іваненко Р. В. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 2. – С. 48–58. – Бібліогр.: 10 назв.

252. **Іванцова, Н. Б.** Психологічні особливості розвитку професійної спрямованості особистості / Н. Б. Іванцова // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 9, ч. 2. – С. 119–124. – Бібліогр.: 22 назви.

253. **Кавецький, В.** Мотиваційна основа вибору професії школярами / Віктор Кавецький // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2009. – № 3. – С. 29–32 : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

254. **Карпенко, Г. В.** Психологія праці та вибір професії : навч.-метод. посіб. : [для студ. вищ. навч. закл.] / Г. В. Карпенко. – Суми : Унів. книга, 2008. – 167 с. – Бібліогр.: с. 164–167 (65 назв).

255. **Киреева, М. А.** Особенности процесса осознанного выбора профессии старшеклассниками в условиях современной школы / М. А. Киреева // Модернізація освіти: пошуки, проблеми, перспективи : міжнар. наук.-практ. конф., 22–25 трав. [2006 р.] / Ін-т педагогіки АПН України, Бердян. держ. пед. ун-т, Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди [та ін.]. – К.; Переяслав-Хмельницький, 2006. – С. 56–58.

256. **Кіхтенко, С. С.** Обґрунтування організаційної структури профорієнтаційного шкільного клубу як форми соціально-педагогічної роботи з професійного самовизначення, особистісного розвитку та реалізації творчого потенціалу учнів 8–11 класів / С. С. Кіхтенко // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2007. – Вип. 46. – С. 125–129 : табл.

257. **Кіхтенко, С. С.** Характеристика соціально-психологічної природи професійних інтересів старшокласників / С. С. Кіхтенко // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т [та ін.]. – Херсон, 2004. – Вип. 37. – С. 173–176.

258. **Ковальська, Н. М.** Критерії оцінювання рівня готовності старшокласників до вибору професії у сфері менеджменту / Н. М. Ковальська // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2004. – Вип. 36. – С. 166–172.

259. **Коробка, Л.** Особливості психолого-педагогічної підтримки професійного самовизначення старшокласників / Л. Коробка // Завуч. – 2004. – Черв. (№ 16). – Спецвип.: Профільне навчання. – С. 74–76.

260. **Кульчицька, О.** Роль соціуму у формуванні професійної обдарованості / Олена Кульчицька // Проф. освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн., укр.-пол. [щоріч.]. – К. ; Ченстохова, 2004. – Вип. 6. – С. 234–241.

261. **Курбет, Н. В.** Психологические аспекты развития профессионального самосознания подростков / Н. В. Курбет // Инновации в образовании. – 2006. – № 2. – С. 87–96. – Библиогр.: 5 назв.

262. **Ларионова, Г. А.** Информационно-коммуникационная компетентность учащихся как фактор их профессионального самоопределения / Г. А. Ларионова, Ю. Г. Пласина, Е. В. Ярушина // Наука и школа. – 2008. – № 2. – С. 12–15. – Библиогр.: 9 назв.

263. **Лернер, П. С.** Имиджологические аспекты профессиональной ориентации и самоопределения старших школьников / П. С. Лернер // PR в образовании. – 2008. – № 2. – С. 35–41. – Библиогр.: 18 назв.

264. **Лешкевич, М. Л.** Особенности технологии допрофессионального самоопределения школьников 5–7 классов / М. Л. Лешкевич // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2004. – Вип. 4. – С. 163–171. – Бібліогр.: 6 назв.

265. **Липова, Л.** Самовизначення особистості в контексті інтеграції України до європейського інтелектуального простору : [проф. самовизначення учнів] / Людмила Липова, Михайло Войцехівський, Віктор Малишев // Шлях освіти. – 2009. – № 1. – С. 2–6.

266. **Литвинова, Н. І.** Психологічні передумови визначення професійної спрямованості учнівської молоді / Литвинова Н. І. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2004. – Вип. 1. – С. 190–199. – Бібліогр.: 21 назва.

267. **Литвинова, Н. І.** Психологічні чинники становлення професійної компетентності учнівської молоді / Литвинова Н. І., Гармаш В. Ф. // Науково-методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії : матеріали наук.-практ. конф. до 70-річчя навч. закл. та 10-річчя гімназії / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, Гімназія „Консул” № 86 [та ін.]. – К., 2008. – С. 243–251.

268. **Логачев, А.** Как не затеряться в мире профессий : [о возможностях соционики при выборе профессии] / Алексей Логачев // Соционика, психология и межличностные отношения: человек, коллектив, общество. – 2006. – № 7. – С. 22–26.

269. **Люлька, В. С.** Психолого-педагогічні дослідження проблеми формування професійної спрямованості учнів 8–9 класів / В. С. Люлька // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2004. – Вип. 22. – С. 71–73. – Бібліогр.: 7 назв.

270. **Макаренко, М. А.** Культурно-исторический анализ роли профессионального сознания в развитии личности : [пробл. становлення і розвитку проф. свідомості, її вплив на особистість людини та на розвиток проф. позиції] / М. А. Макаренко // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2007. – Вип. 36. – С. 62–65. – Бібліогр.: 5 назв.

271. **Максименко, О. О.** Особливості вибору професії еколога сучасними старшокласниками : [результати дослідж. проф. спрямованості учнів старш. класів] / Ольга Олександрівна Максименко // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 7 : Екологічна психологія, вип. 12. – С. 142–146 : іл. – Бібліогр.: с. 146 (7 назв).

272. **Максимчук, Н. П.** Вплив цінностей на професійне самовизначення молоді : [ціннісні проф. орієнтації студентів] / Н. П. Максимчук // Проблеми сучас. психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Вип. 1. – С. 125–136. – Бібліогр.: 20 назв.

273. **Малиновская, Н.** Развитие мотивации к профильному обучению с использованием элементов профессиональной ориентации / Н. Малиновская // Учитель. – 2004. – № 2. – С. 13–17 : табл.

274. **Массанов, А. В.** Алгоритм подолання психологічних бар'єрів у професійному самовизначенні особистості / А. В. Массанов // Наука і освіта. – 2007. – № 8/9. – С. 112–115. – Спецвип.: Проект професора О. П. Саннікової „Психологія особистості: теорія, досвід, практика”.

275. **Мельнік, Н. Ю.** Професійна ідентичність як предмет сучасних психологічних досліджень / Наталія Юрійвна Мельнік // „Наука, освіта, суспільство очима молодих” : матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. студ. та молодих науковців, 15–16 трав. 2008 р., м. Рівне / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Рос. держ. гуманіт. ун-т, Білорус. держ. пед. ун-т ім. М. Танка, Бельський держ. ун-т ім. А. Руссо. – Рівне, 2008. – С. 120–121. – Бібліогр.: с. 120–121 (6 назв).

276. **Мерзлякова, О.** Самореалізація особистості : [результати дослідж. взаємозв'язків між окремими аспектами проф. спрямованості старшокласників і показниками їх саморозв.] / Олена Мерзлякова // Наук. світ. – 2007. – № 9. – С. 28–29.

277. **Морін, О. Л.** Особливості ціннісних орієнтацій старшокласників на етапі формування професійних намірів / О. Л. Морін // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2006. – Вип. 9, кн. 1. – С. 374–380. – Бібліогр.: 5 назв.

278. **Муліка, К. М.** Формування професійних намірів школярів : [профорієнтац. робота в школі] / К. М. Муліка, М. М. Окара // ПостМетодика. – 2008. – № 2. – С. 45–50. – Бібліогр.: 15 назв.

279. **Нічик, О. В.** Особливості становлення професійної ідентичності в процесі військово-професійної діяльності / О. В. Нічик // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2006. – Т. 8, вип. 6. – С. 179–185. – Бібліогр.: 18 назв.

280. **Носков, В.** Вплив сімейного виховання на профорієнтацію підлітків : [результати дослідж. профорієнтац. мотивів дітей 10–11 років під впливом стилю сімейн. виховання] / Володимир Носков, Олена Сухова // Соц. психологія. – 2007. – № 2. – С. 113–126 : діагр. – Бібліогр.: 17 назв.

281. **Овчаров, А. А.** Типы личности и профессия / Овчаров А. А. // Соционика, психология и межличностные отношения: человек, коллектив, об-во. – 2004. – Апр. – С. 2–26. – Библиогр.: 9 назв.

282. **Олеярник, О.** Проблема професійної спрямованості навчання старшокласників у сучасному освітньому просторі України : [різні підходи до свідомого вибору майбут. професії] / Олександр Олеярник // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2007. – № 8. – С. 116–119. – Бібліогр.: 8 назв.

283. **Осадчий, С.** Організаційно-педагогічні засади підготовки школярів до професійного самовизначення / Сергій Осадчий // Нова пед. думка. – 2004. – № 2. – С. 34–37. – Бібліогр.: 11 назв.

284. **Охріменко, З. В.** Гендерні особливості профільного самовизначення сучасних підлітків / Охріменко З. В. // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 1. – С. 347–354 : табл. – Бібліогр.: 10 назв.

285. **Панченко, В. І.** Основи психофізіологічної культури учнівської молоді (гносеологічний аспект професійного самовизначення) : метод. рек. / Панченко Віктор Іванович ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К. : [б. в.], 2007. – 44 с. : табл. – Бібліогр.: 39 назв.

286. **Панченко, В.** Психофізіологічна культура і професійне самовизначення учнівської молоді / Віктор Панченко // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2004. – Вип. 209 : Педагогіка та психологія. – С. 113–121. – Бібліогр.: 22 назви.

287. **Перетятко, Л. Г.** Професійне покликання особистості як психологічна проблема / Л. Г. Перетятко // Наук. студії із соц. та політ. психології : зб. ст. / АПН України, Ін-т соц. та політ. психології. – К., 2007. – Вип. 17. – С. 274–279. – Бібліогр.: 7 назв.

288. **Петрук, Г. М.** Формування професійної мотивації майбутніх фахівців : [формув. стійкої мотивац. сфери особистості, що є гарантом вибору професії] / Петрук Г. М. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 3. – С. 148–158. : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

289. **Піддячий, М.** Підготовка старшокласників до майбутньої професійної діяльності в процесі профільного навчання : [удоскон. профорієнтації старшокласників] / Микола Піддячий // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2005. – Вип. 1. – С. 82–89. – Бібліогр.: 5 назв.

290. **Піддячий, М. І.** Система підготовки старшокласників до професійного самовизначення / М. І. Піддячий // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2005. – Вип. 8, кн. 2. – С. 45–49. – Бібліогр.: 9 назв.

291. **Пісоцький, О.** Інтелектуальні здібності як основа професійної компетентності майбутніх практичних психологів у контексті їх профорієнтації / Олександр Пісоцький // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 5. – С. 103–109. – Бібліогр.: 11 назв.

292. **Побірченко, Н.** Успішна професія – як її обирають : нові підходи до організації проф. самовизначення учн. молоді / Неоніла Побірченко, Олена Мерзлякова // Директор школи. Шкіл. світ. – 2009. – № 2. – С. 70–75 ; Психолог. – 2009. – Січ. (№ 1). – С. 12–16.

293. **Професійне самовизначення старшокласників : метод. посіб.** / [Д. О. Закатнов, О. В. Мельник, О. В. Осипов та ін.] ; за ред. Д. О. Закатнова. – К. : Шкіл. світ, 2006 (Вид. Л. Галіцина). – 127 с. – Бібліогр.: с. 126–127 (24 назви). – Авт. вказані на звороті тит. с.

294. **Профессиональная ориентация** учащихся как основа социальной помощи молодежи в сознательном самоопределении : сб. материалов Респ. семинара руководителей интернат. учеб. заведений, 5–6 окт. 2004 г., г. Алушта / сост.: А. С. Аблятипов, Н. А. Балабай. – Симферополь : Крымучпедгиз, 2004. – 99 с.

295. **Профессия для ребенка** : [выбор профессии с учетом соционич. типов : советы родителям] // Дайджест пед. ідей та технологій „Школа-парк”. – 2005. – № 1/2. – С. 98–99.

296. **Пряжников, Н.** Пространство самоопределения: как помочь подростку найти себя и профессию : [типологии проф. самоопределения] / Н. Пряжников // Воспитат. работа в школе. – 2007. – № 3. – С. 39–46.

297. **Пудовкин, Д. А.** Профессиональное самоопределение и средства его педагогической поддержки : [проблемы проф. ориентации учащихся] / Д. А. Пудовкин // Профил. школа. – 2008. – № 5. – С. 38–39. – Библиогр.: 4 назв.

298. **Резапкина, Г.** Проблемы с выбором профессии – только верхушка айсберга личностных проблем / Г. Резапкина // Директор школы. – 2008. – № 10. – С. 67–69.

299. **Ремех, Т.** Професійне самовизначення підлітків : підліткам про проф. освіту в Україні : [проф. консультація та проф. інформація в профорієнтац. роботі з учнями 12–14 років] / Т. Ремех, Л. Ляхоцька, І. Цушко // Психолог. – 2005. – Берез. (№ 12). – С. 17–22.

300. **Репко, Н. П.** Значення допрофільного навчання в майбутньому професійному самовизначенні учнів : [аспекти профорієнтац. роботи – накопичення інформації (профосвіта), профдіагностика, профконсультування] / Н. П. Репко // Соц. працівник. – 2008. – Черв. (№ 12). – С. 4–6. – Дод.: Профорієнтац. ігри, вправи, анкета для батьків.

301. **Родичев, Н.** ЧАВО (часто задаваемые вопросы) по профильной и профессиональной ориентации [школьников] / Н. Родичев // Відкритий урок. Плеяди. – 2007. – № 9/10. – С. 63–72.

302. **Романенко, Л.** Професійне самовизначення учнів : як допомогти учням вибрати майбутню професію / Лілія Романенко // Сіл. школа України. – 2006. – Берез. (№ 7). – С. 14–17. – Бібліогр.: 7 назв.

303. **Рубцова, Н. Е.** Духовный смысл психологического обеспечения профессионального самоопределения : [авт. психол. классификация профессий] / Рубцова Н. Е., Темиров Т. В. // Мир психологии. – 2008. – № 2. – С. 211–221. – Библиогр.: 27 назв.

304. **Сагитова, В. Р.** Социально-психологические условия профессионального самоопределения студентов гуманитарного профиля / В. Р. Сагитова // Психология обучения. – 2008. – № 9. – С. 68–83 : табл. – Библиогр.: 16 назв.

305. **Самойленко, І. В.** Розвиток психологічної готовності старшокласників до оволодіння професією стоматолога : автореф. дис. на

здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.07 „Пед. та вікова психологія” / Самойленко Ірина Володимирівна ; [наук. кер. Максименко С. Д.] ; АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – К. : Наук. світ, 2007. – 18 с. – Бібліогр.: с. 16 (8 назв).

306. **Самойленко, І.** Теоретичні основи формування мотивів вибору професії медичного профілю / Ірина Самойленко // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2005. – Вип. 1. – С. 118–122.

307. **Саух, О. М.** Особистісні умови професійного самовизначення : [проблеми та психол. критерії] / О. М. Саух // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2005. – Вип. 33. – С. 45–50 : табл. – Бібліогр.: 22 назви.

308. **Саух, О. М.** Психологічні критерії професійного самовизначення / Саух О. М. // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 13, Проблеми труд. та проф. підготовки / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – К., 2005. – Вип. 1 : До 170-річного ювілею. – С. 129–138 : табл. – Бібліогр.: 21 назва.

309. **Саух, О.** Чинники впливу на професійні наміри школярів / Олександр Саух // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2005. – № 2. – С. 12–15.

310. **Світлична, Н. А.** Вибір майбутньої професії та роль сім'ї у цьому процесі : [з досвіду Северодонец. колегіуму Луган. обл.] / Наталія Анатоліївна Світлична // Психол. газета. – 2006. – Серп. (№ 16). – С. 27–29.

311. **Світлична, Н.** Психологічний супровід професійного самовизначення старшокласників / Наталія Світлична // Психолог. – 2009. – Трав. (№ 17). – С. 15–19. – Бібліогр.: 7 назв.

312. **Семенова, Е. А.** Психологическое сопровождение становления профессионального самосознания студентов / Е. А. Семенова // Высшее образование сегодня. – 2008. – № 3. – С. 36–38. – Библиогр. в конце ст.

313. **Сервачак, О. В.** Психолого-педагогічний супровід професійного самовизначення школярів : досвід роботи Красноармійс. навч.-вихов. комплексу [Донец. обл.] / Олена Володимирівна Сервачак // Психол. газета. – 2008. – Верес. (№ 18). – С. 18–23 : табл. – Бібліогр.: 9 назв.

314. **Сервачак, О. В.** Усвідомлений вибір професійного майбутнього : [орг. профорієнтац. роботи в НВК м. Красноармійська Донец. обл.] / О. В. Сервачак // Вихов. робота в школі. – 2008. – № 10. – С. 30–39 : табл. – Дод.: Сценарії рольової гри, вихов. годин, мотивац. тренінгу.

315. **Сергоманов, П. А.** Вопросы профессионального самоопределения старшеклассников и доступность высшего образования : [результаты исслед.

проекта] / П. А. Сергоманов, Н. П. Бруданова // Инновации в образовании. – 2005. – № 2. – С. 122–124.

316. **Сидоренко, В.** Професійні наміри учнівської молоді: соціально-психологічний аспект / Віктор Сидоренко, Олександр Саух // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2004. – № 6. – С. 101–107. – Бібліогр.: 8 назв.

317. **Сизова, Е.** Как помочь ученику решить проблему самоопределения : [профпросвещение и профконсультация учащихся ст. классов] / Е. Сизова // Учитель. – 2004. – № 3. – С. 61–64 : табл.

318. **Скалько, О. В.** Індивідуально-психологічні особливості та вибір професії. Типові помилки професійного самовизначення / Скалько О. В. // Науково-методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії : матеріали наук.-практ. конф. до 70-річчя навч. закл. та 10-річчя гімназії / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, Гімназія „Консул” № 86 [та ін.]. – К., 2008. – С. 293–299.

319. **Склярів, С. О.** Мотивація пожежних-рятувальників на різних етапах професіоналізації : [діагностика мотивац. сфери] / С. О. Склярів // Вісн. Харк. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Психологія. – Х., 2008. – Вип. 27. – С. 157–164 : табл. – Бібліогр.: 17 назв.

320. **Соннова, М. В.** Осознанный выбор профессии – основа формирования гражданской культуры будущих учителей : [формы профориентац. работы в школе по ознакомлению с профессией учителя] / М. В. Соннова // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. – Луганськ, 2004. – № 10. – С. 213–219. – Бібліогр.: 8 назв.

321. **Софронеева, В. В.** Опытнo-экспериментальная работа по формированию профессионального самоопределения учащихся / В. В. Софронеева, Д. А. Данилов // Профил. шк. – 2009. – № 4. – С. 52–58.

322. **Старовойт, С. М.** Психолого-педагогічні аспекти профорієнтаційної роботи з молоддю / С. М. Старовойт // Наук. зап. Психол.-пед. науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2007. – № 2. – С. 95–98. – Бібліогр.: 12 назв.

323. **Старостенкова, Т. А.** Психолого-педагогические проблемы выбора будущей профессии учащимися старших классов / Т. А. Старостенкова // Инновации в образовании. – 2006. – № 2. – С. 108–118. – Библиогр.: 11 назв.

324. **Стрик, Г. П.** Психолого-педагогічні основи структури професійних намірів учнів основної школи / Г. П. Стрик, М. С. Янцур // „Наука, освіта, суспільство очима молодих” : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. студ. та молодих науковців, 15–16 трав. 2008 р., м. Рівне / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,

Рос. держ. гуманіт. ун-т, Білорус. держ. пед. ун-т ім. М. Танка, Бельський держ. ун-т ім. А. Руссо. – Рівне, 2008. – С. 74–76. – Бібліогр.: с. 75–76 (7 назв).

325. **Татаурова, Г. П.** Відповідальне ставлення учнівської молоді до професійного самовизначення : [аналіз психол. досліджень] / Татаурова Г. П. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 291–299 : рис. – Бібліогр.: 7 назв.

326. **Татенко, Н.** Психологічний погляд на професійний вибір молоді : [свідомі й неусвідомлені причини проф. вибору] / Наталія Татенко // Пед. газета. – 2004. – Січ. (№ 1). – С. 5.

327. **Татенко, Н. О.** Психологія професійного вибору / Татенко Н. О. // Особистісний вибір: психологія відчаю та надії / за ред. Т. М. Титаренко. – К. : Міленіум, 2005. – Розд. 13. – С. 294–323.

328. **Титеєва, И. Л.** Профессиональное самоопределение учащихся основной и старшей ступени общего и среднего образования в условиях образовательного партнерства „Школа – Профессиональный лицей” / Титеєва И. Л. // Пед. науки. – 2005. – № 3. – С. 132–135. – Библиогр.: 5 назв.

329. **Тичина, І. М.** Особливості рефлексії здібностей у ситуації професійної переорієнтації / І. М. Тичина // Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Сер. 12, Психол. науки / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2006. – Вип. 12. – С. 205–210. – Бібліогр.: 8 назв.

330. **Ткач, Е. Н.** Использование копинг-стратегий в процессе личностного и профессионального самоопределения : [формирование системы психол. защиты личности в период от 17 до 25 лет] / Е. Н. Ткач // Ценности образования: настоящее и будущее : сб. науч. ст. по материалам регион. науч.-практ. конф. „Ценности образования: настоящее и будущее” / Гос. образоват. учреждение высш. проф. образования „Хабаров. гос. пед. ун-т”. – Хабаровск, 2005. – С. 140–146.

331. **Ткаченко, С.** Професійне самовизначення школярів : [аналіз анкетування учнів шкіл Київ. обл.] / Сергій Ткаченко // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2009. – № 3. – С. 32–36 : табл.

332. **Туляєв, В.** Професійне самовизначення старшокласників: сучасний погляд на проблему / Володимир Туляєв // Вересень. – 2008. – № 1/2. – С. 128–134. – Бібліогр.: 15 назв.

333. **Туляєв, В. В.** Якісний аналіз результатів формуючого експерименту з професійного самовизначення старшокласників / Туляєв В. В. // Наук. вісн.

Південноукр. держ. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського : (зб. наук. пр.). – О., 2008. – № 1/2. – С. 79–85. – Бібліогр.: 6 назв.

334. **Турищева, Л. В.** Вибір професії : [проф. самовизначення старших школярів] / Л. В. Турищева, І. В. Ткаченко // Вихов. робота в школі. – 2006. – № 3. – С. 46–49 : табл.

335. **Уличний, І.** Потенціал професійного самовдосконалення старшокласника: сутність, структура, методи оцінки / Ігор Уличний // Наук. зап. Сер.: Пед. науки / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка [та ін.]. – Кіровоград, 2006. – Вип. 71. – С. 289–292.

336. **Уличний, І. Л.** Потенціал професійного самовдосконалення старшокласників (структура та показники) / І. Л. Уличний // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К. ; Житомир, 2005. – Вип. 7. – С. 327–332. – Бібліогр.: 6 назв.

337. **Уличний, І. Л.** Психологія потенціалу професійного вдосконалення старшокласників / Уличний І. Л. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 311–318. – Бібліогр.: 8 назв.

338. **Федоришин, Б. О.** Формування в учнів впевненості в процесі вибору професії : [проф. інформація та проф. консультація учнів. молоді] / Б. О. Федоришин // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2007. – Вип. 14. – С. 141–144.

339. **Федун, Л. М.** Педагогічні засоби формування у старшокласників професійних домагань у сфері гуманітарних професій / Федун Л. М. // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 1. – С. 363–370. – Бібліогр.: 6 назв.

340. **Феклина, О. В.** Ценностные ориентации и мотивы выбора профессии старшекласников : [результаты исслед. мотивации выбора профессии] / О. В. Феклина // Наука і освіта. – 2007. – № 8/9. – С. 194–198 : діагр. – Бібліогр.: 7 назв. – Спецвип.: Проект професора О. П. Саннікової „Психологія особистості: теорія, досвід, практика”.

341. **Хижняк, М. В.** Аспекти професійного самовизначення в психолого-педагогічному супроводі старшокласників / Хижняк М. В. // Упр. школою. – 2005. – Лип. (№ 19/21). – С. 42–46 : табл. – Бібліогр.: 12 назв.

342. **Цыпин, П.** Материальное производство в соционической интерпретации: соционика как инструмент профориентации / Павел Цыпин // Соционика, психология и межличностные отношения: человек, коллектив, об-во. – 2004. – Апр. – С. 26–36 : табл.

343. **Чахлова, Г. А.** Профессиональное самоопределение современного выпускника сельской школы / Г. А. Чахлова, О. В. Заскалкина // Профил. школа. – 2009. – № 1. – С. 29–33.

344. **Черкасова, Т.** Проблема формування світогляду людини та її професійне самовизначення / Тетяна Черкасова // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2006. – Вип. 3/4. – С. 129–135. – Бібліогр.: 20 назв.

345. **Чистякова, С. Н.** Типичные ошибки при выборе профессии / С. Н. Чистякова, Т. И. Шалавина // Проф. образование. – 2005. – № 6. – С. 32–33.

346. **Шабдінов, М. Л.** Соціально-економічні аспекти професійного самовизначення старшокласників / М. Л. Шабдінов // Наук. зап. Сер.: Педагогіка і психологія / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2008. – № 22. – С. 110–115.

347. **Шамсутдинова, И. Г.** Психолого-педагогическая поддержка профессионального самоопределения учащихся / И. Г. Шамсутдинова, Е. Г. Казарова // Педагогика. – 2008. – № 10. – С. 62–69. – Библиогр. в конце ст.

348. **Шнейдер, Л. Б.** Профессиональная идентичность: теория, эксперимент, тренинг : учеб. пособие / Л. Б. Шнейдер ; Рос. акад. образования, Моск. психол.-соц. ин-т. – М. : Изд-во МПСИ ; Воронеж : МОДЭК, 2004. – 594 с. : табл. – (Библиотека психолога). – Библиогр.: с. 569–592.

349. **Шпак, О. А.** Про деякі особливості та ускладнення у процесі професійного самовизначення молоді / О. А. Шпак // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Спадщина А. С. Макаренка і педагогічні пріоритети сучасності”, присвяченої 120-й річниці з дня народження видатного педагога, та Всеукраїнського науково-практичного семінару „Упровадження ідей А. С. Макаренка в управління навчальними закладами” / АПН України, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Укр. асоц. А. С. Макаренка, Полтав. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. М. В. Остроградського. – Полтава, 2008. – С. 364–367.

350. **Штельмах, Г.** Про виховання морально-психологічної готовності старшокласників до вибору професії вчителя іноземних мов : [9–11 кл.] / Галина Штельмах // Рід. школа. – 2005. – № 8. – С. 47–49.

351. **Як правильно** обрати професію : [8 чинників вибору професії за Є. Климовим] // Завуч. – 2009. – Січ. (№ 2). – С. 10.

352. **Янцур, М. С.** Професійна спрямованість учнів 9-х класів північно-західного регіону України / М. С. Янцур, Н. Р. Єзерська // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2005. – Вип. 33. – С. 54–59. – Бібліогр.: 8 назв. – Дод.: Анкета для учнів 9 кл.

3.3. Планування та реалізація індивідуальної освітньої траєкторії і кар'єри професійного самозростання

353. **Арсланов, Ф. Г.** Образ профессии как элемент карьерной ориентации в сознании учащихся в их профессиональном становлении / Арсланов Ф. Г., Соловьева Ю. В. // Пед. науки. – 2008. – № 2. – С. 129–131. – Библиогр.: 4 назв.

354. **Артемова, Л. К.** Формирование образовательно-профессионального маршрута старшеклассников / Л. К. Артемова // Пед. образование и наука. – 2007. – № 3. – С. 42–44.

355. **Баранов, Е.** Развитие технического творчества в аспекте профессионального самоопределения школьников : [ист. аспект] / Е. Баранов // Учитель. – 2008. – № 6. – С. 46–48.

356. **Борисюк, А. С.** Професійна кар'єра як соціально-психологічний феномен : [етапи, типи проф. кар'єри] / А. С. Борисюк // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 9, ч. 4. – С. 94–101. – Бібліогр.: 11 назв.

357. **Будзан, Б.** Куди піти вчитися (роздуми про вибір навчального закладу випускником середньої школи) / Б. Будзан // ПостМетодика. – 2007. – № 1. – С. 32–34.

358. **Вачков, И.** Шахматы и лотерея : [о влиянии мотиваций на выбор профессии, формирование высокой мотивации достижений, компетентности] / Игорь Вачков // Шк. психолог. – 2004. – Март (№ 12). – С. 8–11.

359. **Від допрофільної підготовки до професійного самовизначення :** [метод. посіб. : діагностика проф. нахилів учнів / Черкас.] облас. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників [та ін. ; авт.-упоряд.: Бегеза Л. Є., Андрущенко О. І., Гончаренко О. М. та ін.]. – Черкаси : РВВ ЧОПОПП, 2008. – 44 с. – Бібліогр.: с. 40–42.

360. **Від допрофільної підготовки до професійного самовизначення :** [метод. рек. : діагностика проф. нахилів учнів] / Людмила Бегеза, Ольга Андрущенко, Ольга Гончаренко [та ін.] // Сіл. школа України. – 2008. – Жовт. (№ 10). – С. 3–19.

361. **Гончарова, Н. О.** Психологічні особливості старших підлітків з низьким рівнем навчальних досягнень в умовах профорієнтації : автореф. дис.

на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : [спец.] 19.00.07 „Пед. та вікова психологія” / Гончарова Наталія Олексіївна ; [наук. кер. Моргун В. Ф.] ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К. : Автореферат, 2007. – 22 с. – Бібліогр.: с. 18–19 (12 назв).

362. **Григорович, С. С.** Мотивационно-ценностные ориентиры современных старшеклассников при выборе профессии психолога / С. С. Григорович // Психология обучения. – 2007. – № 5. – С. 67–71.

363. **Дурицька, Є. С.** Життєвий проект старшокласника : [профорієнтац. робота в школі] / Є. С. Дурицька // Позаклас. час. – 2007. – № 3. – С. 57–59.

364. **Закатнов, Д. О.** Організаційно-педагогічне забезпечення підготовки учнівської молоді до планування кар'єри / Д. О. Закатнов // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 2. – С. 373–380. – Бібліогр.: 8 назв.

365. **Закатнов, Д. О.** Психолого-педагогічне забезпечення підготовки учнівської молоді до вибору кар'єри у процесі професійно-технічної освіти / Закатнов Д. О. // Все для вчителя. – 2008. – Листоп. (№ 11). – С. 26–29. – Бібліогр.: 6 назв.

366. **Калениченко, Р. А.** Психологічні аспекти індивідуальної кар'єри : [осн. мотиви, типи, стадії та етапи вибору кар'єри] / Р. А. Калениченко // Проблеми та перспективи формування нац. гуманіт.-техн. еліти : зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т „Харк. політехн. ін-т”. – Х., 2006. – Вип. 9/10. – С. 129–135. – Бібліогр.: 13 назв.

367. **Кравченко, О.** Особливості мотивації вибору професії практичного психолога та умови її формування : [процес формування проф. спрямованості особистості до психол. діяльності в практиці профорієнтац. роботи] / Ольга Кравченко // Імідж сучас. педагога. – 2005. – № 5. – С. 33–35. – Бібліогр.: 6 назв.

368. **Кривоконь, Н. І.** Проблеми становлення професійної ідентичності фахівців системи соціального захисту населення / Н. І. Кривоконь // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 9, ч. 1. – С. 228–234. – Бібліогр.: 15 назв.

369. **Крицкий, А.** Планирование карьеры старшеклассников / Александр Крицкий // Нар. образование. – 2009. – № 1. – С. 207–213.

370. **Куриленко, В. В.** Планирование карьеры и мотивация труда: взаимосвязь, проблемы и пути решения / В. В. Куриленко // Формування ринкової економіки : зб. наук. пр. / Держ. вищ. навч. заклад „Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана” [та ін.]. – К., 2007. – Т. 2 : Спец. вип. : Управління

людськими ресурсами: проблеми теорії та практики, ч. 1. – С. 418–429 : табл. – Бібліогр.: 9 назв.

371. **Лернер, П.** Девятикласник: что дальше? : [анкета для родителей, связанная с выбором профессии ребенка] / Павел Лернер // Домаш. воспитание. – 2004. – № 3. – С. 8–10 : табл.

372. **Мадзігон, В.** Професійне самовизначення учнівської молоді в умовах профілізації старшої школи / Василь Мадзігон, Григорій Левченко // Профільне навчання: теорія і практика : зб. наук. пр. за матеріалами методол. семінару АПН України / АПН України, Від-ня дидактики, методики та інформ. технологій в освіті, Ін-т педагогіки. – К., 2006. – С. 77–84.

373. **Малиновська, В.** Професійне самовизначення обдарованих дітей / В. Малиновська // Психолог. – 2004. – Квіт. (№ 14). – С. 8–9.

374. **Мельник, О. В.** Професійне самовизначення обдарованих старшокласників у процесі профільного навчання / Мельник О. В. // Обдарована дитина: проблеми виховання : матеріали кругл. столу, 12 листоп. 2008 р. / Ін-т обдаров. дитини АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України [та ін.]. – К., 2008. – С. 86–90 : мал.

375. **Мерзлякова, О.** Кар'єрні орієнтації старшокласників та вибір типу професійної діяльності залежно від емоційної спрямованості / Олена Мерзлякова // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 5. – С. 148–160 : табл. – Бібліогр.: 18 назв.

376. **Міропольська, М. А.** Професійна орієнтація як основа формування та побудови професійної кар'єри / М. А. Міропольська // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2004. – № 2. – С. 17–19. – Бібліогр.: 8 назв.

377. **Охріменко, З. В.** Особливості професійного самовизначення та працевлаштування сучасної молоді / Охріменко З. В. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 215–221. – Бібліогр.: 7 назв.

378. **Печатникова, Л.** Профессии на вырост: учимся строить сценарии будущей жизни [профессиональной] / Людмила Печатникова // Первое сентября. – 2006. – 28 янв. (№ 2). – С. 8.

379. **Поплавська, А. П.** Проблема здійснення професійної кар'єри: аналіз зарубіжних та вітчизняних підходів / А. П. Поплавська // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2005. – Т. 7, вип. 1. – С. 250–260. – Бібліогр.: 21 назва.

380. **Поплавська, А. П.** Психологічні особливості кар'єрних орієнтацій військовослужбовців : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : [спец.] 19.00.10 „Організац. психологія; екон. психологія” / Поплавська Анжеліка Петрівна ; [наук. кер. Карамушка Л. М.] ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К. : Наук. світ, 2006. – 19 с. – Бібліогр.: с. 16–17 (14 назв).

381. **Поплавська, А. П.** Психологічні особливості кар'єрних орієнтацій військовослужбовців-офіцерів : [вплив особистісних характеристик на вибір певного типу кар'єрних орієнтацій] / А. П. Поплавська // Акт. проблеми психології. Т. 1. [Екон. психологія. Соц. психологія. Психологія управління. Організац. психологія] / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2005. – Ч. 14. – С. 43–47 : табл. – Бібліогр.: 7 назв.

382. **Профессиональная ориентация** как детерминанта карьеры личности : школа профессионального самоопределения : учеб.-метод. пособие / [Носков В. И., Кальянов А. В., Ефросинина О. В. и др.] ; Донец. ин-т управления ; под общ. ред. В. И. Носкова. – Донецк : Норд-Пресс, 2006. – 169 с. – Библиогр.: с. 126–132 (90 назв.). – Авт. указ. в содерж.

383. **Пряжников, М.** Особиста професійна перспектива : [про профорієнтацію та проф. самовизначення] / М. Пряжников // Психолог. – 2004. – Квіт. (№ 16). – С. 6–8 : табл.

384. **Пузіков, Д. О.** Життєвий проект учня та його професійне самовизначення і самоздійснення (кар'єра) / Пузіков Д. О. // Науково-методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії : матеріали наук.-практ. конф. до 70-річчя навч. закл. та 10-річчя гімназії / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, Гімназія „Консул” № 86 [та ін.]. – К., 2008. – С. 43–49.

385. **Ришовська, С.** Вибір професії – крок до життєвого успіху : [осн. теорет. і практ. питання організації профорієнтац. роботи в навч.-вихов. процесі загальноосвіт. школи] / С. Ришовська // Психолог. – 2004. – Груд. (№ 45). – С. 15–17.

386. **Савельєва, В. С.** До визначення кризи середини кар'єри в управлінській діяльності / В. С. Савельєва // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 9, ч. 3. – С. 344–352. – Бібліогр.: 9 назв.

387. **Савельєва, В. С.** Управління діловою кар'єрою : навч. посіб. для студ. екон. спец. / В. С. Савельєва, О. Л. Єськов ; Донбас. держ. машинобуд. академія. – Краматорськ : [б. в.], 2007. – 167 с. – Бібліогр.: с. 164–167 (50 назв).

388. **Сарібіатов, О.** Особистий план професійного самовизначення учнів [9–11 кл.] / О. Сарібіатов // Психолог. – 2004. – Верес. (№ 35). – С. 22–24.

389. **Сервачак, О.** Моє професійне майбутнє : [особливості організації профорієнтац. роботи в навч.-вихов. комплексі м. Красноармійська Донец. обл.] / О. Сервачак // Шкіл. світ. – 2007. – Лют. (№ 6). – С. 11–12.

390. **Синдром „професійного вигорання”** та професійна кар’єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / [С. Д. Максименко та ін.] ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України, Укр. асоц. організац. психологів та психологів праці. – [2-ге вид., переробл. та доповн.]. – К. : Міленіум, 2006. – 365 с.

391. **Синдром „професійного вигорання”** та професійна кар’єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / [С. Д. Максименко, Л. М. Карамушка, Т. В. Зайчикова та ін.] ; Укр. асоц. організац. психологів та психологів праці [та ін.]. – К. : Міленіум, 2004. – 258 с. : табл. – Бібліогр. в кінці розд. – Із змісту: Розд. 4 : Особливості професійної кар’єри працівників освітніх організацій. – С. 101–117; Методики для діагностики психологічних особливостей здійснення професійної кар’єри в організаціях : [психол. практикум до розділу 4]. – С. 225–234.

392. **Слободенюк, О.** Концепція формування свідомого вибору професійної кар’єри : [досвід профорієнтац. роботи Херсон. фіз.-техн. ліцею] / Олександр Слободенюк // Директор школи. – 2007. – Квіт. (№ 16). – С. 9–12. – Дод.: План профорієнтац. роботи ліцею на 2005–2006 н.р.

393. **Смерека, М.** Поступаем в вуз: как определиться : [советы выпускникам] / Маричка Смерека // Мир семьи. – 2004. – № 12. – С. 54–57.

394. **Сморозов, С.** Советы выпускникам: как быть успешным в условиях рынка : [адаптация молодых специалистов к условиям на рынке труда] / С. Сморовоз // Відкритий урок. Пляди. – 2007. – № 9/10. – С. 73–76.

395. **Соколова, А. С.** Поддержка формирования и развития карьеры в студенческой среде / А. С. Соколова // Высшее образование в России. – 2009. – № 3. – С. 166–168.

396. **Соловцова, Е.** Умения, необходимые при устройстве на работу : [презентация, самопрезентация как критерии успешной карьеры] / Елена Соловцова // Нар. образование. – 2004. – № 10. – С. 196–200.

397. **Ткач, Р. В.** Поняття професійної кар’єри у психології менеджменту, її види та динаміка розвитку / Р. В. Ткач // Зб. наук. пр. (Психол. науки) / Бердян. держ. пед. ун-т, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – Бердянськ, 2005. – № 2. – С. 161–176. – Бібліогр.: 13 назв.

398. **Ткачук, І. І.** Науково-методичні аспекти формування спрямованості старшокласників на майбутній професійний успіх : [напрями пед. роботи у процесі шкіль. проф. орієнтації] / Ткачук І. І. // Науково-методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії : матеріали наук.-практ. конф. до 70-річчя навч. закл. та 10-річчя гімназії / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, Гімназія „Консул” № 86 [та ін.]. – К., 2008. – С. 261–267. – Бібліогр.: 8 назв.

399. **Ткачук, І. І.** Психолого-педагогічні аспекти формування спрямованості старшокласників на майбутній професійний успіх : [технологія психол.-пед. проектування профорієнтац. роботи у школі] / І. І. Ткачук // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 2. – С. 324–331. – Бібліогр.: 8 назв.

400. **Туляєв, В. В.** Організаційно-педагогічні умови підготовки старшокласників до професійного самовизначення у спеціалізованих загальноосвітніх навчальних закладах художнього профілю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.07 „Теорія і методика виховання” / Туляєв Володимир Володимирович ; [наук. кер. Масол Л. М.] ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К. : Наук. світ, 2008. – 18 с. – Бібліогр.: с. 15 (10 назв).

401. **Чернышев, Я. А.** Моделирование профессиональной карьеры в концептуальных границах субъектности / Чернышев Я. А. // Мир психологии. – 2009. – № 1. – С. 236–242. – Библиогр.: 5 назв.

402. **Чернышев, Я. А.** Понятие „профессиональная карьера”: потребностно-мотивационная характеристика / Чернышев Я. А. // Мир психологии. – 2008. – № 2. – С. 221–232 : табл. – Библиогр.: 22 назв.

403. **Шаталова, О. В.** Особливості мотивів вибору професії у працівників МНС – представників професійних династій : [проф. мотивація] / О. В. Шаталова // Вісн. Харк. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Психологія. – Х., 2008. – Вип. 27. – С. 186–193.

404. **Шевченко, Н. В.** Вища освіта як механізм формування кар’єрного ресурсу спеціаліста : автореф. дис. на здобуття вченого ступеня канд. соціол. наук : спец. 22.00.04 „Спец. та галузеві соціології” / Шевченко Наталя Володимирівна ; [наук. кер. Подольська Є. А.] ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : [б. в.], 2007. – 17 с. – Бібліогр.: с. 14–15 (8 назв).

405. **Шевченко, Н. В.** Маркетинг как инструментарий планирования карьеры / Н. В. Шевченко // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : зб. наук. пр. : [у 2 т.] / Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2006. – Т. 2. – С. 213–217.

406. **Яворська, Г. Г.** Правильний вибір професії – важливий крок у житті : [бесіда з батьками] / Г. Г. Яворська // Позаклас. час. – 2008. – № 1. – С. 81–82.

407. **Ягодкина, О.** Чтобы не ошибиться при выборе профессии : [советы родителям] / О. Ягодкина // Директор школы. – 2005. – № 9. – С. 88–92.

РОЗДІЛ 4

НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ДІТЕЙ, МОЛОДІ ТА ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ

4.1. Професійна інформація

408. **Алік, Н.** Система педагогічної профорієнтації учнівської молоді : [шляхи орієнтації учнів на вчительські професії] / Наталія Алік // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2009. – № 6. – С. 46–48.

409. **Артьомова, Л. П.** Ознайомлення старших дошкільників із працею та професіями дорослих : рання профорієнтація дошкільнят / Л. П. Артьомова, Г. В. Сова // Дошкіл. навч. заклад. – 2009. – № 5. – С. 24–28.

410. **Балл, Г.** Психолого-педагогічні засади професійної орієнтації школярів : [проф. інформація та проф. консультація школярів] / Г. Балл // Психолог. – 2004. – Лют. (№ 8). – С. 2–11 : табл.

411. **Бербец, В. В.** Методика профінформаційної роботи на уроках трудового навчання в 6 класі / В. В. Бербец // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 130–134. – Дод.: План-конспект заняття з труд. навчання в 6 класі.

412. **Бондаренко, Т. В.** Організація роботи у напрямку ранньої профорієнтації дітей старшого дошкільного віку / Бондаренко Тетяна Володимирівна // Нива знань. – 2009. – № 1. – С. 5–7.

413. **Горяшко, А.** Рождение профессии [эколог] / А. Горяшко // Биология. – 2004. – Янв. (№ 2). – С. 25–27.

414. **Грішнова, О. А.** Людина на ринку праці / О. А. Грішнова // Економіка праці та соціально-трудова відносини : підручник / О. А. Грішнова. – 3-тє вид., виправл. і доповн. – К. : Знання, 2007. – Гл. 7. – С. 195–222. – Бібліогр. в кінці розд.

415. **Драган, О.** Формування професійної спрямованості старшокласників на сфери сучасного сільськогосподарського виробництва / Ольга Драган // Біологія. – 2007. – Квіт. (№ 10). – С. 19–21.

416. **Енциклопедія професій.** [Т. 1] / Держ. центр зайнятості України, Київ. міськ. центр зайнятості ; [під заг. ред. В. Ярошенко, О. Мельник]. – К. : [б. в.], 2005. – 412 с. : іл.

417. **Енциклопедія професій :** (додаток) / Держ. центр зайнятості України, Київ. міськ. центр зайнятості ; [уклад.: Лиса Я. О., Власюк В. І.]. – К. : [б. в.], 2005 (вид. ФО–П Красюк Г. А.). – 186 с. : табл. – Із змісту: Психограми професій. – С. 81–181.

418. **Іваненко, Р.** Модель професійної орієнтації старшокласників на медичні спеціальності / Руслана Іваненко // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2007. – Вип. 1/2. – С. 63–72 : мал. – Бібліогр. в підрядк. прим.

419. **Іваненко, Р.** Обґрунтування моделі професійної орієнтації старшокласників на медичні спеціальності / Руслана Іваненко // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2007. – № 3/4. – С. 68–78. – Бібліогр.: 14 назв.

420. **Іваненко, Р. В.** Організаційно-педагогічні умови професійної орієнтації старшокласників на медичні спеціальності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теорія і методика проф. освіти” / Іваненко Руслана Валеріївна ; [наук. кер. Цехмістер Я. В.] ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця : [б. в.], 2008. – 21 с. – Бібліогр.: с. 17–18 (15 назв).

421. **Класифікатор професій** ДК 003 : 2005 / [уклад. В. Кузнецов]. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Х. : Фактор, 2008. – 449 с. : табл.

422. **Клим, Б.** До питання формування переліків професій для професійно-технічних навчальних закладів / Богдан Клим // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 3. – С. 145–156. – Бібліогр.: с. 155–156.

423. **Клим, Б.** Методика формування переліку професій для ПТНЗ різних атестаційних рівнів в умовах ринку / Богдан Клим // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2005. – № 2. – С. 159–168 : табл. – Бібліогр.: 14 назв.

424. **Климов, Е. А.** Профессии научных работников : [учеб. пособие для профил. и проф. ориентации учащихся 9–11 кл. образоват. учреждений общ. сред. образования, а также для проф. ориентации учащихся нач. проф. образования] / Е. А. Климов. – М. : Академия, 2005. – 249 с. – (Профильное обучение школьников) (Твоя профессия). – Библиогр.: с. 244–246.

425. **Кльоц, Л.** Довідник професій : на допомогу старшокласникам : [перелік та опис професій] / Любов Кльоц // Психолог. – 2008. – Листоп. (№ 41/42). – Вкладка : Профорієнтаційні заняття психолога. – С. 49–78.

426. **Ковальська, Н. М.** До проблеми формування готовності старшокласників до свідомого вибору професії в сфері менеджменту / Н. М. Ковальська // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2005. – Вип. 33. – С. 51–54. – Бібліогр.: 5 назв.

427. **Ковтуненко, Н. О.** Психолого-педагогічні аспекти формування у старшокласників готовності до вибору інженерно-технічних професій / Н. О. Ковтуненко // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2004. – Вип. 6, кн. 2. – С. 84–90. – Бібліогр.: 5 назв.

428. **Ковтуненко, Н.** Структура готовності старшокласників до вибору інженерно-технічних професій / Ніна Ковтуненко // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2006. – № 2. – С. 33–36. – Бібліогр.: 7 назв.

429. **Ковтуненко, Н. О.** Формування у старшокласників готовності до вибору інженерно-технічних професій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Теорія і методика виховання” / Ковтуненко Ніна Олексіївна ; [наук. кер. Кондратюк Г. А.] ; Ін-т проф.-техн. освіти АПН України. – К. : Наук. світ, 2007. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17 (5 назв).

430. **Козак, Л. В.** Професійна орієнтація молоді: проблеми і перспективи : [проф. інформування та консультування учн. молоді] / Козак Л. В. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 113–116. – Бібліогр.: 5 назв.

431. **Колісник, Т. П.** Організаційно-педагогічні умови професійної орієнтації старшокласників на службу в органах внутрішніх справ України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теорія і методика проф. освіти” / Колісник Тетяна Петрівна ; [наук. кер. Бандурка О. М.] ; Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград : [б. в.], 2005. – 20 с. – Бібліогр.: с. 15–17 (12 назв).

432. **Коломієць, М. Б.** Роль школи в підготовці учнів до вибору професії вчителя : [іст. вітчизн. досвід та сучас. аспекти] / Коломієць М. Б. // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 13, Проблеми труд. та проф. підготовки / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – К., 2005. – Вип. 1 : До 170-річного ювілею. – С. 78–85 : табл. – Бібліогр.: 17 назв.

433. **Коломієць, М.** Соціально-педагогічні умови організації підготовки старшокласників до вибору професії вчителя : [взаємодія школи та вищ. пед. навч. закл.] / Микола Коломієць // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 4. – С. 163–170. – Бібліогр.: 6 назв.

434. **Коломієць, М. Б.** Стан професійно-педагогічної орієнтації в сучасних умовах : [взаємодія шкіл та пед. навч. закл. з підготовки школярів до вибору професії вчителя] / М. Б. Коломієць // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 176–180. – Бібліогр.: 18 назв.

435. **Конуп, О. Ф.** Новий погляд на професійно важливі якості слідчого : [аналіз професіограм слідчого] / О. Ф. Конуп // Наука і освіта. – 2007. – № 3. – С. 84–87.

436. **Литвинова, Н. І.** Інтерес до праці у сфері виробництва – головна умова підготовки учнівської молоді до вибору робітничих професій та запобігання безробіття / Литвинова Н. І. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ.

конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 128–136 : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

437. **Марченко, І. Б.** Психологічні механізми підвищення престижу робітничих професій / Марченко І. Б. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 145–152. – Бібліогр.: 7 назв.

438. **Меркулова, С. І.** Педагогічна спрямованість старшокласників на подальший вибір професії : [профорієнтац. робота зі старшокласниками до вибору професії вчителя] / С. І. Меркулова // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2007. – Вип. 15. – С. 105–111. – Бібліогр.: 19 назв.

439. **Морін, О. Л.** Вибір старшокласниками професії у сфері сучасних інформаційно-комунікаційних технологій / Морін О. Л. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 196–203. – Бібліогр.: 8 назв.

440. **Морін, О. Л.** Педагогічні умови формування професійних намірів старшокласників до професій сфери інформаційно-комунікаційних технологій / Морін О. Л. // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2008. – Вип. 11. – С. 269–278. – Бібліогр.: 9 назв.

441. **Морін, О. Л.** Проблеми прийняття старшокласниками рішення про вибір професії у сфері сучасних інформаційних технологій / О. Л. Морін // Проблеми залучення молоді до процесу прийняття рішень на місцевому і регіональному рівнях : Міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 груд. 2005 [р., м. Київ] / Ін-т проблем виховання АПН України, Укр. нац. комітет молодіж. організацій [та ін.]. – К. ; Т. : Терно-граф, [2006]. – С. 246–254. – Бібліогр.: 8 назв.

442. **Морін, О. Л.** Профорієнтаційна спрямованість шкільного курсу інформатики : [вибір професій у сфері комп'ютер. технологій] / О. Л. Морін // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2004. – Вип. 6, кн. 2. – С. 73–79 : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

443. **Орлов, О.** Военно-профессиональная ориентация школьников: значение и содержание / Олег Орлов // ОБЖ. Основы безопасности жизни. – 2005. – № 2. – С. 17–21.

444. **Павелків, О. М.** Виховання у старшокласників інтересу до підприємницької діяльності у процесі оволодіння економічним розрахунком : навч.-метод. посіб. / [О. М. Павелків] ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне : [б. в.], 2005. – 108 с. – Авт. на тит. арк. не зазнач. – Бібліогр.: с. 105–107.

445. **Павелків, О. М.** Динаміка розвитку у старшокласників інтересу до професій сфери економіки та підприємництва / О. М. Павелків // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К. ; Житомир, 2005. – Вип. 7. – С. 315–320. – Бібліогр.: 8 назв.

446. **Піддячий, М.** Орієнтація старшокласників на педагогічні професії в умовах профільного навчання : [профінформ. і профконсультац. робота з учнями] / Піддячий М. // Наук. зап. Психол.-пед. науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2005. – № 5. – С. 120–124. – Бібліогр.: 7 назв.

447. **Піддячий, М.** Профінформаційна робота зі старшокласниками / М. Піддячий // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2005. – № 3. – С. 80–85. – Бібліогр.: 8 назв.

448. **Побірченко, Н. А.** Профорієнтаційна установка учнівської молоді на вибір професій ринкової економіки / Н. А. Побірченко // Акт. проблеми психології. Т. 5. Психофізіологія. Психологія праці. Експерим. психологія / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. – К., 2007. – Вип. 6. – С. 263–269. – Бібліогр.: с. 268.

449. **Подбуцкая, Н. В.** Психолог – важнейшая профессия современного общества : [качества, способности, необходимые психологу] / Н. В. Подбуцкая, Н. А. Савченко // Проблеми та перспективи формування нац. гуманіт.-техн. еліти : зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т „Харк. політехн. ін-т”. – Х., 2007. – Вип. 15/16. – С. 282–287 : рис.

450. **Професій в світі** є чимало, сповна їх вистачить на всіх : реком. бібліогр. покажч. для учнів 7–9 кл. / Нац. б-ка України для дітей ; [уклад. Н. В. Загайна]. – К. : [б. в.], 2006. – 48 с.

451. **Професія соціальний педагог** / [упоряд. О. Главник]. – К. : Главник, 2006. – 111 с. – (Бібліотечка соціального працівника). – Бібліогр. в кінці розд.

452. **Резапкіна, Г.** Словарь профессий / Галина Резапкіна // Шк. психолог. – 2007. – Март (№ 5). – С. 25–32.

453. **Романова, Е. С.** 99 популярных профессий : психол. анализ и профессиограммы / Е. С. Романова. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2008. – 460 с. : ил. – Библиогр.: с. 455–460 (111 назв.).

454. **Світ професій** : метод. рек. / Держ. служба зайнятості України, Київ. міськ. центр зайнятості ; [уклад. В. В. Синявський]. – К. : [б. в.], 2004. – 16 с. : табл.

455. **Світ професій** [Електронний ресурс] : молодіжно-інформ. консульт. служба : інформ. довідник / Держ. б-ка України для юнацтва. – Електрон. дані. – К., 2008– . – Режим доступу: <http://www.4uth.gov.ua/trade/index.htm>. – Заголовок з екрана.

456. **Селіванова, О. В.** Формування професійної готовності курсантів-дівчат до прикордонної служби : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика проф. освіти” : [професіограма офіцера жіночої статі] / Селіванова Ольга Володимирівна ; [наук. кер. Гуревич Р. С.] ; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. – Хмельницький : Вид-во Нац. акад. ДПСУ, 2007. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–17 (8 назв).

457. **Синявський, В. В.** До питання удосконалення професійної орієнтації молоді на робітничі професії / Синявський В. В. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 274–284.

458. **Скалько, О. В.** Формування у старшокласників готовності до вибору професій гуманітарної сфери діяльності : [використ. еврист. методів] / О. В. Скалько // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 2. – С. 316–323. – Бібліогр.: 6 назв.

459. **Ткачук, І. І.** Інформаційне забезпечення професійного самовизначення старшокласників : [напрями взаємодії загальноосвіт. шкіл та держ. служби зайнятості] / І. І. Ткачук // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2007. – Вип. 15. – С. 134–139. – Бібліогр.: 8 назв.

460. **Ткачук, С. І.** Організаційно-педагогічні умови формування професійної спрямованості старшокласників на професії сільськогосподарського виробництва в процесі трудового профільного навчання / Ткачук С. І. // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т [та ін.]. – Херсон, 2006. – Вип. 41. – С. 136–139.

461. **Торубара, О. М.** Психолого-педагогічні аспекти профорієнтації учнів на сферу гуманітарної діяльності / О. М. Торубара // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Черніг. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2004. – Вип. 22. – С. 69–70. – Бібліогр.: 6 назв.

462. **Туляєв, В. В.** Зміст формули професії „художник” при самовизначенні старшокласників у сфері художньої діяльності / В. В. Туляєв // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т [та ін.]. – Херсон, 2006. – Вип. 43. – С. 176–181. – Бібліогр.: с. 180–181.

463. **Федун, Л. М.** Професійні домагання старшокласників у сфері гуманітарних професій / Федун Л. М. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 326–333. – Бібліогр.: 7 назв.

464. **Фридман, М. Ф.** Ориентация школьников на получение рабочей профессии / М. Ф. Фридман // Проф. образование. – 2005. – № 4. – С. 34–35 : табл.

465. **Харитонов, В. В.** Професійне самовизначення старшокласників у процесі художньо-конструкторської діяльності : [профорієнтац. спрямованість на професії швейн. профілю] / Харитонов В. В. // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т [та ін.]. – Херсон, 2006. – Вип. 41. – С. 202–205. – Бібліогр.: 8 назв.

466. **Чеботарьова, Л. І.** Виховання у старшокласників інтересу до підприємницької діяльності в процесі економічної підготовки / Л. І. Чеботарьова // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К. ; Житомир, 2005. – Вип. 7. – С. 321–326. – Бібліогр.: 7 назв.

467. **Чеботарьова, Л. І.** Організаційно-педагогічне забезпечення професійного самовизначення старшокласників на економічні спеціальності / Л. І. Чеботарьова // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2005. – Вип. 8, кн. 2. – С. 67–70. – Бібліогр.: 5 назв.

468. **Чубар, В. В.** Орієнтація старшокласників на робітничі професії в процесі профільного навчання технологіям виробництва / В. В. Чубар // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2008. – Вип. 19. – С. 149–153. – Бібліогр.: 12 назв.

4.2. Професійна консультація

469. **Воронин, И. В.** Основные принципы построения эффективной модели профконсультационной помощи учащимся старших классов : [о работе профконсультанта с учениками и родителями] / И. В. Воронин // Психология обучения. – 2007. – № 5. – С. 72–79. – Библиогр.: 7 назв.

470. **Гончарова, Н.** Методика профконсультативного тренінгу з орієнтації учнів 7–9 класів на майбутню професію / Наталія Гончарова // Імідж сучас. педагога. – 2005. – № 5. – С. 26–28. – Бібліогр.: 11 назв.

471. **Дещенко, О.** Аналіз типів профорієнтаційних консультацій / Олександр Дещенко // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2004. – № 6. – С. 87–92. – Бібліогр.: 7 назв.

472. **Дещенко, О. М.** Особливості проведення профконсультативної роботи у випускних класах / О. М. Дещенко // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 153–158. – Бібліогр.: 8 назв.

473. **Доротюк, В.** Професійні консультації: місце профконсультації в системі проф. орієнтації старшокласників / В. Доротюк // Завуч. – 2006. – Листоп. (№ 32). – С. 7–9. – Бібліогр.: 5 назв.

474. **Єгорова, Є. В.** Профконсультація у попередженні кризово-деструктивних явищ професійного розвитку особистості / Єгорова Є. В. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 94–99.

475. **Закатнов, Д.** Прогностична модель системи профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю : [проф. консультування молоді] / Дмитро Закатнов // Проф.-техн. освіта. – 2009. – № 1. – С. 23–27 : табл. – Бібліогр.: 8 назв.

476. **Зелінська, Я. Ц.** Парадигма клієнтцентованої психології К. Роджерса у практиці професійного консультування / Зелінська Я. Ц. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 103–107. – Бібліогр.: 6 назв.

477. **Іванцова, Н. Б.** Професійне консультування як вид психологічної допомоги у процесі професійного самовизначення особистості / Н. Б. Іванцова // Акт. проблеми психології. Т. 3. Консульт. психологія і психотерапія : [зб. наук. пр.] / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К. ; Ніжин, 2007. – Вип. 4. – С. 43–51. – Бібліогр.: 9 назв.

478. **Мельник, О. В.** Виховні аспекти профконсультативної роботи зі старшокласниками / Мельник О. В. // Світ і виховання. – 2005. – № 5. – С. 25–27.

479. **Мельник, О. В.** Зміст, форми та методи профконсультативної роботи зі старшокласниками в процесі профільного навчання : наук.-метод. посіб. для вчителів / [Мельник О. В.] ; АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України. – К. : Мегапринт, 2008. – 74 с. – Бібліогр.: с. 72–74 (32 назви). – Авт. вказ. у вих. дан.

479 а. **Мельник, О. В.** Зміст, форми та методи профконсультаційної роботи зі старшокласниками в процесі профільного навчання : наук.-метод. посіб. для вчителів / Мельник О. В. ; АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України. – К. : Пед. думка, 2008. – 55 с. – Бібліогр.: с. 53–54 (32 назви). – Назва на обкл.: Зміст, форми та методи профконсультаційної роботи зі старшокласниками.

480. **Мельник, О. В.** Особистісно зорієнтована технологія профконсультування старшокласників / Мельник О. В. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 160–168 : рис. – Бібліогр.: 9 назв.

481. **Мельник, О. В.** Профконсультаційний супровід професійного самовизначення творчо обдарованої дитини / О. В. Мельник // Теоретико-методичні основи виховання творчої особистості учнів в умовах позашкільних закладів : матеріали наук.-практ. конф., 30–31 берез. 2006 р. / АПН України, Ін-т проблем виховання, Укр. держ. центр позашкл. освіти. – К., 2006. – С. 4–10. – Бібліогр.: 5 назв.

482. **Мельник, О. В.** Форми та методи профконсультаційної роботи із старшокласниками в загальноосвітній школі / Мельник О. В. // Проблеми залучення молоді до процесу прийняття рішень на місцевому і регіональному рівнях : Міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 груд. 2005 [р., м. Київ] : зб. ст. / Ін-т проблем виховання АПН України, Укр. нац. комітет молодіж. організацій [та ін.]. – К. ; Т. : Терно-граф, [2006]. – С. 261–275. – Бібліогр.: с. 275.

483. **Осадчий, В. В.** Сучасний стан та перспективи розвитку професійного консультування молоді в Україні / Осадчий В. В. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 2. – С. 113–120. – Бібліогр.: 12 назв.

484. **Петрів, О.** Психолого-педагогічні аспекти профконсультаційної роботи зі старшокласниками : [методика проф. консультації та рек. щодо вибору й оволодіння певною професією] / Ольга Петрів // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2007. – № 8. – С. 145–149 : рис. – Бібліогр.: с. 149.

485. **Піддячий, М. І.** Професійна консультація старшокласників в умовах профільного навчання / М. І. Піддячий // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2006. – Вип. 11. – С. 91–97. – Бібліогр. в підрядк. прим.

486. **Пряжников, Н.** Кто? Что? Где? : карточ. профконсультац. методика [предназначена для ориентировоч. определения наиболее привлекат. для

клиента професій] / Николай Пряжников // Шк. психолог. – 2004. – Февр. (№ 5). – С. 13–18 : табл.

487. **Резапкина, Г.** Парсонс и теперь живет всех живых : заметки профконсультанта / Галина Резапкина // Шк. психолог. – 2007. – Янв. (№ 2). – С. 34–35.

488. **Родичев, Н.** Профориентация: новый вектор : тьюторство и консультирование вместо диагностики / Николай Родичев // Первое сентября. – 2006. – 28 янв. (№ 2). – С. 7–8.

489. **Санников, А. И.** Проблема разработки и сопровождения информационно-смыслового компонента технологии профессионального консультирования / А. И. Санников // Наука і освіта. – 2007. – № 8/9. – С. 165–169. – Бібліогр.: 14 назв. – Спецвип.: Проект професора О. П. Саннікової „Психологія особистості: теорія, досвід, практика”.

490. **Соломин, И.** Технология профконсультирования : [о целях, средствах, формах, этапах, принципах и критериях проф. консультирования] / Игорь Соломин // Упр. школой. – 2004. – 8–15 мая (№ 18). – С. 28–30.

491. **Співак, В. І.** Особливості консультивання старших школярів з питань самовизначення, вибору професії та життєвих планів / В. І. Співак, О. В. Гаврилов // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2007. – Вип. 37. – С. 222–225.

492. **Чернявская, А. П.** Психологическое консультирование по профессиональной ориентации / А. П. Чернявская. – М. : ВЛАДОС Пресс, 2004. – 94, [1] с. : табл. – (Психология для всех). – Библиогр.: с. 87.

4.3. Соціально-професійна адаптація

493. **Абсалямова, Я.** Професійна адаптація молодих викладачів іноземної мови до роботи у вищих навчальних закладах / Яна Абсалямова // Рід. школа. – 2006. – № 7. – С. 41–44.

494. **Абсалямова, Я. В.** Професійна адаптація молодих викладачів іноземної мови до роботи у вищих технічних навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теорія та методика проф. освіти” / Абсалямова Яна Вадимівна ; [наук. кер. Лузік Е. В.] ; Ін-т вищої освіти АПН України. – К. : Автореферат, 2005. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–17 (9 назв).

495. **Агасєв, Н. А.** Психологічні чинники адаптації військовослужбовців миротворчого контингенту до діяльності в особливих умовах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.09 „Психологія

діяльності в особливих умовах” / Агаєв Назім Асафович; [наук. кер. Макаренко М. В.]; Нац. акад. оборони України. – К.: Автореферат, 2006. – 16 с. – Бібліогр.: с. 13–14 (8 назв).

496. **Антонова, Н. О.** Професійно важливі якості та адаптація до професії психолога / Н. О. Антонова // Вісн. Харк. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Психологія. – Х., 2004. – Вип. 13, ч. 1. – С. 13–25.

497. **Афанасьєва, Н. Є.** Особливості професійної адаптації менеджерів / Н. Є. Афанасьєва // Проблеми заг. та пед. психології: зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2006. – Т. 8, ч. 9. – С. 20–25: табл.

498. **Башкатова, Н. В.** Адаптація випускників коледжу до професійно-педагогічної діяльності / Н. В. Башкатова // Педагог професійної школи: зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Київ. проф.-пед. коледж ім. А. Макаренка. – К.: Наук. світ, 2007. – Вип. 8. – С. 107–112.

499. **Бондаренко, І. І.** Психологічні умови ефективної професійної адаптації психологів-початківців: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.01 „Заг. психологія, історія психології” / Бондаренко Ірина Ігорівна; [наук. кер. Швалб Ю. М.]; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К.: [б. в.], 2004. – 19 с. – Бібліогр.: с. 16 (5 назв).

500. **Василькевич, Я. З.** Психологічні особливості професійної адаптації студентів педвузу / Василькевич Я. З. // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту. Сер.: Психол. науки / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2006. – Вип. 41, т. 1. – С. 40–43.

501. **Вдович, С.** Професійна адаптація майбутніх фахівців як педагогічна проблема / Світлана Вдович // Проблеми та перспективи формування нац. гуманіт.-техн. еліти: зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т „Харк. політехн. ін-т”. – Х., 2007. – Вип. 15/16. – С. 228–235. – Бібліогр.: 21 назва.

502. **Вірна, Ж. П.** Стильова організація професійної адаптації психолога / Ж. П. Вірна // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 12, Психол. науки / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – К., 2007. – Вип. 19. – С. 155–161. – Бібліогр.: 18 назв.

503. **Вірна, Ж. П.** Ціннісні орієнтації як мотиваційно-смісловий чинник професійної адаптації [вчителів з різним стажем роботи] / Ж. П. Вірна // Проблеми заг. та пед. психології: зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2006. – Т. 8, вип. 5. – С. 39–47: табл.

504. **Гаврилова, Н. В.** Курс лекций по психологической адаптации на рынке труда: учеб. пособие для всех специальностей / Н. В. Гаврилова,

О. В. Багровская ; Федерал. гос. образоват. учреждение высш. проф. образования „Омский гос. аграр. ун-т”. – Омск : Изд-во ФГОУ ВПО ОмГАУ, 2005. – 122 с. – Библиогр.: с. 119–122.

505. **Галус, О.** Активна професійна адаптація студентів педагогічного ВНЗ у контексті неперервної освіти / Олександр Галус // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2006. – № 2. – С. 33–41.

506. **Галус, О. М.** Професійна адаптація студентів в умовах ступеневого педагогічного ВНЗ : монографія / О. М. Галус ; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України, Хмельниц. гуманіт.-пед. акад. [та ін.]. – Хмельницький : ХГПА, 2007. – 473 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 442–473 (495 назв).

507. **Галус, О.** Професійна адаптація студентів вузу в контексті концепції неперервної освіти як психолого-педагогічна проблема / Олександр Галус // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2006. – Вип. 295 : Педагогіка та психологія. – С. 42–51. – Бібліогр.: 5 назв.

508. **Галус, О.** Психологічні чинники успішної професійної адаптації студентів до навчання у педагогічному вузі / Олександр Галус // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2005. – Вип. 245 : Педагогіка та психологія. – С. 57–67. – Бібліогр.: 19 назв.

509. **Галус, О. М.** Розвиток фахової спрямованості студента, як умова його професійної адаптації в контексті неперервної освіти / О. М. Галус // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2006. – Вип. 12. – С. 232–238. – Бібліогр.: 10 назв.

510. **Галус, О.** Удосконалення процесу самовиховання студентів педагогічного вузу як умова їх успішної професійної адаптації / Олександр Галус // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2004. – Вип. 222 : Педагогіка та психологія. – С. 88–96. – Бібліогр.: 14 назв.

511. **Гиниатуллина, Е. И.** Сформированность профессиональной идентичности и послевузовская профессиональная адаптация психологов / Е. И. Гиниатуллина // Психол. журн. – 2009. – Т. 30, № 2. – С. 57–66. – Библиогр.: 19 назв.

512. **Глинкина, О.** „Правильная” профориентация: кто поможет найти место под солнцем : [технологии соц.-психол. адаптации молодежи к рынку труда] / Ольга Глинкина // Лицейское и гимназическое образование. – 2006. – № 10. – С. 51–56.

513. **Горліченко, М. Г.** Основні напрями професійної адаптації молодих викладачів і командирів військових ВНЗ / Горліченко М. Г. // Наук. вісн. Південноукр. держ. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського : (зб. наук. пр.). – О., 2005. – № 5/6. – С. 47–51. – Бібліогр.: 7 назв.

514. **Давидович, В.** Дослідження адаптації випускників ПТУ на виробництві / В. Давидович // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2005. – Вип. 256 : Педагогіка та психологія. – С. 53–60.

515. **Дегтярова, Г. С.** Викладання правознавства в ПТНЗ сфери послуг у контексті професійної адаптації / Г. С. Дегтярова, А. Сазанський // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2008. – Вип. 18. – С. 195–200. – Бібліогр.: 9 назв.

516. **Дегтярова, Г.** Професійна адаптація майбутніх фахівців сфери обслуговування на етапі професійної підготовки в ПТНЗ / Ганна Дегтярова // Проблеми та перспективи формування нац. гуманіт.-техн. еліти : зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т „Харк. політехн. ін-т”. – Х., 2007. – Вип. 15/16. – С. 178–184. – Бібліогр.: 8 назв.

517. **Єфремова, Г. Л.** Особливості професійної адаптації майбутніх соціальних педагогів засобами волонтерської діяльності : [проф. адаптація студентів до обраної професії] / Г. Л. Єфремова // Засоби навч. та наук.-дослід. роботи : зб. наук. пр. / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди [та ін.]. – Х., 2005. – Вип. 23. – С. 39–47. – Бібліогр.: 12 назв.

518. **Жукова, В.** Адаптація нових співробітників у бібліотеці вищого навчального закладу / В. Жукова // Вісн. Книжк. палати. – 2004. – № 8. – С. 36–38.

519. **Захаріяш, Л. П.** Адаптивний аспект у процесі професійного самовизначення особистості : [соц.-ціннісний аспект адаптації] / Л. П. Захаріяш // Наук. студії із соц. та політ. психології : зб. ст. / АПН України, Ін-т соц. та політ. психології. – К., 2007. – Вип. 17. – С. 257–262. – Бібліогр.: 8 назв.

520. **Зданевич, Л.** Наукові підходи до процесу адаптації майбутніх вихователів / Лариса Зданевич // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Пед. науки: реалії та перспективи / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – К., 2007. – Вип. 8 : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 29–30 березня „Вища дошкільна освіта в Україні: становлення, розвиток, сучасний стан і перспективи” : (до 100-річчя заснування Фребелів. жіноч. ін-ту). – С. 75–79. – Бібліогр.: 14 назв.

521. **Іванашко, О. Є.** Професійна адаптація і професійне вигорання особистості / О. Є. Іванашко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 12, Психол. науки / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – К., 2007. – Вип. 19. – С. 82–85. – Бібліогр.: 7 назв.

522. **Ізбаш, С. С.** Соціально-професійна адаптація студентів вищих педагогічних навчальних закладів в контексті Болонської декларації / С. С. Ізбаш // Проблеми сучас. пед. освіти. Сер.: Педагогіка і психологія : [зб. ст.] / РВНЗ „Крим. гуманіт. ун-т”. – Ялта, 2006. – Вип. 9, ч. 1. – С. 192–197 : іл.

523. **Казанчан, А. К.** Професійна адаптація випускників вищих навчальних закладів на ринку праці / Казанчан А. К. // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т [та ін.]. – Херсон, 2006. – Вип. 41. – С. 155–159.

524. **Камов, В. Х.** Адаптация студентов к профессиональной деятельности в современных условиях / В. Х. Камов, Д. А. Джабаева // Пед. образование и наука. – 2007. – № 5. – С. 59–60.

525. **Картель, Т. М.** Місце і роль професійної адаптації в професійному становленні майбутніх інженерів-будівельників / Т. М. Картель // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2007. – Вип. 36. – С. 142–145. – Бібліогр.: 15 назв.

526. **Клімов, О. О.** Соціальна та професійна адаптація військовослужбовців, звільнених у запас або у відставку / О. О. Клімов // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2004. – № 1. – С. 42–43.

527. **Коваленко, Н. В.** Професійна преадаптація майбутніх учителів : [пробл. проф. адаптації студентів пед. вузів і фактори проф. преадаптації (період навчання у вузі)] / Коваленко Н. В. // Наук. зап. Психол.-пед. науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2006. – № 4. – С. 63–66. – Бібліогр.: 24 назви.

528. **Коваленко, Н. В.** Соціально-психологічні чинники професійної адаптації студентів педагогічного університету / Коваленко Н. В. // Наук. зап. Психол.-пед. науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2004. – № 4. – С. 232–235. – Бібліогр.: 14 назв.

529. **Колісник-Гуменюк, Ю.** Професійна адаптація: чинники впливу / Юлія Колісник-Гуменюк // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2008. – № 1. – С. 174–182 : табл. – Бібліогр.: 9 назв.

530. **Косарева, Л. В.** Аспекти адаптивності студентів в технічних вищих навчальних закладах : [адаптація студентів до навчання та майбут. професії] / Л. В. Косарева // Гуманізм та освіта : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф.,

м. Вінниця, 21–23 верес. 2004 р. : [в 2 т.] / АПН України, Вінниц. нац. техн. ун-т, Ун-т Євлє. – Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 278–281. – Бібліогр.: 8 назв.

531. **Кулик, С. М.** Види та функції професійної адаптації особистості / Кулик С. М. // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т [та ін.]. – Херсон, 2005. – Вип. 39. – С. 263–267 : табл. – Бібліогр.: 7 назв.

532. **Кулик, С. М.** Психологічні особливості управління професійною адаптацією вчителів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : [спец.] 19.00.05 „Соціальна психологія” / Кулик Світлана Миколаївна ; [наук. кер. Карамушка Л. М.] ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К. : Міленіум, 2004. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–17 (13 назв).

533. **Лабутіна, С. М.** Проблема професійної адаптації молодих педагогів / Лабутіна Світлана Миколаївна // Проблеми сучас. пед. освіти. Сер.: Педагогіка і психологія : [зб. ст.] / РВНЗ „Крим. гуманіт. ун-т”. – Ялта, 2005. – Вип. 7, ч. 1. – С. 184–186.

534. **Левенець, О. А.** Особливості розвитку професійних умінь у процесі адаптації до умов службової діяльності / О. А. Левенець // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2006. – Т. 8, ч. 9. – С. 202–208. – Бібліогр.: 7 назв.

535. **Музальов, О.** Теоретико-методичні засади професійної адаптації особистості у навчально-виховному процесі / Олександр Музальов // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 6. – С. 130–139. – Бібліогр.: 5 назв.

536. **Муратова, Е. И.** Модель адаптации студентов [технологических специальностей] к профессиональной среде / Е. И. Муратова, И. В. Федоров // Высшее образование в России. – 2009. – № 6. – С. 91–97 : рис., табл. – Библиогр.: 9 назв.

537. **Носова, І. О.** Деякі аспекти професійної адаптації майбутніх вчителів трудового навчання / І. О. Носова // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2005. – Вип. 33. – С. 88–91 : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

538. **Облєс, І. І.** Концептуальні засади дослідження особливостей професійної адаптації викладача вищого навчального закладу / І. І. Облєс // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – Житомир, 2005. – Вип. 25. – С. 182–184. – Бібліогр.: 6 назв.

539. **Облєс, І. І.** Педагогічні умови професійної адаптації викладача вищого навчального закладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теорія та методика проф. освіти” / Облєс Ірина Ігорівна ; [наук. кер. Гура О. І.] ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя : [б. в.], 2008. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–17 (16 назв).

540. **Облєс, І. І.** Усвідомлення концептів професійної адаптації педагогом вищої школи як умова її ефективності / Облєс Ірина Ігорівна // Професіоналізм педагога в контексті Європейського вибору України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 25–28 верес. 2006 р., м. Ялта / Республік. вищ. навч. заклад „Крим. гуманіт. ун-т”, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова [та ін.]. – Ялта, 2006. – Ч. 1. – С. 122–123.

541. **Онищенко, В.** Ноологічні передумови адаптації учнів ПТНЗ до професійної діяльності / Василь Онищенко // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 3. – С. 149–156. – Бібліогр.: 16 назв.

542. **Острове́рхова, Н. М.** Самоаналіз уроку як чинник професійної адаптації вчителя / Острове́рхова Н. М. // Тавр. вісн. освіти. – 2008. – № 1. – С. 25–32 : табл.

543. **Палка, О.** Елементи професійної адаптації учнів ПТНЗ у процесі вивчення іноземних мов / Олександра Палка // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 6. – С. 140–146. – Бібліогр.: 8 назв.

544. **Панченко, Л. В.** Особливості професійної адаптації технічного персоналу на хімічному виробництві / Л. В. Панченко // Вісн. Харк. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Психологія. – Х., 2008. – Вип. 27. – С. 128–138 : табл. – Бібліогр.: 5 назв.

545. **Петльована, Л.** Моделювання професійної адаптації майбутніх економістів з використанням програмних продуктів професійного призначення / Лілія Петльована // Молодь і ринок. – 2007. – № 1/2. – С. 152–158. – Бібліогр.: 8 назв.

546. **Петльована, Л. Л.** Педагогічні основи професійної адаптації студентів-економістів засобами новітніх інформаційних технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теорія і методика проф. освіти” / Петльована Лілія Леонідівна ; [наук. кер. Якубовська Л. П.] ; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. – Хмельницький : Вид-во Нац. акад. ДПСУ, 2008. – 20 с. – Бібліогр.: с. 15–17 (13 назв).

547. **Пилипенко, Н.** Мотиваційні механізми професійної адаптації / Наталія Пилипенко // Психологія і сусп.-во. – 2009. – № 2. – С. 78–83. – Бібліогр.: 19 назв.

548. **Побі́рченко, Н. А.** Програма організації професійної адаптації учнів ПТНЗ до умов навчання та майбутньої професійної діяльності / Побі́рченко Н. А., Шевенко А. М. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 240–247 : табл. – Бібліогр.: 5 назв.

549. **Побірченко, Н. А.** Професійна адаптація в системі профорієнтаційної роботи з майбутніми робітниками / Побірченко Н. А. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 232–240. – Бібліогр.: 5 назв.

550. **Побірченко, Н.** Професійна адаптація майбутніх робітників / Неоніла Побірченко // Проф.-техн. освіта. – 2007. – № 1. – С. 35–37. – Бібліогр.: 6 назв.

551. **Побірченко, Н.** Психологічний опис професійної адаптації випускників ПТНЗ до умов ринкової праці / Неоніла Побірченко // Педагогічна освіта і освіта дорослих: європейський вимір : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К. ; Хмельницький, 2008. – С. 386–393.

552. **Психолого-педагогічні** основи професійної адаптації майбутніх фахівців : монографія / [Григорій Васянович, Олександр Галус, Лариса Зданевич та ін. ; за ред. Г. П. Васяновича] ; АПН України, Львів. наук.-практ. центр проф.-техн. освіти. – Л. : СПОЛОМ, 2008. – 461, [2] с. – Бібліогр.: с. 421–448 (349 назв). – До 90-річчя від дня народж. Василя Сухомлинського. – Авт. зазнач. у змісті.

553. **Рассказова, О. І.** Професійна адаптація студентів молодших курсів, що навчаються за спеціальністю „Соціальна педагогіка” / О. І. Рассказова // Вісн. Харк. держ. академії культури : зб. наук. пр. – Х., 2005. – Вип. 16. – С. 226–234.

554. **Рассказова, О. І.** Професійна адаптація студентів першокурсників, що навчаються за спеціальністю „Соціальна педагогіка” у педагогічному коледжі : [три етапи проф. адаптації – сприйняття, прийняття, самовизначення] / О. І. Рассказова // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2004. – Вип. 26, ч. 2. – С. 83–92.

555. **Расстановка и адаптация** персонала : [раздел учебника для аспирантов „Управление персоналом”] // Vuzlib [Электронный ресурс] : экономико-правовая б-ка. – Электрон. данные. – [Б. м., б. г.]. – Режим доступа: <http://vuzlib.net/beta3/html/1/5443/5464>. – Заголовок с экрана.

556. **Руденко, Л.** Конструктивна роль конфлікту у процесі професійної адаптації майбутніх фахівців сфери обслуговування / Лариса Руденко // Молодь і ринок. – 2009. – № 9. – С. 66–70 : табл. – Бібліогр.: 5 назв.

557. **Руденко, Л. А.** Роль комунікативної компетентності у процесі професійної адаптації фахівців сфери обслуговування / Л. А. Руденко // Проблеми та перспективи формування нац. гуманіт.-техн. еліти : зб. наук. пр. / АПН України, Нац. техн. ун-т „Харк. політехн. ін-т”. – Х., 2007. – Вип. 15/16. – С. 275–282. – Бібліогр.: 11 назв.

558. **Самохвалов, О. Б.** Вплив суб'єктивних чинників на успішність професійної адаптації інспекторів державної прикордонної служби України / О. Б. Самохвалов // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2006. – Т. 8, ч. 8. – С. 250–258. – Бібліогр.: 12 назв.

559. **Самохвалов, О. Б.** Психологічні чинники професійної адаптації інспекторів прикордонної служби : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.09 „Психологія діяльності в особливих умовах” / Самохвалов Олександр Борисович ; [наук. кер. Гладкова В. М.] ; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. – Хмельницький : Вид-во Нац. акад. ДПСУ, 2007. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–17 (11 назв).

560. **Смирнова, С. В.** Особенности профессионально-психологической адаптации выпускников-психологов / Светлана Витальевна Смирнова // Инновации в образовании. – 2009. – № 7. – С. 37–41.

561. **Соловцова, Е.** Адаптация при обучении профессии : [подгот. студентов пед. вузов и их адаптация] / Елена Соловцова // Нар. образование. – 2004. – № 9. – С. 202–207.

562. **Федірчик, Т. Д.** Проблеми адаптації молодих викладачів вищих навчальних закладів в системі їх професійно-особистісного становлення / Т. Д. Федірчик // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 16, Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – Вип. 7. – С. 57–61. – Бібліогр.: 12 назв.

563. **Федоренко, Л.** Деякі аспекти соціально-професійної адаптації молодих педагогів у рамках дворічного стажування / Ліна Федоренко, Анатолій Федоренко // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2005. – Вип. 224 : Педагогіка та психологія. – С. 195–198.

564. **Хатунцева, С. М.** Дослідження проблеми адаптації спеціаліста до професійної діяльності : [проф. адаптація молодого вчителя] / С. М. Хатунцева // Теорія та методика навчання та виховання : зб. наук. пр. / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2005. – Вип. 15. – С. 34–38.

565. **Хмель, Н. Д.** До проблеми адаптації майбутніх психологів в системі професійної освіти / Н. Д. Хмель // Теоретико-методологічні проблеми розвитку особистості в системі неперервної освіти : матеріали методол. семінару АПН України, 16 груд. 2004 р. / [АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка та ін.]. – К., 2005. – С. 596–598.

566. **Холод, Л. Б.** Адаптация выпускников вузов к практической деятельности – важнейшая проблема системы высшего образования в Украине / Л. Б. Холод // Академ. огляд. – 2004. – № 2. – С. 11–14. – Бібліогр.: 10 назв.

567. **Цибулько, В.** Професійна адаптація – етап професійного розвитку особистості педагога / Василь Цибулько // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2006. – Вип. 308 : Педагогіка та психологія. – С. 168–173. – Бібліогр.: 10 назв.

568. **Цибулько, В. О.** Суть, функції та структура професійної адаптації науково-педагогічних працівників за трудовим договором до педагогічної діяльності у ВВНЗ / В. О. Цибулько // Наука і сучасність. Сер.: Педагогіка. Філологія : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2006. – Т. 55. – С. 111–116. – Бібліогр. в кінці ст.

569. **Цибулько, В. О.** Формування адаптаційної готовності цивільних викладачів до педагогічної діяльності у вищому військовому навчальному закладі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика проф. освіти” / Цибулько Василь Олександрович ; [наук. кер. Зелений В. І.] ; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. – Хмельницький : Вид-во Нац. акад. ДПСУ, 2007. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–18 (10 назв).

570. **Чайкина, Н. О.** Комплекс психологических методов исследования профессиональной адаптации молодого учителя / Чайкина Н. О. // Прак. психологія та соц. робота. – 2009. – № 2. – С. 16–36 : табл. – Библиогр.: 9 назв.

РОЗДІЛ 5

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ОСІБ РІЗНОГО ВІКУ І СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОГО СТАТУСУ

5.1. Професіографія

571. **Арефьев, И. П.** Опорные схемы по классификации профессий / И. П. Арефьев // Школа и пр-во. – 2005. – № 1. – С. 15–23 : табл.

572. **Бигар, Г. П.** Професіограма особистості рідномовного вчителя на сторінках українських педагогічних видань / Г. П. Бигар // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 16, Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – Вип. 6. – С. 60–65. – Бібліогр.: 11 назв.

573. **Васильєва, Н.** Професіографія – основа профорієнтації молоді / Наталія Васильєва, Лариса Ренейська, Андрій Нарадько // Імідж сучас. педагога. – 2006. – № 9/10. – С. 104–109. – Бібліогр.: 14 назв.

574. **Закатнов, Д. О.** Професіографія як засіб підготовки старшокласників до професійного самовизначення / Д. О. Закатнов // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К. ; Житомир, 2005. – Вип. 7. – С. 309–314. – Бібліогр.: 8 назв.

575. **Мельник, О.** Стратегії використання класифікацій професій у профорієнтаційній роботі зі старшокласниками / Олександр Мельник // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2005. – № 7. – С. 74–79. – Бібліогр.: 14 назв.

576. **Піддячий, М. І.** Професіографічна діяльність школярів : [самоств. пошук інформації про певну професію – професіогр. дослідж.] / М. І. Піддячий // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2007. – Вип. 15. – С. 112–117. – Бібліогр.: 6 назв.

577. **Професіограма наставника** як одна з форм визначення професійних якостей людини // Відкритий урок. – 2004. – № 13/16. – С. 74–76.

578. **Професіограми і психограми професій** : [метод. посіб.]. Кн. 9 / Держ. центр зайнятості, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін. ; підгот. Синявський В. В. ; відп. за вип. В. Є. Скульська]. – К. : [б. в.], 2004. – 187 с. : табл.

579. **Професіографія та її місце** в системі професійної орієнтації населення : [реферат] // TextReferat [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. –

[Б. м.], 2008. – Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-10729.html>. – Заголовок з екрана.

580. Пшеголінська, К. О. Загальна професіограма прокурорсько-слідчої діяльності / Пшеголінська К. О. // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 7 : Екологічна психологія, вип. 12. – С. 205–209.

581. Сергєєва, К. М. Особливості побудови професіограми магістрів музично-педагогічної освіти / К. М. Сергєєва // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 14, Теорія і методика мистецької освіти / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2007. – Вип. 5 : Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. „Гуманістичні орієнтири мистецької освіти”, 26–27 квіт. 2007 р. – С. 120–123 : іл. – Бібліогр.: 8 назв.

582. Синявський, В. В. До питання професіографічного забезпечення системи професійної орієнтації / Синявський, В. В., Міропольська М. А. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 263–274.

583. Синявський, В. В. Професіограми і психограми робітничих професій : [метод. посіб. / В. В. Синявський, Д. В. Гоменюк] ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Навч.-наук. центр проф.-техн. освіти. – К. : Київ. Русь, 2008. – 77 с. : табл.

584. Удовенко, Л. Психологічна професіографія : [комплекс способів і техн. засобів, за допомогою яких визначають всі творчі чинники, що мають вплив на фахівця, окрім психічних] / Л. Удовенко // Персонал. – 2007. – № 9. – С. 67–72.

585. Шурко, М. Й. Проблема класифікації професій у психології праці / М. Й. Шурко // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2005. – № 1. – С. 32–34. – Бібліогр.: 7 назв.

5.2. Професійно-прогностична діагностика

586. Авдєєв, Л. Г. Особливості професійного відбору в службі зайнятості / Л. Г. Авдєєв // Ринок праці та зайнятість населення. – 2006. – № 3. – С. 30–32. – Бібліогр.: 6 назв.

587. Андрєєва, Г. П. Професійні здібності учня : прогр. соц.-психол. дослідж. „Особливості особистісного розвитку учнів 8-х класів” / Ганна Петрівна Андрєєва, Ірина Анатоліївна Дорошенко // Психол. газета. – 2005. – Серп. (№ 15). – С. 22–29 : табл. – Бібліогр.: 7 назв.

588. **Бабак, В. П.** Впровадження спеціальних психофізіологічних технологій у систему профвідбору фахівців для авіаційної галузі України / В. П. Бабак, О. Р. Малхазов, В. П. Харченко // Наука та інновації. – 2007. – № 5. – С. 36–52. – Бібліогр.: с. 52.

589. **Башук, Л. П.** Психодіагностика мотиваційних чинників працевлаштування молоді / Л. П. Башук // Прак. психологія та соц. робота. – 2008. – № 12. – С. 58–63. – Бібліогр. в кінці ст.

590. **Білінська, Т. М.** Психофізіологічний відбір претендентів на навчання за професією водія / Білінська Т. М. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-прак. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 50–55 : табл. – Бібліогр.: 5 назв.

591. **Білінська, Т.** Роль окремих властивостей вищої нервової діяльності у професійному відборі за професією водій тролейбуса / Тетяна Білінська // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2007. – № 8. – С. 119–123. – Бібліогр.: 15 назв.

592. **Воронюк, И. В.** Диагностика профессиональных интересов младших школьников / Воронюк И. В. // Тавр. вісн. освіти. – 2007. – № 1. – С. 22–26 : табл.

593. **Выбор профессии:** оценка готовности школьников : 9–11 кл. / [С. О. Кропивьянская, П. С. Лернер, О. Д. Пало и др.]; под науч. ред. С. Н. Чистяковой. – М. : ВАКО, 2009. – 158, [1] с. : табл. – (Педагогика. Психология. Управление). – Библиогр.: с. 157–158.

594. **Гапоненко, А. В.** Диагностика готовности старшеклассников к профессиональному самоопределению / А. В. Гапоненко // Школа и пр-во. – 2006. – № 3. – С. 10–15 : табл. – Библиогр.: 12 назв.

595. **Голованова, Н. М.** Психолого-педагогическая диагностика как основа построения системы сопровождения профессионального выбора / Голованова Н. М., Киселева Т. Г. // Психологическое и социально-педагогическое сопровождение детей и молодежи : материалы междунар. науч. конф., [6–8 дек. 2005 г. : в 2 т.] / Ярославл. гос. пед. ун-т им. К. Д. Ушинского [и др.]. – Ярославль, 2005. – Т. 1. – С. 102–103.

596. **Давидович, В.** Використання методу когортного аналізу для дослідження професійної адаптації випускників ПТУ / Віктор Давидович, Василь Филипчук // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2006. – Вип. 316 : Педагогіка та психологія. – С. 44–51. – Бібліогр.: 8 назв.

597. **Демич, И.** За полгода до выпуска: „Ищу работу”: [диагностика сформированности профессионально важных качеств учащихся, влияющих на успешность при трудоустройстве] / Ирина Демич // Нар. образование. – 2004. – № 10. – С. 200–203 : табл.

598. **Денисенко, А. А.** Проблема профориентационной работы в школах : [результаты апробации методики, ориентир. на определение познават. интересов и проф. направленности юношей и девушек подростков. и юнош. возраста] / А. А. Денисенко // Наука і освіта. – 2007. – № 8/9. – С. 35–38. – Бібліогр.: 6 назв. – Спецвип.: Проект професора О. П. Саннікової „Психологія особистості: теорія, досвід, практика”.

599. **Дещенко, О.** Вивчення здібностей учнів з метою профорієнтації / Олександр Дещенко // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2007. – № 8. – С. 223–227. – Бібліогр.: 6 назв.

600. **Діагностика професійних** уподобань особистості : [визначення рівня виразності проф. здібностей] // Психолог. – 2006. – Серп. (№ 30). – С. 16–18 : табл. – Спецвип.: Психологічний супровід закладів професійної орієнтації.

601. **Діагностика старшокласників** у профорієнтаційній роботі / [упоряд. Т. П. Стеблян] // „Формування національно свідомого господаря землі як складова виховання громадянина держави в умовах сільської школи”: (з досвіду дослід.-експерим. роботи Великобурім. загальноосвіт. школи І–ІІІ ступенів Чорнобаїв. р-ну) / Черкас. облас. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників [та ін. ; авт.-уклад. Упир Л. М.]. – Черкаси, 2007. – С. 55–68. – (Експериментальні освітні заклади Черкащини).

602. **Ірхін, Ю. Б.** Психологічні засади професійного відбору кандидатів на керівні посади в органах внутрішніх справ України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.06 „Юрид. психологія” / Ірхін Юрій Борисович ; [наук. кер. Яковенко С. І.] ; Київ. нац. ун-т внутр. справ [та ін.]. – К. : Наук. світ, 2006. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17–18 (17 назв).

603. **Ірхін, Ю. Б.** Формування концептуального підходу до визначення критеріїв професійно-психологічного відбору кандидатів на керівні посади органів внутрішніх справ відповідно до сучасних вимог / Ю. Б. Ірхін // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2004. – Т. 6, вип. 4. – С. 122–133. – Бібліогр.: 18 назв.

604. **Ірхіна, С. М.** Профорієнтація та професійно-психологічний відбір в органах внутрішніх справ України : навч. посіб. / С. М. Ірхіна. – К. : РАЦ КНУВС, 2007. – 91 с. : табл. – Бібліогр.: с. 88–91 та наприкінці розд.

605. **Казміренко, В. П.** Програма дослідження психосоціальних чинників адаптації молодшої людини до навчання у ВНЗ та майбутньої професії / В. П. Казміренко // *Практ. психологія та соц. робота.* – 2004. – № 6. – С. 76–78.

606. **Кальниш, В. В.** Особливості психофізіологічного статусу слухачів Української військово-медичної академії різних спеціальностей : [підходи до психофізіол. відбору та проф. орієнтації військ. лікарів] / В. В. Кальниш, В. І. Єщенко // *Військ. медицина України.* – 2006. – Т. 6, № 1/2. – С. 64–70. – Бібліогр.: 9 назв.

607. **Канівець, Т.** Професійний відбір майбутніх психологів-практиків / Тетяна Канівець // *Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр.* / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2004. – Вип. 210 : Педагогіка та психологія. – С. 56–60. – Бібліогр.: 7 назв.

608. **Кияниціна, Л. В.** Виявлення сформованості життєвої перспективи та професійного самовизначення учнів 9, 11 класів : [аналіз психол. дослідж.] / Л. В. Кияниціна // *Соц. працівник.* – 2008. – Квіт. (№ 8). – С. 23–24.

609. **Клетченко, Н. В.** Особливості зіставлення професійного типу особистості та обраного учнями соціального середовища : [метод. рек. щодо діагностування школярів, їх проф. запитів, сумісності особистості і середовища] / Н. В. Клетченко // *Завучу. Усе для роботи.* – 2009. – Листоп. (№ 21). – С. 36–39.

610. **Коваленко, Т.** Психодіагностичне забезпечення профорієнтаційної роботи зі старшокласниками на основі психограми майбутньої професії / Тамара Коваленко, Олександр Куш // *Імідж сучас. педагога.* – 2008. – № 5/6. – С. 66–68. – Бібліогр.: 6 назв.

611. **Козловский, О. В.** Как правильно выбрать профессию : методики, тесты, рекомендации / [О. В. Козловский]. – Донецк : ООО ПКФ „БАО”, 2006. – 800 с. : ил., табл. – Авт. указан на обороте тит. листа.

612. **Кондаков, І.** Діагностика професійних установок підлітків / І. Кондаков // *Психолог.* – 2004. – Жовт. (№ 38). – С. 20–24 : табл. – Бібліогр.: 20 назв.

613. **Кондратова, Н. О.** Діагностика інтелектуального стилю особистості у профконсультаційній роботі / Кондратова Н. О. // *Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр.* / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2004. – Вип. 1. – С. 170–179. – Бібліогр.: 5 назв.

614. **Корольчук, М. С.** Теорія і практика професійного психологічного відбору : [навч. посіб. для слухачів та студ. вищ. навч. закл.] / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 532 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 521–528.

615. **Коропецька, О. М.** Профорієнтація та профпідбір : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О. М. Коропецька ; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ : [б. в.], 2005. – 234 с. : табл. – Бібліогр.: с. 131–141.

616. **Куш, О. С.** Профорієнтація старшокласників: досвід застосування психодіагностичних методик : метод. посіб. / Куш О. С. ; за ред. Моргуна В. Ф. – Кременчук : [б. в.], 2007 (ПП Щербатих О. В.). – 52 с. : іл. – Бібліогр.: с. 52 (6 назв).

617. **Лекерова, Г. Ж.** Основные принципы и направления психологической оценки оптанта в процессе профориентации : [характеристики соц.-психол. изучения и психофизиол. обследования личности] / Г. Ж. Лекерова // Психология обучения. – 2008. – № 6. – С. 91–103 : табл.

618. **Литвинова, Н. І.** Технологія визначення професійної спрямованості майбутніх фахівців педагогічного профілю / Н. І. Литвинова // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2005. – Вип. 6. – С. 14–17. – Бібліогр.: 12 назв.

619. **Маршавін, Д.** Психодіагностичні методики для професійного консультування молоді : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д. Маршавін, Ю. Маршавін ; Міжнар. орг. праці, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К. : [б. в.], 2007. – 152 с. – Бібліогр. в кінці розд.

620. **Массанов, А. В.** Діагностика психологічних бар'єрів в професійному самовизначенні особистості / Массанов А. В. // Актуальні проблеми практичної психології : Всеукр. наук.-практ. конф., [18–19 квіт. 2006 р., Херсон] / Херсон. держ. ун-т, Ін-т психології, історії та соціології [та ін.]. – Херсон, 2006. – С. 140–143.

621. **Методи психодіагностики** в системі профвідбору : метод. посіб / [авт.-уклад. В. В. Синявський та ін.] ; М-во праці та соц. політики України, Держ. центр зайнятості. – К. : [б. в.], 2007. – 287 с.

622. **Ми – за свідомий вибір** професії : методика „Карта інтересів” (за Є. Клімовим) : [перелік питань на допомогу вибору професії для підлітків і дорослих] // Директор школи. – 2007. – Трав. (№ 17). – С. 23–25.

623. **Моргун, В.** Обдаровані діти чи обдарування дітей, або профілювання без профанування : [методики профорієнтац. аналізу досягнень учня та прогнозу] / Володимир Моргун, Юлія Мироненко // Імідж сучас. педагога. – 2005. – № 5. – С. 9–12. – Бібліогр.: 13 назв.

624. **Носков, В.** Від самопізнання – до своєї професії : [психодіагностика] / В. Носков // Психолог. – 2005. – Січ. (№ 1). – С. 15–18.

625. **Остапенко, І. В.** Основні підходи до вивчення психологічних особливостей професійної ідентичності / І. В. Остапенко // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2007. – Т. 9, ч. 2. – С. 203–208. – Бібліогр.: 6 назв.

626. **Павлова, Т. Л.** Профориентация старшеклассников : диагностика и развитие проф. зрелости / Т. Л. Павлова. – М. : ТЦ Сфера, 2005. – 118, [1] с. : табл. – (Библиотека практического психолога). – Библиогр.: с. 116–117.

627. **Педагогічна профорієнтація** учнів загальноосвітніх шкіл та механізм їх відбору на педагогічні спеціальності вищих навчальних закладів : метод. рек. для вчителів шкіл, викл. пед. ін-тів та ун-тів, пед. ф-тів вищих навч. закл. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини ; [уклад.: Кузь В. Г., Коберник О. М., Мішкурова В. Ф. та ін.]. – К. : Наук. світ, 2004. – 43 с. – Бібліогр.: с. 42–43 (32 назви).

628. **Приходько, І. І.** Професійний психологічний відбір майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України : монографія / І. І. Приходько ; Акад. внутр. справ МВС України. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2008. – 189 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 145–172.

629. **Професійна діагностика** / [упоряд. Т. Гончаренко]. – К. : Редакції загальнопед. газет, 2004. – 119 с. – (Бібліотека „Шкільного світу”. Психолог. Бібліотека).

630. **Професійні здібності** учня / [упоряд.: С. Максименко, О. Главник, М. Левтик]. – К. : Главник, 2004. – 111 с. – (Психологічний інструментарій). – Бібліогр.: с. 109–110.

631. **Рассохін, А.** Прищеплювати любов до праці – ростити умільців: [проф. діагностика учнів 9 та 11 кл.] / А. Рассохін // Психолог. – 2006. – Лют. (№ 8). – С. 12–17. – Бібліогр.: 5 назв.

632. **Резапкіна, Г.** Холланд + Климов = ? : [методика определения проф. типа личности] / Галина Резапкіна // Школ. психолог. – 2007. – 1–15 марта (№ 5). – С. 22–24.

633. **Рыжов, Б. Н.** Системная диагностика работоспособности школьников : [психол. аспекты профориентации] / Б. Н. Рыжов, А. И. Грабовский // Мир образования – образование в мире. – 2006. – № 2. – С. 191–199.

634. **Світлична, Н.** Професійне самовизначення старшокласників : [прогр. діагност. супроводу учнів до вибору профілю навчання] / Наталія Світлична // Директор школи. – 2009. – Берез. (№ 9/10). – С. 16–23 : табл. – Бібліогр.: 15 назв.

635. **Синявський, В. В.** Психодіагностичне і професіографічне забезпечення професійного навчання як важливий чинник підвищення його ефективності : [психодіагност. обстеження при проф. самовизначенні і навчанні] / Синявський В. В. // Наук. зап. Психол.-пед. науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя [та ін.]. – Ніжин, 2004. – № 4. – С. 207–211.

636. **Тест професійної спрямованості особистості :** (метод Дж. Холланда) // Психолог. – 2006. – Серп. (№ 30). – С. 12–15. – Спецвип.: Психол. супровід закладів проф. орієнтації.

637. **Технологія професійного відбору майбутніх педагогів :** [проф. орієнтація на пед. професії] : навч. посіб. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини [та ін. ; уклад.: Коберник О. М., Михайліченко М. В., Пашенко Д. І., Ткачук Л. В.]. – К. : Міленіум, 2006. – 77 с. : табл. – Бібліогр.: с. 45–48 (57 назв). – Дод.: Діагностика абітурієнтів на виявлення пед. покликання.

638. **Тутубалина, Н. В.** Твоя будущая профессия : сб. тестов по проф. ориентации [школьников / Н. В. Тутубалина]. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2005. – 280, [1] с. : ил., табл. – (Библиотека выпускника). – Библиогр.: с. 277–278. – На обл. авт. не указан.

639. **Шамбарова, И.** Профориентационная работа в гимназии : [советы школ. психологу по профдиагностике] / И. Шамбарова, Т. Митина // Воспитание школьников. – 2004. – № 4. – С. 33–37 : табл. ; № 5. – С. 26–29 : табл. ; № 6. – С. 47–52.

5.3. Інформаційно-комунікаційні технології у контексті профорієнтаційної роботи

640. **Бербец, В. В.** Використання мультимедійних засобів навчання в процесі профорієнтаційної роботи на уроках трудового навчання / В. В. Бербец // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2008. – Вип. 18. – С. 49–53. – Бібліогр.: с. 53.

641. **Волкова, А. М.** Професійний відбір фахівців спеціальності „Електроенергетика” за допомогою комп’ютерних та бланкових методик / А. М. Волкова // Проблеми інж.-пед. освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. академія. – Х., 2005. – Вип. 10. – С. 223–229 : табл.

642. **Іванушкін, К. Ю.** Роль інформаційного середовища при створенні системи профорієнтації в школі / К. Ю. Іванушкін // Зміст і технології шкільної освіти : матеріали звіт. наук. конф., 3–4 квіт. 2006 р. / АПН України, Ін-т педагогіки. – К., 2006. – С. 210–211.

643. **Камишин, В. В.** On-line технологія професійної орієнтації молоді / В. В. Камишин, О. Ю. Буров // НТІ. – 2005. – № 4. – С. 46–49.

644. **Карп, С. І.** Використання АРМ психолога-профконсультанта в процесі профільної та професійної орієнтації старшокласників : [профорієнтац. діагностування] / С. І. Карп // Зміст і технології шкільної освіти : матеріали звіт. наук. конф., 3–4 квіт. 2006 р. / АПН України, Ін-т педагогіки. – К., 2006. – С. 213–214.

645. **Ковалевич, И. А.** Проблемы и перспективы информатизации образования и профессиональной ориентации учащихся : [модернизация системы профориентации за счет использования информ. технологий] / И. А. Ковалевич // Открытое образование. – 2009. – № 4. – С. 80–87.

646. **Малхазов, О.** Професійний відбір та впровадження новітніх технічних засобів у роботі з персоналом / Олександр Малхазов, Олег Кокун // Соц. психологія. – 2005. – № 4. – С. 84–90. – Бібліогр.: 5 назв.

647. **Мещеряков, А. С.** Профессиональное самоопределение абитуриентов : [о комплекс. компьютер. программе „Профорієнтатор”, рекомєнд. Минобрнаукой для тестирования старшеклассников и абитуриентов вузов] / А. С. Мещеряков, Р. В. Рожнов, А. С. Степочкин // Проф. образование. – 2005. – № 6. – С. 31.

648. **Осадчий, В.** Використання Інтернет-технологій для професійного консультування молоді : [класифікація укр. та заруб. ресурсів] / Вячеслав Осадчий // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2004. – Вип. 3/4. – С. 221–225. – Бібліогр.: 15 назв.

649. **Осадчий, В. В.** Загальна характеристика інформаційно-освітнього порталу професійного консультування молоді / Осадчий В. В. // 3б. наук. пр. Пед. науки / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2005. – № 3. – С. 122–128 : табл. – Бібліогр.: 19 назв.

650. **Осадчий, В.** Інформаційно-освітній портал професійного консультування молоді / В. Осадчий // Психолог. – 2005. – Груд. (№ 46). – С. 27–30 : табл.

651. **Осадчий, В.** Критерії ефективності професійного консультування молоді засобами Інтернету / В'ячеслав Осадчий // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2006. – Вип. 3. – С. 37–43 : табл.

652. **Осадчий, В. В.** Педагогічні засади професійного консультування молоді засобами Інтернет / В. В. Осадчий // Творчість і технології в наукових дослідженнях неперервної професійної освіти / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих ; за заг. ред. С. О. Сисоевої. – К., 2008. – С. 352–362. – Бібліогр.: 28 назв.

653. **Осадчий, В. В.** Педагогічні засоби професійного консультування молоді засобами Інтернет : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика проф. освіти” / Осадчий Вячеслав Володимирович ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця : МагДоміо, 2005. – 20 с. – Бібліогр.: с. 15–18.

654. **Парховнюк, Г. О.** Формування готовності до професійної діяльності старшокласників з використанням дидактичного комп'ютерного середовища / Г. О. Парховнюк, Д. В. Сингаївський // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2005. – Вип. 33. – С. 60–62 : мал. – Бібліогр.: 12 назв.

655. **Петрицин, І.** Профорієнтаційна робота в інформаційному суспільстві : [використ. сучас. інформ. та комунікац. технологій в освіт. галузі] / Іван Петрицин, Володимир Леськів // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2007. – № 3. – С. 32–35.

656. **Попов, А. Ю.** Социальные аспекты проблемы информатизации обучения при довузовской подготовке : [применение информ.-коммуникац. технологий в профориентац. работе Соврем. гуманитар. академии и Моск. гос. индустр. ун-та] / А. Ю. Попов // Социология образования. – 2009. – № 9. – С. 97–103. – Библиогр.: 8 назв.

657. **Портал професійного консультування** [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – К., 2000– . – Режим доступу: <http://prof1.org.ua>. – Заголовок з екрана.

658. **Сисоєва, С. О.** Використання мережі Інтернет для організації професійного консультування молоді / Сисоєва С. О., Осадчий В. В. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 1. – С. 187–197. – Бібліогр.: с. 197.

659. **Сисоєва, С. О.** Професійне консультування молоді засобами Інтернет-порталу / С. Сисоєва, В. Осадчий // Проф. освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр. журн., укр.-пол. [щоріч.]. – К. ; Ченстохова, 2006. – Вип. 8. – С. 185–193.

660. **Сисоєва, С. О.** Професійне консультування молоді: можливості мережі Інтернет : навч.-метод. посіб. / Сисоєва С. О., Осадчий В. В. ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Мелітополь : [б. в.], 2005. – 200 с.

661. **Собко, Р. М.** Веб-сайт як засіб профорієнтації вищих навчальних закладів І–ІІ рівнів акредитації / Р. М. Собко // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих,

Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2008. – Вип. 17. – С. 223–226. – Бібліогр.: с. 226.

662. **Ткачук, С. І.** Особливості формування професійної спрямованості учнів загальноосвітньої школи з використанням інформаційних технологій на уроках трудового навчання / С. І. Ткачук // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 144–148. – Бібліогр.: 6 назв.

663. **Туляєв, В. В.** Вплив комп'ютерної графіки на емоційний стан та професійне самовизначення старшокласників в процесі художньої творчості / В. В. Туляєв // Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту. Пед. науки : (зб. наук. пр.) / Миколаїв. держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв, 2006. – Вип. 12, т. 4. – С. 205–214. – Бібліогр.: 5 назв.

664. **Туляєв, В. В.** Штучні середовища комп'ютерної графіки у професійному самовизначенні старшокласників / В. В. Туляєв // Наук. вісн. Південноукр. держ. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського : зб. наук. пр. – О., 2007. – № 12. – С. 84–90. – Бібліогр.: 7 назв.

665. **Хачиров, Т. С.** Інтернет-технології у розв'язанні проблем професійної орієнтації та працевлаштування / Хачиров Т. С. // Комп'ют. у школі та сім'ї. – 2008. – № 7. – С. 46–49 : мал.

666. **Хусаинов, Ш. Г.** Автоматизированная экспертная система профориентации и рынок труда / Ш. Г. Хусаинов // Ціннісні пріоритети освіти у ХХІ столітті: орієнтири та напрямки сучасної освіти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Луганськ, 2–5 жовт. 2005 р. / АПН України, Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка [та ін.]. – Луганськ, 2005. – Ч. 3. – С. 184–188 : табл.

667. **Хусаинов, Ш. Г.** Автоматизированная экспертная система профориентации как средство взаимодействия образовательного учреждения с рынком труда / Хусаинов Ш. Г. // Информационные технологии в многоуровневой системе образования : материалы междунар. науч.-практ. конф., г. Казань, 9–10 июня 2005 г. / АН Республики Татарстан, Ин-т проблем информатики АН РТ, Татар.-амер. регион. ин-т [и др.]. – Казань, 2005. – С. 171–177.

668. **Хусаинов, Ш. Г.** Основы внедрения компьютера в систему профориентации / Хусаинов Ш. Г. // Информационные технологии в многоуровневой системе образования : материалы междунар. науч.-практ. конф., г. Казань, 9–10 июня 2005 г. / АН Республики Татарстан, Ин-т проблем информатики АН РТ, Татар.-амер. регион. ин-т [и др.]. – Казань, 2005. – С. 167–170.

РОЗДІЛ 6

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ, ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ТА ІНШИХ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВАХ

6.1. Зміст та психолого-педагогічні засоби професійної орієнтації учнів різного віку

669. **Алендарь, Н.** Професійна орієнтація сільських підлітків : [форми та методи профорієнтац. роботи у сіл. загальноосвіт. школі] / Надія Алендарь // Молодь і ринок. – 2009. – № 9. – С. 89–93. – Бібліогр.: 5 назв.

670. **Андреева, Н. Д.** Профориентация при обучении ботанике и зоологии / Н. Д. Андреева, Н. В. Малиновская // Биология в школе. – 2004. – № 1. – С. 26–32 : табл.

671. **Арефьев, И. П.** Опорные схемы по технологии : [формирование в учащихся 5–9 кл. знаний об отраслях пр-ва, форм труд. деятельности, выполнения заданий профориентац. характера] / И. П. Арефьев // Школа и пр-во. – 2004. – № 3. – С. 18–25 : табл.

672. **Бех, М. І.** Зміст профорієнтаційної роботи зі старшокласниками в сучасній середній загальноосвітній школі / М. І. Бех // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К. ; Житомир, 2005. – Вип. 7. – С. 296–301. – Бібліогр.: 8 назв.

673. **Бех, М. І.** Педагогічні умови формування у старшокласників образу „Я – майбутній професіонал” у процесі профорієнтаційної роботи / Бех М. І. // Проблеми залучення молоді до процесу прийняття рішень на місцевому і регіональному рівнях : Міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 груд. 2005 [р., м. Київ] : зб. ст. / Ін-т проблем виховання АПН України, Укр. нац. комітет молодіж. організацій [та ін.]. – К. ; Т. : Терно-граф, [2006]. – С. 254–261. – Бібліогр.: 6 назв.

674. **Бех, М.** Професійна орієнтація старшокласників в умовах профільного навчання / Максим Бех // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2005. – Вип. 255 : Педагогіка та психологія. – С. 3–10. – Бібліогр.: 6 назв.

675. **Бех, М. І.** Професійна орієнтація старшокласників на етапі закінчення загальноосвітнього навчального закладу / Бех М. І. // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 1. – С. 379–386. – Бібліогр.: 10 назв.

676. **Бех, М. І.** Спільна діяльність школи та вузу як педагогічна система формування у старшокласників образу „Я – професіонал” / М. І. Бех // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти :

зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2004. – Вип. 28. – С. 52–55. – Бібліогр.: 5 назв.

677. **Битянова, М.** Я выбираю профессию... в первый раз : [осн. составляющие профориентации в школ. возрасте] / Марина Битянова // Шк. психолог. – 2006. – Янв. (№ 2). – С. 29–30. – Библиогр.: 11 назв.

678. **Білик, О. С.** Проведення профорієнтаційної роботи вчителями початкової школи / О. С. Білик // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 10. – С. 143–147 : табл. – Бібліогр.: 7 назв. – Дод.: Анкета для вчителів почат. класів.

679. **Бондаренко, Г. П.** Організація роботи класного керівника з питань орієнтації школярів на педагогічні професії / Г. П. Бондаренко, Л. В. Лазаренко // Зб. наук. пр. (Пед. науки) / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2004. – № 1. – С. 92–99. – Бібліогр.: 6 назв.

680. **Бордюк, В. М.** Соціально-педагогічна підтримка старшокласників у процесі їхнього професійного самовизначення / В. М. Бордюк, М. А. Бордюк // Наука і освіта. – 2008. – № 3. – С. 168–173 : табл. – Бібліогр.: 16 назв.

681. **Василиків, І.** Особливості профорієнтаційної роботи зі школярами у навчальних закладах : [структура профорієнтац. роботи] / Іван Василиків // Молодь і ринок. – 2007. – № 3/4. – С. 161–166 : табл. – Бібліогр.: 28 назв.

682. **Васюк, О.** Організаційні етапи педагогічної орієнтації, форми та методи її ефективного формування : [профорієнтація на пед. професію дітей різних вікових груп] / Оксана Васюк // Вісн. Книжк. палати. – 2008. – № 6. – С. 23–26. – Бібліогр.: 14 назв.

683. **Васьківський, М.** Соціально-педагогічні умови трудового виховання та професійної орієнтації учнів / Микола Васьківський // Молодь і ринок. – 2007. – № 5/6. – С. 33–37. – Бібліогр.: 6 назв.

684. **Войтко, А. І.** Професійні проби як засіб підготовки учнів 8–9 класів до вибору професії / А. І. Войтко // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2005. – Вип. 33. – С. 43–45. – Бібліогр.: 5 назв.

685. **Волков, Д. К.** Применение психологической теории решений к задачам профориентации : [опыт применения психол. теории решений для выбора профессии старшеклассниками] / Д. К. Волков // Школа и пр-во. – 2008. – № 3. – С. 5–6 : табл.

686. **Воронин, И. В.** Представления о критериях эффективности проведения профориентационных занятий у подростков / Воронин И. В. // Пед. науки. – 2007. – № 2. – С. 163–166.

687. **Воронин, И. В.** Эффективность профориентационных занятий с подростками : [9–10 кл.] / И. В. Воронин // Пед. технологии. – 2008. – № 1. – С. 71–76.

688. **Воронкевич, Н. В.** Зміст профорієнтаційної роботи : [з досвіду роботи психологів Луганщини, ЗОШ № 16, м. Сєвєродонецьк] / Наталія Валентинівна Воронкевич // Психол. газета. – 2006. – Серп. (№ 16). – С. 9–10.

689. **Вострікова, В. В.** Використання уроків іноземної мови у професійно-педагогічному самовизначенні старшокласників багатoproфільного ліцею / Вострікова В. В. // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т [та ін.]. – Херсон, 2006. – Вип. 41. – С. 108–111. – Бібліогр.: 13 назв.

690. **Вострікова, В. В.** Концептуальні підходи до професійної орієнтації старшокласників профільних ліцеїв / В. В. Вострікова // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. / Запоріж. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти [та ін.]. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 42. – С. 122–128. – Бібліогр.: 9 назв.

691. **Вострікова, В.** Особливості професійної орієнтації старшокласників на професію вчителя гуманітарного профілю / Вікторія Вострікова // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2007. – № 8. – С. 128–132. – Бібліогр.: 8 назв.

692. **Вострікова, В. В.** Особливості професійної спрямованості учнів багатoproфільного ліцею : [система профорієнтац. роботи зі старшокласниками до обрання професії вчителя інозем. мови] / Вострікова В. В. // Тавр. вісн. освіти. – 2005. – № 2. – С. 186–189.

693. **Галущенко, Є.** А моя мама... : взаємодія батьків і школи у профорієнтації дітей / Є. Галущенко // Шкіл. світ. – 2007. – Жовт. (№ 38). – С. 7.

694. **Глазырина, Е. А.** Профориентационная работа на уроках технологии как средство социализации учащихся / Е. А. Глазырина // Школа и пр-во. – 2009. – № 3. – С. 7–8.

695. **Глушенкова, Л.** Творча діяльність як засіб розвитку професійних інтересів у процесі викладання художніх видів праці : [урок труд. навчання у 8 кл. з моделювання одягу] / Людмила Глушенкова // Нова пед. думка. – 2004. – № 3. – С. 142–143.

696. **Григорович, Р. В.** Профорієнтаційна робота : [етапи, структур. компоненти профорієнтац. роботи в школі] / Р. В. Григорович // Соц. працівник. – 2008. – Черв. (№ 12). – С. 2–4.

697. **Гуленко, А. С.** Трансактний аналіз у профорієнтаційній роботі зі старшокласниками / А. С. Гуленко // Шкіл. психологу. Усе для роботи. – 2009. – № 7. – С. 12–18. – Бібліогр.: 14 назв.

698. **Гуріна, Н.** Формування готовності учнів до свідомого вибору професії : [профорієнтація на шахтар. професії у вечір. школі] / Наталя Гуріна // Сучас. школа України. – 2009. – № 9. – С. 18–22. – Дод.: Урок укр. мови профорієнтац. змісту.

699. **Гуцан, Л. А.** Ефективна профорієнтаційна робота – крок до вибору майбутньої професії : [проф. орієнтація учн. молоді] / Гуцан Л. А. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 77–85. – Бібліогр.: 5 назв.

700. **Гуцан, Л. А.** Професійна орієнтація учнівської молоді – соціально-економічна необхідність суспільства : [система проф. орієнтації в Україні і за рубежом] / Л. А. Гуцан // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 2. – С. 381–389. – Бібліогр.: 6 назв.

701. **Гуцан, Л. А.** Профорієнтаційна робота – основа допрофільної підготовки учнів гімназії / Гуцан Л. А. // Науково-методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії : матеріали наук.-практ. конф. до 70-річчя навч. закл. та 10-річчя гімназії / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, Гімназія „Консул” № 86 [та ін.]. – К., 2008. – С. 224–232 : табл. – Бібліогр.: 5 назв.

702. **Демиденко, В. К.** Здоровье и выбор профессии школьниками : [монография] / В. К. Демиденко, А. П. Гречишкина, О. Д. Гречишкина ; Бердян. гос. пед. ун-т. – Бердянск : БГПУ, 2005. – 200 с. – Библиогр.: с. 123–158.

703. **Демина, Т. Б.** Психолого-педагогическая поддержка в профессиональном самоопределении школьника / Демина Т. Б. // Психологическое и социально-педагогическое сопровождение детей и молодежи : материалы междунар. науч. конф., [6–8 дек. 2005 г. : в 2 т.] / Ярославл. гос. пед. ун-т им. К. Д. Ушинского [и др.]. – Ярославль, 2005. – Т. 1. – С. 123–125. – Библиогр.: 9 назв.

704. **Демченко, О. П.** Роль особистості вчителя у професійно-педагогічному самовизначенні школярів : [вплив особистості педагога на проф. самовизначення майбут. учителів] / О. П. Демченко // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 148–153. – Бібліогр.: 10 назв.

705. **Денисова, Н. В.** Професійна орієнтація у навчально-наукових комплексах педагогічного спрямування : [осн. форми профорієнтації на вчител.

професію] / Н. В. Денисова // Засоби навч. та наук.-дослід. роботи : зб. наук. пр. / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди [та ін.]. – Х., 2005. – Вип. 22. – С. 48–53.

706. **Дятленко, С.** Підготовка учнів 8–9 класів до профільного самовизначення у процесі профільної орієнтації / Сергій Дятленко // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2007. – № 8. – С. 140–145 : табл. – Бібліогр.: 5 назв.

707. **Елькина, О. Ю.** Формирование продуктивного опыта младших школьников : [профориентац. работа с младшими школьниками] / О. Ю. Елькина // Нач. школа плюс До и После. – 2007. – № 4. – С. 38–42.

708. **Ефимова, Н.** Готовлюсь к профессиональной деятельности : психол. практикум для старшеклассников / Наталья Ефимова // Шк. психолог. – 2007. – Янв. (№ 2). – С. 24–31.

709. **Ефремов, К.** Кого мы считаем трудящимися? : [подгот. детей к выбору профессии] / К. Ефремов // Воспитат. работа в школе. – 2005. – № 5. – С. 127–130.

709 а. **Загашев, И. О.** Занятия по профориентации в библиотеке / И. О. Загашев. – М. : Чистые пруды, 2008. – 32 с. – (Библиотечка „Первого сентября”) (Серия „Библиотека в школе” ; вып. 20). – Бібліогр.: с. 31.

710. **Загребельний, С. Л.** Формування у старшокласників інтересу до професії у процесі вивчення предметів фізико-математичного циклу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.07 „Теорія і методика виховання” / Загребельний Сергій Леонідович ; [наук. кер. Сипченко В. І.] ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. – Луганськ : [б. в.], 2006. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17–18 (8 назв).

711. **Зайцева, О. М.** Форми роботи вчителя початкових класів з підготовки молодших школярів до професійного самовизначення / О. М. Зайцева // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2005. – Вип. 30. – С. 69–71. – Бібліогр.: 5 назв.

712. **Закатнов, Д. О.** Організаційно-педагогічні умови здійснення профорієнтаційної роботи з школярами в умовах профільного навчання / Д. О. Закатнов // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2005. – Вип. 8, кн. 2. – С. 41–44. – Бібліогр.: 6 назв.

713. **Закатнов, Д. О.** Профориентационная направленность общеобразовательной подготовки молодежи / Д. О. Закатнов // ПостМетодика. – 2008. – № 2. – С. 29–32. – Бібліогр. в конце ст.

714. **Закатнов, Д. О.** Профорієнтаційна робота зі школярами в умовах профільного навчання / Д. О. Закатнов // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2004. – Вип. 6, кн. 2. – С. 67–72. – Бібліогр.: 5 назв.

715. **Залізовська, Н. А.** Освітнянсько-професійна орієнтація випускників шкіл / Н. А. Залізовська, О. В. Пшеничнюк // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2006. – Вип. 12. – С. 47–50.

716. **Зеленська, Н. В.** Активізуєча профорієнтаційна робота : метод. рек. для педпрацівників ЗОШ та ПТНЗ / Зеленська Н. В., Некрасова І. М., Радченко О. Б. ; АПН України, Донец. ін-т післядиплом. освіти інж.-пед. працівників. – Донецьк : [б. в.], 2007. – 92 с. – Бібліогр.: 7 назв. – Зміст: Розділ 1 : Психологічні проблеми професійної підготовки фахівців будівельного профілю в системі профтехосвіти. – С. 8–24 ; Розділ 2 : Програма профорієнтаційної роботи. – С. 25–91.

717. **Зєня, Л. Я.** Індивідуалізація навчання в початковій школі як основа майбутнього професійного самовизначення учнів в умовах старшої профільної школи / Л. Я. Зєня, А. О. Зєня // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф., 1–2 квіт. [2004 р.] : до 170-річ. ювілею / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова [та ін.]. – К., 2004. – С. 108–110. – Бібліогр.: 7 назв.

718. **Іваненко, Р. В.** Вирішуємо проблеми професійної орієнтації в ліцеї : [профорієнтація на професію мед. працівника] / Іваненко Р. В. // Обдар. дитина. – 2005. – № 5. – С. 12–17.

719. **Іваненко, Р.** Організаційні форми і методи проведення профорієнтаційної роботи в умовах медичного ліцею / Руслана Іваненко // Наук. праці. [Сер.: Педагогіка] : наук.-метод. журн. / Миколаїв. держ. гуманіт. ун-т ім. Петра Могили комплексу „Києво-Могилян. акад.” – Миколаїв, 2007. – Т. 71, вип. 58. – С. 207–211 : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

720. **Іванова, А. С.** Навчання учнів старшої школи. Обговорення проблеми вибору професії в умовах міжкультурного спілкування. Ч. 2 / А. С. Іванова, Н. К. Складенко ; [голов. ред. С. Ю. Ніколаєва ; заст. голов. ред. Н. К. Складенко та ін.]. – К. : Ленвіт, 2005. – 64 с. – (Бібліотечка журналу „Іноземні мови” : дод. до наук.-метод. журн. „Іноземні мови” ; № 2).

721. **Іванова, А. С.** Навчання учнів старшої школи міжкультурного спілкування англійською мовою з орієнтацією на вибір професії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 „Теорія та методика навчання: германські мови” / Іванова Алла Сергіївна ; [наук. кер.

Скляренко Н. К.] ; Київ. нац. лінгв. ун-т. – К. : [б. в.], 2006. – 24 с. – Бібліогр.: с. 20–21 (7 назв).

722. **Іваньо, Ю.** Підготовка школярів до вибору майбутньої професії у процесі взаємодії загальноосвітньої школи з вищими навчальними закладами / Юрій Іваньо // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2007. – № 8. – С. 124–128 : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

723. **Кадыров, А. Р.** Модель предпрофильной подготовки [девятиклассников сельской школы] / А. Р. Кадыров // Открытая школа. – 2007. – № 5. – С. 16–18.

724. **Капустіна, О. В.** Використання у профорієнтаційній роботі з школярами методів активізації професійного самовизначення / О. В. Капустіна // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2005. – Вип. 8, кн. 2. – С. 71–74. – Бібліогр.: 6 назв.

725. **Капустіна, О. В.** Педагогічні умови активізації професійного самовизначення старшокласників у навчально-виховній діяльності школи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 „Теорія і методика виховання” / Капустіна Ольга Володимирівна ; [наук. кер. Закатнов Д. О.] ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К. : Наук. світ, 2004. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17 (7 назв).

726. **Кирилюк, Н.** Профорієнтація – крок до професії : [досвід профорієнтац. роботи МНВК (міжшкл. навч.-виробн. комбінатів)] / Надія Кирилюк // Проф.-техн. освіта. – 2009. – № 1. – С. 28–29.

727. **Клычкова, А. И.** Работа школьного психолога по поддержке профессионального самоопределения старшеклассников в условиях профильного обучения / А. И. Клычкова, Д. С. Ермаков // Профил. школа. – 2008. – № 4. – С. 33–37 : табл. – Библиогр.: 5 назв.

728. **Коберник, О. М.** Психолого-педагогічне проектування профорієнтаційної діяльності класного керівника [як інноваційної технології професійного самовизначення старшокласників] / О. М. Коберник // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 124–130. – Бібліогр.: 9 назв.

729. **Коносавська, О. Ю.** Роль гімназії у формуванні компетенції професійного вибору / Коносавська О. Ю. // Науково-методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії : матеріали наук.-практ. конф. до 70-річчя навч. закл. та 10-річчя гімназії / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, Гімназія „Консул” № 86 [та ін.]. – К., 2008. – С. 173–176.

730. **Коробка, Л. М.** Професійна орієнтація як система підготовки старшокласників до свідомого професійного самовизначення / Л. М. Коробка // Вісн. Харк. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Психологія. – Х., 2004. – Вип. 13, ч. 1. – С. 96–101. – Бібліогр.: 5 назв.

731. **Коровин, С. С.** Помочь школьникам в профессиональном самоопределении : [о подгот. учеников к проф. выбору физ. культуры] / С. С. Коровин // Физ. культура в школе. – 2006. – № 8. – С. 9.

732. **Котелянець, Н.** Профорієнтаційна робота на уроках трудового навчання в початковій школі / Наталія Котелянець // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2009. – № 6. – С. 44–45.

733. **Кудря, О. В.** Формування професійних інтересів школярів у навчальній діяльності (методичний аспект) / О. В. Кудря // Вісн. Черніг. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2005. – Вип. 29. – С. 88–91.

734. **Лазаренко, Л.** Професійна орієнтація як система коригувального впливу на професійне самовизначення молоді : [орг. профорієнтац. роботи в школі] / Лариса Лазаренко // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2008. – № 4. – С. 41–42.

735. **Лазаренко, Л.** Створення простору профільного самовизначення як компонент формування готовності учнів основної школи до вибору профілю навчання : [зміст, форми методи та етапи профорієнтації] / Лариса Лазаренко // Молодь і ринок. – 2008. – № 4. – С. 107–111. – Бібліогр.: 11 назв.

736. **Ланько, О.** Організація профорієнтаційної роботи [в Чернігівському професійному будівельному ліцеї] / О. Ланько, О. Гавриленко // Директор школи. Україна. – 2009. – № 6. – С. 59–63.

737. **Ланько, О.** Планування профорієнтаційної роботи [в ліцеї] / О. Ланько, О. Гавриленко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2009. – № 7/8. – С. 42–44 : табл.

738. **Лернер, П. С.** Проектирование образовательной среды по формированию профориентационно значимых компетентностей учащихся / Павел Семенович Лернер // Шк. технологии. – 2007. – № 5. – С. 86–92.

739. **Литвинова, Н.** Профорієнтація як засіб підготовки учнівської молоді до праці : [рек. з проведення профорієнтац. заходів в загальноосвіт. та проф.-техн. учб. закл.] / Наліна Литвинова // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 3. – С. 200–210. – Бібліогр.: 9 назв.

740. **Медведев, Д. С.** Модель професійного самоопределения старшокласників в профільній школі / Д. С. Медведев // Профил. школа. – 2009. – № 4. – С. 58–62.

741. **Мельник, О. В.** Методи професійної орієнтації учнівської молоді в сучасній загальноосвітній середній школі / О. В. Мельник // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2005. – Вип. 8, кн. 2. – С. 50–53. – Бібліогр.: 5 назв.

742. **Мельник, О. В.** Особистісно зорієнтована допрофільна підготовка учнів 8–9 класів / Мельник О. В. // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2008. – Вип. 11. – С. 227–237. – Бібліогр.: 5 назв.

743. **Мельник, О. В.** Професійна орієнтація учнів гімназії на засадах компетентнісного підходу / Мельник О. В. // Науково-методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії : матеріали наук.-практ. конф. до 70-річчя навч. закл. та 10-річчя гімназії / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, Гімназія „Консул” № 86 [та ін.]. – К., 2008. – С. 217–223. – Бібліогр.: 5 назв.

744. **Мельник, О. В.** Профорієнтаційна робота зі школярами в умовах профільного навчання : наук.-метод. посіб. для вчителів / [Мельник О. В., Уличний І. Л.] ; АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України. – К. : Мегапринт, 2008. – 118 с. : табл. – Бібліогр.: с. 114–117 (59 назв). – Авт. вказ. у вих. дан.

745. **Мельник, О. В.** Теорія та методика професійної орієнтації учнів старшої профільної школи / Мельник О. В. // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 1. – С. 280–287. – Бібліогр.: 9 назв.

746. **Мельник, О. В.** Форми професійної орієнтації учнівської молоді в сучасній загальноосвітній середній школі / О. В. Мельник // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К. ; Житомир, 2005. – Вип. 7. – С. 302–308. – Бібліогр.: 7 назв.

747. **Мельник, Т.** Профорієнтаційна робота зі школярами у гімназії / Тетяна Мельник // Рід. школа. – 2004. – № 10. – С. 16–18 : табл. – Бібліогр.: 7 назв.

748. **Мерзлякова, О. Л.** Сприяння саморозвитку старшокласників методами профорієнтації / Мерзлякова О. Л. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 174–183. – Бібліогр.: 14 назв.

749. **Моїсеєнко, О.** Профорієнтаційна робота соціального педагога [загальноосвітнього навчального закладу] / О. Моїсеєнко // Відкритий урок. – 2008. – № 5. – С. 33–34.

750. **Мочалова, Д.** Роль шкільного психолога в орієнтації та виборі професійного навчання учнів 11 класів : [профорієнтац. робота в ліцеї] / Доріон Мочалова // Інформатика. – 2005. – Серп. (№ 31/32). – С. 27–28.

751. **Музалева, В. М.** Програма психолого-педагогического сопровождения эксперимента : [профориентац. работа школ. психолога] / Музалева В. М. // Упр. соврем. школой. Завуч. – 2008. – № 3. – С. 33–52 : табл.

752. **Муранова, Н.** Дидактичні умови здійснення допрофесійної підготовки старшокласників : [форми профорієнтац. роботи] / Наталія Муранова // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 6. – С. 59–69. – Бібліогр.: 15 назв.

753. **Наконечна, Н.** Професійне самовизначення старшокласників у системі інтеграційних зв'язків середньої та вищої освіти / Наталія Наконечна // Пед. новачії столич. освіти: теорія і практика : наук.-метод. щорічник – 4 / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Грінченка. – К., 2004. – С. 193–200 : іл. – Бібліогр.: 8 назв.

754. **Організація трудового** виховання учнів ПТНЗ та ЗОШ : метод. рек. / Верченко Н. В., Савустьяненко Т. Л., Єрмакова З. І. Молчанов В. М. ; АПН України, Донец. ін-т післядиплом. освіти інж.-пед. працівників. – Донецьк : [б. в.], 2006. – 33 с. – Із змісту: 5. Організація профорієнтаційної роботи. – С. 15–20 ; Дод. 1. Методичні рекомендації до проведення інтегрованої ділової гри „Рік робітничої професії” / розроб.: Верченко Н. В., Савустьяненко Т. Л. – С. 22–26 ; Дод. 4. План заходу з профорієнтаційної роботи „День відчинених дверей”. – С. 31.

755. **Осадчий, С.** Методи активізації професійного самовизначення школярів / Сергій Осадчий // Нова пед. думка. – 2004. – № 1. – С. 82–85. – Бібліогр.: 7 назв.

756. **Охріменко, З. В.** Вплив сім'ї на вибір учнями підліткового віку профілю навчання у старшій школі / Охріменко З. В. // Науково-методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії : матеріали наук.-практ. конф. до 70-річчя навч. закл. та 10-річчя гімназії / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, Гімназія „Консул” № 86 [та ін.]. – К., 2008. – С. 268–275. – Бібліогр.: 5 назв.

757. **Павелків, О.** Форми профорієнтаційної роботи зі старшокласниками в процесі вивчення курсів математичного напрямку / Ольга Павелків // Нова пед. думка. – 2004. – № 4. – С. 60–63. – Бібліогр.: 7 назв.

758. **Пасічник, Н.** Формування готовності старшокласників до професійного самовизначення в умовах ринкової економіки : [вплив ринку праці на вибір майбут. професії] / Наталя Пасічник // Наук. зап. Сер.: Пед. науки / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка [та ін.]. – Кіровоград, 2006. – Вип. 71. – С. 217–219. – Бібліогр.: 5 назв.

759. **Педагогічні засоби** підготовки старшокласників до професійного самовизначення в умовах профільного навчання : метод. посіб. / [Д. О. Закатнов, О. В. Мельник, О. В. Осипов та ін. ; за ред. Д. О. Закатнова] ; Ін-т проблем виховання АПН України. – К. : [б. в.], 2005. – 181 с. – Бібліогр.: с. 179–180.

760. **Петренко, П.** Системний підхід до профорієнтаційної роботи [з випускниками шкіл] / Павло Петренко // Освіта. Технікуми, коледжі. – 2006. – № 2. – С. 27–29.

761. **Петрюк, І.** Роль соціального педагога у професійному самовизначенні соціально дезадаптованих старшокласників / Ірина Петрюк // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 4. – С. 156–162. – Бібліогр.: 7 назв.

762. **Піддячий, М. І.** Вплив соціокультурного оточення на професійний вибір старшокласників / М. І. Піддячий // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2004. – Вип. 6. – С. 54–59. – Бібліогр.: 5 назв.

763. **Піддячий, М. І.** Орієнтація старшокласників на професійну діяльність в умовах профільного навчання : [удоскон. проф. орієнтації старшокласників] / М. І. Піддячий // Зміст і технології шкільної освіти : матеріали звіт. наук. конф., 3–4 квіт. 2006 р. / АПН України, Ін-т педагогіки. – К., 2006. – С. 211–213.

764. **Піддячий, М.** Профорієнтаційна робота: творчі пошуки педагогів МНВК : [з досвіду міжшкіл. навч.-вироб. комбінату м. Борисполя Київ. обл.] / Микола Піддячий // Проф.-техн. освіта. – 2004. – № 3. – С. 37–41 : табл. – Бібліогр.: 11 назв.

765. **Піддячий, М. І.** Система професійної орієнтації у профільній школі / М. І. Піддячий // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2008 рік / АПН України, Ін-т педагогіки. – К. : Пед. думка, 2009. – С. 407–408.

766. **Піщалковська, М.** Підготовка учнів початкової школи до профільного навчання в старших класах : [рання профорієнтація як складова системи профіл. навчання в школі] / Марина Піщалковська // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2005. – Вип. 1. – С. 90–96 : табл. – Бібліогр.: 9 назв.

767. Піщалковська, М. Рання професійна орієнтація учнів [початкової школи] / Марина Піщалковська // Почат. освіта. – 2005. – Квіт. (№ 15). – С. 10–12 : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

768. Побірченко, Н. Психологічні умови професійної орієнтації у загальноосвітній школі : [зміст і форми профорієнтації на різних етапах навчання школярів] / Неоніла Побірченко // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 3. – С. 191–199. – Бібліогр.: 4 назви.

769. Поваренков, Ю. П. Психологическое сопровождение становления профессионала / Поваренков Ю. П. // Психологическое и социально-педагогическое сопровождение детей и молодежи : материалы междунар. науч. конф., [6–8 дек. 2005 г. : в 2 т.] / Ярославл. гос. пед. ун-т им. К. Д. Ушинского [и др.]. – Ярославль, 2005. – Т. 1. – С. 25–27. – Библиогр.: 17 назв.

770. Положення про шкільний Центр профорієнтації // „Формування національно свідомого господаря землі як складова виховання громадянина держави в умовах сільської школи” : (з досвіду дослід.-експерим. роботи Великобурім. загальноосвіт. школи І–ІІІ ступенів Чорнобаїв. р-ну) / Черкас. облас. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників [та ін.; авт.-уклад. Упир Л. М.]. – Черкаси, 2007. – С. 18–20. – (Експериментальні освітні заклади Черкащини).

771. Протас, О. Особливості взаємодії школи та батьків у професійній орієнтації старшокласника / Оксана Протас // Вісн. Прикарпат. ун-ту. Педагогіка / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2008. – Вип. 22/23. – С. 302–308. – Бібліогр.: 5 назв.

772. Профорієнтаційна робота класного керівника : метод. рек. / Держ. служба зайнятості України, Черніг. облас. центр зайнятості ; авт.-уклад. В. В. Синявський. – Чернігів : [б. в.], 2005. – 23 с.

773. Профорієнтаційна робота психолога / [упоряд. Т. Гончаренко]. – К. : Шкіл. світ, 2007. – 127 с. : табл. – (Бібліотека „Шкільного світу”. Психолог. Бібліотека).

774. Семенова, Г. Развитие учебно-познавательных мотивов младших школьников : [структура и тематика занятий о профессиях] / Галина Семенова // Нач. школа. – 2007. – 16–31 янв. (№ 2). – С. 23–41 : рис.

775. Сидоренко, О. Профільна освіта і професійна орієнтація в школі – взаємопов’язані складові соціалізації учнівської молоді / Олександр Сидоренко // Профільне навчання: теорія і практика : зб. наук. пр. за матеріалами методол. семінару АПН України / АПН України, Від-ня дидактики, методики та інформ. технологій в освіті, Ін-т педагогіки. – К., 2006. – С. 85–89. – Бібліогр.: 11 назв.

776. **Сизоненко, А.** Психологічне сприяння професійному самовизначенню [старшокласників] / Аліна Сизоненко // Імідж сучас. педагога. – 2005. – № 5. – С. 28–30. – Бібліогр.: 7 назв.

777. **Слободенюк, В. И.** Профориентация с позиций активности личности : [осн. направления, формы и методы профориентац. работы с старшеклассниками] / В. И. Слободенюк // Открытая школа. – 2009. – № 1. – С. 18–19.

778. **Соловйов, В.** Методика профорієнтаційної роботи з майбутніми аграріями : [метод. аспекти профорієнтац. роботи під час допроф. профіл. підготов. у загальноосвіт. школі] / Валерій Соловйов // Молодь і ринок. – 2009. – № 4. – С. 26–30. – Бібліогр.: 9 назв.

779. **Ставицький, С. Б.** Удосконалення моніторингу формування професійної спрямованості учнівської молоді : [моніторинг профорієнтац. роботи в школі] / С. Б. Ставицький // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2006. – Вип. 10. – С. 100–105 : схема. – Бібліогр.: 6 назв.

780. **Столяренко, О. Б.** Особливості професійної орієнтації випускників сучасної сільської школи / Столяренко О. Б. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 5. – С. 256–261. – Бібліогр.: 9 назв.

781. **Столяренко, О. Б.** Професійне самовизначення випускників сучасної сільської школи : [профорієнтац. робота в сіл. школі] / Столяренко О. Б. // Науково-методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії : матеріали наук.-практ. конф. до 70-річчя навч. закл. та 10-річчя гімназії / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, Гімназія „Консул” № 86 [та ін.]. – К., 2008. – С. 288–292. – Бібліогр.: 9 назв.

782. **Субко, Є.** Профорієнтація учнів / Є. Субко // Відкритий урок. Плеяди. – 2007. – № 9/10. – С. 59–62.

783. **Сухобоченкова, Є. Н.** Профорієнтаційна робота на уроках фізики : [узгодження теорет. матеріалу з фізики з відомостями про професії, пов'яз. з технікою] / Є. Н. Сухобоченкова // Фізика в школах України. – 2008. – № 3. – С. 6–11.

784. **Технології професійного самовизначення** : з досвіду [профорієнтац.] роботи Володимирец. район. колегіуму Рівнен. обл. // Директор школи. – 2007. – Серп. (№ 31/32). – С. 5–18 : табл.

785. **Тимчук, Л.** Підготовка вчителя до використання педагогічної технології виховання казкою у контексті проблеми ранньої професійної орієнтації : [проф. орієнтація мол. школярів] / Л. Тимчук // Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту. Пед. науки : (зб. наук. пр.) / Миколаїв. держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв, 2006. – Вип. 12, т. 4. – С. 193–204. – Бібліогр.: 6 назв.

786. **Тимчук, Л.** Раннє професійне самовизначення учнів засобами мистецьких технологій / Лариса Тимчук // Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти : [зб. матеріалів наук.-методол. семінару] / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. – Чернівці, 2006. – С. 89–91.

787. **Тимчук, Л.** Розвиток професійних інтересів школярів у сучасному інформаційному суспільстві / Л. Тимчук // Педагог проф. школи : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти для дорослих АПН України, Київ. проф.-пед. коледж ім. А. Макаренка [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 8. – С. 75–81. – Бібліогр.: 8 назв.

788. **Токар, А.** Особливості профорієнтаційної роботи в умовах профільного навчання / Анатолій Токар // Труд. навчання. – 2009. – Лют. (№ 2). – С. 3–10. – Бібліогр.: 13 назв.

789. **Уличний, І.** Формування потенціалу професійного самовдосконалення учнів старшої школи / Ігор Уличний // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2005. – Вип. 255 : Педагогіка та психологія. – С. 146–154. – Бібліогр.: 12 назв.

790. **Устінова, О. В.** Профорієнтація – шлях до самовизначення : метод. матеріали щодо профорієнтац. роботи в школі / О. В. Устінова // Труд. навчання в школі. – 2009. – № 5. – С. 6–10 : табл. – Бібліогр.: 21 назва.

791. **Цуканова, Е. Г.** Центр профориентации в профильной поселковой школе как средство повышения качества образования / Е. Г. Цуканова // Профил. школа. – 2009. – № 4. – С. 44–48.

792. **Шайкова, А. Л.** Профорієнтаційна робота з учнівською молоддю: теоретичні аспекти / Шайкова А. Л. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 352–355.

793. **Швечікова, О.** Обираємо професію : [досвід роботи з профорієнтац. діяльн. соц.-психол. служби Луган. облас. ліцею при ЛНПУ ім. Тараса Шевченка] / Олеся Швечікова // Директор школи. – 2006. – Листоп. (№ 42). – С. 19–23. – Дод.: Карти психол.-пед. обстеження особистості учня.

794. **Шовкопляс, Н. М.** Допрофільна орієнтація учнів молодших класів : [позаклас. заходи з хімії для учнів 4–6 кл.] / Шовкопляс Н. М. // Науково-

методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії : матеріали наук.-практ. конф. до 70-річчя навч. закл. та 10-річчя гімназії / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, Гімназія „Консул” № 86 [та ін.]. – К., 2008. – С. 138–143.

795. **Як обирати професію** : метод. рек. [старшокласникам] / Держ. служба зайнятості України, Київ. міськ. центр зайнятості ; [уклад. В. В. Синявський]. – К. : [б. в.], 2004. – 20 с. : іл. – Бібліогр.: 12 назв.

796. **Янцур, М. С.** Готовність вчителів трудового навчання до профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю / Янцур М. С., Єзерська Н. Р. // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т [та ін.]. – Херсон, 2006. – Вип. 41. – С. 366–369.

797. **Янцур, М. С.** Реалізація вчителями початкових класів профорієнтаційної спрямованості у навчальному процесі / М. С. Янцур // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2004. – Вип. 5. – С. 6–13. – Бібліогр.: 18 назв.

6.2. Програмно-методичне забезпечення професійної орієнтації у загальноосвітніх навчальних закладах

798. **Бех, М. І.** Образ „Я – майбутній професіонал” як мета профорієнтаційної роботи зі старшокласниками : [зміст спеціаліз. профорієнтац. курсу „Пізнай себе”] / М. І. Бех // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 2. – С. 307–315. – Бібліогр.: 8 назв.

799. **Гуцан, Л. А.** Науково-методичний супровід профорієнтаційної роботи із учнівською молоддю в умовах профільного навчання / Гуцан Л. А. // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2008. – Вип. 11. – С. 64–73 : табл. – Бібліогр.: 5 назв.

800. **Дещенко, О.** Забезпечення наступності у профосвітній роботі з учнями 5–11 класів : [факульт. курс „Основи вибору професії”] / Олександр Дещенко // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2005. – № 1. – С. 41–44 : табл. – Бібліогр.: 5 назв.

801. **Зяблін, В. Г.** Мій професійний вибір : корекц.-розвив. програма [з профорієнтації для учнів 8–9 кл. : знайомство з професіями] / Вадим Георгійович Зяблін // Соц. працівник. – 2007. – Серп. (№ 15). – С. 23–32.

802. **Казарова, Е.** Проблема вибора : програма психол.-пед. підтримки проф. самоопределення учасників / Катерина Казарова // Шк. психолог. – 2007. – Янв. (№ 2). – С. 18–23 : табл.

803. **Капитонова, О.** Выбери свой путь к успеху : [программа соц.-психол. сопровождения в осознанном самостоят. выборе профессии, которая включает пропедевтику и обучение, консультац. работу и диагностику] / Ольга Капитонова, Елена Бурцева // Шк. психолог. – 1–15 авг. (№ 15). – С. 4–6. – Библиогр.: 6 назв.

804. **Лепешева, Е.** Мой жизненный выбор : программа личност. и проф. самоопределения учащихся / Евгения Лепешева // Шк. психолог. – 2006. – Февр. (№ 3). – С. 36–37.

805. **Липова, Л.** Спецкурси як вагомий чинник профільного навчання і профорієнтації / Л. Липова, П. Замаскіна, В. Малишев // Рід. школа. – 2008. – № 3/4. – С. 3–6. – Бібліогр. в кінці ст.

806. **Личность и профессия:** психологическая поддержка и сопровождение : учеб. пособие для студентов вузов, обучающ. по специальностям 031000 – Педагогика и психология, 031300 – Социал. педагогика, 033400 – Педагогика / [К. А. Аветисян и др.]; под ред. Л. М. Митиной. – М. : АCADEMIA, 2005. – 334, [1] с. : ил., табл. – (Высшее профессиональное образование. Педагогические специальности). – Библиогр.: с. 325–333.

807. **Людина і світ професій** : прогр. для 8–9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України ; [наук. консультант І. Д. Бех ; уклад.: О. В. Мельник, Л. А. Гуцан, С. М. Дятленко та ін.]. – К. : Мегапринт, 2007. – 34 с. – Бібліогр.: с. 32–33.

808. **Людина і світ професій** : прогр. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. : (9 год.) / Ін-т проблем виховання АПН України ; [уклад.: О. В. Мельник, І. І. Ткачук]. – К. : Мегапринт, 2008. – 18 с. : табл. – Бібліогр.: 20 назв.

809. **Людина і світ професій** : прогр. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. : (17 год.) / Ін-т проблем виховання АПН України ; [уклад.: О. В. Мельник, Л. А. Гуцан]. – К. : Мегапринт, 2008. – 21 с. : табл. – Бібліогр.: 20 назв.

810. **Людина і світ професій** : прогр. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. : (35 год.) / Ін-т проблем виховання АПН України ; [уклад.: О. В. Мельник, О. Л. Морін]. – К. : Мегапринт, 2008. – 26 с. : табл. – Бібліогр.: 20 назв.

811. **Марченко, І.** [Авторська] програма „Я обираю професію” : [цикл занять для учнів 8–9 кл.] / Ірина Марченко // Директор школи. – 2008. – Жовт. (№ 39). – С. 27–32.

812. **Марченко, І.** Я обираю професію : прогр. для учнів 8–9 кл. : [формування готовності до проф. самовизначення, виявлення проф. інтересів, розширення уявлень про світ професій] / Ірина Марченко // Психолог. – 2008. – Жовт. (№ 37). – С. 25–32. – Бібліогр.: 7 назв.

813. **Махаева, О. А.** Я выбираю профессию : комплекс. программа актив. проф. самоопределения школьников : [возможности практ. психологии в образовании] / О. А. Махаева, Е. Е. Григорьева. – М. : Перспектива, 2004. – 52 с. – (Из опыта работы психологов ; темат. вып.). – Библиогр.: с. 51.

814. **Мельник, О.** Активізація професійного самовизначення старшокласників у процесі профільної підготовки : [прогр. курсу „Побудова кар’єри” для 10–11 кл. та „Щоденник вибору майбутньої професії”] / Олександр Мельник // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2007. – № 8. – С. 154–160 : табл. – Бібліогр.: 7 назв.

815. **Мельник, О. В.** Науково-методичне забезпечення профконсультаційної роботи зі старшокласниками в процесі профільного навчання / О. В. Мельник // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2006. – Вип. 9, кн. 1. – С. 352–359. – Бібліогр.: 9 назв.

816. **Мельник, О. В.** Науково-методичне забезпечення профорієнтаційної роботи зі старшокласниками в процесі профільного навчання / О. В. Мельник // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 2. – С. 299–306 : табл. – Бібліогр.: 10 назв.

817. **Мельник, О. В.** Науково-методичні засади підготовки учнів 8–9 класів до вибору майбутнього профілю навчання у старшій школі : [про прогр. курсу „Людина і світ професій”] / О. В. Мельник // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2007. – Вип. 15. – С. 100–105 : табл. – Бібліогр.: 8 назв.

818. **Мельник, О. В.** Науково-методичні засади підготовки учнів 10–11 класів до професійного самовизначення у процесі профільного навчання : [про прогр. курсу „Побудова кар’єри”] / О. В. Мельник // Наук. зап. Сер.: Педагогіка і психологія / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2008. – № 22. – С. 62–67 : табл. – Бібліогр.: 8 назв.

819. **Мельник, О.** Програма „Людина і світ професій” для загальноосвітніх навчальних закладів : 9-й кл. : [35 год., 17 год.] / Олександр Мельник, Олег Морин [Морін], Леся Гуцан // Сіл. школа України. – 2008. – Жовт. (№ 10). – С. 34–53 : табл. – Бібліогр.: 20 назв.

820. **Мельник, О.** Програма „Побудова кар’єри” для загальноосвітніх навчальних закладів : 11 кл. : [35 год., 17 год., 9 год.] / Олександр Мельник, Леся Гуцан, Ірина Ткачук // Сіл. школа України. – 2008. – Жовт. (№ 10). – С. 54–71 : табл.

820 а. **Мельник, О. В.** Робочий зошит навчальної програми „Людина і світ професій” для 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (9 годин) / [Мельник О. В., Ткачук І. І. ; наук. та літ. редагування О. В. Мельника] ; Ін-т проблем виховання АПН України, Лаб. труд. виховання і профорієнтації. – К. : Четверта хвиля, 2009. – 46 с. – Авт. зазначені в кінці кн.

820 б. **Мельник, О. В.** Робочий зошит навчальної програми „Людина і світ професій” для 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (35 годин) / [Мельник О. В., Морін О. Л. ; наук. та літ. редагування О. В. Мельника] ; Ін-т проблем виховання АПН України, Лаб. труд. виховання і профорієнтації. – К. : Четверта хвиля, 2009. – 58 с. – Авт. зазначені в кінці кн.

820 в. **Мельник, О. В.** Робочий зошит навчальної програми „Людина і світ професій” для 8–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (70 годин) / [Мельник О. В., Охріменко З. В. ; наук. та літ. редагування О. В. Мельника] ; Ін-т проблем виховання АПН України, Лаб. труд. виховання і профорієнтації. – К. : Четверта хвиля, 2009. – 50 с. – Авт. зазначені в кінці кн.

821. **Мерзлякова, О. Л.** Вивчення професійних орієнтацій учнів та розробка спецкурсу з планування кар’єри як одного з засобів оптимізації процесу саморозвитку старшокласників / О. Л. Мерзлякова // Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Сер. 12, Психол. науки. – К., 2007. – Вип. 18. – С. 88–93. – Бібліогр.: 15 назв.

822. **Найденова, А. В.** Подготовка школьников к выбору профиля обучения : [использование профориентац. карт клас. руководителем в работе с учениками 5–9 кл.] / А. В. Найденова // Школа и пр-во. – 2007. – № 3. – С. 14–17 : табл.

823. **Обираю професію** : довід. для вступників до навч. закл. у Києві та Київ. обл. Вип. 10. – К. : Діал, 2007. – 119 с. : табл. – На обкл. у надзаг.: Абітурієнту 2007–2008.

824. **Орлов, В.** Шаги к профессии : программа для учащихся 9-го кл. [по формированию в учеников способности к осознан. выбору профессии] / Вячеслав Орлов, Лариса Галецкая // Шк. психолог. – 2006. – 1–15 июля (№ 13). – С. 6–11 : табл. – Библиогр.: 15 назв.

825. **Побірченко, Н. А.** Людина і праця : навч. посіб. для профіл. навчання 10-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Н. А. Побірченко, О. П. Сергєєнкова, І. В. Підтілок. – К. : Наш час, 2006. – 178 с. : табл. – Бібліогр.: с. 175–176 (30 назв). – Із змісту: Праця і кар’єрний ріст. – С. 81–93 ; Психологічна сумісність в праці. – С. 105–118 ; Гендерні аспекти праці. – С. 119–138 ; Індивідуальний стиль праці. Хобі. – С. 139–163.

826. **Побірченко, Н. А.** Програма спецкурсу „Людина і праця” : [навч.-темат. план програми, критерії оцінювання знань, зразки професіограм]

/ Н. А. Побірченко // Соц. працівник. – 2008. – Черв. (№ 12). – С. 11–31 : табл. ; Лип. (№ 13). – С. 2–16.

827. Побірченко, Н. Профорієнтація в школі: нові освітні позиції і програми : [8–12 кл.] / Неоніла Побірченко // Директор школи. – 2007. – Жовт. (№ 38). – С. 3–31 : табл. – Бібліогр.: 13 назв.

828. Побудова кар'єри : прогр. для 10–11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України ; [наук. консультант І. Д. Бех ; уклад.: О. В. Мельник, Л. А. Гуцан, С. М. Дятленко та ін.]. – К. : Мегапринт, 2007. – 34 с. – Бібліогр.: с. 32–33 (20 назв).

829. Побудова кар'єри : прогр. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. : (9 год.) / Ін-т проблем виховання АПН України ; [уклад.: О. В. Мельник, О. Л. Морін]. – К. : Мегапринт, 2008. – 18 с. : табл. – Бібліогр.: 20 назв.

830. Побудова кар'єри : прогр. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. : (17 год.) / Ін-т проблем виховання АПН України ; [уклад.: О. В. Мельник, Л. А. Гуцан]. – К. : Мегапринт, 2008. – 23 с. : табл. – Бібліогр.: 20 назв.

831. Побудова кар'єри : прогр. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. : (35 год.) / Ін-т проблем виховання АПН України ; [уклад.: О. В. Мельник, І. І. Ткачук]. – К. : Мегапринт, 2008. – 27 с. : табл. – Бібліогр.: 20 назв.

832. Програма „Входження особистості до ринку праці” (11-й клас) / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Відділ профорієнтації і психології проф. розвитку // Директор школи. – 2007. – Жовт. (№ 38). – С. 18–25 : табл. – Бібліогр.: 23 назви.

833. Програма „Людина і праця” (10-й клас) / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Відділ профорієнтації і психології проф. розвитку // Директор школи. – 2007. – Жовт. (№ 38). – С. 16–18 : табл. – Бібліогр.: 9 назв.

834. Програма „Людина і світ професій” : для загальноосвіт. навч. закл. : (8–9 кл.) / Олександр Мельник, Леся Гуцан, Ірина Ткачук, Олена Скалько, Олег Морін, Сергій Дятленко, Марлен Шабдінов ; наук. консультант Іван Бех // Сіл. школа України. – 2007. – Листоп. (№ 11). – С. 56–66 : табл. – Бібліогр.: 20 назв ; Соц. педагог. – 2007. – Жовт. (№ 10). – С. 3–19. – Бібліогр.: 20 назв ; Труд. підгот. в закл. освіти. – 2008. – № 1. – С. 43–56. – Бібліогр.: 20 назв.

835. Програма „Людина і світ професій” (8-й клас) / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Відділ профорієнтації і психології проф. розвитку // Директор школи. – 2007. – Жовт. (№ 38). – С. 8–12 : табл. – Бібліогр.: 15 назв.

836. Програма „Особистісна готовність учнів до вибору професій економіко-підприємницької сфери” (9-й клас) / Ін-т пед. освіти і освіти

дорослих АПН України, Відділ профорієнтації і психології проф. розвитку // Директор школи. – 2007. – Жовт. (№ 38). – С. 12–16 : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

837. Програма „Побудова кар’єри” : для загальноосвіт. навч. закл. : (10–11 кл.) / Олександр Мельник, Леся Гуцан, Ірина Ткачук, Олена Скалько, Олег Морін, Сергій Дятленко, Марлен Шабдінов ; наук. консультант Іван Бех // Сіл. школа України. – 2007. – Листоп. (№ 11). – С. 67–77 : табл. – Бібліогр.: 20 назв ; Соц. педагог. – 2007. – Жовт. (№ 10). – С. 20–36. – Бібліогр.: 20 назв.

838. Програма „Побудова кар’єри” (12-й клас) / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Відділ профорієнтації і психології проф. розвитку // Директор школи. – 2007. – Жовт. (№ 38). – С. 25–30 : табл. – Бібліогр.: 13 назв.

839. Програма факультативного курсу „Основи вибору професії” : для учнів 9-х кл. серед. загальноосвіт. шкіл : (34 год.) // Сіл. школа України. – 2008. – Жовт. (№ 10). – С. 72–74. – Бібліогр.: 10 назв.

840. Профорієнтаційна робота в школі : метод. рек. / Держ. служба зайнятості України, Черніг. облас. центр зайнятості ; авт.-уклад. В. В. Синявський. – Чернігів : [б. в.], 2005. – 27 с.

841. Резапкіна, Г. В. Секреты выбора профессии, или Путеводитель выпускника / Г. В. Резапкіна. – 2-е изд. – М. : Генезис, 2007. – 139, [1] с. : табл. – (Психология для жизни). – Библиогр. в конце кн.

842. Речицький, О. Професійна орієнтація учнів у ході вивчення спецкурсу „Хімічний та біологічний захист рослин” / О. Речицький, С. Венгер, О. Васильченко // Хімія. Біологія. – 2004. – № 9. – С. 5–7. – Бібліогр.: 15 назв.

843. Рибалка, В. В. Психологія праці особистості : навч.-метод. посіб. / В. В. Рибалка ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти [та ін.]. – К. : Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка, 2006. – 59 с. – („Психологічна наука – працівникам професійно-технічної освіти”). – Бібліогр.: с. 56–59 (68 назв). – Із змісту: Психологічна характеристика трудової діяльності та професії. – С. 19–25 ; Професіограма та психограма професії. – С. 27–29 ; Професійно важливі якості особистості. – С. 29–35 ; Психологія професійної орієнтації учнівської й робітничої молоді. – С. 35–36 ; Психологія професійної придатності, відбору та підбору кадрів. – С. 36–40.

844. Словник-довідник з професійної орієнтації учнів / АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України ; [уклад.: В. В. Синявський, О. В. Мельник]. – К. : Мегапринт, 2007. – 118, [1] с. – Бібліогр.: с. 117–118 (25 назв).

845. **Твардовська, М.** Основи професійної орієнтації: [прогр. факульт. курсу для 10–11-х кл.] / М. Твардовська // Все для вчителя. – 2007. – № 8. – С. 27–33.

846. **Теоретичні і методичні** основи профорієнтації учнів загальноосвітніх шкіл та психолого-педагогічний відбір абітурієнтів на педагогічні спеціальності вищих навчальних закладів: [метод. рек. для вчителів шкіл, працівників соц.-психол. служб, викл. пед. ін-тів і ун-тів / уклад.: В. В. Вареник та ін.]; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси: [б. в.], 2006. – 125 с.: іл., табл.

847. **Филимонова, О.** Как научиться выбирать профессию?: программа занятий для развития проф. самоопределения учащихся 9-х кл. / Ольга Филимонова. – М.: Чистые пруды, 2008. – 29, [1] с. – (Библиотечка „Первого сентября”) (Серия „Школьный психолог”; вып. 20). – Библиогр.: с. 27–28 (22 назв.).

848. **Черникова, Т. В.** Профориентационная поддержка старшеклассников: учеб.-метод. пособие / Т. В. Черникова. – М.: Глобус, 2006. – 252 с.: ил.

849. **Шабдінов, М. Л.** Формування професійного самовизначення старшокласників у процесі технологічної підготовки: [зміст курсу „Побудова кар’єри у сфері інж.-техн. професій” для 11 кл.] / М. Л. Шабдінов // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді: зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 2. – С. 332–340. – Бібліогр.: 7 назв.

850. **Ярута, Т. В.** Подпрограмма „Профессиональное самоопределение учащихся”: [о работе по проф. ориентации учащихся 1–11 кл.] / Ярута Т. В., Антоненко А. А., Гайнутдинова Н. Г. // Завуч. Упр. соврем. школой. – 2006. – № 6. – С. 53–63.

6.3. Профорієнтаційні технології, тренінги та профорієнтаційні ігри

851. **Билоус, П.** Значение детской игры в прогнозировании выбора педагогической профессии / Павел Билоус // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К.; Вінниця, 2004. – Вип. 4. – С. 121–127. – Бібліогр.: 31 назва.

852. **Бякова, Н. В.** Игра „Марафон” как форма помощи подросткам в профессиональном самоопределении / Н. В. Бякова // Нач. школа плюс До и После. – 2008. – № 1. – С. 38–41.

853. **Вострикова, Е.** Дорога в страну профессий: игра-путешествие для учащихся 5–8 кл. / Екатерина Вострикова // Шк. психолог. – 2009. – 16–31 янв. (№ 2). – С. 4–10.

854. **Гапонова, О.** Профорієнтаційні ігри / Олена Гапонова // Психолог. – 2007. – Черв. (№ 23/24). – С. 9–16.

855. **Глушко, М.** Подорож у світ професій : профорієнтац. гра : [для мол. підлітків, дітей 11–12 р.] / Марина Глушко // Психолог. – 2008. – Лют. (№ 5). – С. 11–15.

856. **Гришина, В. П.** Брейн-ринг по-челнински : [экол.-биол. игра – подготовка школьников к поступлению в вузы] / В. П. Гришина // Доп. образование и воспитание. – 2006. – № 5. – С. 29–33.

857. **Гужавина, Н. А.** Программа проекта по профориентационной работе, предпрофильной подготовке, профильному обучению учащихся / Гужавина Н. А. // Упр. соврем. школой. Завуч. – 2008. – № 3. – С. 4–23 : табл. – Из содерж.: Разд. 1 : Профориентационная работа. – С. 7–9.

858. **Гуленко, А. С.** Трансактний аналіз у профорієнтаційній роботі зі старшокласниками : [тренінг. курс] / А. С. Гуленко // Шкіл. психологу. Усе для роботи. – 2009. – № 7. – С. 12–18. – Бібліогр.: 14 назв.

859. **Гуцан, Л.** Гра як засіб пропедевтичної профорієнтаційної роботи [з учнями молодшого шкільного віку] / Леся Гуцан // Почат. школа. – 2005. – № 9. – С. 51–53.

860. **Даниленко, М.** Профорієнтація для випускників : тренінг / М. Даниленко // Психолог. – 2009. – Верес. (№ 36). – С. 20–22.

861. **Дем'янчук, Н.** „Хочу” + „Можу” + „Треба” = „Правильний вибір професії” : прогр. тренінгу з проф. орієнтації для учнів 9–12 кл. / Наталія Дем'янчук // Психолог. – 2009. – Лип. (№ 25/27). – С. 54–64.

862. **Жижова, О.** Перспектива успеха: тренинговое занятие „Путь в профессию, или В поисках призвания” : [для учащихся 9–11 кл.] / Ольга Жижова // Шк. психолог. – 2006. – 1–15 сент. (№ 17). – С. 6–8.

863. **Закатнов, Д. О.** Використання педагогічних технологій у профорієнтаційній роботі з школярами / Закатнов Д. О. // Інновації в освітньому просторі гімназії : метод. посіб. / Гімназія „Консул” № 86, м. Київ [та ін.]. – Житомир, 2006. – С. 38–41.

864. **Зброжек, Д.** Застосування методу проектів при проведенні профорієнтаційної роботи з учнями на заняттях трудового навчання / Дмитро Зброжек, Янцур М. С. // „Наука, освіта, суспільство очима молодих” : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. студ. та молодих науковців, 15–16 трав. 2008 р., м. Рівне / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т [та ін.]. – Рівне, 2008. – С. 42–43.

865. **Зубенко, С.** У світі професій : брейн-ринг [для старшокласників] / Світлана Зубенко // Шкіл. світ. – 2009. – Берез. (№ 10). – С. 20–24 : табл.

866. **Кобахия, Е. Е.** Профориентация с использованием перцептивного тренинга : [о методике „Диагностика уровня развития психомоторной активности у старшеклассников”] / Е. Е. Кобахия // Пед. диагностика. – 2009. – № 2. – С. 59–64.

867. **Кривошаєва, Г.** Обери своє майбутнє! : тренінг проф. самовизначення / Г. Кривошаєва // Психолог. – 2006. – Берез. (№ 11). – С. 25–27. – Бібліогр.: 5 назв.

868. **Лавренюк, Н.** Професійна орієнтація: як зробити вибір : тренінг. заняття / Наталія Лавренюк // Сіл. школа України. – 2007. – Листоп. (№ 11). – С. 78–83. – Дод.: Тестові методики вибору професії.

869. **Лесик, О.** Ким бути? : бесіда-гра : [для учнів почат. кл.] / О. Лесик // Почат. освіта. – 2004. – № 27/28. – С. 49–54.

870. **Листопад, М. П.** Професійне самовизначення старшокласників : прогр. тренінг-курсу з психології / М. П. Листопад // Практ. психологія та соц. робота. – 2009. – № 5. – С. 25–38. – Бібліогр.: 21 назва.

871. **Лінніченко, В. М.** Програма розвивальних заходів для учнів 9–10-х класів щодо формування самовизначення та життєвої перспективи : [тренінг. прогр.] / В. М. Лінніченко // Практ. психологія та соц. робота. – 2008. – № 1. – С. 52–60 : мал. – Із змісту: Блок 3. Професійно-орієнтовний. – С. 57–60.

872. **Маршавін, Д.** Світ праці : роб. зошит з проф. орієнтації молоді, захисту її прав у труд. сфері та проф. навчанні / Д. Маршавін, Ю. Маршавін ; Міжнар. орг. праці, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін. ; мал. коміксів К. Л. Мілютіна]. – К. : [б. в.], 2007. – 67 с. : іл.

873. **Матяш, Н.** Професійно-орієнтаційні можливості рольової гри на уроках біології / Надія Матяш, Світлана Сябро // Рід. школа. – 2006. – № 11. – С. 18–22 : табл. – Бібліогр.: 10 назв.

874. **Мельничук, В.** Технічна творчість у системі чинників формування професійного самовизначення учнів / Василь Мельничук // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2007. – № 8. – С. 135–140. – Бібліогр.: 15 назв.

875. **Мельничук, В. П.** Творчі технічні проекти як засіб формування професійного самовизначення підлітків / В. П. Мельничук, Т. В. Мельничук // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2008. – Вип. 18. – С. 116–122 : табл. – Бібліогр.: 9 назв.

876. **Меркулова, Т.** Звездный час : [профоріентац.] гра для 7–9-кл. / Татьяна Меркулова, Татьяна Беглова // Шк. психолог. – 2009. – 16–31 янв. (№ 2). – С. 44–47.

877. **Михалевська, Н.** Вибір професії : психол.-пед. тренінг / Н. Михалевська, О. Тригук // Сіл. школа України. – 2005. – Лют. (№ 4). – С. 28–32 : табл.

878. **Михалевська, Н.** Вибір професії, або Задача з багатьма невідомими : психол.-пед. тренінг для учнів 9–11 кл. / Н. Михалевська, О. Тригук // Психолог. – 2004. – Груд. (№ 45). – С. 18–22 : табл.

879. **Морін, О. Л.** Організація і проведення профільних проб учнів 8–9 класів : [впровадж. профіл. проб як однієї з форм профіл.-консультац. діагностики] / Морін О. Л. // Науково-методичні засади формування ключових компетенцій учня гімназії : матеріали наук.-практ. конф. до 70-річчя навч. закл. та 10-річчя гімназії / Ін-т педагогіки АПН України, Ін-т проблем виховання АПН України, Гімназія „Консул” № 86 [та ін.]. – К., 2008. – С. 252–260 : табл. – Бібліогр.: 6 назв.

880. **Морін, О. Л.** Основні етапи проведення та аналізу результатів профільних проб учнів 8–9 класів / Морін О. Л. // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 1. – С. 332–339. – Бібліогр.: 7 назв.

881. **Муравська, Т.** У світі професій : темат. гра / Тетяна Муравська // Труд. навчання. – 2009. – Січ. (№ 1). – С. 51–52.

882. **Носков, В.** Психолого-педагогічний консиліум у профорієнтаційній роботі : проф. наміри й можливості учнів класу / В. Носков // Психолог. – 2006. – Лют. (№ 5). – С. 28–29.

883. **Орсаг, Ю. В.** Деловая гра „Профконсилиум” : [профорієнтація учасників 9 кл. – вихованців дет. дому] / Ю. В. Орсаг, О. Н. Паншина // Школа и пр-во. – 2008. – № 2. – С. 10–14.

884. **Осовская, С.** Город мастеров : ролевая гра для младших школьников [по ознакомлению с профессиями] / Светлана Осовская // Шк. психолог. – 2006. – 1–15 июля (№ 13). – С. 12–15.

885. **Осовская, С.** КВН „Кем быть” : [для мл. школ. и мл. подросткового возраста] / Светлана Осовская // Шк. психолог. – 2009. – 16–31 янв. (№ 2). – С. 40–41.

886. **Пальчевський, С. С.** Акмеологічні основи технологізації самовизначення особистості у процесі підготовки її до творчої професійної

діяльності / С. С. Пальчевський // Наук. зап. Сер. „Психологія і педагогіка” / Нац. ун-т „Острозька акад.” – Острог, 2004. – Вип. 5. – С. 412–420.

887. **Перепада, О.** Тренінг розвитку профорієнтаційних знань старшокласників : [профорієнтац. ігри] / О. Перепада // Психолог. – 2005. – Квіт. (№ 15). – С. 22–26. – Бібліогр.: 7 назв.

888. **Профорієнтація молоді на робітничі професії** : [обговорення результатів дослідж. теми „Психол. засади теорії та практики профорієнтації учнів. молоді на робітн. професії”, здійсн. Ін-том пед. освіти і освіти дорослих АПН України протягом 2005–2007 рр.] // Пед. газета. – 2008. – Лип. (№ 7). – С. 5–6.

889. **Пряжников, Н.** Игра „Профконсультация” : [различ. варианты организации взаимопомощи подростков в профессионал. и личност. самоопределении] / Николай Пряжников // Шк. психолог. – 2004. – Февр. (№ 6). – С. 30–31 ; Февр. (№ 7). – С. 30–31 : табл.

890. **Пряжников, Н. С.** Игры и методики для профессионального самоопределения старшеклассников / Н. С. Пряжников, Е. Ю. Пряжникова. – М. : Первое сентября, 2004. – 223 с. : ил, табл. – (Школа классных руководителей).

891. **Пряжников, Н.** Пришельцы : профориентац. игра с классом / Николай Пряжников // Шк. психолог. – 2004. – Апр. (№ 13). – С. 30–31.

892. **Пряжников, Н.** Проектируем жизнь : карточ. групповая профориентац. игра / Николай Пряжников. – М. : Чистые пруды, 2005. – 30 с. – (Библиотечка „Первого сентября”) (Серия „Школьный психолог” ; вып. 6).

893. **Пряжников, Н. С.** Профориентация в школе и колледже : игры, упражнения, опросники : 8–11 кл. : ПТУ и колледж / Н. С. Пряжников. – М. : Вако, 2006. – 287 с. : табл. – (Педагогика. Психология. Управление). – Библиогр.: с. 283–284.

894. **Резапкина, Г.** Профессия и карьера : сценарий тренинга проф. самоопределения для учащихся 8–9-х кл. / Галина Резапкина // Шк. психолог. – 2009. – 16–31 янв. (№ 2). – С. 13–36. – Библиогр.: 14 назв.

895. **Репнова, Т.** Психологічне дослідження в системі профільного навчання : [про систему профорієнтац. роботи школи у співпраці психолога, учителів, батьків] / Т. Репнова // Психолог. – 2006. – Січ. (№ 1). – С. 5–11 : табл.

896. **Самодіагностика профілю** майбутньої професії : робочий зошит старшокласника / [уклад.: Н. А. Побірченко, О. П. Сергєєнкова]. – К. : Наук. світ, 2004. – 57 с. : табл.

897. **Стеблян, Т.** Тренінг розвитку профорієнтаційних знань старшокласників : [програма для учнів 9–11 кл.] / Таміла Стеблян // Директор школи. – 2008. – Черв. (№ 21). – С. 9–16 ; Черв. (№ 22). – С. 15–21 : табл. ;

Те саме // „Формування національно свідомого господаря землі як складова виховання громадянина держави в умовах сільської школи” : (з досвіду дослід.-експерим. роботи Великобурім. загальноосвіт. школи І–ІІІ ступенів Чорнобаїв. р-ну) / Черкас. облас. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників [та ін. ; авт.-уклад. Упир Л. М.]. – Черкаси, 2007. – С. 21–44. – (Експериментальні освітні заклади Черкащини).

898. **Стрельнікова, І. М.** „Людина і світ професій”. Формування профорієнтаційних намірів школярів : [профорієнтац. ігри] / І. М. Стрельнікова // Труд. навчання в школі. – 2009. – № 5. – С. 11–15. – Бібліогр.: 7 назв.

899. **Тамонова, О.** „Я вступаю до ...” : профорієнтац. рольова гра для старших вихованців дит. будинку / О. Тамонова // Психолог. – 2004. – Трав. (№ 17). – С. 11–12.

900. **Тюшев, Ю. В.** Выбор профессии : тренинг для подростков / Ю. В. Тюшев. – М. ; СПб. [и др.] : Питер, 2006. – 160 с. : ил. – (Практическая психология). – Библиогр.: с. 116–119.

901. **Уличний, І. Л.** Особливості реалізації профорієнтаційного проекту в навчально-виховному процесі школи : [психол.-пед. проектування розвитку потенціалу проф. самовдоскон. старшокласників] / І. Л. Уличний // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2007. – Вип. 37. – С. 236–241 : табл. – Бібліогр.: 10 назв.

902. **Шабдінов, М. Л.** Професійні проби старшокласників у освітній галузі „технології” / Шабдінов М. Л. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 345–351.

903. **Шабдінов, М. Л.** Учнівський проект у професійному самовизначенні старшокласників / Шабдінов М. Л. // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2008. – Вип. 12, кн. 1. – С. 371–378. – Бібліогр.: с. 378.

6.4. Сценарії та конспекти

904. **Багрова, Н. Г.** Что такое профессия. Какие бывают профессии : клас. час в нач. школе : [сценарий] / Н. Г. Багрова // ПедСовет плюс. – 2005. – Авг. (№ 8). – С. 11–14.

905. **Бакум, Н. М.** Всі професії важливі – вибирай на смак : [сценарій вихов. заходу з профорієнтації для старшокласників] / Н. М. Бакум, Г. Д. Галанець, О. М. Кириченко // Позаклас. час. – 2006. – № 5/6. – С. 48–51.

906. **Береговенко, К. М.** Професій є багато в світі і лиш одна із них твоя : (батьків. вечір) : [ознайомлення старшокласників з професіями] / К. М. Береговенко // Вихов. робота в школі. – 2006. – Верес. (№ 9). – С. 17–21. – (Створення умов для самореалізації особистості / К. М. Береговенко).

907. **Вівчарук, С. І.** Техніка пошуку роботи на ринку праці : [заняття з учнями 16–17 років] / С. І. Вівчарук // Психол. газета. – 2008. – Лип. (№ 14). – С. 22–25.

908. **Власко, Т.** Своя справа: вибір професії : [про профорієнтац. роботу в школі: конспект заняття „Мої інтереси та вподобання”] / Тетяна Власко // Психолог. – 2008. – Трав. (№ 17). – С. 11–17. – Бібліогр.: 17 назв.

909. **Власюк, Л. М.** Виховні заходи з профорієнтації учнів 9–11 класів : [сценарії] / Л. М. Власюк // Вихов. робота в школі. – 2009. – № 5. – С. 28–33.

910. **Гаврилюк, І.** Формування компетентності батьків та дітей у професійній орієнтації : інтерактив. робота з батьками : [вихов. захід] / Іванна Гаврилюк // Психолог. – 2009. – Берез. (№ 11/12). – С. 70–72.

911. **Галеева, В. А.** Классный час „Выбор профессии” : [для 9–11-х кл.] / Галеева В. А. // Клас. руководитель. – 2006. – № 2. – С. 19–21.

912. **Загашев, И.** Формы и методы профориентационной работы в школьной библиотеке : [лекции и примеры занятий] / Игорь Загашев // Б-ка в школе. – 2005. – 1–15 сент. (№ 17). – С. 41–47 ; 16–30 сент. (№ 18). – С. 41–47 ; 1–15 окт. (№ 19). – С. 40–45 ; 16–31 окт. (№ 20). – С. 42–47 ; 1–15 нояб. (№ 21). – С. 40–47 ; 16–30 нояб. (№ 22). – С. 41–46 ; 1–15 дек. (№ 23). – С. 40–45 ; 16–31 дек. (№ 24). – С. 35–41.

913. **Загашев, І.** Лабораторія профорієнтаційної роботи Ігора Загашева / [Ігор Загашев] // Відкритий урок. Пляєди [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – 2008. – № 5/8. – Журн. в журн.: Відкрита пед. школа. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Зміст: Лекція 4 : Структура профорієнтаційного заняття в старших класах. Головні професійні мотиви. Важливість усвідомлення головних професійних мотивів. Методика „Моє професійне майбутнє” ;

Лекція 5 : Особистісні й біографічні фактори вибору професії. Міфи професійного самовизначення. Біографічні фактори вибору професії. Прийом „Професійна біографія”.

914. **Загашев, І.** Профорієнтаційна робота в шкільній бібліотеці / І. Загашев // Відкритий урок. Пляди. – 2008. – № 1/2. – С. 43–54. – Зміст: Лекція 1 : Основи організації профорієнтаційної роботи в школі. Етапи професійної самосвідомості. Психолого-вікові особливості профорієнтаційної роботи. Структура профорієнтаційного центру на базі шкільної бібліотеки ; Лекція 2 : „День кар’єри” – форма профорієнтаційної роботи в початковій школі. Структура профорієнтаційного заняття в початковій школі. Принципи аналізу заняття. Приклади із практики.

915. **Загашев, І.** Профорієнтаційна робота в шкільній бібліотеці / Ігор Загашев // Відкритий урок. Пляди. – 2008. – № 3/4. – Журн. в журн.: Відкрита пед. школа. – С. 33–38. – Зміст: Лекція 3 : „Я і світ професій” – форма профорієнтаційної роботи для учнів 5–8 класів. Структура профорієнтаційного заняття в 5–8 класах. Принципи аналізу заняття. Приклади з практики.

916. **Загашев, І.** Профорієнтаційна робота в шкільній бібліотеці / Ігор Загашев // Відкритий урок. Пляди [Електронний ресурс]. – Електрон. дані (1 файл). – 2008. – № 5/8. – 1 CD–ROM. – Зміст: Лекція 6 : „Анатомія” професії: схема опису професії. Практикум з аналізу періодики. Методика „Вакансія”. Методика „Професіограма”.

917. **Загашев, І.** Профорієнтаційна робота в шкільній бібліотеці / Ігор Загашев // Відкритий урок. Пляди [Електронний ресурс]. – Електрон. дані (1 файл). – 2008. – № 5/8. – 1 CD–ROM. – Зміст: Лекція 7 : Професійні цінності. Методика ранжирування професійних цінностей. Методика „Всесвіт Я”. Взаємозв’язок між особистими й професійними цілями.

918. **Загашев, І.** Профорієнтаційна робота в шкільній бібліотеці / Ігор Загашев // Відкритий урок. Пляди [Електронний ресурс]. – Електрон. дані (1 файл). – 2008. – № 5/8. – 1 CD–ROM. – Зміст: Лекція 8 : Портфоліо майбутнього професіонала. Організація рефлексії за результатами профорієнтаційних занять. Оцінка готовності до професійного вибору.

919. **Заліська, Л. М.** Космонавтом бути хочу : позаклас. захід (екскурсія) : 1 кл. / Л. М. Заліська // Розкажіть онуку. – 2004. – № 7/8. – С. 121–123.

920. **Козка, Г.** Вибір професії : клас. година з профорієнтації : 10 кл. / Ганна Козка // Завуч. – 2007. – Верес. (№ 25). – С. 25–30 : табл.

921. **Комленко, Л.** Кроки до успіху : година спілкування : 10-й кл. : [профорієнтац. заняття] / Людмила Комленко // Сіл. школа України. – 2007. – Листоп. (№ 11). – С. 42–43.

922. **Круглова, Ю. В.** Виховна година „Мій вибір” : [конспект клас. години для учнів 9-го кл.] / Ю. В. Круглова // Вихов. робота в школі. – 2008. – № 10. – С. 50–52 : табл.

923. **Кузнецова, О. Н.** „Азбука профориєнтації” : серія клас. часов для мл. подростков / Кузнецова О. Н., Хазова С. А. // Клас. руководитель. – 2008. – № 2. – С. 80–84. – Содерж.: Занятие 1 : Мои интересы ; Занятие 2 : Все работы хороши ; Занятие 3 : Я умею, я люблю ; Занятие 4 : Профессии наших родителей ; Занятие 5 : Фотография с обложки.

924. **Кузьміна, Т.** Усвідомлений вибір професії як запорука життєвого успіху : заняття з профорієнтац. роботи : [конспект] / Тетяна Кузьміна // Психолог. – 2009. – Січ. (№ 2). – С. 14–17.

925. **Куріпта, В. І.** Цікавий світ професій : вихов. година [для учнів почат. кл.] / В. І. Куріпта // Розкажіть онуку. – 2006. – Листоп. (№ 21/22). – С. 116–121. – Дод.: Кросворд „Відгадай назву професії”.

926. **Лісова, Т.** Вибір професії : захід для старшокласників / Тетяна Лісова // Шкіл. світ. – 2009. – Берез. (№ 10). – С. 15–16. – Бібліогр.: 10 назв.

927. **Марисняк, Т.** Журналіст – це звучить гордо?! : година спілкування : [ознайомлення учнів із професією журналіст] / Тетяна Марисняк // Шкіл. світ. – 2006. – Січ. (№ 1). – С. 12–16.

928. **Мельниченко, О.** Ким бути? : комплекс занять із профорієнтації : [для підлітків 15–16 років] / Оксана Мельниченко // Психолог. – 2008. – Листоп. (№ 41/42). – Вкладка : Профорієнтаційні заняття психолога. – С. 9–48 : табл. – Бібліогр.: 16 назв.

929. **Михайлюк, Т.** Місто батьківських професій : година спілкування : 8-й кл. / Тамара Михайлюк // Сіл. школа України. – 2007. – Листоп. (№ 11). – С. 39–41.

930. **Мій правильний вибір** : [бесіда з батьками про їх роль у підготов. учнів до правил. вибору професії] // Позаклас. час. – 2007. – № 3. – С. 87–88.

931. **Нікішина, Т. В.** Інтегрована виховна година „Професії моїх батьків” : [для старшокласників] / Т. В. Нікішина // Вихов. робота в школі. – 2008. – № 10. – С. 48–49.

932. **Носков, В.** Ким бути? : сценарій заняття : [профорієнтац. тестування старшокласників] / В. Носков // Психолог. – 2006. – Трав. (№ 18). – С. 19–23.

933. **Петрова, В.** Азбука нравственного образования. III класс : занятие на тему „Кем я хочу быть” / В. Петрова, И. Хомякова, Т. Стульник // Воспитание школьников. – 2008. – № 2. – С. 43–46.

934. **Пилипчук, Г.** Темперамент : природ. особливості людини, проблема вибору професії : [сценарій заняття з психології для старшокласників] / Г. Пилипчук // Психолог. – 2005. – Груд. (№ 48). – С. 11–13.

935. **Профориентационная работа** классного руководителя : [подборка материалов по профориентац. тематике : клас. часы, деловые игры, сценарии] // Клас. руководитель. – 2008. – № 7. – С. 3–66.

936. **Пряжников, Н.** Лекции, игры, упражнения и другие способы заинтересовать школьников профессиональным самоопределением : [профориентац. лекции, игры с классом, консультац. методики] / Н. Пряжников // Директор школы. – 2008. – № 6. – С. 84–89.

937. **Резапкина, Г.** Творческие работы : рекомендации к восьмым занятиям в 5–9 кл. : [материалы к авт. курсу „Уроки самоопределения”] / Галина Резапкина // Клас. руководство и воспитание школьников. – 2008. – 16–29 февр. (№ 4). – С. 40–43.

938. **Резапкина, Г.** Уроки выбора профессии : [цикл занятий для 8–9 кл.] / Галина Резапкина // Шк. психолог. – 2006. – 16–31 июля (№ 14). – С. 4–45. – Содерж.: 8 кл. : Самооценка и уровень притязаний. Чувства и эмоции ; Темперамент и профессия ; Профессия и здоровье ; Интересы и склонности в выборе профессии ; Формула профессии ; 9 кл. : Стратегия выбора профессии ; Способности и профессиональная пригодность ; Ошибки в выборе профессии ; Современный рынок труда ; Пути получения профессии ; Навыки самопрезентации.

939. **Резапкина, Г.** Уроки самоопределения : [девятые] профориентац. занятия в 5–9 кл. / Галина Резапкина // Клас. руководство и воспитание школьников. – 2008. – 1–15 марта (№ 5). – С. 40–48 : табл. – Содерж.: Задатки и способности : 5 кл. ; Конструкторские способности : 6 кл. ; Мыслитель или художник? : 7 кл. ; Коммуникативные способности. Профессии социальной сферы : 8 кл. ; Человеческий фактор : 9 кл.

940. **Резапкина, Г.** Уроки самоопределения : десятые профориентац. занятия в 5–9 кл. / Галина Резапкина // Клас. руководство и воспитание школьников. – 2008. – 16–31 марта (№ 6). – С. 40–44. – Содерж.: Не кем быть, а каким : вместо введения. Круг чтения : 5–6 кл. ; Круг чтения : 7–9 кл.

941. **Резапкина, Г.** Уроки самоопределения : одиннадцатые занятия в 5–9 кл. / Галина Резапкина // Клас. руководство и воспитание школьников. – 2008. – 1–15 апр (№ 7). – С. 41–48. – Содерж.: Творческая работа „Кем быть? Каким быть?” : 5 кл. ; Игры со временем : 6 кл. ; Ролевая игра „Профконсультация” : 7 кл. ; Профессия – предприниматель : 8 кл. ; Быть или казаться? Навыки самопрезентации : 9 кл.

942. **Резапкіна, Г.** Уроки самоопределения : [пятые] профориентац. заняття в 5–9 кл. / Галина Резапкіна // Клас. руководство и воспитание школьников. – 2008. – 16–31 янв. (№ 2). – С. 38–43 : табл. – Содерж.: Мои профессиональные интересы : 5 кл. ; Интересы и склонности в выборе профессии : 6 кл. ; Тип будущей профессии : 7 кл. ; Методика „Карта интересов” : 8–9 кл.

943. **Резапкіна, Г.** Уроки самоопределения : тринадцатые заняття в 5–9 кл. / Галина Резапкіна // Клас. руководство и воспитание школьников. – 2008. – 16–30 апр (№ 8). – С. 37–44 : табл. – Содерж.: Правильный выбор: хочу, могу, надо, есть : 5–6 кл. ; Профессиональная пригодность : 7–8 кл. ; Стратегия выбора профессии : 9 кл.

944. **Резапкіна, Г.** Уроки самоопределения : четырнадцатые заняття в 6–9 кл. / Галина Резапкіна // Клас. руководство и воспитание школьников. – 2008. – 1–15 мая (№ 9). – С. 41–47 : табл. – Содерж.: Формула профессии : 5–6 кл. ; Ошибки в выборе профессии : 7 кл. ; Свобода и ответственность : 8 кл. ; Современный рынок труда : 9 кл.

945. **Резапкіна, Г.** Уроки самоопределения : [шестые] профориентац. заняття в 5–9 кл. / Галина Резапкіна // Клас. руководство и воспитание школьников. – 2008. – 1–15 февр. (№ 3). – С. 42–48 : табл. – Содерж.: Что я знаю о профессиях : 5 кл. ; Классификация профессий : 6 кл. ; Профессия. Специальность. Должность : 7 кл. ; Ролевая игра „Оптимисты и скептики” : 8 кл. ; Мотивы выбора профессии : 9 кл.

946. **Резапкіна, Г.** Экскурсия на предприятие, встреча с профессионалом : рекомендации к седьмым заняттям в 5–9 кл. : [материалы к авт. курсу „Уроки самоопределения”] / Галина Резапкіна // Клас. руководство и воспитание школьников. – 2008. – 16–29 февр. (№ 4). – С. 39–40.

947. **Самоукина, Н.** Вместе выбираем профессию : [профориентац. заняття для школьников] / Н. Самоукина // Все для учителя. – 2005. – Жовт. (№ 19/20). – С. 111–112.

948. **Світлична, Н. А.** Вибір майбутнього професійного шляху в період життєвого самовизначення : (профоріентац. заняття для учнів 9-х кл.) / Н. А. Світлична // Соц. працівник. – 2008. – Лип. (№ 13). – С. 28–30.

949. **Світлична, Н.** Майбутня професія : профоріентац. заняття для 9-х кл. / Наталія Світлична // Психолог. – 2008. – Листоп. (№ 41/42). – Вкладка : Профоріентаційні заняття психолога. – С. 3–8.

950. **Сердюк, Г.** Світ професій : (година спілкування) / Галина Сердюк // Пед. обрії. – 2005. – № 5. – С. 16–18.

951. **Сиданич, С. А.** Профорієнтаційний клуб „Профи”: [матеріали з досвіду роботи профорієнтац. клубу: розробки занять для школярів] / С. А. Сиданич // Вихов. робота в школі. – 2008. – № 10. – С. 40–47.

952. **Симоненко, Т. Д.** Не каждый станет Рафаэлем: [конспект внеклас. профорієнтац. мероприятия для учащихся] / Т. Д. Симоненко // Вихов. робота в школі. – 2008. – № 10. – С. 53.

953. **Симонова, О.** Ловушки для старшеклассника: груп. занятие для родителей и учащихся [9 кл. по вопросам профорієнтації] / Ольга Симонова // Шк. психолог. – 2008. – 1–15 нояб. (№ 21). – С. 37–38.

954. **Симонова, О.** Ответственное дело: [профорієнтац.] групповое занятие для родителей и учащихся 9-х кл. / Ольга Симонова // Шк. психолог. – 2009. – 16–31 янв. (№ 2). – С. 42–43.

955. **Скворчевська, О. В.** Всі професії важливі, всі професії потрібні: клас. година: [сценарій] / О. В. Скворчевська, О. С. Нуреева // Географія. – 2008. – № 23. – С. 30–31.

956. **Скоробогатова, Т.** Что мы знаем о профессиях?: занятие по профорієнтації / Татьяна Скоробогатова // Клас. руководство и воспитание школьников. – 2009. – 15 мая (№ 9). – С. 14–15.

957. **Ступак, Л. Н.** Устный журнал с использованием интерактивных методов обучения: [сценарий „Хороших профессий на свете немало...”] / Л. Н. Ступак // Почат. навчання та виховання. – 2006. – Листоп. (№ 31). – С. 38–40.

958. **Толстик, С.** Турнир „Клуб знатоков профессий”: занятие для учащихся 9-х кл. [из программы „Я выбираю профессию”] / Светлана Толстик // Шк. психолог. – 2007. – 16–28 февр. (№ 4). – С. 46–47.

959. **Туріщева, Л. В.** Практикум „Різноманіття світу професій”: [заняття для школярів] / Л. В. Туріщева // Клас. керівнику. Усе для роботи. – 2009. – № 3. – С. 27–28.

960. **Хаймахан, І.** На порозі вибору: вихов. захід для учнів 9-х кл.: [сценарій заняття, спрямов. на вибір профілю навчання та майбут. професії] / Ірина Хаймахан, Ірина Пелехань // Шкіл. світ. – 2006. – Січ. (№ 1). – С. 10–11: табл.

961. **Хачатурян, К.** Мир профессий: что нужно знать о рынке труда современному подростку: (цикл обучающих занятий) / К. Хачатурян // Шк. планирование. – 2007. – № 4. – С. 13–38: табл. – Библиогр.: 5 назв.

962. **Шмидт, В. Р.** Классные часы и беседы по профориентации для старшеклассников : 8–11 кл. / В. Р. Шмидт. – М. : Сфера, 2005. – 119, [2] с. : табл.

963. **Юшко, В. І.** Ярмарок професій : [сценарій профорієнтац. заходу] / В. І. Юшко // Позаклас. час. – 2006. – № 1/2. – С. 59–60.

964. **Яворська, Г. Г.** Я – майбутнє твоє, Україно! : [вихов. година з труд. виховання, проф. орієнтації та вибору професії для старшокласників] / Г. Г. Яворська // Позаклас. час. – 2008. – № 1. – С. 77–80.

965. **Ярмарок професій :** [сценарій профорієнтац. заходу для старшокласників] / [упоряд. Т. П. Стеблян] // „Формування національно свідомого господаря землі як складова виховання громадянина держави в умовах сільської школи” : (з досвіду дослід.-експерим. роботи Великобурім. загальноосвіт. школи І–ІІІ ступенів Чорнобаїв. р-ну) / Черкас. облас. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників [та ін. ; авт.-уклад. Упир Л. М.]. – Черкаси, 2007. – С. 44–48. – (Експериментальні освітні заклади Черкащини).

6.5. Професійна орієнтація учнів у позашкільних закладах освіти та інших державних установах

966. **Авдєєв, Л. Г.** Роль служби зайнятості в професійній орієнтації учнівської молоді / Л. Г. Авдєєв // Ринок праці та зайнятість населення. – 2006. – № 1. – С. 25–29 : табл. – Бібліогр.: 8 назв.

967. **Благосмислов, О.** Заняття в гуртках технічного спрямування центрів науково-технічної творчості як фактор впливу на вибір професії : [особливості профорієнтац. роботи в гуртках техн. спрямування] / Олександр Благосмислов // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2007. – № 8. – С. 132–135. – Бібліогр.: 9 назв.

968. **Благосмислов, О. С.** Професійна орієнтація учнів в гуртках технічного спрямування [на основі проектно-технологічної діяльності] / О. С. Благосмислов // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 196–199 : табл. – Бібліогр.: 9 назв.

969. **Бодрикова Г. Н.** От детского технического творчества – к профессиональному самоопределению : [опыт работы кружка трассового автомоделизма] / Г. Н. Бодрикова // Доп. образование и воспитание. – 2007. – № 2. – С. 51–52.

970. **Гурина, Р. В.** Профессиональное самоопределение школьников в системе „Дополнительное образование – лицей – вуз” / Р. В. Гурина // Доп. образование и воспитание. – 2006. – № 5. – С. 3–8. – Библиогр.: 12 назв.

971. **Дикусар, Т. Л.** Сучасний вибір старшокласників : [соціол. дослідж. серед учнів 9 та 11 кл., провед. Миколаїв. облас. службою зайнятості] / Дикусар Т. Л. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 90–94.

972. **Заяць, Я.** Методика професійної орієнтації вихованців технічних гуртків [у позашкільних навчальних закладах] / Яніна Заяць // Клас. керівник. – 2009. – Жовт. (№ 20). – С. 6–10. – Бібліогр.: 6 назв ; Листоп. (№ 21). – С. 2–6. – Бібліогр.: 6 назв.

973. **Кириченко, Т. І.** Профорієнтація молоді – гарантія правильного вибору професійного шляху : [про впровадж. Програми профорієнтації випускників загальноосвіт. шкіл міста, розробл. Севастоп. міськ. центром зайнятості] / Т. І. Кириченко // Ринок праці та зайнятість населення. – 2006. – № 3. – С. 34–36 : табл.

974. **Королев, Ю. В.** Формирование профессионального самоопределения личности в молодежных общественных организациях / Ю. В. Королев // Сред. проф. образование. – 2007. – № 2. – С. 53–60 : табл., рис.

975. **Леськів, В.** Професійна орієнтація учнівської молоді в сучасних умовах ринкової економіки : [профорієнтація в системі „основ. школа – профіл. школа – біржа праці – вищі навч. закл. I–IV рівнів акредитації – виробництво”] / Володимир Леськів, Дмитро Леськів // Молодь і ринок. – 2007. – № 5/6. – С. 63–65. – Бібліогр.: 9 назв.

976. **Мачуський, В. В.** Дитяча технічна творчість як фактор вибору майбутньої сфери професійної діяльності учнями 8–11 класів / Мачуський В. В. // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2008. – Вип. 11. – С. 219–226. – Бібліогр.: 6 назв.

977. **Мачуський, В. В.** Проблеми вибору професії учнями в позашкільних закладах науково-технічного профілю : форми, методи й умови проф. орієнтації учнів на базі позашкл. закл. / Мачуський В. В. // Проблеми залучення молоді до процесу прийняття рішень на місцевому і регіональному рівнях : Міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 груд. 2005 [р., м. Київ] : зб. ст. / Ін-т проблем виховання АПН України, Укр. нац. комітет молодіж. організацій [та ін.]. – К. ; Т. : Терно-граф, [2006]. – С. 239–246. – Бібліогр.: с. 246.

978. **Морін, О. Л.** Місце позаурочної навчально-практичної діяльності у формуванні професійних намірів учнів / О. Л. Морін // Теоретико-методичні основи виховання творчої особистості учнів в умовах позашкільних закладів : матеріали наук.-практ. конф., 30–31 берез. 2006 р. / АПН України, Ін-т проблем виховання, Укр. держ. центр позашкл. освіти. – К., 2006. – С. 66–73 : табл.

979. **Павленко, Т. М.** Волонтерський рух з профорієнтації молоді у Харківському регіоні „Твої обрії” (проект) / Павленко Т. М. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 221–224.

980. **Сизова, Е. Г.** Дворец детского (юношеского) творчества – важнейший ресурсный центр предпрофильной подготовки в муниципальной сети города Новокузнецка / Е. Г. Сизова // Бюллетень програм.-метод. материалов для учреждений дополн. образования детей (регион. опыт). – 2006. – № 3. – С. 28–29.

981. **Ткачук, І. І.** Взаємодія загальноосвітньої школи та державної служби зайнятості у системі професійної орієнтації старшокласників / Ткачук І. І. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 299–306. – Бібліогр.: 8 назв.

982. **Троскотт, Л. С.** Застосування інноваційних технологій у профорієнтації учнівської молоді : [профорієнтац. робота Одес. облас. служби зайнятості] / Троскотт Л. С. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 306–311 : рис.

983. **Хлопіна, Ж. Р.** Організація профорієнтаційної роботи в гуртках художньо-естетичного напрямку / Ж. Р. Хлопіна // Пед. обрії. – 2005. – № 4. – С. 75–80.

РОЗДІЛ 7

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

984. **Аштаева, О. А.** Школа + колледж = достойний спеціаліст : [взаимодействие колледжа и сред. общеобразоват. школ в выборе профессии] / О. А. Аштаева // Проф. образование. Столица. – 2007. – № 12. – С. 30–31.

985. **Булавко, В.** Ярмарок творчості і перспектив : [традиц. весн. ярмарок столич. проф. освіти у Київ. палаці для дітей та юнацтва] / В. Булавко // Освіта України. – 2008. – 11 квіт. (№ 28). – С. 2.

986. **Вінник, Н. Д.** Професійна підготовка учнів до діяльності у професійно-технічних навчальних закладах: компетентнісний аспект / Вінник Н. Д. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 4. – С. 288–295.

987. **Герасіна, С. В.** Розвиток професійної спрямованості в учнів професійно-технічних навчальних закладів / Герасіна С. В. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 2. – С. 155–164. – Бібліогр.: 5 назв.

988. **Герасіна, С.** Розвиток психологічної готовності до трудової діяльності в учнів професійно-технічних навчальних закладів : [дослідж. рівня сформованості образу професійного „Я”] / Світлана Герасіна // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2005. – Вип. 3/4. – С. 48–53 : табл.

989. **Давидович, В.** Соціально-психологічні аспекти працевлаштування випускників професійних закладів освіти / Віктор Давидович, Василь Филипчук // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2006. – Вип. 317 : Педагогіка та психологія. – С. 19–24.

990. **Добренко, І. А.** Професійне самовизначення випускників ПТНЗ: соціально-психологічний аспект / І. А. Добренко // Дидактика проф. школи : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Хмельниц. нац. ун-т [та ін.]. – К. ; Хмельницький, 2005. – Вип. 3. – С. 198–200. – Бібліогр.: 6 назв.

991. **Євдокимова, Г. О.** Профконсультаційна робота в професійно-технічному навчальному закладі : (психол. дослідження) / Г. О. Євдокимова // Проф. освіта: теорія і практика : наук.-метод. журн. / Наук.-метод. центр проф.-техн. освіти у Харк. обл. [та ін.]. – Х., 2004. – № 1/2. – С. 82–87. – Бібліогр.: 6 назв.

992. **Єгорова, Є. В.** Професійні орієнтації та особливості професійного самовизначення учнів ПТНЗ у сучасних соціально-економічних умовах

/ Є. В. Єгорова // Проблеми сучас. психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Вип. 1. – С. 63–71 : табл.

993. **Зайцева, А. М.** Реклама в профорієнтаційній діяльності навчального закладу : (метод. рек.) / Зайцева А. М. ; АПН України, Донец. ін-т післядиплом. освіти інж.-пед. працівників. – Донецьк : Вид-во ДІПО ІПП, 2006. – 38 с. – Бібліогр.: с. 37–38 (23 назви). – Дод.: Приклади рекламної продукції, зробленої ПТНЗ.

994. **Зінченко, В. П.** Профорієнтаційна робота в закладах профтехосвіти / В. П. Зінченко, В. В. Синявський // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 214–221. – Бібліогр.: 8 назв.

995. **Ігнатенко, Г. В.** Професійна адаптація учнів професійно-технічного навчального закладу : [профорієнтація в системі профтехосвіти] / Г. В. Ігнатенко // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 162–165. – Бібліогр.: 8 назв.

996. **Каспрік, Н. М.** Профорієнтаційна робота в закладах профтехосвіти : метод. посіб. для керівників та пед. працівників закл. проф.-техн. освіти / Каспрік Н. М. ; Наук.-метод. центр проф.-техн. освіти та підвищ. кваліфікації інж.-пед. працівників у Хмельниц. обл. – Хмельницький : [б. в.], 2006 (Вид. Цюпак А. А.). – 59 с. – Бібліогр.: с. 58–59.

997. **Копетчук, В. А.** Професійна спрямованість навчання предметів природничо-математичного циклу в медичному коледжі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теорія і методика проф. освіти” / Копетчук Валентина Анатоліївна ; [наук. кер. Момот Л. Л.] ; Ін-т педагогіки АПН України. – К. : [б. в.], 2009. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–18 (21 назва).

998. **Кузнецова, В. І.** Профорієнтаційна робота в Івано-Франківському вищому професійному училищі готельного сервісу і туризму: досвід організації / Віра Іванівна Кузнецова // Проф.-техн. освіта. – 2009. – № 3. – С. 6–8 : схема.

999. **Литвинова, Н.** Роль психологічної служби ПТНЗ в підготовці майбутнього фахівця для сфери виробництва / Наліна Литвинова // Гуманіт. вісн. Держ. вищого навч. закл. „Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди”. Педагогіка. Психологія. Філологія. Філософія : наук.-теорет. зб. – Переяслав-Хмельницький, 2006. – Вип. 10. – С. 139–141. – Бібліогр.: 5 назв.

1000. **Марченко, І.** Організація та проведення психологічного моніторингу ставлення учнівської молоді [ПТНЗ] до робітничих професій технічного профілю / Іраїда Марченко // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 4. – С. 139–147. – Бібліогр.: 12 назв.

1001. **Марченко, І. Б.** Психологічний моніторинг ставлення учнівської молоді [ПТНЗ] до робітничих професій технічного профілю : [наук.-метод. посіб.] / І. Б. Марченко ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих [та ін.]. – К. ; Кременчук : [б. в.], 2008 (ПП Щербатих О. В.). – 99 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 96–99 (50 назв).

1002. **Матійків, І.** Формування мотивації досягнення і відповідальності за професійне становлення : структура та результати апробації тренінгу : [авт. тренінг для учнів ПТНЗ] / Ірина Матійків // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 3. – С. 126–137 : табл. – Бібліогр.: с. 136.

1003. **Моськін, С.** Професійний самовибір як умова подолання учнями ПТНЗ безробіття у майбутньому / Моськін С. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 204–211 : табл.

1004. **Павлова, Г.** Оволодіння специфікою професії : психол. супровід навч.-вихов. процесу проф. спрямування : [специфіка профорієнтац. роботи психолога у закладі проф. освіти] / Г. Павлова // Психолог. – 2006. – Серп. (№ 30). – С. 25–28 : табл.

1005. **Павлова, Г.** Психологічна готовність випускників ПТУ до трудової діяльності : [просвітниц.-профорієнтац. заняття практ. психолога з учнями Львів. худож. ліцею „Вдало обрана професія – щаслива доля”] / Г. Павлова // Психолог. – 2006. – Квіт. (№ 15). – С. 9–16 : табл.

1006. **Пилипчук, Л. І.** Як зробити правильний вибір? : [досвід профорієнтац. роботи вищ. проф. училища № 4 м. Кіровограда] / Л. І. Пилипчук // Освіта. – 2009. – 11–18 лют. (№ 7/8). – С. 3.

1007. **Побірченко, Н.** Профорієнтація в системі професійно-технічної освіти / Н. Побірченко // Психолог. – 2006. – Серп. (№ 30). – С. 3–5. – Спецвип.: Психологічний супровід закладів професійної орієнтації.

1008. **Психологическое сопровождение** профориентационной работы : [о работе психол. службы колледжа] / А. Н. Лунькин, Э. Э. Темирсултанов, Г. Л. Ушакова, И. В. Обыденникова // Проф. образование. Столица. – 2007. – № 1. – С. 26–27.

1009. **Романенко, Л.** Педагогічні умови формування професійного інтересу майбутніх аграріїв [в ПТНЗ] / Людмила Романенко // Проф.-техн. освіта. – 2009. – № 1. – С. 30–31.

1010. **Рузяк, Т. І.** Вплив професійної спрямованості учнів ПТНЗ сфери обслуговування на рівень їхньої професійної культури / Т. І. Рузяк // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців:

методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2008. – Вип. 18. – С. 448–452.

1011. **Синявський, В. В.** Профорієнтаційна робота професійно-технічних навчальних закладів з орієнтації молоді на робітничі професії : [наук.-метод. рек. / Синявський В. В., Гоменюк Д. В.] ; АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти [та ін.]. – К. : Київ. Русь, 2006. – 60 с. – Бібліогр.: с. 60 (15 назв). – Авт. зазначені на 3-й с. обкл.

1012. **Татаурова, Г. П.** Роль профорієнтації в розвитку відповідальності як провідної якості особистості майбутнього фахівця : [дослідж. ставлення учнів школи та ПТНЗ до проф. навчання] / Г. П. Татаурова // Проблеми сучас. психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка, Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Вип. 1. – С. 291–300. – Бібліогр.: 5 назв.

РОЗДІЛ 8

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ВНЗ

1013. **Арбеніна, В.** Система „Випускник” : [сприяння працевлаштуванню випускників Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна] / В. Арбеніна, О. Навроцький // Вища освіта України. – 2005. – № 1. – С. 20–25 : табл. – Бібліогр.: с. 25.

1014. **Афузова, Г. В.** Професійна спрямованість як умова психологічного впливу на професійне становлення майбутніх вчителів спеціальних загальноосвітніх закладів / Афузова Г. В. // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 19, Корекційна педагогіка та психологія / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – К., 2008. – Вип. 9. – С. 3–5. – Бібліогр.: 7 назв.

1015. **Бикова, В. О.** Про досвід створення Центру кар’єри в Дніпропетровському університеті економіки та права : [питання працевлаштування та проф. кар’єри випускників в умовах ринку праці] / Бикова В. О. // Проблеми залучення молоді до процесу прийняття рішень на місцевому і регіональному рівнях : Міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 груд. 2005 [р., м. Київ] : зб. ст. / Ін-т проблем виховання АПН України, Укр. нац. комітет молодіж. організацій [та ін.]. – К. ; Т. : Терно-граф, [2006]. – С. 276–282. – Бібліогр.: 5 назв.

1016. **Білоцерківська, Ю. О.** Особливості формування професійної мотивації в процесі навчання студентів / Ю. О. Білоцерківська // Вісн. Харк. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Психологія. – Х., 2004. – Вип. 13, ч. 1. – С. 35–40. – Бібліогр.: 5 назв.

1017. **Бондаренко, М. І.** Самоосвіта, її мотиви та професійна спрямованість [студентів] / М. І. Бондаренко // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 10. – С. 59–62. – Бібліогр.: 9 назв.

1018. **Валеев, Г. Х.** Подготовка студента педвуза к профориентационной работе: контекстный подход / Г. Х. Валеев, Л. Ф. Нугуманова // Высшее образование сегодня. – 2008. – № 2. – С. 30–32. – Библиогр. в конце ст.

1019. **Васильков, В. М.** Психолого-педагогічні особливості управління процесом професійного становлення особистості інженера-педагога в умовах ступеневої освіти / В. М. Васильков, О. І. Василькова // Вісн. Харк. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Психологія. – Х., 2006. – Вип. 16. – С. 20–31. – Бібліогр.: 7 назв.

1020. **Ващенко, І. В.** Проблеми професійного самовизначення курсантів спеціалізованих навчальних закладів на сучасному етапі / І. В. Ващенко, І. І. Ханенко // Наука і освіта. – 2007. – № 3. – С. 11–15. – Бібліогр.: 9 назв.

1021. **Войтко, А. І.** Підготовка студентів до профорієнтаційної роботи з учнями в процесі педагогічної практики : [значення спецкурсу „Методика вивч. основ вибору професії в підготовці майбут. учителів труд. навчання] / А. І. Войтко // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2005. – Вип. 33. – С. 71–73. – Бібліогр.: 5 назв.

1022. **Володарська, В.** Професійна соціалізація молоді: мотиви вибору професії : [результати дослідж. серед студентів] / Валентина Володарська // Профільне навчання: теорія і практика : зб. наук. пр. за матеріалами методол. семінару АПН України / АПН України, Від-ня дидактики, методики та інформ. технологій в освіті, Ін-т педагогіки. – К., 2006. – С. 94–99 : табл.

1023. **Володарська, В. М.** Соціалізація [студентської] молоді: мотиви вибору професії / В. М. Володарська // Проблеми гуманізації навчання та виховання у вищому закладі освіти : матеріали п'ятих Ірпін. міжнар. наук.-пед. читань, 24–25 трав. 2007 р. – Ірпінь, 2007. – С. 133–135.

1024. **Галецька, І. І.** Психологічні чинники професійної ідентифікації студентської молоді : [зв'язок проф. ідентифікації з проф. самовизначенням, вибором професії, проф. становленням, психол. здоров'ям] / І. І. Галецька, А. В. Пендюр // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2007. – Вип. 37. – С. 39–43. – Бібліогр.: 12 назв.

1025. **Гладкова, Н.** Профессиональное самоопределение личности в системе „кадетский корпус – высшее военное учебное заведение” / Н. Гладкова // Воспитание школьников. – 2008. – № 10. – С. 24–26. – Библиогр. в конце ст.

1026. **Глазунова, Л. В.** Професійна орієнтація студентів засобами фахових дисциплін у педагогічному університеті / Л. В. Глазунова // Наукові та методичні основи викладання біологічних дисциплін у педагогічних вищих навчальних закладах України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (26–27 жовт. 2006 р.). – К., 2006. – С. 18–20.

1027. **Горбенко, Ю. Л.** Особливості становлення ціннісних орієнтацій у процесі професійної підготовки військовослужбовців : автореф. дис. на здобуття учен. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.01 „Заг. психологія, історія психології” / Горбенко Юрій Леонідович ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К. : [б. в.], 2006. – 20 с.

1028. **Григорьев, С. В.** Анализ уровня ценностных ориентаций профессиональной направленности выпускников сферы физического воспитания и спорта / С. В. Григорьев, А. Г. Бойко, Т. А. Базылюк // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 18. – С. 245–254.

1029. **Гріньова, О. М.** Особливості експериментального дослідження професійного самовизначення майбутніх педагогів-психологів у процесі професійної підготовки / О. М. Гріньова // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 12, Психол. науки / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – К., 2007. – Вип. 20. – С. 221–229 : табл. – Бібліогр.: 10 назв.

1030. **Гріньова, О. М.** Професійне самовизначення майбутніх педагогів як умова підготовки до педагогічної взаємодії / О. М. Гріньова // Наука і освіта. – 2008. – № 3. – С. 71–75 : табл. – Бібліогр.: 10 назв.

1031. **Гріньова, О. М.** Психологічні особливості професійного самовизначення майбутніх учителів в умовах підготовки за двома спеціальностями : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : [спец.] 19.00.07 „Пед. та вікова психологія” / Гріньова Ольга Михайлівна ; [наук. кер. Долинська Л. В.] ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17–18 (10 назв).

1032. **Гріньова, О. М.** Тренінг професійної самосвідомості майбутніх учителів як фактор їх професійного самовизначення / О. М. Гріньова // Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Сер. 12, Психол. науки. – К., 2008. – Вип. 21. – С. 136–142 : іл. – Бібліогр.: 13 назв.

1033. **Дмитерко-Карабин, Х. М.** Вплив смисложиттєвих орієнтацій на мотиваційну готовність до професійної діяльності майбутніх психологів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : [спец.] 19.00.07 „Пед. та вікова психологія” / Дмитерко-Карабин Христина Маркіянівна ; [наук. кер. Москалець В. П.] ; Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ : [б. в.], 2004. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17–18 (8 назв).

1034. **Довжук, Б. С.** Професійні орієнтири випускників вищих навчальних закладів : [результати анкетування, провед. Терноп. облас. центром зайнятості] / Б. С. Довжук // Ринок праці та зайнятість населення. – 2007. – № 2. – С. 18–21 : табл., рис. – Бібліогр.: 6 назв.

1035. **Долгих, Л.** Гендерні особливості кар’єрних стратегій студентської молоді : [кар’єрні орієнтири як свідоме планування проф. виборів] / Л. Долгих // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2006. – Т. 8, вип. 7. – С. 169–175 : мал.

1036. **Дроздов, О. Ю.** Уявлення студентів-психологів про майбутню роботу / О. Ю. Дроздов // Акт. проблеми психології. Т. 1. [Екон. психологія. Соц. психологія. Психологія управління. Організац. психологія] / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2004. – Вип. 12. – С. 45–48. – Бібліогр.: 7 назв.

1037. **Ендеберя, І. В.** Дослідження мотивації в процесі професійного самовизначення студентів-психологів / І. В. Ендеберя // Наука і освіта. – 2008. – № 1/2. – С. 39–41. – Бібліогр.: 5 назв.

1038. **Євсєєва, М. В.** Професійна орієнтація викладання хімічних дисциплін для студентів-екологів / М. В. Євсєєва, О. А. Гордієнко // Гуманізм та освіта : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 21–23 верес. 2004 р. : [в 2 т.] / АПН України, Вінниц. нац. техн. ун-т, Ун-т Євлє. – Вінниця, 2004. – Т. 1. – С. 290–292.

1039. **Жила, Т. П.** Питання зайнятості та працевлаштування студентської молоді : [гендер. аспект щодо працевлаштування майбут. фахівців] / Т. П. Жила // Зб. наук. пр. : у 2 ч. : (за результатами конкурсу студент. наук. робіт 2004 р.) / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2004. – Ч. 1 : Педагогіка та методика навчання і виховання. – С. 130–133 : табл. – Бібліогр.: 5 назв.

1040. **Зінченко, В.** Моделювання процесу формування професійної спрямованості особистості майбутніх економістів : [визначення теорет. основ пед. моделювання та розробка моделі формув. проф. спрямованості студентів екон. спеціальностей на почат. етапі навчання] / Вікторія Зінченко // Нова пед. думка. – 2006. – № 3. – С. 19–22. – Бібліогр.: 8 назв.

1041. **Зінченко, В. О.** Формування професійної спрямованості економічних спеціальностей на початковому етапі навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика проф. освіти” / Зінченко Вікторія Олегівна ; Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ : [б. в.], 2008. – 20 с. – Бібліогр.: с. 16–18 (12 назв).

1042. **„Кар’єра-центр”** вищого навчального закладу і сучасні технології працевлаштування випускників : [з досвіду роботи Одес. нац. політехн. ун-ту] / В. Малахов, Ю. Ямпольський, Г. Оборський [та ін.] // Вища освіта України. – 2004. – № 2. – С. 37–42. – Бібліогр.: 6 назв.

1043. **Квас, О.** Професійні та культурно-духовні орієнтації студентської молоді / Олена Квас, Жанна Гармич // Молодь і ринок. – 2007. – № 9. – С. 33–36. – Бібліогр.: 7 назв.

1044. **Кисла, О. Ф.** Особливості розвитку професійного самовизначення майбутніх учителів початкових класів в умовах ступеневої підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теорія і методика проф. освіти” / Кисла Оксана Федосіївна ; [наук. кер. Шпак В. І.] ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К. : [б. в.], 2008. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17–18 (13 назв).

1045. **Коваль, Т. І.** Формування професійно-значущих якостей майбутніх менеджерів у процесі професійної підготовки / Коваль Т. І. // Пед. процес:

теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2004. – Вип. 2. – С. 59–75. – Бібліогр.: 19 назв.

1046. **Коць, М. О.** Мотивація професійного самовизначення першокурсників – майбутніх психологів / М. О. Коць // Практич. психологія та соц. робота. – 2007. – № 9. – С. 57–60 : табл. – Бібліогр.: 7 назв.

1047. **Кручинин В. А.** Психологическое сопровождение личностного развития и профессионального становления студента : [психол. сопровождение в вузе на этапах профориентации, адаптации, специализации и профессионализации] / В. А. Кручинин, М. В. Калтаева // Высшее образование в России. – 2009. – № 1. – С. 129–132.

1048. **Лазаренко, Л.** Професійне самовизначення майбутніх вчителів трудового навчання в умовах профілізації школи / Лариса Лазаренко // Молодь і ринок. – 2007. – № 1/2. – С. 136–141 : табл. – Бібліогр.: 5 назв.

1049. **Лазаренко, Л. В.** Соціально-педагогічні аспекти довузівської підготовки як фактора вибору педагогічної професії : [результати опитування слухачів підготов. курсів та студентів I курсу] / Л. В. Лазаренко // Зб. наук. пр. (Пед. науки) / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2004. – № 4. – С. 112–120 : табл. – Бібліогр.: 5 назв.

1050. **Литвинова, Н.** Профорієнтація майбутніх педагогів / Н. Литвинова // Педагог проф. школи : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Київ. проф.-пед. коледж ім. А. Макаренка [та ін.]. – К., 2004. – Вип. 6. – С. 45–53. – Бібліогр.: 8 назв.

1051. **Максимчук, Н.** Використання активних методів навчання у профорієнтаційній роботі ВНЗ : [про доцільність введення спецкурсу „Ціннісні орієнтації майбут. учителя у вузі”] / Наталія Максимчук // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 5. – С. 133–141. – Бібліогр.: 11 назв.

1052. **Малахов, В.** Ярмарок кар'єри університету як ефективний засіб сприяння у працевлаштуванні випускників / В. Малахов, Ю. Ямпольський, О. Павлов // Вища школа. – 2007. – № 4. – С. 40–46.

1053. **Малкова, Т. М.** Образ професії як чинник професійного самовизначення курсантів вищих навчальних закладів системи міністерства внутрішніх справ / Т. М. Малкова // Практич. психологія та соц. робота. – 2009. – № 5. – С. 63–65.

1054. **Мартинюк, І. А.** Розвиток професійно важливих якостей у майбутніх психологів для роботи в початковій школі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : [спец.] 19.00.07 „Пед. та вікова психологія” / Мартинюк Ірина Анатоліївна ; [наук. кер. Максименко С. Д.] ; Ін-т психології

ім. Г. С. Костюка АПН України. – К. : [б. в.], 2004. – 17 с. – Бібліогр.: с. 14–15 (9 назв).

1055. **Мартинюк, О.** Розвиток професійних ціннісних орієнтацій майбутніх учителів : [дослідж. формул. проф. цінностей упродовж навчання у ВНЗ] / Ольга Мартинюк // Психологія і сусп.-во. – 2008. – № 3. – С. 28–40 : табл. – Бібліогр.: 33 назви.

1056. **Мартинюк, О. Б.** Формування професійних ціннісних орієнтацій майбутніх учителів у процесі вивчення психологічних дисциплін : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : [спец.] 19.00.07 „Пед. та вікова психологія” / Мартинюк Ольга Борисівна ; [наук. кер. Семиченко В. А.] ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К. : Наук. світ, 2006. – 23 с. – Бібліогр.: с. 20 (12 назв).

1057. **Маруфенко, О. В.** Теоретичні та статистичні аспекти стану проблеми професійної орієнтації у вокальній підготовці майбутнього вчителя музики / О. В. Маруфенко // Пед. науки : зб. наук. пр. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2004. – Ч. 1. – С. 436–443. – Бібліогр.: 6 назв.

1058. **Млочешек, Л. І.** Становлення професійної мотивації майбутнього вчителя в процесі вивчення педагогічних дисциплін та її вплив на професійну самосвідомість і самовизначення студента / Л. І. Млочешек, Є. В. Лопаткин // Зб. наук. пр. (Пед. науки) / Бердян. держ. пед. ун-т. – Бердянськ, 2007. – № 2. – С. 112–116. – Бібліогр.: 6 назв.

1059. **Мокін, Б. І.** Психолого-педагогічні, соціальні та економічні аспекти вибору професії випускниками шкіл : [профорієнтац. робота у Вінниц. нац. техн. ун-ті] / Б. І. Мокін, Н. В. Ляховченко // Гуманізм та освіта : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 21–23 верес. 2004 р. : [в 2 т.] / АПН України, Вінниц. нац. техн. ун-т, Ун-т Євле. – Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 274–277.

1060. **Мороз, В.** Підготовка студентів до професійної діяльності у ВНЗ : [основ. критерії проф. знань та етапи фах. адаптації молодих викладачів інозем. мови] / Мороз В. // Наук. зап. Психол.-пед. науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2006. – № 2. – С. 11–13.

1061. **Наумец, Л. В.** Формирование представлений о профессиональных качествах будущих экономистов – выпускников технического вуза : [мотивы выбора профессии у студентов] / Л. В. Наумец // Высшее образование сегодня. – 2008. – № 1. – С. 54–55 : табл. – Библиогр. в конце ст.

1062. **Нещерет, О. І.** Особливості професійного самовизначення студентів як умови формування компетентного фахівця (мотиваційний аспект) / Нещерет О. І. // Наук. зап. Психол.-пед. науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2007. – № 4. – С. 5–7 : табл.

1063. **Парховнюк, Г. О.** Педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя інформатики до профорієнтаційної діяльності із старшокласниками / Г. О. Парховнюк // Проблеми сучас. пед. освіти. Сер.: Педагогіка і психологія : [зб. ст.] / Республік. вищ. навч. закл. „Крим. гуманіт. ун-т”. – Ялта, 2007. – Вип. 16, ч. 1. – С. 53–58. – Бібліогр.: 8 назв.

1064. **Прокопенко, О. А.** До проблеми професійного самовизначення майбутніх викладачів економіки / О. А. Прокопенко // Теоретичні та практичні підходи до впровадження нового покоління освітньо-професійних програм і навчальних планів підготовки фахівців: шляхи розвитку : зб. матеріалів наук.-метод. конф., 6–8 лют. 2007 р. / Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – К., 2007. – Ч. 1. – С. 447–448.

1065. **Ретунская, Т. Н.** Личностное и профессиональное самоопределение студентов в процессе обучения / Т. Н. Ретунская // Высшее образование в России. – 2009. – № 7. – С. 74–79. – Библиогр.: 7 назв.

1066. **Рижиков В.** Професійне самовизначення випускників ВНЗ в умовах ринкової економіки / Вадим Рижиков // Рід. школа. – 2008. – № 3/4. – С. 20–21. – Бібліогр. в кінці ст.

1067. **Романчук, В.** Форми профорієнтаційної роботи вищого навчального закладу / Володимир Романчук // Нова пед. думка. – 2005. – № 2. – С. 14–15.

1068. **Савицька, О. В.** Формування готовності студентів до входження у професійне середовище : [проф. орієнтація та відбір, проф. підготовка, проф. адаптація] / Савицька О. В. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 5. – С. 242–247.

1069. **Савуляк, В. О.** Формування образу майбутньої професійної діяльності як детермінанта особистісного розвитку : [значення проф. становлення студентів мол. курсів у формув. образу майбут. професії, проф. зростання] / В. О. Савуляк // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2007. – Вип. 37. – С. 206–209. – Бібліогр.: 11 назв.

1070. **Сафронова, О.** Пошук шляхів профорієнтаційної мотивації у потенційних студентів Інституту реклами / О. Сафронова // Пед. інновації: ідеї, реалії, перспективи : зб. наук. пр. – К., 2004. – Вип. 8. – С. 33–39. – Бібліогр.: с. 39.

1071. **Сидоренко, В.** Роль викладачів у формуванні позитивної мотивації до обраної професії у студентів вищих технічних закладів в Україні / Віктор Сидоренко, Ольга Власюк // Молодь і ринок. – 2008. – № 9. – С. 21–25. – Бібліогр.: 12 назв.

1072. **Сидоренко, В. К.** Система профорієнтаційної підготовки вчителя трудового навчання у ВНЗ / В. К. Сидоренко, В. Б. Харламенко // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 165–171 : табл. – Бібліогр.: 7 назв.

1073. **Слободянюк, І. А.** Тренінг професійного самовизначення як засіб адаптації студентів-першокурсників до умов навчання у вищому навчальному закладі / І. А. Слободянюк // Наука і освіта. – 2004. – № 3. – С. 149–150. – Спецвип.: Матеріали до конференції пам'яті професора І. Г. Білявського.

1074. **Солодова, Г. Г.** Профессиональное самоопределение студентов [будущих педагогов] в контексте изменяющегося социума / Г. Г. Солодова // Педагогика. – 2007. – № 4. – С. 67–72. – Библиогр.: 5 назв.

1075. **Харламенко, В.** Критерії профорієнтаційної підготовленості майбутнього вчителя трудового навчання: [профорієнтац. підготовка студентів] / Валентина Харламенко // Труд. підготовка в закл. освіти. – 2005. – № 2. – С. 20, 37–38 : табл.

1076. **Хом'юк, І. В.** Шляхи формування професійної спрямованості студентів ВТНЗ / І. В. Хом'юк // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2008. – Вип. 18. – С. 359–364. – Бібліогр.: 9 назв.

1077. **Чобітько, М.** Професійне самовизначення майбутнього вчителя / Микола Чобітько // Освіта і упр. – 2005. – Т. 8, № 1. – С. 135–140. – Бібліогр.: 11 назв.

1078. **Чорна, І. М.** Характеристика структурних компонентів психологічної готовності майбутніх вчителів до профорієнтаційної роботи у школі / І. М. Чорна // Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Сер. 12, Психол. науки. – К., 2006. – Вип. 11. – С. 200–207 : іл. – Бібліогр.: 7 назв.

1079. **Шагро, О.** Болонський процес і професійне самовизначення майбутніх учителів початкових класів / Оксана Шагро // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці, 2006. – Вип. 295 : Педагогіка та психологія. – С. 179–186.

1080. **Шагро, О.** До питання про професійне самовизначення студентів педвузу / О. Шагро // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф., 1–2 квіт. [2004 р.] : до 170-річ. ювілею / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова [та ін.]. – К., 2004. – С. 181–184. – Бібліогр.: 5 назв.

1081. **Шагро, О. Ф.** Професійне самовизначення студентів педуніверситету / О. Ф. Шагро // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5, Пед. науки: реалії та перспективи : зб. наук. пр. / [Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова]. – К., 2005. – Вип. 2. – С. 203–207.

1082. **Шишигина, Т. Р.** Модели вузовской службы содействия занятости и трудоустройству : [центры занятости вузов как инновац. координац. центр политики вуза в сфере содействия занятости, профориентации и проф. развития студентов] / Т. Р. Шишигина // Высшее образование в России. – 2009. – № 1. – С. 111–119. – Библиогр.: 8 назв.

1083. **Шліхта, Г.** Зміст, форми та методи формування готовності майбутнього вчителя інформатики до профорієнтаційної діяльності із старшокласниками / Ганна Шліхта // Нова пед. думка. – 2008. – № 2. – С. 108–112 : табл.

1084. **Янцур, М. С.** Індивідуальні навчально-дослідні завдання з професійної орієнтації при підготовці майбутніх вчителів трудового навчання : [теорет. підходи, зміст, структура і порядок виконання завдань з профорієнтації учнів] / М. С. Янцур // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2006. – Вип. 34. – С. 107–109. – Бібліогр.: 12 назв.

1085. **Янцур, М. С.** Тестовий контроль рівня методичної і профорієнтаційної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання / М. С. Янцур // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2004. – Вип. 28. – С. 60–66. – Бібліогр.: 21 назва.

РОЗДІЛ 9

СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

1086. **Ажнина, О.** Психологическая поддержка профессионального самоопределения детей-сирот / О. Ажнина // Воспитание школьников. – 2005. – № 7. – С. 41–47 : рис. – Библиогр.: 14 назв.

1087. **Бежанова, Е. В.** Роль семьи в процессе профессионального самоопределения детей из неблагополучных семей / Бежанова Е. В. // Психологическое и социально-педагогическое сопровождение детей и молодежи : материалы междунар. науч. конф., [6–8 дек. 2005 г. : в 2 т.] / Ярославл. гос. пед. ун-т им. К. Д. Ушинского [и др.]. – Ярославль, 2005. – Т. 1. – С. 53–54.

1088. **Белсанова, Е. В.** Факторы профессионального самоопределения детей старшего школьного возраста, находящихся на реабилитации : [профориентация детей-сирот, из неблагополуч. семей, детей-инвалидов] / Е. В. Белсанова // Пед. науки. – 2005. – № 6. – С. 10–12.

1089. **Волкова, О. А.** Особенности профессионального самоопределения детей-сирот : [исслед. на базе школы-интерната] / Волкова О. А. // Психологическое и социально-педагогическое сопровождение детей и молодежи : материалы междунар. науч. конф., [6–8 дек. 2005 г. : в 2 т.] / Ярославл. гос. пед. ун-т им. К. Д. Ушинского [и др.]. – Ярославль, 2005. – Т. 1. – С. 92–93.

1090. **Граждан, О. Б.** Професійна орієнтація і профнавчання інвалідів / О. Б. Граждан // Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі : тези доп. : восьма міжнар. наук.-практ. конф. / Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини „Україна” [та ін.]. – К., 2007. – С. 99–100.

1091. **Григорьев, Г. Г.** Педагогическое сопровождение учащихся с ограниченными возможностями в процессе формирования готовности к профессиональному самоопределению / Григорьев Г. Г. // Пед. науки. – 2008. – № 2. – С. 77–78.

1092. **Евіна, В. Г.** Трудове навчання і професійна орієнтація дітей з порушеннями слуху / Віра Геннадіївна Евіна // Освіта та виховання нечуючих на сучасному етапі : зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф. / [упоряд.: Ю. П. Максименко та ін.]. – К., 2007. – С. 131–133.

1093. **Єжова, Т.** Розвиток поглядів на профпридатність осіб з порушеннями слуху: педагогічний, методичний і правовий аспекти : [дослідж. придатності інвалідів по слуху до певних видів праці] / Єжова Т. // Дидакт. та

соц.-психол. аспекти корекц. роботи у спец. школі : наук.-метод. зб. / Ін-т спец. педагогіки АПН України. – К., 2007. – Вип. 9. – С. 12–18.

1094. **Зубро, А. В.** Організація центру профорієнтації, навчання та працевлаштування людей з обмеженими фізичними можливостями / А. В. Зубро // Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі : тези доп. : восьма міжнар. наук.-практ. конф. / Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини „Україна” [та ін.]. – К., 2007. – С. 103–104.

1095. **Колешня, Л. Г.** Професійна орієнтація як засіб підвищення конкурентоспроможності осіб з особливими потребами на сучасному ринку праці / Л. Г. Колешня, Н. К. Стульпінас // Ринок праці та зайнятість населення. – 2007. – № 3. – С. 16–17.

1096. **Куненко, Л. О.** Професійна орієнтація в галузі музичної освіти молоді з особливими потребами / Л. О. Куненко // Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти : зб. матеріалів наук.-методол. семінару / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Відділ мистец. освіти. – Чернівці, 2007. – С. 30–32.

1097. **Курбатова, А. О.** Психологічний аналіз проблеми мотивації вибору професії студентів з інвалідністю / А. О. Курбатова // Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі : тези доп. : восьма міжнар. наук.-практ. конф. / Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини „Україна” [та ін.]. – К., 2007. – С. 278–281.

1098. **Лавріканець, О. В.** Особливості профорієнтаційної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без піклування батьків / Лавріканець О. В., Юровська О. А. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 124–127.

1099. **Лопатко, Л.** Особливості професійного становлення нечуючих студентів у закладі I–II рівня акредитації : [проф. орієнтація студентів спец. груп у Херсон. баз. мед. коледжі] / Лопатко Л. // Дидакт. та соц.-психол. аспекти корекц. роботи у спец. школі : наук.-метод. зб. / Ін-т спец. педагогіки АПН України. – К., 2007. – Вип. 9. – С. 89–91.

1100. **Мельник, С. В.** Професійна орієнтація осіб з інвалідністю в Україні / Мельник С. В., Гаврюшенко Г. В. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 168–174.

1101. **Орсаг, Ю.** Профессиональное самоопределение и трудоустройство детей [сирот], нуждающихся в поддержке государства: региональная модель / Юлия Орсаг // Соц. педагогика. – 2009. – № 3. – С. 23–29.

1102. **Політаєва, Р. В.** Професійна соціалізація вихованців в умовах інтернатного закладу : [профорієнтац. робота з дітьми із захворюванням на ДЦП] / Політаєва Р. В. // Система соціального і психолого-педагогічного супроводу дітей пільгових категорій : [збірник] / Донец. облас. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Донецьк, 2006. – С. 164–167.

1103. **Радина, Н. К.** К вопросу о трудностях профессиональной социализации выпускников детских домов и интернатов / Радина Н. К. // Журн. прикл. психологии. – 2005. – № 4. – С. 50–55. – Библиогр.: 27 назв.

1104. **Славгородская, М. В.** Профессиональное самоопределение школьников с ограниченными возможностями : [профориентация слабослышащих школьников] / М. В. Славгородская // Профил. школа. – 2008. – № 2. – С. 34–38.

1105. **Товстоган, В.** Визначення професійно важливих якостей в учнів допоміжної школи / Володимир Товстоган // Дефектологія. – 2007. – № 1. – С. 19–24. – Бібліогр.: 10 назв.

1106. **Товстоган, В. С.** Формування професійного визначення учнів з обмеженими психофізичними можливостями / В. С. Товстоган // Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі : тези доп. : восьма міжнар. наук.-практ. конф. / Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини „Україна” [та ін.]. – К., 2007. – С. 231–233.

1107. **Чагін, В. Я.** Досвід соціально-психологічної і професійної адаптації та реабілітації молоді з особливими потребами щодо психофізичного розвитку / Чагін В. Я. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 2. – С. 165–177. – Бібліогр.: 7 назв.

1108. **Шапошнікова, Н.** Психолого-педагогічне забезпечення професійної та соціальної реабілітації учнів-інвалідів в умовах ПТУ / Наталія Шапошнікова // Проф.-техн. освіта. – 2004. – № 3. – С. 42–44. – Бібліогр.: 5 назв.

РОЗДІЛ 10

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ЗАЙНЯТОГО НАСЕЛЕННЯ, ТИМЧАСОВО НЕПРАЦЮЮЧИХ І БЕЗРОБІТНИХ

1109. **Актуальні проблеми** професійної орієнтації та професійного навчання безробітних : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 15-річчю Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України, (28 верес. 2006 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – К. : [б. в.], 2006. – 326 с. – Бібліогр. в кінці ст.

1110. **Балакірєва, О. М.** Проблеми працевлаштування та міграційні орієнтації молоді : [голов. чинники включеності молоді у труд. діяльність та ступінь їх впливу на працевлаштування] / О. М. Балакірєва, О. В. Валькована // Економіка і прогнозування. – 2006. – № 4. – С. 76–91.

1111. **Бондарчук, Л. В.** Особистісно-орієнтовані технології допомоги безробітним у професійному самовизначенні : [інновац. технології проф. самовизначення] / Л. В. Бондарчук // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2005. – № 2. – С. 23–25. – Бібліогр.: 10 назв.

1112. **Вірна, Ж. П.** Гендерні особливості прояву агресивності в умовах професійної переорієнтації безробітних / Вірна Ж. П. // Наук. зап. Сер. „Психологія і педагогіка” / Нац. ун-т „Острозька акад.” – Острог, 2005. – Вип. 6, ч. 1. – С. 48–55. – Бібліогр.: 6 назв.

1113. **Давиденко, В. Б.** Профорієнтація та професійне навчання населення в умовах закриття потенційно небезпечних об’єктів : [принципи та напрями проф. переорієнтації] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.09.01 „Демографія, економіка праці, соц. економіка і політика” / Давиденко Вікторія Бориславівна ; НАН України, Ін-т демографії та соц. досліджень. – К. : [б. в.], 2004. – 20 с. : табл.

1114. **Жигadlo, Б. А.** Забезпечення соціального захисту незайнятої молоді в Генічеському районному центрі зайнятості : [профінформ. обслуговування безробітних] / Б. А. Жигadlo // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2004. – № 2. – С. 35–39.

1115. **Закатнов, Д. О.** Особливості професійної орієнтації дорослих / Закатнов Д. О. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 99–103. – Бібліогр.: 5 назв.

1116. **Кобченко, В. В.** Мотиваційні чинники безробіття : [психол. аспекти проф. переорієнтації] / Кобченко В. В. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ.

конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 107–112.

1117. **Ковальчук, І.** Методи соціально-педагогічної роботи з безробітною молоддю : [досвід роботи центрів зайнятості] / Інна Ковальчук // Наук. вісн. Чернів. ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2005. – Вип. 224 : Педагогіка та психологія. – С. 75–78. – Бібліогр.: 5 назв.

1118. **Корчевна, О.** Психологічні чинники самоактуалізації особистості безробітного на сучасному ринку праці / Ольга Корчевна // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2004. – Вип. 1. – С. 98–104.

1119. **Криклій, А. С.** Освіта і професійне навчання як чинники розвитку трудового потенціалу : [соц.-екон. роль проф. орієнтації на різних етапах формування труд. потенціалу] : монографія / А. С. Криклій. – К. : Репрографіка, 2005. – 473 с. – Бібліогр.: с. 435–472 (357 назв).

1120. **Криницька, Л.** Використання зарубіжного досвіду в професійній підготовці фахівців із числа незайнятого населення / Любомира Криницька // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 6. – С. 201–211. – Бібліогр.: 12 назв.

1121. **Криницька, Л. Я.** Дидактичні умови професійного навчання, підвищення кваліфікації та перепідготовки незайнятого населення у професійно-технічних навчальних закладах : [узгодженість профорієнтац. роботи з потребами ринку праці] : метод. рек. / Л. Я. Криницька ; АПН України, Львів. наук.-практ. центр проф.-техн. освіти. – Львів : Сполом, 2007. – 91 с. – Бібліогр.: с. 88–91 (49 назв).

1122. **Курко, М. Н.** Професійна орієнтація в органах внутрішніх справ як чинник підвищення професіоналізму діяльності правоохоронців / М. Н. Курко // Вісник / Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2004. – Вип. 28. – С. 351–356.

1123. **Литвинова, Н. І.** Формування мотивів вибору робітничих професій як чинник запобігання безробіттю : [формування в учн. молоді стійких мотивів вибору робітн. професій] / Н. І. Литвинова // Ринок праці та зайнятість населення. – 2007. – № 3. – С. 7–10. – Бібліогр.: 16 назв.

1124. **Логвиненко, В.** Роль „Я-концепції” безробітного у суб’єктивно-ситуаційній взаємодії з працедавцями : [результати дослідж. психол. властивостей безробітних] / Валентина Логвиненко // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2006. – Вип. 3/4. – С. 190–198 : діагр.

1125. **Ляміна, Л. Є.** Психологічні аспекти індивідуалізації роботи з безробітними в службі зайнятості / Л. Є. Ляміна // Ринок праці та зайнятість населення. – 2006. – № 2. – С. 34–37 : табл., рис. – Бібліогр.: 6 назв.

1126. **Маршавін, Ю.** Профорієнтація незайнятого населення та молоді як чинник досягнення професійної відповідності попиту і пропозиції на ринку праці / Ю. Маршавін // Україна: аспекти праці. – 2008. – № 2. – С. 20–24. – Бібліогр.: с. 20.

1127. **Маршавін, Ю. М.** Шляхи підвищення ролі державної служби зайнятості та ефективності її діяльності в сучасних умовах / Ю. М. Маршавін [Маршавін] // Ринок праці та зайнятість населення. – 2006. – № 1. – С. 9–12 : табл.

1128. **Мілютіна, К. Л.** Програма адаптації довготривалих безробітних на підприємствах / К. Л. Мілютіна // Ринок праці та зайнятість населення. – 2007. – № 2. – С. 35–36.

1129. **Міропольська, М. А.** Методичне та кадрове забезпечення профорієнтації в системі служби зайнятості / М. А. Міропольська // Ринок праці та зайнятість населення. – 2007. – № 1. – С. 31–33.

1130. **Міропольська, М.** Професійна орієнтація дорослих : [психол. аспекти проф. переорієнтації] / М. Міропольська [Міропольська] // Дидактика проф. школи : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Хмельниц. нац. ун-т [та ін.]. – К. ; Хмельницький, 2005. – Вип. 2. – С. 133–135. – Бібліогр.: 7 назв.

1131. **Міропольська, М. А.** Профорієнтаційні послуги в державній службі зайнятості: організаційно-психологічний аспект : [проф. орієнтація дорослих] / М. А. Міропольська // Ринок праці та зайнятість населення. – 2006. – № 2. – С. 21–24 : діагр.

1132. **Міропольська, М. А.** Специфіка проведення профорієнтаційної роботи з дорослим населенням в службі зайнятості / Міропольська М. А. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 4. – С. 295–302. – Бібліогр.: 5 назв.

1133. **Мороз, Л. І.** Професійно-психологічний тренінг у становленні особистості фахівця (на прикладі працівників ОВС) : монографія / Л. І. Мороз ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К. : [б. в.], 2007. – 311 с. – Бібліогр.: с. 259–291 (571 назва).

1134. **Нікольська, Л. В.** Використання групових форм навчання в профорієнтаційній роботі з безробітними / Л. В. Нікольська // Ринок праці та зайнятість населення. – 2006. – № 3. – С. 28–29.

1135. **Олексіюк, С. М.** Особливості професійної орієнтації в умовах впровадження Єдиної технології обслуговування незайнятого населення

/ С. М. Олексіюк, М. А. Міропольська // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2004. – № 1. – С. 26–28. – Бібліогр.: 5 назв.

1136. **Ортікова, Н. В.** Підходи до питання оцінювання ефективності професійної орієнтації державної служби зайнятості / Ортікова Н. В. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 211–215. – Бібліогр.: 5 назв.

1137. **Ортікова, Н.** Проблеми профінформаційного обслуговування безробітних : [робота профінформ. сектору служби зайнятості] / Н. Ортікова // Дидактика проф. школи : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Хмельниц. нац. ун-т [та ін.]. – К. ; Хмельницький, 2005. – Вип. 2. – С. 136–138 : табл. – Бібліогр.: 8 назв.

1138. **Ортікова, Н. В.** Роль професійної орієнтації у вирішенні проблем зайнятості безробітних громадян / Н. В. Ортікова // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2005. – № 2. – С. 19–20. – Бібліогр.: 5 назв.

1139. **Ортікова, Н. В.** Удосконалення системи профінформації у вирішенні проблеми безробіття молоді / Н. В. Ортікова // Ринок праці та зайнятість населення. – 2007. – № 2. – С. 22–24. – Бібліогр.: 6 назв.

1140. **Павлов, Ю.** Втрата роботи як психологічна проблема безробітних : [аналіз результатів анкетування безробітних] / Юрій Павлов // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2005. – Вип. 3/4. – С. 153–159 : табл.

1141. **Павлов, Ю.** Проблеми професійного самовизначення безробітних з кризовими станами в нових умовах праці / Юрій Павлов // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2005. – Вип. 2. – С. 179–184. – Бібліогр. в підрядк. прим.

1142. **Павлов, Ю. О.** Психологічна допомога безробітним у кризовому стані в умовах професійної перепідготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : [спец.] 19.00.07 „Пед. та вікова психологія” / Павлов Юрій Олексійович ; [наук. кер. Балл Г. О.]; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – К. : Автореферат, 2006. – 22 с. – Бібліогр.: с. 19–20 (9 назв).

1143. **Професійна орієнтація та професійне навчання безробітних (організаційно-правові та психолого-педагогічні аспекти):** [монографія / Скульська В. Є., Маршавін Ю. М., Коляденко Н. В. та ін.]; Ін-т підготов. кадрів Держ. служби зайнятості України. – К. : ІПК ДСЗУ, 2007. – 346 с. : рис., табл. – Бібліогр. в підрядк. прим.

1144. **Психологія особистості** безробітного : (матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф.), 25 трав. 2007 р. / АПН України; Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України, Каф. психології; [редкол.: О. В. Киричук (голов.ред.) та ін.]. – К. : [б. в.], 2007. – 303 с. : іл. – Бібліогр. в кінці ст.

1145. **Психологія особистості** безробітного : (матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., 26 трав. 2006 р.) / АПН України; Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України, Каф. психології; [редкол.: О. В. Киричук (голов.ред.) та ін.]. – К. : [б. в.], 2006. – 267 с. : іл., табл. – Бібліогр. в кінці ст.

1146. **Психологія особистості** безробітного : (матеріали II-ї Всеукр. наук.-практ. конф.), 26 трав. 2005 р. / АПН України; Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К. : [б. в.], 2005. – 378 с. – Бібліогр. в кінці ст.

1147. **Пухлій, В.** Вибір професії і проблема зайнятості молоді / Володимир Пухлій, Валентина Ткаченко // Персонал. – 2007. – № 10. – С. 73–79. – Бібліогр.: с. 79.

1148. **Рибалко, В. М.** Професійна орієнтація: системний підхід в реалізації політики зайнятості : [профорієнтац. програма Донец. обл. на 2008–2011 рр.] / Рибалко В. М. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 247–254 : рис.

1149. **Рудюк, О. В.** Психологічні проблеми професійної переорієнтації безробітної молоді / О. В. Рудюк // Проблеми заг. та пед. психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2006. – Т. 8, ч. 8. – С. 240–245. – Бібліогр.: 7 назв.

1150. **Русанова, Н. Г.** Особливості проведення профорієнтаційної роботи [із незайнятим населенням] в центрах зайнятості / Русанова Н. Г. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 254–258.

1151. **Савоста, А. В.** Актуалізація професійної мотивації особистості як умова подолання ситуації безробіття / Савоста А. В. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 258–263.

1152. **Сергеєнкова, О.** Соціально-психологічні аспекти інноваціонування професійної орієнтації молоді : [метод проф. проби як соц.-психол. інструмент профорієнтації учн. молоді та незайнятого населення] / Оксана Сергеєнкова

// Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 5. – С. 125–132. – Бібліогр.: 6 назв.

1153. **Синявський, В. В.** Професійна консультація безробітних за ступенем їх готовності до трудової діяльності / В. В. Синявський // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2005. – № 2. – С. 25–27.

1154. **Сігаєва, Л. Є.** Вміння і навички самостійної роботи у професійному становленні дорослої людини: навч.-метод. посіб. / Л. Є. Сігаєва, М. Г. Гордієнко; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К.: ЕКМО, 2007. – 166 с.: іл. – Бібліогр. в кінці розд.

1155. **Сігаєва, Л.** Перепідготовка безробітних в умовах сучасного ринку праці / Лариса Сігаєва // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2004. – № 5. – С. 169–176. – Бібліогр.: 6 назв.

1156. **Сігаєва, Л.** Професійна перепідготовка безробітних: соціально-педагогічний аспект: [профконсультація, проф. навчання, профадаптація] / Лариса Сігаєва // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2004. – Вип. 1. – С. 90–97. – Бібліогр. в підрядк. прим.

1157. **Сігаєва, Л. Є.** Професійна перепідготовка безробітних: сучасні підходи / Сігаєва Л. Є. // Пед. процес: теорія і практика: зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 4. – С. 108–115.

1158. **Сігаєва, Л.** Розуміння соціальних цінностей дорослою людиною: проблеми професійного навчання: [вплив соц. факторів на вибір професії дорослої людини] / Лариса Сігаєва // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2006. – Вип. 3/4. – С. 182–189.

1159. **Скульська, В. Є.** Особливості професійного навчання дорослих безробітних в професійних навчальних закладах: [пробл. профорієнтації та проф. навчання безробітних в сучас. умовах ринку праці] / Скульська В. Є. // Пед. процес: теорія і практика: зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2004. – Вип. 2. – С. 204–209. – Бібліогр.: 5 назв.

1160. **Смирнова, О. П.** Вплив психологічного тренінгу на структуру мотивації учіння безробітної молоді / Смирнова О. П., Сидоренко Т. В. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання: зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 285–291: табл.

1161. **Совгір, І.** Професійна орієнтація як фактор забезпечення стабільності кадрового корпусу органів внутрішніх справ України / І. Совгір // Право України. – 2005. – № 11. – С. 70–72. – Бібліогр.: 10 назв.

1162. **Сприяння працевлаштуванню** молоді в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. Маршавін, Г. Черепанова, Д. Маршавін, Л. Ляміна, К. Мілютіна, М. Міропольська ; Міжнар. орг. праці, Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К. : [б. в.], 2006. – 155 с. : іл.

1163. **Стечкович, Л. К.** Методи та форми навчання безробітних громадян у ПТНЗ : [навчання, підвищ. кваліфікації та перекваліфікація безробітних громадян у ПТНЗ невиробн. сфери] / Л. К. Стечкович // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2008. – Вип. 17. – С. 204–207 : табл.

1164. **Стрельцов, О. В.** Надання послуг з працевлаштування у Верхньодніпровському районному центрі зайнятості : [профінформ. послуги всім категоріям безробітних] / О. В. Стрельцов // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2004. – № 2. – С. 31–35. – Бібліогр.: 6 назв.

1165. **Туленкова, І. М.** Особливості трудової адаптації незайнятого населення / І. М. Туленкова // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2005. – № 1. – С. 34–37. – Бібліогр.: 5 назв.

1166. **Шоу-демонстрації професій** : [про загальноміськ. профорієнтац. захід Київ. міськ. центру зайнятості „Працевлаштування. Крок за кроком” та роботу центру з профорієнтації для всіх верств населення] // Освіта. – 2006. – 4–11 жовт. (№ 39). – С. 5.

1167. **Яневич, Л. О.** Актуальні проблеми профорієнтації та професійного навчання безробітних / Л. О. Яневич // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2004. – № 1. – С. 23–24.

РОЗДІЛ 11

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ: ДОСВІД І МЕТОДИКА

11.1. Професійна орієнтація населення у Російській Федерації

1168. **Бедов, А.** „Бизнес-фестиваль” в профессиональном самоопределении подростков : [опыт проведения бизнес-фестиваля участников предпринимат. проектов в Костром. обл.] / Александр Бедов // Воспитат. работа в школе. – 2008. – № 8. – С. 67–72 ; Нар. образование. – 2008. – № 6. – С. 180–184.

1169. **Глозман, Е. С.** Выбор профессии начинается в школе : [осн. составляющие проф. ориентации : из опыта работы Центра образования № 293 г. Москвы] / Е. С. Глозман // Сред. проф. образование. – 2008. – № 4. – С. 19–21. – Библиогр.: 5 назв.

1170. **Головкина, Л.** Трудоустройство и адаптация выпускников : [из опыта пед. колледжа № 18 „Митино” г. Москвы] / Л. Головкина // Учитель. – 2008. – № 4. – С. 76–78.

1171. **„Директора пускают нас неохотно”** : почему в школах не жалуют специалистов по профориентации? : [о работе круглого стола, посвящ. вопросам профориентации подростков в Москве] / подгот. Инна Алейникова // Упр. школой. – 2008. – 16–31 окт. (№ 20). – С. 11–14 : табл.

1172. **Жадан, И. Г.** Проектирование и реализация системы профессионального самоопределения школьника : [модель орг. профил. обучения в Краснодар. крае] / И. Г. Жадан // Профил. школа. – 2008. – № 5. – С. 40–43 : табл.

1173. **Журавлева, О. В.** Проблемы социально-профессионального самоопределения старшеклассников в условиях модернизации российского образования / О. В. Журавлева // Социология образования. – 2007. – № 4. – С. 22–28 : табл.

1174. **Зеленков, С.** Профессиональная ориентация и трудовая занятость молодежи : [о профориентации старшеклассников Нижнего Новгорода] / Сергей Зеленков // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 239–242.

1175. **Колесников, Н.** Профориентация и предпрофильная подготовка : [система профориентац. работы и предпрофил. подгот. в школах Великого Новгорода] / Никита Колесников, Ольга Ермолаева // Нар. образование. – 2004. – № 1. – С. 97–100 : табл.

1176. **Колодяжный, В.** Трудовая занятость молодежи в контексте городских приоритетов : [систем. проект развития дет. предпринимательства,

произв. и труд. воспитания молодежи г. Сочи] / Виктор Колодяжный // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 13–19.

1177. **Корниенко, Е. Э.** Валеология и профессиональное самоопределение подростков в системе дополнительного образования : [из опыта эколого-биологич. центра, г. Комсомольск-на-Амуре] / Е. Э. Корниенко, В. И. Конюхова // Бюллетень програм.-метод. материалов для учреждений дополн. образования детей (регион. опыт). – 2006. – № 4. – С. 33–34.

1178. **Латынина, О.** Самопрезентация – условие профессионального роста : [из опыта профориентац. работы школы № 24 г. Старого Оскола Белгород. обл.] / О. Латынина // Воспитание школьников. – 2008. – № 3. – С. 3–4.

1179. **Мартина, Н.** Как помочь школьнику определиться с профессией? : [опыт работы по проф. самоопределению многопрофил. школы г. Нижневартовска] / Н. Мартина // Директор школы. – 2007. – № 10. – С. 79–82.

1180. **Миралиев, А. М.** Профессионально-трудовое воспитание школьников (старших подростков) в повышении субъектной активности и личностном развитии : [система программирован. профориентации] / Миралиев А. М. // Мир психологии. – 2008. – № 2. – С. 185–193 : рис. – Библиогр.: 10 назв.

1181. **Орсаг, Ю. В.** Стимулирование профессионально-личностного роста воспитанников детского дома : [из опыта профориентац. работы Великоустюг. дет. дома № 1] / Ю. В. Орсаг // Школа и пр-во. – 2004. – № 3. – С. 18–24 : табл.

1182. **Осипов, В. А.** Историко-педагогический аспект военно-профессиональной ориентации учащихся / В. А. Осипов // Социология образования. – 2007. – № 6. – С. 24–31.

1183. **Павлова, С. М.** Центр довузовской подготовки [Муромского института Владимирского государственного университета] как основной фактор профессионального самоопределения / Павлова С. М. // Пед. науки. – 2006. – № 5. – С. 78–79.

1184. **Попов, А. Ю.** Профориентация школьников девиантного поведения : [опыт работы спец. общеобразоват. школы № 5 „Доверие” г. Москвы] / А. Ю. Попов // Право и образование. – 2009. – № 9. – С. 89–95. – Библиогр.: 14 назв.

1185. **Пряжников, Н. С.** Основы организации и планирования профориентационной работы в школе / Н. С. Пряжников // Психол. наука и образование. – 2004. – № 4. – С. 85–94 : табл. – Библиогр.: 7 назв.

1186. **Сергеева, С. С.** Карьера на старте: профессиональная подготовка учащихся в лицее № 142 г. Челябинска / С. С. Сергеева // Школа и пр-во. – 2008. – № 1. – С. 12–14.

1187. **Симонян, Р.** Профессиональное самоопределение учеников малокомплектной школы : [о внедрении модели кооперации в школах Нагайбакского р-на Челябин. обл.] / Раиса Симонян, Людмила Кобелева // Нар. образование. – 2007. – № 7. – С. 96–97.

1188. **Сторожева, Г.** О профессиональном самоопределении учащихся : [из опыта профориентац. работы сред. школы № 403 г. Москвы] / Г. Сторожева // Воспитание школьников. – 2004. – № 10. – С. 37–44.

1189. **Строганова, Л.** Первая ступень в профессиональном самоопределении : [из опыта работы пед. колледжа № 1 им. К. Д. Ушинского г. Москвы] / Л. Строганова // Учитель. – 2008. – № 6. – С. 89–90.

1190. **Тарасова, О. В.** Профориентационная и допрофессиональная подготовка учащихся в учреждении дополнительного образования: инновационная модель : [из опыта обл. станции юных натуралистов г. Ульяновска] / О. В. Тарасова // Бюллетень програм.-метод. материалов для учреждений дополн. образования детей (регион. опыт). – 2006. – № 3. – С. 36–37.

1191. **Ткаченко, В. В.** Молодежь и работа: студенческие и молодежные трудовые отряды : из опыта Костром. обл. / В. В. Ткаченко // Высшее образование сегодня. – 2004. – № 7. – С. 16–18.

1192. **Токаревский, С. В.** К аттестату зрелости – профессиограмму : [опыт работы сред. общеобразоват. школы № 1127 г. Москвы по активизации проф. ориентации учащихся на обучение в колледжах] / С. В. Токаревский // Проф. образование. Столица. – 2009. – № 8. – С. 39–40.

1193. **Чистякова, С. Н.** Концепция создания ресурсных окружных центров профессиональной ориентации учащейся молодежи в Москве / С. Н. Чистякова, Н. Ф. Родичев // Профил. школа. – 2009. – № 2. – С. 7–15.

1194. **Чистякова, С. Н.** Педагогическое сопровождение самоопределения школьников : метод. пособие : [для профил. и проф. ориентации и профил. обучения школьников] / С. Н. Чистякова. – М. : Academia, 2005. – 122, [1] с. : ил. – (Профильное обучение школьников) (Твоя профессия).

1195. **Чистякова, С. Н.** Практика профессиональных проб в российских школах : [проф. проба как фактор формирования готовности школьников к выбору профессии] / Светлана Николаевна Чистякова // Шк. технологии. – 2007. – № 3. – С. 86–92.

1196. **Чистякова, С. Н.** Проблема самоопределения старшеклассников при выборе профиля обучения / С. Н. Чистякова // Педагогика. – 2005. – № 1. – С. 19–26.

1197. **Чистякова, С. Н.** Профессиональная ориентация школьников в условиях предпрофильной подготовки и профильного обучения / С. Н. Чистякова, Н. Ф. Родичев // Дополн. образование. – 2004. – № 11. – С. 8–13.

1198. **Чистякова, С.** Профессиональная ориентация школьников на этапе перехода к профильному обучению / Светлана Чистякова, Николай Родичев // Нар. образование. – 2006. – № 9. – С. 152–156.

1199. **Шубочкина, Е.** Профильное обучение: как решаются проблемы профессиональной ориентации школьников [в Российской Федерации] / Евгения Шубочкина // Нар. образование. – 2007. – № 1. – С. 152–154 : табл.

1200. **Щипкова, И.** Знакомим с профессиями : из опыта работы [дет. сада № 2395 г. Москвы] / И. Щипкова // Дошк. воспитание. – 2009. – № 1. – С. 124–127.

11.2. Професійна орієнтація в інших зарубіжних країнах

1201. **Абашкіна, Н. В.** Педагогічні та психологічні основи діяльності служб професійної орієнтації в Німеччині / Н. В. Абашкіна ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя [та ін.]. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2006. – 91 с. – Бібліогр.: с. 91.

1202. **Балацька, Н.** Порівняльний аналіз англійської та української систем професійної орієнтації учнів / Наталія Балацька // Рід. школа. – 2005. – № 11. – С. 76–77. – Бібліогр.: 8 назв.

1203. **Балацька, Н. І.** Професійна орієнтація учнів у сучасних середніх школах Англії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Заг. педагогіка та історія педагогіки” / Балацька Наталія Іванівна ; [наук. кер. Спіцин Є. С.] ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : [б. в.], 2004. – 23 с. – Бібліогр.: с. 20 (4 назви).

1204. **Білоус, П.** Проблема професійної орієнтації в сучасних умовах [в Україні та Польщі] / Павло Білоус // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2005. – № 3. – С. 175–184 : табл. – Бібліогр.: 15 назв.

1205. **Буракова, М. Г.** Пробы учебных достижений по Фукуяме : [система профориентации, предложенная проф. Фукуямой (Япония)] / М. Г. Буракова // Пед. диагностика. – 2009. – № 2. – С. 65–81.

1206. **Горняк, В.** Формування основ професійного самовизначення учнів у загальноосвітніх школах Німеччини / Валентина Горняк // Наук. вісн. Чернів.

ун-ту : зб. наук. пр. / [Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича]. – Чернівці, 2006. – Вип. 299 : Педагогіка та психологія. – С. 45–54. – Бібліогр.: 19 назв.

1207. **Гриншпун, С.** Опыт создания государственной службы профориентации во Франции / С. Гриншпун // Педагогика. – 2004. – № 7. – С. 85–91.

1208. **Гриншпун, С. С.** Организация профориентации школьников в Великобритании / С. С. Гриншпун // Педагогика. – 2005. – № 7. – С. 100–105. – Библиогр.: 5 назв.

1209. **Гриншпун, С. С.** Подготовка учащихся к труду и выбору профессии в школах Швеции / С. С. Гриншпун // Школа и пр-во. – 2007. – № 1. – С. 66–70.

1210. **Гриншпун, С. С.** Профессиональная ориентация школьников в Великобритании / С. С. Гриншпун // Школа и пр-во. – 2007. – № 4. – С. 71–75. – Библиогр.: 6 назв.

1211. **Гриншпун, С. С.** Профессиональная ориентация школьников в США / С. С. Гриншпун // Педагогика. – 2005. – № 9. – С. 65–72. – Библиогр.: 10 назв.

1212. **Гурман, Т. Л.** Використання мережі Інтернет у професійній орієнтації в середніх школах США / Гурман Т. Л. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 5. – С. 185–194. – Бібліогр.: 12 назв.

1213. **Гурман, Т. Л.** Організаційно-педагогічне забезпечення процесу усвідомленого вибору старшокласниками середніх шкіл США майбутньої професії / Т. Л. Гурман // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання [та ін.]. – К., 2007. – Вип. 10, кн. 2. – С. 364–372. – Бібліогр.: 11 назв.

1214. **Гурман, Т. Л.** Особистісно орієнтований підхід як умова забезпечення ефективності процесу професійного самовизначення старшокласників середніх шкіл США / Т. Л. Гурман // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : зб. за підсумками звіт. наук. конф. викладачів і аспірантів, 18–19 квіт. 2007 р. / Кам'янець-Поділ. держ. ун-т. – Кам'янець-Подільський, 2007. – Вип. 6, т. 2. – С. 177–178. – Бібліогр.: 6 назв.

1215. **Гурман, Т.** Особливості діяльності шкільного каунслера у забезпеченні процесу професійного самовизначення старшокласників середніх шкіл США / Тетяна Гурман // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка [та ін.]. – Т., 2007. – № 8. – С. 241–246 : табл. – Бібліогр.: 7 назв.

1216. **Дубинский, В.** Германский опыт профориентации подростков / В. Дубинский // Учитель. – 2009. – № 1. – С. 89–90.

1217. **Зайцева, О. М.** Профориєнтаційний супровід професійної кар'єри (на прикладі досвіду Федеративної Республіки Германия): [сучас. підходи в наданні профориєнтац. послуг різним категоріям населення] / О. М. Зайцева // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Сер.: Пед. науки. – Глухів, 2007. – Вип. 9. – С. 111–114. – Бібліогр.: 10 назв.

1218. **Из истории развития** консультирования в США : [о профессии консультанта : отрывок из кн. Р. Джорджа и Т. Кристиани „Консультирование: теория и практика”] / пер. Александра Шадуры // Упр. школой. – 2004. – 8–15 мая (№ 18). – С. 30–31.

1219. **Калитка, О.** Профориєнтація зі знаком „F” : [профориєнтац. робота серед учнів шкіл та студентів вищ. навч. закл. в Японії] / Ольга Калитка // Профтехосвіта. – 2009. – № 4. – С. 92–93. – За матеріалами сайту www.profosvita.org.ua.

1220. **Калитка, О.** Профориєнтація по-американськи : [профориєнтац. робота серед учнів шкіл та студентів вищ. навч. закл. в США] / Ольга Калитка // Профтехосвіта. – 2009. – № 4. – С. 94–95. – За матеріалами сайту www.profosvita.org.ua.

1221. **Керб, Л. П.** Організаційні аспекти профориєнтаційної роботи в країнах з розвинутою ринковою економікою / Л. П. Керб // Управління трудовим потенціалом : навч. посіб. / В. С. Васильченко, А. М. Гриненко, О. А. Грішнова, Л. П. Керб ; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2005. – Розд. 7, підрозд. 7.2.2. – С. 359–361.

1222. **Когут, С.** Сучасна система професійної орієнтації та консультивання: досвід Польщі / С. Когут // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. педагогічна. – 2007. – Вип. 22. – С. 236–244. – Бібліогр.: 10 назв.

1223. **Корсун, Г. О.** Підготовка старшокласників до професійного самовизначення в основній та реальній школах Німеччини / Г. О. Корсун // Теорет.-метод. проблеми виховання дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2006. – Вип. 9, кн. 1. – С. 387–393. – Бібліогр.: 5 назв.

1224. **Кузнецов, В.** Профессия для будущего: ученичество и бизнес : зарубеж. опыт организации взаимодействия рынка труда и системы проф. образования / Владимир Кузнецов // Нар. образование. – 2007. – № 1. – С. 194–199.

1225. **Кузнецов, В.** Трудовое обучение и профессиональное становление за рубежом : [эффективность учреждений довузов. профвыбора и проф.

образования] / Владимир Кузнецов // Нар. образование. – 2007. – № 6. – С. 243–248.

1226. **Лавриченко, Н.** Західноєвропейський педагогічний досвід підготовки школярів до виконання професійних ролей : [проф. орієнтація та проф. підготовка в розвинут. західноєвроп. країнах] / Наталя Лавриченко // Рід. школа. – 2004. – № 10. – С. 64–66. – Бібліогр.: 11 назв.

1227. **Мороз, Н. С.** Організація профорієнтаційної роботи в середніх навчальних закладах Великої Британії / Н. С. Мороз // Зб. наук. пр. Пед. науки / Херсон. держ. ун-т. – Херсон, 2007. – Вип. 46. – С. 156–160. – Бібліогр.: 13 назв.

1228. **Нікольська, Л.** Сучасні моделі профорієнтаційного забезпечення безробітних у діяльності зарубіжних служб зайнятості / Людмила Нікольська // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 5. – С. 201–210. – Бібліогр.: 11 назв.

1229. **Олекс, О.** Професійні консультації: соціально-педагогічний аспект : [профорієнтація в Білорусі] / О. Олекс // Завуч. – 2007. – Квіт. (№ 10). – С. 9–12. – Друкується за вид.: Народная асвета : щомесячні науково-педагогічні часопис. – 2006. – № 6.

1230. **Олеярник, О. В.** Ідея професійної спрямованості навчання в історії зарубіжної педагогіки / О. В. Олеярник // Зб. наук. пр. / Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. – Умань, 2007. – Ч. 2. – С. 160–165. – Бібліогр.: 8 назв.

1231. **Ортікова, Н. В.** Сучасні моделі профінформаційного забезпечення безробітних : [досвід роботи служби зайнятості розвинут. країн, у тому числі Росії] / Н. В. Ортікова // Бюл. Ін-ту підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. – 2004. – № 2. – С. 52–55. – Бібліогр.: 7 назв.

1232. **Осадча, К.** Польща: нова ідея професійного консультування / Катерина Осадча // Профтехосвіта. – 2009. – № 1. – С. 90–91.

1233. **Петрулевич, Б.** Підготовка до праці й працевлаштування молоді з незначними відхиленнями психіки (на прикладі Польщі) / Богуслав Петрулевич, Анна Зентек // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2004. – № 1. – С. 112–116. – Бібліогр.: 11 назв.

1234. **П'єтрулевич, Б.** Підтримка процесу підготовки до праці – завдання професійної консультації (на матеріалі Польщі) / Богуслав П'єтрулевич, Івона Корч // Наук. зап. Сер.: Педагогіка / Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2004. – № 3. – С. 171–173. – Бібліогр.: 8 назв.

1235. **Скалько, О. В.** Дві моделі організації старшої школи в Європі та завдання профорієнтації / О. В. Скалько // Теорет.-метод. проблеми виховання

дітей та учн. молоді : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т проблем виховання. – К., 2006. – Вип. 9, кн. 1. – С. 394–400. – Бібліогр.: 5 назв.

1236. **Слюсаренко, Н. В.** Підготовка до свідомого вибору професії як першочергове завдання трудової підготовки учениць британських шкіл у ХХ столітті / Слюсаренко Н. В. // Тавр. вісн. освіти. – 2008. – № 3. – С. 5–9. – Бібліогр.: 7 назв.

1237. **Удовиченко, Н. К.** Взаємодія служби зайнятості та школи у підготовці учнівської молоді до вибору професії: досвід Німеччини / Удовиченко Н. К. // Пед. процес: теорія і практика : зб. наук. пр. / Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України [та ін.]. – К., 2006. – Вип. 5. – С. 269–277. – Бібліогр.: 5 назв.

1238. **Удовиченко, Н.** Зміст і форми професійної підготовки профконсультантів служби зайнятості у ВНЗ Німеччини / Удовиченко Н. // Наук. зап. Психол.-пед. науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя [та ін.]. – Ніжин, 2004. – № 4. – С. 167–170. – Бібліогр.: 6 назв.

1239. **Удовиченко, Н. К.** Інформаційна компетентність професійних консультантів служби зайнятості в Німеччині / Н. К. Удовиченко // Сучас. інформ. технології та інновац. методики навчання в підготов. фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського [та ін.]. – К. ; Вінниця, 2006. – Вип. 10. – С. 169–174. – Бібліогр.: 10 назв.

1240. **Удовиченко, Н. К.** Підготовка професійних консультантів служби зайнятості в Німеччині / Н. К. Удовиченко // Ринок праці та зайнятість населення. – 2006. – № 3. – С. 48–51. – Бібліогр.: 10 назв.

1241. **Удовиченко, Н. К.** Підготовка професійних консультантів служби зайнятості у вищих навчальних закладах Німеччини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія і методика проф. освіти” / Удовиченко Надія Костянтинівна ; [наук. кер. Абашкіна Н. В.] ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. – К. : Вид-во Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя, 2008. – 20 с. – Бібліогр.: с. 17 (8 назв).

1242. **Удовиченко, Н. К.** Профорієнтаційна робота служби зайнятості Німеччини з молоддю / Удовиченко Н. К. // Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання : зб. наук. пр. III Всеукр. наук.-практ. конф., (26 верес. 2008 р.) / Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України [та ін.]. – К., 2008. – С. 318–326. – Бібліогр.: 8 назв.

1243. **Удовиченко, Н. К.** Психолого-педагогічні основи професійної підготовки профконсультантів служби зайнятості у ВНЗ Німеччини / Н. К. Удовиченко // Теоретико-методологічні проблеми розвитку особистості

в системі неперервної освіти : матеріали методол. семінару АПН України, 16 груд. 2004 р. / [АПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка та ін.]. – К., 2005. – С. 590–596. – Бібліогр.: 11 назв.

1244. **Удовиченко, Н. К.** Соціально-економічні основи підготовки професійних консультантів: німецький досвід : [підгот. проф. консультантів служби зайнятості для профорієнтац. та профконсультац. роботи з молоддю і дорослими] / Удовиченко Н. К. // Наук. зап. Психол.-пед. науки / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2005. – № 3. – С. 199–202. – Бібліогр.: 10 назв.

1245. **Хольтель, К.** Школьные фирмы – основа профессиональной ориентации : [из опыта школ. фирм как реальных эконом. предприятий г. Ольденбурга, Германия] / Карстен Хольтель // Нар. образование. – 2004. – № 10. – С. 208–212.

1246. **Шамсутдинова, И. Г.** Источники профориентационной поддержки учащейся молодежи в США / И. Г. Шамсутдинова, Д. Ю. Ларин // Педагогика. – 2008. – № 1. – С. 103–111. – Библиогр. в конце ст.

1247. **Шамсутдинова, И. Г.** Профессиональная ориентация учащихся во Франции / И. Г. Шамсутдинова, О. И. Павлова // Педагогика. – 2007. – № 4. – С. 101–111. – Библиогр.: 19 назв.

1248. **Bednarczyk, Ł.** Poradnictwo zawodowe dla osób z niepełnosprawnością : [профконсультування людей з обмеженими можливостями] / Łukasz Bednarczyk, Malwina Rogala // Pedagogika pracy. Labour pedagogy / Instytut Technologii Eksploatacji. – Radom, 2009. – S. 184–191. – Бібліогр.: 20 назв.

1249. **Duda, W.** Postawy młodych kobiet wobec pracy zawodowej i kariery – badania własne : [відношення молодих жінок до роботи і кар'єри – власне дослідження] / Wioleta Duda, Daniel Kukla // Pedagogika pracy. Labour pedagogy / Instytut Technologii Eksploatacji. – Radom, 2009. – S. 163–172 : rys. – Бібліогр.: 12 назв.

1250. **Lenart, J.** Komu potrzebne poradnictwo zawodowe? : [кому необхідне профконсультування] / Jolanta Lenart // Pedagogika pracy. Labour pedagogy / Instytut Technologii Eksploatacji. – Radom, 2009. – S. 155–162. – Бібліогр.: 15 назв.

1251. **Mikulski, K.** Procedura wyboru zawodu – studium przypadku : [процедура вибору професії – тематичне дослідження] / Kazimierz Mikulski // Pedagogika pracy. Labour pedagogy / Instytut Technologii Eksploatacji. – Radom, 2009. – S. 192–200 : rys. – Бібліогр.: 11 назв.

1252. **Jabłonko, O. A.** O etyce doradcy zawodowego : [про етику профконсультантів] / Olga Anna Jabłonko // Pedagogika pracy. Labour pedagogy

/ Instytut Technologii Eksploatacji. – Radom, 2009. – S. 209–213. – Бібліогр.: 24 назви.

1253. **Żurek, M.** Optymalizacja doradztwa zawodowego w szkolnictwie wyższym : [оптимізація проф. орієнтації в системі вищої освіти] / Mirosław Żurek // Pedagogika pracy. Labour pedagogy / Instytut Technologii Eksploatacji. – Radom, 2009. – S. 172–183 : rys. – Бібліогр.: 9 назв.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ВВНЗ – вищий військовий навчальний заклад

ВНЗ – вищий навчальний заклад

ВТНЗ – вищий технічний навчальний заклад

ЗОШ – загальноосвітня школа

ІКТ – інформаційно-комунікативні технології

МНВК – міжшкільний навчально-виробничий комбінат

МНС – Міністерство надзвичайних ситуацій

НВК – навчально-виховний комплекс

ПТНЗ – професійно-технічний навчальний заклад

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

Абашкина Н. В. 1201, 1241
Аблятипов А. С. 294
Абсалямова Я. В. 493, 494
Авдеев Л. Г. 586, 966
Аветисян К. А. 806
Агаєв Н. А. 495
Ажнина О. 1086
Алейникова И. 1171
Алендарь Н. 669
Алік Н. 408
Андреева Н. Д. 670
Андреєва Г. П. 587
Андрухив О. Ю. 153
Андрухів О. 154
Андрющенко О. І. 359, 360
Антоненко А. А. 850
Антонова Н. О. 496
Арбеніна В. 1013
Арефьев И. П. 571, 671
Арсланов Ф. Г. 353
Артемова Л. К. 354
Артемяева Л. Н. 225
Артюмова Л. П. 409
Афанасьєва Н. Є. 497
Афузова Г. В. 1014
Аштаева О. А. 984

Б

Бабак В. П. 588
Бабкин Н. И. 226
Багрова Н. Г. 904
Багровская О. В. 504
Базылюк Т. А. 1028
Бакум Н. М. 905
Балабай Н. А. 294
Балакірева О. М. 1110
Балацька Н. І. 1202, 1203
Балл Г. О. 156, 410, 1142
Бандурка О. М. 431
Баранов Е. 355
Баріхашвілі І. І. 155
Бастун М. В. 156
Батаршев А. В. 227
Бахмат М. І. 206

Башкатова Н. В. 498
Башук Л. П. 589
Бегеза Л. Є. 359, 360
Беглова Т. 876
Бедов А. 228, 1168
Бежанова Е. В. 1087
Безкоровайна О. В. 157
Белоусова В. В. 229
Белсанова Е. В. 1088
Беляев Н. В. 158
Бербец В. В. 411, 640
Береговенко К. М. 906
Бех І. Д. 807, 828, 834, 837
Бех М. І. 672–676, 798
Бигар Г. П. 572
Бикова В. О. 1015
Билоус П. 851
Битянова М. 677
Білик О. С. 678
Білінська Т. М. 590, 591
Білоус П. 1204
Білоцерківська Ю. О. 1016
Білявський І. Г. 1073(перс.)
Благосмислов О. С. 967. 968
Близнюк Т. 43
Бодрикова Г. Н. 969
Бойко А. Г. 1028
Боликова Л. Ю. 230
Болтівець С. І. 73
Бондаренко Г. П. 679
Бондаренко Е. Г. 158
Бондаренко І. І. 499
Бондаренко М. І. 1017
Бондаренко Т. В. 412
Бондарчук К. П. 74–76
Бондарчук Л. В. 1111
Бордюк В. М. 231, 680
Бордюк М. А. 231, 680
Борисов В. В. 77, 78
Борисова С. В. 77
Борисюк А. С. 356
Бородулькіна Т. О. 232
Бруданова Н. П. 315
Будзан Б. 357

Булавко В. 985
Буракова М. Г. 1205
Буров О. Ю. 643
Бурцева Е. 803
Буянська О. В. 79
Бякова Н. В. 225, 852
В
Валеев Г. Х. 1018
Валькована О. В. 1110
Вареник В. В. 846
Варич О. С. 233
Василиків І. 681
Васильєв В. В. 80
Васильєва Н. 573
Василькевич Я. З. 500
Василькина О. И. 234
Васильков В. М. 1019
Василькова О. І. 1019
Васильченко В. С. 95, 1221
Васильченко О. 842
Васюк О. 44, 682
Васянович Г. П. 552
Васьківський М. 683
Вачков И. 358
Ващенко І. В. 1020
Вдович С. 501
Вдовиченко В. П. 81
Венгер С. 842
Верченко Н. В. 754
Вівчарук С. І. 907
Вінник Н. Д. 986
Вірна Ж. П. 502, 503, 1112
Власко Т. 908
Власюк В. І. 417
Власюк Л. М. 909
Власюк О. 1071
Войтко А. І. 684, 1021
Войцехівський М. 265
Волков Д. К. 685
Волкова А. М. 641
Волкова О. А. 1089
Володарська В. М. 1022, 1023
Волощук І. П. 159, 160, 235
Ворона М. П. 155
Воронин И. В. 469, 686, 687

Воронкевич Н. В. 236, 688
Воронюк И. В. 592
Вострикова Е. 853
Вострікова В. В. 689–692
Выборнова В. В. 161
Г
Гавриленко О. 736, 737
Гаврилов О. В. 491
Гаврилова Н. В. 504
Гаврилюк І. 910
Гаврилюк Н. П. 237
Гаврюшенко Г. В. 1100
Гайнутдинова Н. Г. 850
Галанець Г. Д. 905
Галеева В. А. 911
Галецкая Л. 824
Галецька І. І. 1024
Галкіна Н. П. 162
Галус О. М. 505–510, 552
Галущенко Є. 693
Гапоненко А. В. 594
Гапонова О. 854
Гармаш В. Ф. 267
Гармич Ж. 1043
Гафурова Н. В. 163
Герасіна С. В. 987, 988
Гетта А. М. 83
Гиндилис Н. Л. 164
Гиниатуллина Е. И. 511
Гіптерс З. 45
Главник О. 451, 630
Гладкова В. М. 559
Гладкова Н. 1025
Глазунова Л. В. 1026
Глазырина Е. А. 694
Глинкина О. 512
Глозман Е. С. 1169
Глушенкова Л. 695
Глушко М. 855
Гнибіденко І. Ф. 84, 85
Голованова Н. М. 595
Головінова В. 86
Головкина Л. 1170
Гоменюк Д. В. 583, 1011
Гончар Н. С. 87

- Гончаренко О. М. 359, 360
Гончаренко Т. 629, 773
Гончарова Н. О. 165, 361, 470
Горбенко Ю. Л. 1027
Гордієнко М. Г. 1154
Гордієнко О. А. 1038
Горліченко М. Г. 513
Горняк В. 1206
Горова О. О. 238
Горяшко А. 413
Грабовский А. И. 633
Граждан О. Б. 1090
Гречишкіна А. П. 702
Гречишкіна О. Д. 702
Григорович Р. В. 696
Григорович С. С. 166, 362
Григорьев Г. Г. 1091
Григорьев С. В. 1028
Григорьева Е. Е. 813
Гриненко А. М. 95, 1221
Гриншпун С. С. 1207–1211
Грицаенко Т. А. 237
Гришина В. П. 856
Гріньова О. М. 1029–1032
Грішнова О. А. 95, 414, 1221
Гужавина Н. А. 857
Гуленко А. С. 697, 858
Гура О. І. 539
Гуревич Р. С. 456
Гурина Р. В. 970
Гуріна Н. 698
Гурлєва Т. С. 167
Гурман Т. Л. 1212–1215
Гуцан Л. А. 699–701, 799, 807, 809, 819, 820, 828, 830, 834, 837, 859
- Д**
Давиденко В. Б. 1113
Давидович В. 239, 514, 596, 989
Даниленко М. 860
Данилов Д. А. 321
Данильченко Н. 240
Дегтярова Г. С. 515, 516
Демиденко В. К. 702
Демина Т. Б. 703
Демич И. 597
- Демченко О. П. 704
Дем'янчук Н. 861
Денисенко А. А. 168, 598
Денисова Н. В. 705
Дещенко О. М. 471, 472, 599, 800
Джабаева Д. А. 524
Джордж Р. 1218
Джура О. Д. 241
Дикусар Т. Л. 971
Дмитерко-Карабин Х. М. 1033
Добренко І. А. 990
Довжук Б. С. 1034
Долгих Л. 1035
Долинська Л. В. 1031
Доротюк В. 473
Дорошенко І. А. 587
Доскач С. 169
Драган О. 415
Дроздов О. Ю. 1036
Дронь Н. 169
Дубинский В. 1216
Дуганець В. І. 206
Дунаева Е. А. 161
Дурицька Є. С. 363
Дятленко С. М. 706, 807, 828, 834, 837
- Е**
Евіна В. Г. 1092
Елькина О. Ю. 707
Ендеберя І. В. 242, 1037
Ендовицкий Д. А. 243
Ермаков Д. С. 727
Ермолаева О. 1175
Ефимова Н. 708
Ефремов К. 709
Ефросинина О. В. 382
- Є**
Євдокимова Г. О. 991
Євсєєва М. В. 1038
Єгорова Є. В. 474, 992
Єжова Т. 1093
Єзерська Н. Р. 224, 352, 796
Єрмакова З. І. 754
Єськов О. Л. 387
Єфремова Г. Л. 244, 517

Єщенко В. І. 606

Ж

Жадан І. Г. 1172

Жемера Н. 170, 245

Жигadlo Б. А. 1114

Жижова О. 862

Жила Т. П. 1039

Жирнова В. Н. 89

Жукова В. 518

Журавлева О. В. 1173

З

Завалевська О. В. 46

Загайна Н. В. 450

Загашев І. (Загашев І. О.) 709а,
912–918

Загребельний С. Л. 710

Зайцева А. М. 993

Зайцева О. М. 711, 1217

Зайчикова Т. В. 391

Закатнов Д. О. 47, 171, 246, 293,
364, 365, 475, 574, 712–714, 725, 759,
863, 1115

Залізовська Н. А. 715

Заліська Л. М. 919

Замаскіна П. 805

Заскалкина О. В. 343

Захаріяш Л. П. 519

Захарова Л. 247

Заяць Я. 972

Зброжек Д. 864

Зданевич Л. 520, 552

Зеер Э. Ф. 90

Зелений В. І. 569

Зеленков С. 1174

Зеленська Н. В. 716

Зелінська Я. Ц. 476

Земяк М. С. 248

Зеня А. О. 717

Зеня Л. Я. 717

Зентек А. 1233

Зінченко В. О. 1040, 1041

Зінченко В. П. 994

Зубенко С. 865

Зубро А. В. 1094

Зуева Ф. А. 172

Зяблін В. Г. 801

И

Иванова Н. Л. 249

Ильченко А. А. 173, 250

Ильясов М. И. 91

Истомина С. В. 174

І

Іванашко О. Є 521.

Іваненко Р. В. 175, 251, 418–420,
718, 719

Іванова А. С. 720, 721

Іванушкін К. Ю. 642

Іванцова Н. Б. 252, 477

Іваньо Ю. Ю. 92, 722

Ігнатенко Г. В. 995

Ігнатюк О. А. 176

Ізбаш С. С. 522

Іншин М. І. 93

Ірхін Ю. Б. 602, 603

Ірхіна С. М. 604

К

Кавецький В. 253

Кадыров А. Р. 723

Казанчан А. К. 523

Казарова Е. Г. 347, 802

Казміренко В. П. 605

Калениченко Р. А. 366

Калитка О. 1219, 1220

Калтаева М. В. 1047

Кальниш В. В. 606

Кальянов А. В. 382

Камишин В. В. 643

Камов В. Х. 524

Канівець Т. 607

Капитонова О. 803

Капустина Н. Г. 225

Капустіна О. В. 724, 725

Караваєв А. Ф. 94

Карамушка Л. М. 380, 391, 532

Карп С. І. 644

Карпенко Г. В. 254

Картель Т. М. 525

Каспрік Н. М. 996

Квас О. 1043

Керб Л. П. 95, 1221

Киреева М. А. 255
 Кирилюк Н. 726
 Кириченко О. М. 905
 Кириченко Т. І. 973
 Киричук О. В. 1144, 1145
 Кисилева Т. Г. 595
 Кисла О. Ф. 1044
 Кияниціна Л. В. 608
 Кіхтенко С. С. 256, 257
 Клетченко Н. В. 609
 Клим Б. 422, 423
 Климов Є. (Е. А.) 177, 424; 351, 622, 632 (перс.)
 Клімов О. О. 526
 Клычкова А. И. 727
 Кльоц Л. 425
 Кобахия Е. Е. 866
 Кобелева Л. 1187
 Коберник О. М. 627, 637, 728
 Кобченко В. В. 1116
 Ковалевич И. А. 645
 Коваленко Н. В. 527, 528
 Коваленко Т. 610
 Коваль Т. І. 1045
 Ковальська Н. М. 258, 426
 Ковальчук І. 96, 1117
 Ковтуненко Н. О. 427–429
 Когут С. 1222
 Козак Л. В. 430
 Козак Т. 178
 Козка Г. 920
 Козловский О. В. 611
 Козловська І. М. 97
 Кокун О. 646
 Колесников Н. 1175
 Колешня Л. Г. 98, 1095
 Колісник Т. П. 49, 431
 Колісник-Гуменюк Ю. 529
 Колодяжный В. 1176
 Коломієць М. Б. 432–434
 Коляденко Н. В. 1143
 Комленко Л. 921
 Кондаков І. 612
 Кондрат Е. Н. 179
 Кондратова Н. О. 613
 Кондратюк Г. А. 429
 Коносавська О. Ю. 729
 Конуп О. Ф. 435
 Конюхова В. И. 1177
 Копетчук В. А. 50, 997
 Коренець Д. 45 (перс.)
 Корниенко Е. Э. 1177
 Коробка Л. 259
 Коробка Л. М. 730
 Коровин С. С. 731
 Королев Ю. В. 974
 Корольчук М. С. 180, 614
 Коропецька О. М. 99, 615
 Корсун Г. О. 181, 1223
 Корч І. 1234
 Корчевна О. 1118
 Косарева Л. В. 530
 Котелянець Н. 732
 Коханко О. М. 135
 Коць М. О. 1046
 Кравченко О. 367
 Кравченко Т. В. 182
 Кравчук Л. А. 183
 Крайнюк В. М. 614
 Криводерев В. В. 106
 Кривоконь Н. І. 368
 Кривошаєва Г. 867
 Криклій А. С. 51, 100, 1119
 Криницька Л. Я. 1120, 1121
 Кристиани Т. 1218
 Крицький А. 369
 Кропивянская С. О. 593
 Круглова Ю. В. 922
 Кручинин В. А. 1047
 Крючкова Ю. В. 184
 Кудря О. В. 733
 Кузнецов В. 1224
 Кузнецова В. І. 998
 Кузнецова О. Н. 923
 Кузнецов В. 421
 Кузь В. Г. 627
 Кузьмина Т. 924
 Кулаков Р. С. 185
 Кулик С. М. 531, 532
 Куликов В. В. 134

- Куліненко Л. Б. 102
 Кульчицька О. 260
 Куненко Л. О. 1096
 Курбатова А. О. 1097
 Курбет Н. В. 261
 Куриленко В. В. 370
 Куріпта В. І. 925
 Курко М. Н. 1122
 Кучеренко Є. В. 186
 Куш О. С. 610, 616
 Кязимов К. Г. 103
- Л**
 Лабутіна С. М. 533
 Лавренюк Н. 868
 Лавриченко Н. 1226
 Лавріканець О. В. 1098
 Лазаренко Л. 734, 735, 1048
 Лазаренко Л. В. 679, 1049
 Лайкова И. В. 187
 Ланько О. 736, 737
 Ларин Д. Ю. 1246
 Ларионова Г. А. 262
 Ларіна Н. Б. 104
 Латынина О. 1178
 Левенець О. А. 534
 Левтик М. 630
 Левченко Г. 372
 Лекерова Г. Ж. 617
 Лепешева Е. 804
 Лернер П. С. 52, 105, 263, 371, 593, 738
 Лесик О. 869
 Леськів В. 655, 975
 Леськів Д. 975
 Лешкевич М. Л. 264
 Липова Л. 265, 805
 Лиса Я. О. 417
 Листопад М. П. 870
 Литвин О. М. 188
 Литвинова Н. І. 266, 267, 436, 618, 739, 999, 1050, 1123
 Лінніческо В. М. 871
 Лісова Т. 926
 Лобода М. 106
 Логачев А. 268
- Логвиненко В. 1124
 Лопаткин Є. В. 1058
 Лопатко Л. 1099
 Лузік Е. В. 494
 Лунина М. В. 189
 Лунькин А. Н. 1008
 Люлька В. С. 269
 Ляміна Л. Є. 1125, 1162
 Ляска О. П. 190
 Ляховченко Н. В. 1059
 Ляхоцька Л. 299
- М**
 Мадзігон В. 372
 Макаренко М. А. 270
 Макаренко М. В. 495
 Максименко О. О. 271
 Максименко О. С. 107
 Максименко С. Д. 305, 390, 391, 630, 1054
 Максименко Ю. П. 1092
 Максимчук Н. 1051
 Максимчук Н. П. 272
 Малахов В. 1042, 1052
 Малиновская Н. В. 273, 670
 Малиновська В. 373
 Малишев В. 265, 805
 Малкова Т. М. 1053
 Малхазов О. Р. 588, 646
 Марисняк Т. 927
 Маричева В. 88
 Мартина Н. 191, 1179
 Мартинюк І. А. 1054
 Мартинюк О. Б. 1055, 1056
 Маруфенко О. В. 1057
 Марченко І. Б. 437, 811, 812, 1000, 1001
 Маршавін Д. Ю. 101, 619, 872, 1162
 Маршавін Ю. М. 101, 108–110, 619, 872, 1126, 1127, 1143, 1162
 Масол Л. М. 400
 Массанов А. В. 192, 274, 620
 Матійків І. 1002
 Матяш Н. 873
 Махаева О. А. 813
 Мачуський В. В. 976, 977

Медведев Д. С. 740
Мельник О. В. 53, 54, 111–113, 126а, 293, 374, 416, 478–482, 575, 741–746, 759, 807–810, 814–820в, 828–831, 834, 837, 844
Мельник С. В. 1100
Мельник Т. 747
Мельникова Ю. А. 193
Мельниченко О. 928
Мельничук В. П. 874, 875
Мельничук Т. В. 875
Мельнік Н. Ю. 275
Мерзлякова О. Л. 276, 375, 748, 821
Меркулова С. І. 55, 438
Меркулова Т. 876
Мещеряков А. С. 647
Миралиев А. М. 1180
Мироненко Ю. 623
Митина Л. М. 806
Митина Т. 639
Михайленко Н. А. 56
Михайліченко М. В. 637
Михайлюк Т. 929
Михалевська Н. 877, 878
Мілютіна К. Л. 872, 1128, 1162
Міропольська М. А. 101, 114, 376, 582, 1129–1132, 1135, 1162
Мішкурова В. Ф. 627
Млочешек Л. І. 1058
Моїсеєнко О. 749
Мокін Б. І. 1059
Молчанов В. М. 754
Момот Л. Л. 997
Моргун В. Ф. 361, 616, 623
Морін О. Л. 194, 277, 439–442, 810, 819, 820б, 829, 834, 837, 879, 880, 978
Мороз В. 1060
Мороз Л. І. 1133
Мороз Н. С. 1227
Москалець В. П. 1033
Москалик Г. Ф. 115
Мосол Н. О. 195
Моськін С. 1003
Мочалова Д. 750

Музалева В. М. 751
Музальов О. 535
Муліка К. М. 278
Муравська Т. 881
Муранова Н. 752
Муратова Е. И. 536
Н
Навроцький О. 1013
Найденова А. В. 822
Наконечна Н. 753
Нарадько А. 573
Наумец Л. В. 1061
Некрасова І. М. 716
Немировская А. А. 107
Немова Н. В. 196
Нещерет О. І. 1062
Нікішина Т. В. 931
Ніколаєва С. Ю. 720
Нікольська Л. В. 1134, 1228
Нічик О. В. 279
Новикова С. 197
Ноженкина О. С. 198
Носков В. 280, 624, 882, 932
Носков В. И. 382
Носова І. О. 537
Нугуманова Л. Ф. 1018
Нуреева О. С. 955
О
Облєс І. І. 538–540
Оборський Г. 1042
Обыденникова И. В. 1008
Овчаров А. А. 281
Ожерельева И. Г. 199
Окара М. М. 278
Олекс О. 1229
Олексіюк С. М. 1135
Олеярник О. В. 57, 58, 282, 1230
Омельченко Г. 116
Онищенко В. 200, 541
Онищук Л. 201
Орлов О. 443
Орлов В. 824
Орсаг Ю. В. 883, 1101, 1181
Ортікова Н. В. 101, 117, 118, 1136–1139, 1231

Осадча К. 1232
Осадчий В. В. 483, 648–653, 658–660
Осадчий С. 283, 755
Осипов В. А. 1182
Осипов О. В. 293, 759
Осовская С. 884, 885
Остапенко І. В. 625
Островерхова Н. М. 542
Отрощенко Н. Л. 119
Охріменко З. В. 284, 377, 756, 820в

П

Павелків О. М. 444, 445, 757
Павленко Т. М. 979
Павлов О. 1052
Павлов Ю. О. 1140–1142
Павлова А. М. 90
Павлова Г. 1004, 1005
Павлова О. И. 1247
Павлова С. М. 1183
Павлова Т. Л. 626
Палка О. 543
Пало О. Д. 593
Пальчевський С. С. 886
Пальчук М. 120
Панченко В. І. 59, 285, 286
Панченко Л. В. 544
Паншина О. Н. 883
Парховнюк Г. О. 654, 1063
Пасічник Н. 758
Пащенко Д. І. 637
Пелехань І. 960
Пендюр А. В. 1024
Перепада О. 887
Перетятко Л. Г. 287
Петльована Л. Л. 545, 546
Петренко П. 760
Петрицин І. 655
Петрів О. 484
Петрова В. 933
Петрук Г. М. 288
Петрулевич Б. 1233
Петрюк І. 761
Печатникова Л. 378
П'єтрулевич Б. 1234
Пивовар Н. М. 60
Пилипенко Н. 547
Пилипчук Г. 934
Пилипчук Л. І. 1006
Півторанюк У. П. 121
Піддячий М. І. 61, 202, 289, 290, 446, 447, 485, 576, 762–765
Підтілок І. В. 825
Пісоцький О. 291
Піщалковська М. 766, 767
Плаксина Ю. Г. 262
Платаш Л. 96
Плотнікова О. 203
Побірченко Н. А. 62, 122–124, 206, 292, 448, 548–551, 768, 825–827, 896, 1007
Поваренков Ю. П. 769
Подбущкая Н. В. 449
Подольська Є. А. 404
Політаєва Р. В. 1102
Полупан І. І. 204, 205
Поплавська А. П. 379–381
Попов А. Ю. 656, 1184
Приходько І. І. 628
Прокопенко О. А. 1064
Протас О. 771
Пряжников М. 383
Пряжников Н. С. 88, 129, 130, 296, 486, 889–893, 936, 1185
Пряжникова Е. Ю. 129, 130, 890
Пудовкин Д. А. 297
Пузіков Д. О. 384
Пухлій В. 1147
Пшеголінська К. О. 580
Пшеничнюк О. В. 715

Р

Радина Н. К. 1103
Радченко О. Б. 716
Рассказова О. І. 553, 554
Рассохін А. 631
Резапкіна Г. В. 298, 452, 487, 632, 841, 894, 937–946
Ремех Т. 299
Ренейська Л. 573
Репко Н. П. 300

- Репнова Т. 895
 Ретунская Т. Н. 1065
 Речицький О. 842
 Решетникова М. И. 207
 Рибалка В. В. 208, 213, 843
 Рибалко В. М. 1148
 Рижигов В. 1066
 Ришовська С. 385
 Родичев Н. Ф. 301, 488, 1193, 1197, 1198
 Рожнов Р. В. 647
 Романенко А. П. 209
 Романенко Л. 302, 1009
 Романова Е. С. 453
 Романчук В. 1067
 Рубцова Н. Е. 303
 Руденко Л. А. 556, 557
 Рудюк О. В. 1149
 Рузяк Т. І. 1010
 Русанова Н. Г. 1150
 Рыбаков М. Ю. 131
 Рыжов Б. Н. 633
С
 Савельєва В. С. 386, 387
 Савенкова И. А. 211
 Савицька О. В. 1068
 Савоста А. В. 1151
 Савуляк В. О. 1069
 Савустьяненко Т. Л. 754
 Савушкин И. А. 210
 Савченко Н. А. 449
 Сагитова В. Р. 304
 Садовникова Н. О. 90
 Сазанський А. 515
 Самарук Н. 132
 Самойленко І. В. 305, 306
 Самоукина Н. 947
 Самохвалов О. Б. 558, 559
 Санников А. И. 489
 Саннікова О. П. 162, 274, 340, 489, 598 (перс.)
 Сарібіатов О. 388
 Саух О. М. 212, 307–309, 316
 Сафронова О. 1070
 Саяпіна С. А. 58
 Світлична Н. А. 310, 311, 634, 948, 949
 Селіванова О. В. 456
 Семенов И. Н. 211
 Семенова Г. 774
 Семенова Е. А. 312
 Семиченко В. А. 1056
 Сервачак О. В. 313, 314, 389
 Сергеева С. С. 1186
 Сергєєнкова О. 1152
 Сергєєва К. М. 581
 Сергєєнкова О. П. 825, 896
 Сергоманов П. А. 315
 Сердюк Г. 950
 Сиданич С. А. 951
 Сидоренко В. 64, 65, 316, 1071
 Сидоренко В. К. 212, 1072
 Сидоренко О. 775
 Сидоренко Т. В. 1160
 Сизова Е. Г. 317, 980
 Сизоненко А. 776
 Симоненко Т. Д. 952
 Симонова О. 953, 954
 Симонян Р. 1187
 Сингаївський Д. В. 654
 Синявський В. В. 48, 101, 454, 457, 578, 582, 583, 621, 635, 772, 795, 840, 844, 994, 1011, 1153
 Сипченко В. І. 710
 Сисоєва С. О. 658–660
 Сиченко В. В. 133
 Сігаєва Л. Є. 1154–1158
 Скалько О. В. 318, 458, 834, 837, 1235
 Скворцова Н. А. 134
 Скворчевська О. В. 955
 Скиба М. Є. 135
 Скляренко Н. К. 720, 721
 Склярів С. О. 319
 Скоробогатов Т. 956
 Скульська В. Є. 578, 1143, 1159
 Скульський Р. 43 (перс.)
 Славгородская М. В. 1104
 Сліпчук В. Л. 66
 Слободенюк В. И. 777

Слободенюк О. 392
 Слободянюк І. А. 1073
 Слюсаренко Н. В. 67, 68, 1236
 Смерека М. 393
 Смирнова О. П. 1160
 Смирнова С. В. 560
 Смоляна Н. 136
 Сморовоз С. 394
 Собко Р. М. 661
 Сова Г. В. 409
 Совгiр І. 1161
 Сокова С. В. 137
 Соколова А. С. 395
 Соловійов В. 778
 Соловцова Е. 396, 561
 Соловьева Ю. В. 353
 Солодова Г. Г. 1074
 Соломин І. 490
 Соннова М. В. 320
 Сорока Т. 69
 Софронеева В. В. 321
 Спiвaк В. І. 491
 Спiцин Є. С. 1203
 Ставицький С. Б. 138, 779
 Становських З. Л. 213, 214
 Старіков І. М. 155
 Старовойт С. М. 322
 Старостенкова Т. А. 323
 Стеблян Т. П. 601, 897, 965
 Степочкин А. С. 647
 Стечкевич Л. К. 1163
 Столяренко О. Б. 780, 781
 Сторожева Г. 1188
 Стрельнікова І. М. 898
 Стрельцов О. В. 1164
 Стрик Г. П. 324
 Строганова Л. 1189
 Струкова В. Л. 139
 Стульник Т. 933
 Стульпінас Н. К. 1095
 Ступак Л. Н. 957
 Субко Є. 782
 Судаков М. В. 101
 Сухобоченкова Є. Н. 783
 Сухова О. 280

Сухомлинський В. О. 57, 552
 (перс.)
 Сыромятников И. В. 199
 Сябро С. 873
Т
 Тамонова О. 899
 Тарасова О. В. 1190
 Тарасюк П. І. 215
 Татаурова Г. П. 140, 325, 1012
 Татенко Н. О. 326, 327
 Твардовська М. 845
 Тверезовська Н. 64, 65
 Темиров Т. В. 303
 Темирсултанов Э. Э. 1008
 Тищенко М. 141
 Тимчук Л. 785–787
 Титаренко Т. М. 327
 Титеева І. Л. 328
 Тичина І. М. 329
 Ткач Е. Н. 330
 Ткач Р. В. 397
 Ткаченко В. 142, 1147
 Ткаченко В. В. 1191
 Ткаченко І. В. 334
 Ткаченко С. 331
 Ткачук І. І. 398, 399, 459, 808, 820, 820а, 831, 834, 837, 981
 Ткачук Л. В. 637
 Ткачук С. І. 143, 460, 662
 Товстоган В. С. 1105, 1106
 Токар А. 788
 Токаревский С. В. 1192
 Толстик С. 958
 Торубара О. М. 461
 Тригук О. 877, 878
 Троскотт Л. С. 982
 Туленкова І. М. 1165
 Туляєв В. В. 216, 332, 333, 400, 462, 663, 664
 Турищева Л. В. 334
 Туріщева Л. В. 959
 Турчина Л. А. 217
 Тутубалина Н. В. 638
 Тюшев Ю. В. 900

У

Удовенко Л. 584
Удовиченко Н. К. 1237–1244
Уличний І. Л. 335–337, 744, 789, 901
Упир Л. М. 601, 770, 897, 965
Устінова О. В. 790
Ушакова Г. Л. 1008

Ф

Федірчик Т. Д. 562
Федоренко А. 563
Федоренко Л. 563
Федоришин Б. О. 70, 145, 338
Федоров І. В. 536
Федун Л. М. 339, 463
Феклина О. В. 340
Филимонова О. Г. 847
Филипчук В. 596, 989
Фирсов Г. 218
Фридман М. Ф. 464
Фукуяма 1205 (перс.)

Х

Хазова С. А. 923
Хаймахан І. 960
Ханенко І. І. 1020
Харитонов В. В. 465
Харламенко В. Б. 1072, 1075
Харченко В. П. 588
Хатунцева С. М. 564
Хачатурян К. 961
Хачиров Т. С. 665
Хижняк М. В. 219, 341
Хлопіна Ж. Р. 983
Хмель Н. Д. 565
Хміль М. М. 146
Холанд Дж. 632, 636 (перс.)
Холод Л. Б. 566
Хольтель К. 1245
Хом'юк І. В. 1076
Хомякова І. 933
Хусаинов Ш. Г. 666–668

Ц

Цехмістер Я. В. 420
Цибулько В. О. 567–569
Цуканова Е. Г. 791

Цушко І. 299

Цыпин П. 342

Ч

Чагін В. Я. 1107
Чайкина Н. О. 570
Чахлова Г. А. 343
Чебикіна Т. М. 147
Чеботарьова Л. І. 466, 467
Черепанова Г. 1162
Черкасова Т. 344
Черкашин О. Д. 220, 221
Чернета С. 148
Черникова Т. В. 848
Черниш А. 71
Черновол-Ткаченко Р. 149
Чернышев Я. А. 401, 402
Чернявская А. П. 492
Чистякова С. Н. 345, 593, 1193–1198
Чобітько М. 1077
Чорна І. М. 1078
Чубар В. В. 468

Ш

Шабдінов М. Л. 222, 346, 834, 837, 849, 902, 903
Шагро О. Ф. 1079–1081
Шадуро А. 1218
Шайкова А. Л. 150, 792
Шалавина Т. І. 344
Шамбарова І. 639
Шамсутдинова І. Г. 347, 1246, 1247
Шапошнікова Н. 1108
Шаталова О. В. 403
Швалб Ю. М. 499
Швечікова О. 793
Шевенко А. М. 548
Шевченко Н. В. 404, 405
Шиколенко Т. 223
Шишигина Т. Р. 1082
Шліхта Г. 1083
Шмидт В. Р. 962
Шнейдер Л. Б. 348
Шовкопляс Н. М. 794
Шпак В. І. 1044

Шпак О. А. 349
Штельмах Г. 350
Шубочкина Е. 1199
Шубрат О. А. 182
Шурко М. Й. 585

Щ

Щербак В. М. 80
Щербакова І. М. 223
Щипкова И. 1200

Ю

Юровська О. А. 1098
Юшко В. І. 963

Я

Яворська Г. Г. 406, 964
Ягодкина О. 407
Якимович Т. Д. 97
Яковенко С. І. 602
Якубовська Л. П. 546
Ямпольський Ю. 1042, 1052
Яневич Л. О. 1167
Янцур М. С. 72, 151, 152, 224, 324,
352, 796, 797, 864, 1084, 1085
Ярошенко В. 416
Ярута Т. В. 850
Ярушина Е. В. 262

Bednarczyk Ł. 1248
Duda W. 1249
Kukla D. 1249
Lenart J. 1250
Mikulski K. 1251
Rogala M. 1248
Jablonko O. A. 1252
Żurek M. 1253

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського – науково-дослідний центр з питань галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства і книгознавства, національне галузеве книгосховище, головний науково-інформаційний центр освітнянської галузі України, науково-методичний центр мережі освітнянських бібліотек МОН України та АПН України.

До послуг користувачів універсальний книжковий фонд ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (понад 500 тис. примірників), 40% якого становлять фахові документи:

- ◆ періодичні видання XIX–XX ст. та сучасні (щорічна передплата – понад 300 вітчизняних та зарубіжних газет і журналів);
- ◆ дисертації та автореферати дисертацій педагогіко-психологічної тематики;
- ◆ зібрання праць вітчизняних та зарубіжних педагогів (XIX–XX ст.), монографії, матеріали досліджень із педагогіко-психологічних питань, програми та методики викладання предметів, підручники і посібники для загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації;
- ◆ література іноземними мовами з питань педагогіки і психології, художні твори мовою оригіналу;
- ◆ література з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства.

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розташована у двох приміщеннях.

У головному приміщенні діють:

- загальний читальний зал;
- дисертаційний зал;
- читальний зал підручника;
- читальний зал Фонду В. О. Сухомлинського;
- читальний зал документів іноземними мовами;
- кабінет бібліотекознавства;
- персональний і міжбібліотечний абонемент (МБА);
- медіа-центр.

Медіа-центр надає користувачам платні і безплатні послуги, пов'язані з мультимедійною інформацією, включаючи сканування, копіювання й тиражування методичних, навчальних, дидактичних та інших друкованих і електронних матеріалів за умов збереження авторських і суміжних прав,

швидкісний Інтернет. На базі медіа-центру за сприяння Британської Ради в Україні, згідно з Угодою про співробітництво між АПН України та Британською Радою, відкрито „Ресурсний інформаційно-освітній центр”. У центрі користувачі бібліотеки можуть отримати доступ до повнотекстових електронних баз даних 1000 британських та міжнародних журналів і газет та понад 8500 наукових видань з питань освіти, економіки, бізнесу, політики.

Через веб-портал ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (www.library.edu-ua.net) надається доступ до її електронного каталогу та виконується віртуальна довідка.

До послуг освітян повнотекстові та реферативні бази даних (БД):

- БД авторефератів і дисертацій з питань педагогіки та психології;
- БД праць видатних педагогів, зокрема – повнотекстова колекція праць

В. О. Сухомлинського;

- електронна бібліотека книг XIX ст. з питань педагогіки та психології;
- галузева реферативна БД.

У *філії* ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського працює:

- загальний читальний зал;
- абонемент.

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського видає:

- збірники наукових праць з питань бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства;
- регламентуючі та інструктивно-методичні матеріали для мережі освітянських бібліотек України;
- щомісячний бюлетень „Нові надходження до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського”;
- бібліографічні та інші інформаційні видання з питань педагогіки та психології;
- „Календар знаменних і пам’ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки” (щорічно).

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського здійснює кваліфіковане бібліотечно-бібліографічне обслуговування користувачів, а також інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу в освітянських закладах шляхом групового та індивідуального інформування, систематичного проведення Днів інформації, Днів фахівця, педагогічних рад, презентацій освітянських періодичних видань, тематичних книжкових виставок, друку в періодичних галузевих виданнях, інформаційних і тематичних списків літератури з актуальних проблем освіти, педагогіки та психології.

Як культурно-просвітницький центр, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського систематично проводить художньо-мистецькі виставки, презентації, літературно-музичні вечори, зустрічі з відомими діячами освіти і культури.

**Державною науково-педагогічною бібліотекою України
імені В. О. Сухомлинського
видано за 2000–2010 рр.**

Наукові праці

➤ **Історія освітянських бібліотек України** : наук. зб. / АПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; редкол.: П. І. Рогова, К. Т. Селіверстова, Ю. І. Артемов [та ін.]. – К. : Вирій, 2006. – 403 с. – Бібліогр. в кінці ст.

➤ **Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського**. Вип. 1. Науково-інформаційне забезпечення освітянської галузі України / АПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [редкол.: Л. А. Дубровіна, В. В. Дерлеменко, Т. І. Ківшар (голова) та ін.]. – К. : Четверта хвиля, 2008. – 402 с.

➤ **Науково-методичні та організаційні засади створення системи інформаційного забезпечення фахових потреб освітян України** [Електронний ресурс] : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару (м. Львів, 18–19 трав. 2006 р.) / АПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; редкол.: В. І. Лутовинова, П. І. Рогова, Т. Ф. Букшина [та ін.]. – Електрон. дані. – К., 2006. – Режим доступу: http://www.library.edu-ua/datas/upload/files/zbirnic_Lviv_08.pdf. – Назва з екрана.

➤ **Освітянські бібліотеки України в реалізації програми рівного доступу до якісної освіти** [Електронний ресурс] : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, Черкаси, 20–22 жовт. 2008 р. / АПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського, Черкас. облас. ін-т післядиплом. освіти пед. працівників ; редкол.: П. І. Рогова (голова), Н. М. Чепурна (заст. голови), І. І. Хемчян (упоряд.), В. М. Саух. – Електрон. дані. – К., 2008. – Режим доступу: <http://www.library.edu-ua.net/id/634>.

Бібліографічні посібники з питань педагогіки та психології

➤ **Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 1991–2006 рр.** : наук.-допом. бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т вищої освіти ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Моїсєєва І. П., Ніколюк Л. І., Микитенко О. С. ; наук. ред. Рогова П. І. ; наук. консультант Корольов Б. І. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – К. : Пед. думка, 2008. – 487 с.

➤ **Гід з громадянської освіти в Україні** : наук.-допом. бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України, Донец. шк. прав людини ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Ніколюк Л. І., Черняєва Г. К., Березкіна В. В., Дуральська Н. Ю. ; наук. ред.: Рагозін Микола Петрович, Рогова Павла Іванівна ; наук. консультант Чорна Катерина Іванівна]. – Донецьк ; Київ : [б. в.], 2003. – 166 с.

➤ **Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: п'ять років діяльності (2000–2004):** наук.-допом. бібліогр. покажч. / АПН України, Укр. асоц. ім. В. О. Сухомлинського, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [уклад.: Палащина Н. А., Горбенко Н. А., Вербова В. В., Самчук Л. І.; наук. ред.: Рогова П. І., Лутовинова В. І.; відп. за вип.: Букшина Т. Ф., Зотова В. О.; бібліогр. ред.: Жданова Р. С., Палащина Н. А.; літ. ред. Лашко К. М.; рецензенти: Сухомлинська О. В., Воскобойнікова-Гузєва О. В. – К.: [вид. О. М. Ешке], 2005. – 99 с.

➤ **Дошкільна освіта як складова системи безперервної освіти України (1991–2006):** наук.-допом. бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т проблем виховання, Наук. б-ка НПУ ім. М. П. Драгоманова; [упоряд.: Пономаренко Л. О. та ін.; наук. ред. Рогова П. І.; наук. консультант Кононко О. Л.; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – К.: [б. в.], 2009. – 141 с.

➤ **Загальноосвітня школа України за роки незалежності (1991–2001 рр.):** реком. бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України, УБА; [уклад.: Ніколюк Лідія Іванівна, Смелік Ігор Михайлович, Черняєва Галина Костянтинівна; наук. консультант Ярмаченко Микола Дмитрович; відп. за вип. Букшина Тамара Федотівна // Шкіл. світ. – 2002. – Черв. (№ 21/23). – С. 1–61.

➤ **Професійна освіта України за роки незалежності (1991–2003 рр.):** наук.-допом. бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Моїсєєва І. П., Ніколюк Л. І., Штома Л. Н., Бабич Є. К.; наук. консультант Ничкало Н. Г.; відп. за вип. Букшина Т. Ф.; ред. Бабич Є. К.]. – К.: [б. в.], 2004. – 268 с.

➤ **Профільне навчання в старшій школі: шляхи розвитку:** наук.-допом. бібліогр. покажч. Вип. 1 / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Ніколюк Л. І., Самчук Л. І., Каневська І. М.; наук. консультант і автор вступ. ст. Кизенко В. І.; наук. ред. Букшина Т. Ф.; відп. за вип. Рогова П. І.; бібліогр. ред. Бабич Є. К.; рецензент Бібік Н. М.]. – К.: Пед. преса, 2005. – 63 с. – (Освіта України, № 90/91, 6–9 груд.).

➤ **Сучасні освітні технології:** реком. бібліогр. покажч. Вип. 1 / М-во освіти України, Ін-т змісту і методів навчання, Центр. освіт. б-ка; [уклад.: Букшина Т. Ф., Черняєва Г. К.; відп. за вип. Рогова П. І.; рецензент Даниленко Л. І.]. – К.: ВІПОЛ, 1999. – 60 с.

➤ **Сучасні освітні технології:** реком. бібліогр. покажч. Вип. 2 / АПН України, ДНПБ України; уклад.: Букшина Т. Ф., Черняєва Г. К.; відп. за вип. Рогова П. І.; рецензент Федорова Н. Ф. // Шкіл. світ. – 2001. – Верес. (№ 34). – Вкладка, с. 1–16.

➤ **Сучасні освітні технології:** реком. бібліогр. покажч. Вип. 3 / АПН України, ДНПБ України; [упоряд.: Углова О. В., Яковлєва О. В.; відп. за вип.

Букшина Т. Ф. ; ред. Бабич Є. К. ; рецензент Даниленко Л. І.]. – К. : [б. в.], 2003. – 87 с.

➤ **Сучасні технології в освіті** : реком. бібліогр. показч. Ч. 1. Сучасні технології навчання / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Маріуп. держ. гуманіт. ун-т ; [уклад.: І. П. Моїсєєва, Н. Д. Грудініна ; наук. консультант і автор вступ. ст. І. Г. Єрмаков ; передмова Л. О. Пономаренко ; наук. ред. Т. Ф. Букшина ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко ; рецензент Л. І. Даниленко]. – К. : [б. в.], 2005. – 307 с.

➤ **Сучасні технології в освіті** : реком. бібліогр. показч. Ч. 2. Сучасні технології виховання / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Моїсєєва І. П., Пономаренко Л. О. ; наук. консультант і автор вступ. ст. Чорна К. І. ; наук. ред. Букшина Т. Ф. ; бібліогр. ред. і відп. за вип. Пономаренко Л. О. ; рецензенти: Журба К. О., Єрмаков І. Г.]. – К. : Пед. думка, 2007. – 195 с.

➤ **Формування активної життєвої позиції молодого громадянина України** : наук.-допом. бібліогр. показч. / АПН України, ДНПБ України, Київ. нац. екон. ун-т ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Ніколюк Л. І., Черняєва Г. К., Березкіна В. В., Дуральська Н. Ю. ; наук. ред. Рогова П. І. ; наук. консультант Чорна К. І.]. – К. : [б. в.] 2002. – 141 с.

Біобібліографічні показчики

Серія „Видатні педагоги світу”

➤ **Польський педагог-гуманіст Януш Корчак (1848-1942)** : до 125-річчя з дня народж. : біобібліогр. показч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: В. В. Вербова, Н. А. Горбенко, С. В. Іщук, С. В. Петровська ; наук. ред.: П. І. Рогова, Т. Ф. Букшина ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; відп. за вип. Н. А. Палащина ; ред. Р. С. Жданова, Н. Г. Богун ; рецензент М. Б. Євтух]. – К. : [б. в.], 2003. – 132 с. – (Серія „Видатні педагоги світу” ; вип. 2).

➤ **Спадщина А. С. Макаренка і пріоритети сучасності: 1991–2008** (до 120-річчя від дня народження) : біобібліогр. показч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка ; [упоряд.: Іванова О. І., Лога Т. В. ; вступ. ст. Ткаченко А. В. ; наук. ред.: Рогова П. І., Доркєну А. М. ; наук. консультант Зязюн І. А. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – К. : [б. в.], 2008. – 179 с. – (Серія „Видатні педагоги світу” ; вип. 4).

➤ **В. О. Сухомлинський. Біобібліографія: 1987–2000 рр.** / АПН України, Укр. асоціація В. О. Сухомлинського, [ДНПБ України] ; уклад.: Г. І. Сухомлинська, О. В. Сухомлинська, д-р пед. наук, акад. ; за ред. Н. О. Гажаман, Л. І. Ніколюк ; відп. за вип. П. І. Рогова. – К. : КНЕУ, 2001. – 128 с. – (Видатні педагоги світу ; вип. 1).

➤ **В. О. Сухомлинський. Біобібліографія: 2001–2008 рр.** / АПН України, Укр. асоціація В. О. Сухомлинського, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Заліток Л. М. ; наук. консультант Сухомлинська О. В. ; наук. ред. Рогова П. І. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. – К. : Богданова А. М., 2008. – 195 с. – (Серія „Видатні педагоги світу” ; вип. 3).

Серія „Академіки АПН України”

➤ **Іван Дмитрович Бех** : біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Ніколюк Л. І. ; авт. вступ. ст. Зубалій М. Д. ; наук. ред.: Букшина Т. Ф., Зотова В. А. ; бібліогр. ред. Жданова Р. С. ; літ. ред. Лашко К. М.]. – К. ; Житомир : [б. в.], 2005. – 87 с. – (Серія „Академіки АПН України” ; вип. 7).

➤ **Алла Михайлівна Богуш** : біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. та ред. Пономаренко Л. О. ; наук. ред. Рогова П. І. ; літ. ред. Лисиця Г. М.]. – К. ; Одеса : СВД М. П. Черкасов, 2005. – 99 с. – (Серія „Академіки АПН України” ; вип. 4).

➤ **Микола Борисович Євтух**: вчений-педагог, академік : біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ; [упоряд. Л. І. Ніколюк ; наук. ред. П. І. Рогова ; наук. консультант К. К. Потапенко ; рецензент В. І. Лутовинова ; ред. Л. О. Пономаренко]. – К. : [б. в.], 2003. – 77 с. – (Серія „Академіки АПН України” ; вип. 3).

➤ **Іван Андрійович Зязюн**: педагог, вчений, філософ : біобібліогр. покажч. / АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [вступ. стаття В. Г. Кременя ; упоряд.: Штома Л. Н., Пономаренко Л. О. ; наук. ред.: Ничкало Н. Г., Рогова П. І.]. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – 99 с. – (Академіки АПН України ; вип. 14).

➤ **Іван Андрійович Зязюн**: Педагог. Вчений. Філософ : біобібліогр. покажч. / АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, ДНПБ України, Ніжин. держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя ; [упоряд.: Л. І. Ніколюк, Л. О. Пономаренко, Л. Н. Штома ; наук. ред. П. І. Рогова ; наук. консультант Н. Г. Ничкало ; ред. Є. К. Бабич]. – К. : [б. в.], 2003. – 45 с. – (Серія „Академіки АПН України” ; вип. 2).

➤ **Василь Григорович Кремень – філософ, учений, освітянин, державний діяч** : біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Л. О. Пономаренко, Л. І. Ніколюк ; вступ. стаття Л. І. Ткаченко ; наук. ред. П. І. Рогова ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко]. – 2-ге вид., доповн. – К. : Т-во „Знання” України, 2008. – 167 с. – (Серія „Академіки АПН України” ; вип. 12).

➤ **Василь Григорович Кремень – філософ, учений, освітянин, державний діяч** : біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Пономаренко Л. О., Ніколюк Л. І., Моїсєєва І. П. ; вступ. стаття Ткаченко Л. І. ; наук. ред. Рогова П. І. ; бібліогр.

ред.: Жданова Р. С., Бабич Є. К.]. – К. : Т-во „Знання” України, 2006. – 139 с. – (Серія „Академіки АПН України” ; вип. 6).

➤ **Василь Миколайович Мадзігон: учений-педагог та організатор педагогічної науки і освіти України** : біобібліогр. покажчик / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: І. О. Іванова, С. В. Чернобровкіна ; вступ. ст. Г. Є. Левченко ; наук ред. А. М. Доркену ; бібліогр. ред Л. О. Пономаренко]. – К. : [б. в.], 2007. – 64 с. – (Серія „Академіки АПН України”).

➤ **Сергій Дмитрович Максименко – академік, український психолог, фундатор наукової школи генетичної психології** : бібліогр. покажч. наук. праць за 1991–2007 / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Л. М. Айвазова, Л. О. Пономаренко ; наук. ред. Т. Ф. Букшина ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко]. – К. : КММ, 2008. – 127 с. – (Серія „Академіки АПН України” ; вип. 10).

➤ **Нелля Григорівна Ничкало** : біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Л. О. Пономаренко, Л. Н. Штома ; наук. ред. канд. іст. наук П. І. Рогова ; літ. ред. Г. М. Лисиця ; бібліогр. ред. Р. С. Жданова]. – К. : [б. в.], 2005. – 96 с. – (Серія „Академіки АПН України” ; вип. 5).

➤ **Наукова школа академіка Олександри Савченко** / АПН України, Ін-т педагогіки АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Я. П. Кодлюк, Т. Я. Довга, Л. М. Заліток, Л. М. Ворон, О. А. Печенежська]. – К. : Пед. преса, 2008. – 187 с. : кол. іл. – (Серія „Академіки АПН України” ; вип. 11).

➤ **Ольга Василівна Сухомлинська** : біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Л. М. Заліток, Г. М. Семендяєва ; вступ. стаття: О. Я. Савченко, Н. П. Дічек ; наук. ред. П. І. Рогова ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко ; літ. ред. О. І. Гожики]. – К. : [б. в.], 2006. – 67 с. – (Серія „Академіки АПН України” ; вип. 8).

➤ **М. Д. Ярмаченко – вчений-педагог, академік, перший президент АПН України** : біобібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ; [упоряд.: В. В. Вербова, Н. А. Горбенко ; відп. за вип. Т. Ф. Букшина ; ред. Є. К. Бабич]. – К. : [б. в.], 2002. – 32 с. – (Академіки АПН України ; вип. 1).

➤ **Віталій Станіславович Журавський** : біобібліогр. покажч. / Акад. прав. наук України, Укр. Акад. політ. наук, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Н. А. Палащина, В. В. Вербова, Н. А. Горбенко ; наук. ред. П. І. Рогова ; відп. за вип. Н. А. Палащина ; літ. ред. Г. М. Лисиця]. – К. : Т-во „Знання”, 2005. – 34 с.

➤ **Юрій Михайлович Хорунжий** : біобібліогр. покажч. : до 40 річчя літ. діяльності / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад. Р. С. Жданова]. – К. : Видав. дім „КМ Академія”, 2006. – 95 с. : фото.

Серія „Ювіляри АПН України”

- **БІБІК** Надія Михайлівна (до 55-річчя від дня народження)
- **БОНДАР** Віталій Іванович (до 65-річчя від дня народження)
- **БИКОВ** Валерій Юхимович (до 60-річчя від дня народження)
- **БУГАЙОВ** Олександр Іванович (до 80-річчя від дня народження)
- **БУРИНСЬКА** Ніна Миколаївна (до 75-річчя від дня народження)
- **ВАРЗАЦЬКА** Лариса Олександрівна (до 65-річчя від дня народження)
- **ВАСИЛЕНКО** Микола Самійлович (до 60-річчя від дня народження)
- **ГОНЧАРЕНКО** Семен Устимович (до 75-річчя від дня народження)
- **ГУБКО** Олексій Тимофійович (до 80-річчя від дня народження)
- **ЄРМАКОВ** Іван Гнатович (до 55-річчя від дня народження)
- **КОНОНКО** Олена Леонтіївна (до 60-річчя від дня народження)
- **КРЕМЕНЬ** Василь Григорович (до 55-річчя від дня народження)
- **КУЛЬЧИЦЬКА** Олена Іполитівна (до 70-річчя від дня народження)
- **ЛАКТИОНОВА** Галина Миколаївна (до 50-річчя від дня народження)
- **МАДЗИГОН** Василь Миколайович (до 65-річчя від дня народження)
- **МАСОЛ** Людмила Михайлівна (до 50-річчя від дня народження)
- **МОЛЯКО** Валентин Олексійович (до 65-річчя від дня народження)
- **ОРЖЕХОВСЬКА** Валентина Михайлівна (до 65-річчя від дня народження)
- **СИСОЄВА** Світлана Олександрівна (до 60-річчя від дня народження)
- **СОБОТОВИЧ** Євгенія Федорівна (до 70-річчя від дня народження)
- **СУХОМЛИНСЬКА** Ольга Василівна (до 55-річчя від дня народження)
- **ТАЛАЛУЄВА** Наталя Олександрівна (до 60-річчя від дня народження)
- **ХАЙРУЛІНА** Василина Миколаївна (до 60-річчя від дня народження)
- **ХОРОШКОВСЬКА** Ольга Назарівна (до 65-річчя від дня народження)
- **ЧЕБИКІН** Олексій Якович (до 55-річчя від дня народження)
- **ШЕЛЕХОВА** Галина Тарасівна (до 50-річчя від дня народження)
- **ШУХОВА** Елеонора Василівна (до 70-річчя від дня народження)

Реферативна інформація з питань педагогіки та психології

Створюваний ДНПБ України ім.В. О. Сухомлинського реферативний ресурс складається з рефератів на наукові статті з 21 журналу, включених ВАК України до переліку фахових видань України: „Вища освіта України”, „Вища школа”, „Дефектологія”, „Директор школи, ліцею, гімназії”, „Наука і освіта”, „Наша школа”, „Неперервна професійна освіта: теорія і практика”, „Нова педагогічна думка”, „Освіта і управління”, „Педагогіка і психологія”, „Педагогіка і психологія професійної освіти”, „Педагогічний пошук”, „Післядипломна освіта в Україні”, „Позашкільна освіта та виховання”, „Пост методика”, „Професійно-технічна освіта”, „Рідна школа”, „Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія”, „Філософія освіти”, „Шлях освіти”, „Педагогічний вісник”. Ця інформація передається до реферативної бази даних „Україніка наукова” (http://www.nbuv.gov.ua/db/vef_inf.html) та її паперового варіанту УРЖ „Джерело” (друкується з 2007 року № 3 Серія 3 „Соціальні та гуманітарні науки. Мистецтво”).

Ця інформація також розміщується на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (http://www.library.edu-ua.net/electronic_resources/eleccres).

Для підвищення кваліфікації бібліотечних працівників

Методичні посібники

➤ **Анотування як процес аналітико-синтетичної переробки інформації** : метод посіб. / М-во освіти і науки України, Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, АПН України, ДНПБ України ; [авт.-уклад. В. І. Лутовинова ; ред. Р. С. Жданова]. – Х. : [б. в.], 2003. – 44 с. – (Серія „На допомогу працівникам освітянських бібліотек” ; вип. 2).

➤ **Лутовинова В. І. Реферування як процес мікроаналітичного згортання інформації** : практ. посібник / В. І. Лутовинова ; АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [наук. ред. Г. М. Швецова-Водка]. – К. : [б. в.], 2007. – 71 с. – (Серія „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” ; вип. 4).

➤ **Лутовинова В. І. Методика бібліографування** [Електронний ресурс] : наук.-практ. посіб. / В. І. Лутовинова ; АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – Електрон. дані (1 файл). – К. : [б. в.], 2005. – 1 електрон. опт. диск (CD-R). – (Серія „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек”).

➤ **Організація роботи бібліотеки загальноосвітнього навчального закладу** : зб. інструкт.-метод. матеріалів : [у 2 ч.] / ДНПБ України ; авт.-упоряд.: П. І. Рогова, І. І. Хемчян, Р. П. Гаврилюк [та ін.] // Шкіл. світ. – 2002. – Листоп. (№ 42/43). – С. 1–62 ; Груд. (№ 46/47). – С. 1–61 ; 2003. – Квіт. (№ 13). – С. 1–23.

➤ **Планування та звітність бібліотеки інституту післядипломної педагогічної освіти** : метод. рек. / АПН України, ДНПБ України ім.

В. О. Сухомлинського, ЦППО ; [уклад. В. П. Здановська ; наук. ред. П. І. Рогова ; відп. за вип. І. І. Хемчан]. – К. : [б. в.], 2004. – 75 с.

➤ **Укладання друкованих каталогів книг громадянського друку (XVIII – початок XX ст.) із фондів бібліотек України :** (метод. посіб.) / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, МКіТ України, НПБ України ; [авт.-уклад. Р. С. Жданова ; наук. ред. П. І. Рогова ; рецензенти: Г. І. Ковальчук, Є. В. Рукавіцина-Гордзієвська ; літ. ред. Г. М. Лисиця ; відп. ред.: В. О. Кононенко, С. О. Басенко]. – К. : [б. в.], 2005. – 124 с.

Бібліографічні покажчики

➤ **Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства :** бібліогр. покажч. для б-к загальноосвіт., проф.-техн. навч. закл., вищ. навч. закл. I–II р.а. / АПН України, ДНПБ України, УБА, Секція освіт. б-к ; [упоряд. Рубан Алла Іванівна ; наук. консультанти: Рогова Павла Іванівна, Селіверстова Катерина Трифонівна ; рецензент Малько Алла Олександрівна ; ред. Бабич Євдокія Кононівна ; відп. за вип. Хемчан Ірина Іванівна]. – К. : [б. в.], 2003. – 87 с. – (Серія „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” ; вип. 1).

➤ **Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства :** наук.-допом. бібліогр. покажч. для б-к загальноосвіт., проф.-техн. навч. закл., вищ. навч. закл. I–IV р.а. Вип. 2 / АПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.: Рубан А. І., Кучеря Т. Е. ; наук. ред. Лобановська І. Г. ; наук. консультант Рогова П. І.]. – К. : [б. в.], 2009. – 102 с. – (Шкільна бібліотека плюс ; 2009, № 17/18, вересень) (Серія „На допомогу професійній самоосвіті працівників освітянських бібліотек” ; вип. 5). – До 10-річчя Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського

Шановні освітяни!

ЗАПРОШУЄМО ВАС СТАТИ ЧИТАЧАМИ

ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ

ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ЗАПРОШУЄМО НА НАШ ВЕБ-ПОРТАЛ:

www.library.edu-ua.net

E-mail:dnrb@i.ua

ГОЛОВНЕ

ПРИМІЩЕННЯ:

04060

м. Київ,

вул. М. Берлинського, 9

тел.: 467-22-14,

440-35-48

ФІЛІЯ:

03030

м. Київ,

вул. Володимирська, 57

(Будинок учителя)

тел.: 234-71-59

РЕЖИМ РОБОТИ:

щоденно з 10.00 до 20.00

вихідний день – субота

неділя – з 10.00 до 18.00

останній день місяця –

санітарний день